

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Thomae Młodzianowski, Polonie, Societatis Jesu,
Prælectionum Theologicarum Tomus ...**

De Metaphysica, Logica, Octo Libris Physicorum, Generatione, Corruptione
Et Anima

Młodzianowski, Tomasz
Moguntiae Et Dantisci, 1682

Disputatio III. De distinctionibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95667](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95667)

DISPUTATIO III.

De Distinctionibus.

Magna pars Philosophiæ lucem accipit ex hoc Tractatu, imò & multæ Quæstiones Theologicæ; ponetur ergo sub una facie tota materia de Distinctionibus tractatio. Minoribus ferme ad alias materias relegatis. Hic solæ Majores tractabuntur. Commodè autem post Disputationem de Attributis, annectitur Disputatio de Distinctionibus; nam attributa dicuntur habitudinem Entis in ordine ad se, perficiuntque in se Ens. Distinctio autem dicitur habitudinem ad aliud. Hinc post consideratas perfectiones Entis in ordine ad se, consideranda veniunt habitudines in ordine ad aliud, ad eoque & distinctiones.

QUÆSTIO I.

De Distinctionibus in communi.

PRÆMITTEMUS in primis acceptionem terminorum, decisionem item de; An, & quid sit distinctio? &c.

DIFFICULTAS I.

Explicantur quidam Termini huc concernentes.

PRÆMITTO I. Aliud esse distinctionem, aliud divisionem, aliud diversitatem, aliud differentiam.

DIFFERENTIA est inter ea, quorum genus proximum idem est, formæ autem specificæ diversæ, Petrus & Bucephalus sunt differentes, cum ex eodem genere, hoc est ex animali participant; sed per formas speciei distinctas contracto, alia enim est species hominis, alia equi.

DIVERSITAS est inter ea, quæ & formas speciei differentes habent, & non participant in eodem genere proximo, sic v. g. lapis & homo sunt diversi, genus enim proximum hominis, est animal, quod non est genus lapidis; non est tamen necesse, quod diversa non conveniant in

aliquo genere communi remoto, hinc lapis & homo sunt diversi, & tamen conveniunt in ratione communi corporis, substantiæ, &c.

DIVISIO est separatio unius ab alio, ut cum separatur Paulus ab Andrea, vel una gutta, ab alia gutta. Divisio latius patet uno respectu, quam differentia singillatim, & diversitas singillatim accepta; quia Divisio & differentibus & diversis convenit, cum tamen differentia, non nisi differentibus competat, hinc non solum Petrus à Bucephalo dividitur loco, existentia, duratione, à quo differt specie, sed etiam dividitur à lapide, stella &c. à quibus est diversus, Alio respectu minus late patet divisio, quam differentia, quia differentia est tam inter unita, quam inter non unita, differrent enim anima hominis, & anima bovis, si eandem materiam informarent, & tamen non essent inter se disjunctæ. Divisio è contra nunquam est inter unita, unioq; ipsa, est divisionis exclusio, cum divisio, sit deunio.

DISTINCTIO denique est alicuius, carentia identitatis &c. competitque tam differentibus, quam diversis, quam divisis, quam non divisis; nam in Petro est indivisio animalitatis & rationalitatis, & tamen est distinctio.

PRÆMITTO II. Quæ sit ratio ipsius totius partitionis terminorum. Nulla sunt entia quæ in aliquo non sint indistincta, hoc ipso enim non essent entia, si distinctionem in ratione entis, ut sic dicerent, essent enim jam negatio potius entis, & non ens. Quia tamen hoc ipso, quia sunt entia, adeoque pluralitatem dicentia, debent habere distinctionem, si enim distinctionem non haberent, nec pluralitatem haberent, adeoque nec essent entia, sed ens; hinc cum plures sunt modi statuendi res in ratione entium plurium, debebat dari ratio communis his omnibus, & hoc est distinctio, quia autem poterant res plurificari etiam excludendo se ab eodem loco, & excludendo secum unionem, hæc exclusio appellatur divisio, quæ ipsa plura, si sine plura in genere proximo appellabuntur diversa, si plura in ratione specifica appellabuntur differentia.

PRÆMITTO III. De ipsamet distinctione, in primis quod distinctio non sit idem quod alteritas, quia

quia inter multa est distinctio inter qua non est alteritas, nam in divinis est distinctio inter Patrem & Filium, non est tamen alteritas, quia hæc supponit distinctionem in naturis. Rursus dici potest, quod distinctio cum alietate, sano modo sumpta sit idem.

Quod sic Explicatur. Alietas dupliciter accipi potest. I. Pro eo quod est ratio formalis ejus, quod vocatur aliud, seu alietas derivata à neutro, & sic alietas & distinctio non est idem, nam Pater in divinis est distinctus à Filio, non aliud à Filio; ly enim aliud, substantivum est, non est autem Pater à Filio, aliud substantivè. II. Accipi potest alietas derivando illam ab Alio, & prout est ratio formalis ipsius Alii, & sic non est dubium, quod distinctio & alietas, sit idem, ubicunque enim est distinctio, illic est & prædicta alietas, imò & in divinis reperitur, dicit enim Athanasius; Alia est Persona Patris, alia Filii; si alia, ergò hujus concreti, alia ratio formalis debet haberi, hæc autem ratio formalis hujus concreti Alia, est ipsamet alietas.

DICES I. Alietas quocunque modo sumatur denotat alium esse conceptum formalem unius, à conceptu formali alterius, sed distinctio ut sic, non requirit extrema distinctionis distingui conceptu formali. Ergò distinctio non est alietas.

RESPONDETUR. Ad distinctionem requiri alium Conceptum formalem, non quidem petibilem à diversis specie differentiis physicis, licet requirat alium conceptum formalem, petibilem saltem à diversis formis Metaphysicis, alietatibus, per rationes formabilibus; habito fundamento in re, ut vocant, vel circa rem: quæ alietas ubiq; reperitur, ubi reperitur distinctio; licet non reperiat alietas, petibilis, à diversis formis physicis.

DICES II. Alietas tenet se formaliter & propriè penes extremum à quo fit distinctio, non penes extremum, cujus est distinctio, sed distinctio tenet se penes extremum cujus est distinctio. Ergò distinctio non est alietas.

RESPONDETUR. Alietatem sumptam pro eo quod dicit in recto & subjectivè, esse penes extremum illud, cujus est distinctio; licet sumpta pro eo, quod dicit alietas pro formali & connotato, non dicat extremum cujus est distinctio, quod illi commune est cum distinctione; unde distinctio & alietas in recto & pro subjecto, dicit extremum illud, cujus est distinctio, vel quod est aliud, pro obliquo autem dicit illud à quo distinguitur, à quo dicit alietatem.

DICES III. Hoc ipsum dubium esse, quando nam alietas derivari debeat ab aliud substantivè, quando ab alio adjectivè.

RESPONDETUR. Ipsas Circumstantias esse notificativas, an alietas sit forma substantivi, an non.

DIFFICULTAS II.

An datur & quid sit Distinctio?

DICENDUM I. *Dari Distinctionem.*

PROBATUR I. Auctoritate Philosophi qui 6. Metaphysicorum c. 9. agnoscit distinctionem, quamvis eam appellet nomine diversitatis, ubi post medium inquit: *omnino diversum, dicitur oppositè ad id, quod idem dicitur.* Similia habet 10. Metaphysicorum c. 10.

PROBATUR II. Ratione. Datur ens & entia. Ergò datur unum, & præter hoc unum & unum, ita ut ly unum, corresponsdeat Enti, entibus autem corresponsdeat, unum & unum. Ergò dantur distincta, si enim non dantur distincta, quomodo sunt unum & unum. Unde enim hæc duplicatio unitatis nisi ex distinctione, si autem dantur distincta, datur & distinctio tanquam forma distincti.

PROBATUR III. Vel omnia quæ sunt in mundo, unum sunt, vel non omnia: si omnia sunt unum; ergò mille & unitas, est unum, quod est absurdum; si non omnia sunt unum. Ergò reperitur ratio aliis & aliis, alius enim & alius, sunt negatio unius, & destructio; si reperitur alius & alius. Ergò reperitur & alietas tanquam ipsius aliis ratio formalis. Ergò reperietur & distinctio, quam diximus idem esse, cum alietate.

Quoad Definitionem distinctionis.

Recentior quidam ita definit distinctionem, est exclusio entis vel modi ab eo esse vel essendi modo, non quo ens vel modus entis est.

De hac Definitione

DOCEBAT I. Quod plus significet exclusio quam non inclusio, hinc duo aurei non includunt alios duos aureos, & tamen illos non excludunt ab eodem marsupio; unde non inclusio, stat cum non repugnantia, exclusio autem dicit repugnantiam unius ad aliud.

DOCEBAT II. Se addidisse: idè ly entis vel modi, quia omne quod est, aut est ens, aut modus, sive ille modus sit entitativus sive modus rationis.

DOCEBAT III. Idè se addidisse quod sit ab eo esse vel essendi modo exclusio alius entis, ut ostenderet duo extrema esse in distinctione, unum quod distinguitur, & aliud à quo fit distinctio. *Hæc definitio*

NON SATISFACIT. Tum quia est obscura, facilius enim movet sui sensum hic terminus distinctio, quam adlati in definitione termini. Tum quia videtur superflue ly modus vel ly modo essendi; hæc enim omnia importantur à termino Ens, unde videtur definitio methodo divisivâ procedere. Tum quia prior est exclusio entis, non quo ens est, præ distinctione. Quod ipsum probatur. Quia distinctio est

est in ordine ad aliud, exclusio prædicta non est ad aliud, quando enim primò intelligitur constitui res in ordine ad se, præcedereq; distinctionem, constitutio illa in ordine ad se non est intelligibilis, quin simul sit exclusio negationis sui, adeoque exclusio entis non quo ens est; siq; per impossibile non essent alia, etiam imaginariè, non esset distinctio, & tamen esset ens, adhuc illud deberet intelligi excludetis, negationem sui. Ergò cum sit quid prius exclusio, & quid posterius distinctio, alia erit formalitas exclusionis, alia distinctionis, consequenter non poterit distinctio per exclusionem definiri, sicut non definitur risibile per admirativum, cum risibile sit quid posterius, admirativum est quid prius.

DICENDUM II. *Definitivè distinctionem per positivos terminos, esse alietatem unius ab alio, per terminos autem negativos, esse carentiam identitatis inter duo extrema.*

PROBATUR. Quia hæc definitio procedit secundum regulas bonæ definitionis.

DICENDUM est III. *Distinctionem in re nihil aliud esse, nisi ipsam entitatem extremi vel quasi entitatem, ita ut pro subiecto ipsam entitatem extremi distinguibilis dicat: pro connotato autem dicat carentiam identitatis seu alietatem ab alio, quod importet distinctio ipsam entitatem extremi distinguibilis.*

PROBATUR. Quia distinctio non est quid superadditum entitati, illoque ablato nihil deesset quominus hoc sit aliud & hoc aliud, adeoque distinctum, & sicut unitas non est quid superadditum, ita nec distinctio: quod verò importetur pro obliquo illa alietas vel carentia identitatis. Probatur. Quia per nihil aliud potest transiri à non esse distinctionis ad esse distinctionis, nam ipsa præcisè entitas, est quid commune etiam non distinctis, nam etiam identitas, est ipsamet entitas.

DIFFICULTAS III.

De Divisione Distinctionis & Natura extremorum ejusdem.

DICENDUM I. *Distinctionem in communi rectè dividi in distinctionem realem & rationis.*

PROBATUR. Ens in communi rectè dividitur in ens reale & rationis. Ergò & distinctio, rectè dividetur, in distinctionem realem & rationis: quia distinctio sequitur ipsum esse, ipsumq; ens, importat semper aut identitatem, aut carentiam identitatis.

DICENDUM II. *Inter distinctionem realem & rationis, nullam dari mediam, quæ neque sit ad hoc, neque ad illud membrum revocabilis. Ita Suarez. Disp. 7. Sect. 1.*

PROBATUR I. Quia non potest ostendi ista distinctio, media inter realem & rationis, quæ non revocetur, ad aliquod ex his membris.

PROBATUR II. Non datur medium inter ens reale & rationis. Ergò neque datur medium inter distinctionem realem & rationis. Quod ipsum sic proponitur: unum & multa sequuntur ens, sed si non essent tot genera distinctionum, quot sunt entium, unum & multa non sequerentur ens, jam enim per te non daretur medium inter ens reale & rationis, daretur autem medium inter distinctionem realem & rationis. Quod autem unum & multa consequantur ens supponitur ex dictis supra, & ex intellectione terminorum.

PROBATUR III. Quia nomine distinctionis realis, venit distinctio, quæ est nemine cogitante, nomine distinctionis rationis, venit distinctio, quæ non est nemine cogitante, inter hoc autem: quod est & non est nemine cogitante, non potest dari medium; sicut nec datur inter duo contradictoria.

DICES I. Datur distinctio ex natura rei Scotistica, & tamen ista neque est realis, non enim est inter membra distincta realiter, nec est distinctio rationis, cum sit nemine cogitante.

RESPONDETUR. An detur hæc distinctio de hoc infra, si daretur, revocaretur ad distinctionem realem, prout illa sumitur pro ea distinctione, quæ non est per solam rationem.

DICES II. Datur distinctio modalis, & tamen hæc neque est distinctio realis, quia non est inter extrema separabilia, nec est distinctio rationis, quia est nemine cogitante.

RESPONDETUR. Revocari illam ad distinctionem realem, in quantum illa supponit pro distinctione nemine cogitante.

DICES III. Non constare unde nam distinctio realis sumatur pro distinctione nemine cogitante.

RESPONDETUR. Id constare ex suppositione in qua hic & nunc discutitur.

DICENDUM est III. *Inter distinctionem realem & rationis, dari in hoc sensu distinctionem mediam, quòd detur aliqua, quæ neque est rigorosè distincta realiter, neque rigorosè distincta, solâ ratione. Probatur, quia dantur modi, qui neque sunt res rigorosè, sed rei, deficiuntque à ratione rei, neque tamen sola ratione distinguuntur à modificatis.*

DISTINCTIO realis subdividi solet in virtuales, potentialem, formalem ex natura rei. Rursus realis distinctio alia est inter terminos positivos ut inter Petrum & Paulum. alia inter terminos negativos, ut inter ens & non ens, lucem & tenebras, alia est actualis, quæ est inter existentes actu terminos, alia potentialis, qualis est inter terminos potentiâ, ut inter partes continui, alia est adæquata, inter ea scilicet quorum unum non includit aliud, ut Petrus templum.

Alia

Alia inadæquata, quorum unum est includens aliud inclusum. Denique distinctio modalis de qua infra.

DISTINCTIO rationis subdividi potest, in distinctionem rationis ratiocinantis, quæ non habet fundamentum in re, & distinctionem rationis ratiocinatæ, quæ habet hoc fundamentum.

An hircocervus & Leomus sint inter se realiter distincti nemine cogitate, quæstio erit de voce: si enim intelligas nomine distinctionis realis distinctionem, quæ sit inter res, quæ sunt nemine cogitante, non erunt hæc entia rationis distinctæ realiter hoc sensu; quia non sunt entia realiter, hoc autem sensu erunt distincta, quia prædicata v.g. hirci, reperibilia in hircocervo, & prædicata Leonis, reperibilia in Leomure, sunt nemine cogitante distincta. Supposito quod accipiant illa entia esse jam ab intellectu.

Quod attinet ad naturam extremorum distinctionis.

DICENDUM est. Si per distinctionem actualem intelligas distinctionem nemine cogitante illa non requiritur existens utrumque extremum.

RATIO. Quia antequam creaturæ existebant, dicebat Deus alietatem ab illis; seu carentiam identitatis realis cum illis, adeoque dicebat & distinctionem, & tamen creaturæ, non existebant. Indubie tamen non erit distinctio actualis inter Deum & creaturas ab interno, si nomine actualis distinctionis, accipias distinctionem inter extrema actualia reperibilem.

QUÆSTIO II.

De Distinctione reali rigorosa inter rem & rem.

Quæstio hæc imprimis inquireret: quid sit hæc distinctio, deinde, de signis ejusdem discurret, & sic

DIFFICULTAS I.

Quid sit Distinctio realis rigorosa.

Scri non poterit quid sit distinctio realis, si non pernoscat quid sit res, hinc

PRÆMITTO. *Quid nomine rei apud Alros veniat.*

I. Averroes rem pro opinabili sumit, deducendo rem à reor, ipsum autem reor, significat idem quod sentio, opinor. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Quia non entia non sunt res, & tamen etiam de non entibus opinari possumus. Deinde quando dicitur, opinor hanc rem, non est sensus opinor opinionem, sed opinor de objecto opinionis, quod est res, de qua se, quæritur quid sit?

II. Nomine rei venire solet prædicatum transcendente etiam differentiis entis competens, primumque locum obtinet in voce illa Reubau. *Hæc acceptio*

NON SATISFACIT. Quia quæro de hoc ipso, quid est hoc prædicatum res, quod ceteroqui sumitur pro prædicato transcendente.

III. Nomine rei venire solet id, quod habet esse independens ab intellectu. *Hæc acceptio*

NON SATISFACIT. Quia multa sunt quæ essentialiter sunt verum, nec vocantur res, & tamen sunt independentes ab intellectu ut modi entitativi, relationes sunt independentes ab intellectu, & tamen non sunt res.

IV. Nomine rei venire solet ex Hurtado Disp. 10. Metaphysicæ Sect. 2. ipsa substantia rei, quæ sit ejus naturæ, ut stante illa & mutatis reliquis, maneat idem ens, illa verò mutata, stantibus aliis, non sit idem ens, sic v.g. substantia panis est res, nam ex vi formæ consecratiivæ sublata illa, jam non est res panis, quamvis reliqua maneant accidentia. Dæmon autem assumens figuram & accidentia suis, non est sus, quia non accipit ejus substantiam. *Hæc acceptio*

NON SATISFACIT. Quia multa sunt res quæ non sunt substantia, nam & ipsa accidentia sunt res, & tamen non sunt substantia.

V. Nomine rei venit apud Scotistas Formalitas, quæ conjuncta cum altera ratione, extrahit illam ad alterum entis gradum, sic v.g. rationalitas apud ipsos est res, quia extrahit animalitatem, ad esse hominis, gradus autem caloris additus alteri gradui, non est res, quia ad aliam speciem non extrahit calorem. *Hæc acceptio*

NON SATISFACIT. Tum quia ex communi acceptione, etiā qualitas & gradus caloris, est res, tum quia ponamus ad unum caloris gradum apponi miraculose alium specie distinctum, tunc jam calidum ad aliam speciem calidi extraheretur. Ergo potest qualitas nomen rei mereri quod universaliter negabat Scotus. Tum quia alicui substantiali rationi, addita alia ratio, quando extrahit illam ad aliam speciem, est verè res. Ergo & ratio accidentis talis, addita alteri rationi, quando extrahit illam ad aliam speciem accidentis, erit verè res. Et sic quia qualitas extrahit rationem accidentis ad rationem qualitatis, item quantitas ad rationem quanti, verè & quantitas & qualitas erit res.

PRÆMITTO II. *Quid nomine rei sit accipiendum, idque tali discursu explicatur.* Omnia inferiora, sunt per modum concretorum quorundam rationem superiorem contrahentium; & ita v.g. ratio entis completa, quæ est ratio inferior, contenta sub ratione abstractissima entis, est quoddam concretum ex ente abstractissimo & completionem, vivens item contentum sub ratione superiori, quæ est substantia, est concretum

tum ex substantia, & ratione vitæ, & sic de reliquis. Et ratio est, quia si inferiora, non essent concreta quædam, rationem superiorem contrahentia per aliquam formalitatem, & essent inferiora & non essent, essent est supponimus, non essent autem inferiora, quia non haberent quo limitarentur ad rationem inferioris, adstringerenturque ne ad generis sui latitudinem extendantur, nisi illâ formalitate superadditâ, saltem per rationem. Cum autem res sit quid inferius ente abstractissimo, res erit concretum quoddâ ex ente & realitate.

Potri hæc realitas quæ est forma, à quâ denominatur ens ratum seu res, non aliud est nisi aptitudo existendi sine alio, ad quam aptitudinem, sequitur negativa formalitas, independentia ad existendum sine alio vel miraculosè vel naturaliter, ita ut posito in ente, hoc tali jure & capacitate, ad existendum sine alio, saltem miraculosè hoc ipso illud ens res erit, & ita quantitas est res, quia potest ut suppono divinitus sine subiecto manere, modus verò non est res, quia nec divinitus potest esse sine modificato.

DICES I. Creatura est verè res, etiam comparata ad Deū, & tamen independentem à Deo, existere non potest, estque ab illo inseparabilis.

RESPONDETUR. Inseparabilitatem interdum oriri ex ratione identitatis in entitate, & sic ensis & gladius, animal & rationale in homine, sunt inseparabilia: quia habent identitatem entitatis. Alia verò sunt inseparabilia ratione influxus, dependentiæ, connotationis &c. Prior illa inseparabilitas, & incapacitas, separatim existendi, arguit negationem distinctionis realis; nihil enim a se ipso, distinguitur realiter. Posterior inseparabilitas, stat cum distinctione reali; nihil enim est, quod fundet identitatem realem, cum ergò Deus & creatura benè separari possint ratione entitatis, entitas enim creata non est entitas increata, quantumvis ratione dependentiæ & ubiquitatis divinæ, à Deo creatura, separari non possit; adhuc stabit illic distinctio realis, nã etiam Pater & Filius, stante ratione relationis, independentem à se existere non possunt, & tamen habent inter se distinctionem realem, nihil enim generat se ipsum.

INSTA BIS. Ergò etiam modi erunt res, nam & illi rationem entitatis non habent eandem cum modificatis, quantumvis ratione dependentiæ ab illis, separari non possint.

RESPONDETUR. Multos docere etiam modos esse res, negari tamen potest illos esse res ex duplici Principio: & quia non habent etiam in illa distincta entitate, capacitatem existendi sine modificatis, & quia nomen rei impositum est ab Auctoribus ad significandas non aliquas entitates imperfectas, & quæ se habent per modum essentialis determinationis, actualitatis, quales sunt modi.

DICES IV. Quamvis independentem à Filio

& Spiritu sancto Pater existere non possit, est tamen verè res. Ergò & creatura licet independentem ab alia existere non possit, verè erit res.

RESPONDETUR. Quòd Pater sine Filio & Spiritu Sancto existere non possit, habetur id totum ex identificatione in eadem natura, per ordinem ad quam naturam, non est Pater, res distincta in natura, à Filio, & Spiritu sancto, est autem verè res in Persona, comparata ad aliam personam; quia non est identitas in persona, simile autem nihil habetur in creatis, nec tenet argumentatio ab increatis ad creata, in iis præcipuè, quæ Trinitatis mysterium involvunt, quæ tale. Unde res illæ quæ sunt Personæ, cum non sint res distinctæ, in quantum identificantur eidem naturæ, ex eo ipso, quia non sunt hoc sensu res distinctæ, non debent participare rationem allatam, imò potius debent non participare.

DICES V. Efficax Dei decretum de future ratione mundi, vel mea salute, item omnipotentia, aliaque similia, sunt verè res, & tamen non decretum illud sine mundo, nec omnipotentia, existere potest sine possibilitate creaturarum.

RESPONDETUR. Decretum illud non potest existere sine mundo v.g. non ob identitatem entitatis, sed quia respondet tanquam connotatum, quæ respondentia per modum connotati, stat cum distinctione reali ex dictis supra.

PRÆMITTO III. Realitatem accipiendo illam pro ratione abstracta à concreto termino quod est res, predicari posse de re transcendentaliter & abstractè accepta, quantumvis de re substantivè & concretè accepta predicari non possit. Ratio primæ partis est, quia potest predicari ratio entitatis de ente. Ergò & realitas de re. Quod verò realitas predicari non possit de re sumpta concretè & completè. Ratio est. Quia res sumpta pro ente concreto, est quid completum positivè, realitas autem, est quid incompletum, de completo autem positivè, incompletum positivè, non predicatur. His circa prænotationem ipsius ly res præmissis.

DICENDUM est. Distinctionem realem esse aliam realem unius extremi ab alio, ita ut ly alietas sit genus, reliqua differentiæ loco: quod ipsum negativis terminis sic concipitur, quod distinctio scilicet realis: sit carentia identitatis realis duorum extremorum.

PROBATUR. Bonitas definitionis. Quia procedit per leges definitionis ut reflectens advertit.

DIFFICULTAS II.

De Signis Distinctionis realis per alios.

TRIA communiter numerantur, Separatio mutua, oppositio producentis & producti, diversitas suppositorum, & secundum aliquos diversæ existentie, tractandum de illis.

† H

Pun-

Punctum Difficultatis 1.

De Signo Distinctionis, quod est Separabilitas.

DOCEt Communis Sententia, quod separabilitas ad utriusque permanentiam sit signum distinctionis realis.

PROBATUR I. Si ad distinctionem realem non requireretur separabilitas ab utraque parte, modus esset rigorosè res, quia modificatum potest sine illo existere, quod autem separabilitas ipsa requiratur ad distinctionem realem ostendit Auctoritas Aristotelis 7. Topicorum cap. 1. tex. 15.

PROBATUR II. Impossibile est idem à se ipso separari, esset enim idem & non esset, quod implicat. Ergò quæ sunt separabilia realiter, non sunt idem realiter.

PROBATUR III. Impossibile est dividi quod indivisibile est. Ergò & à se ipso separari, quod idem est. Ergò è converso, quæ sunt separabilia, non sunt idem.

DICES I. Terminus & fundamentum, stante relatione non possunt à se separari, & tamen terminus & fundamentum, stante relatione sunt distincta realiter. Ergò possunt esse aliqua distincta realiter, & tamen non esse separabilia realiter; quod terminus & fundamentum stante relatione à se separari non possint, probatur; quia si stante relatione possent terminus & fundamentum separari, & esset relatio tunc & non esset, non esset, quia relatio requirit necessariò cum sit ad aliud, & esset relatio, quia dicis illam stare sine terminò.

RESPONDERI potest. Fundamentum & terminus stante relatione non possunt à se separari, ratione identitatis in entitate. Nego Antecedens, non possunt separari ratione dependentiæ, relationis &c. Concedo Antecedens. Ergò fundamentum & terminus non sunt distincta realiter. Nego Consequentiam.

DICES II. Posita explicatione corporis Christi, vel alicujus accidentis in pluribus subjectis positi, erit illic separatio quoad locum, nam Christi Corpus est in Cælo & in Eucharistia, quæ loca sunt separata, & tamen Corpus Christi ita replicatum, non habet distinctionem realem. Ergò ex separabilitate, malè arguitur distinctio realis.

RESPOND. Corpus Christi replicatum, non est distinctum realiter à se ipso; quia in alterutro loco, non esset jam Corpus Christi sed alicujus alterius à Christo. Unde negatur esse illic separabilitatem propriam & quæ arguere possit distinctionem realem, separabilitas enim propria facit & divisionem & supponit, ut hoc, non sit hoc, cum tamen idem sit in pluribus locis corpus Christi, consequenter à se ipso non divisum, nec separatum propriè.

DICES III. Essentia divina est in re conjuncta Paternitati, & eadem numero natura, est separabilis à Paternitate, quatenus est conjuncta Filiationi, & tamen realiter Paternitas & natura non distinguuntur. Ergò separabilitas, non arguit distinctionem realem.

RESPOND. Negando illic esse separationem, quia licet communicetur natura Filio, non communicatà Paternitate, non tamen separatur à Paternitate, cum revera Paternitas seu Pater, sit in Filio per circumcissionem, circuminfectio autem, excludit separationem.

DICES IV. Animal quod est in homine, potest separari ab homine cum sit commune bovi, & tamen animal ab homine non est distinctum realiter. Ergò.

RESPOND. Animal quod est in homine, non idem in individuo est comune realiter bovi, adeoque non idem in individuo separari potest ab homine, consequenter nec idem realiter, distinguitur ab homine. *Hec tamen communis doctrina*

NON SATIS FACIT in hoc. Quia assumit non omnia distincta realiter in creatis esse separabilia realiter, quod doceri quantum potest non deberet, nam si datur, quæri tale debet signum modalis distinctionis, quod conveniat omnibus omnino modis; ita & signum distinctionis realis quæri debet, quod conveniat omnibus omnino, distinctis realiter. Quod ipsum exinde etiam stabilitur, quia, si nihil plus communi huic explicationi addatur, possent esse aliqua distincta realiter, quæ nullum haberent signum distinctionis realis, idque ex communi sententia, prout proponitur, accepta. Intentum probatur; Possibile est tale ens, quod necessariò ad sui positionem dicat & exigit positionem alius entis, cum eoque unionem talem, ut sine ea, ne divinitus quidem manere possint, ut contingeret, si esset materia essentialiter determinata, & ad unionem & ad formam non nisi unum: itemque si iidem forma, ita esset determinata: possibile item est ut eadem entia, non habeant ullam oppositionem producentis & producti. Denique ut nullam habeant propriam subsistentiam sed non nisi communem, in tali casu illa entia essent distincta realiter, ut ipsa suppositio vult, entitas enim unius non esset entitas alterius, & tamen nullum signum distinctionis realis tunc haberetur, quod est absurdum. Indigebit ergò hæc communis

sententia modificatione, de qua

infra.

* *

Punctum

Punctum Difficultatis 2.

De Signo Distinctionis, quod est Oppositio producentis & producti, suppositorumque diversitas.

DOCEt communis sententia. *Oppositionem producentis & producti esse signum distinctionis realis.*

PROBAT. Tum quia sancti Patres ex tali oppositione, arguunt in divinis distinctionem realem. Tum quia existens ante existentiam alterius, non habet idem esse cum non existente, producens autem, est ante existentiam producti. Nec refert quod possit producens, non nisi prius esse ratione; quia productum physicè, non potest esse prius ratione se ipso; esset autem prius ratione se ipso, in quantum idem esset physicè seu indistinctum realiter, à producente. Tum quia si producens & productum possent non esse distincta realiter, posset idem producere se ipsum, si autem posset producere se ipsum, posset agere aliquid priusquam sit, quia non esset productum antequam esset productum, & tamen ageret, quia se produceret, hoc autem concedi non debet, quia esset actio nihili.

DICES I. Non implicat contradictionem ut idem reproducat se ipsum secundò, hancq; virtutem productivam sui concedit Suarez humanitati Christi, docetq; quod Christus se in Eucharistia reproducat. Ergo oppositio producentis & producti non arguit distinctionem realem.

RESPONDETUR. Communis sententia ex oppositione producentis & producti primò, arguit distinctionem realem, non autem si id fiat secundò.

DICES II. Actio respectu agentis habet oppositionem producentis & producti, & tamen actio ab agente, non distinguitur realiter.

RESPONDETUR. Ut oppositio producentis & producti arguat distinctionem realem, attendendum est ad naturam producti, an excedat rationem modi, habeatq; constitutiva entis rati, quæ constitutiva non habet id, quod se habet per modum actualis cuiusdam determinationis: Actio autem se habet per modum talis determinationis. Deinde hæc sententia ponit pro signo distinctionis realis oppositionem producentis & producti, non autem oppositionem productionis & producentis, jam autem actio, non est productum, nisi forte ut Quo, hoc est productio.

DICES III. Emanatio proprietatum v.g. risibilitatis à rationalitate, est quædam producentis & producti ratio, & tamen risibilitas & rationalitas, non sunt quid distinctum realiter.

RESPONDETUR. Agere communem sententiam de productione verà, non verò de pro-

ductionibus ex modo concipiendi, ex modo autem concipiendi rationabilitas producit risibilitatem.

Caterum hæc communis doctrina

NON SATISFACIT. Quia deberet assignare, si fieri possit, signum distinctionis realis universale, ut dictum supra; prædicta autem oppositio, non est signum universale, quia lapis v.g. distinguitur à gemma idque realiter, & tamen non habent oppositionem producentis & producti.

DOCEt Rursus communis sententia. *Distinctionis realis signum esse diversitatem suppositorum,* ita ut illa censeantur esse distincta realiter, quæ sunt supposita distincta realiter, & ita inter Petrum & Paulum diversitas suppositorum, arguit distinctionem realem.

Hæc doctrina communis

NON SATISFACIT. Tum quia diversitas illa suppositorum vel in Naturis arguit distinctionem realem, vel in ipsis suppositis; non primum, quia aliàs darentur tres naturæ divinæ, cui tres personæ conveniunt; non secundum, aliàs nunquam distinguerentur realiter naturæ, sed non nisi ipsa supposita, v.g. tum quia in Christo jam non dux essent naturæ, cum in illo sit unum suppositum. Tum quia suppositi unitas, non arguit identitatem realem, quia possunt distinctæ realiter naturæ, uno supposito terminari, si enim potest una persona verbi terminare naturam divinam, & unam numero naturam humanam, quam assumpsit, cur non & plures realiter humanitates: Tum quia non est hoc universale distinctionis signum etiam in creatis.

Punctum Difficultatis 3.

De signo distinctionis realis, quod est posse habere propriam existentiam.

PONitur pro Signo distinctionis realis ab aliis, posse habere existentiam propriam: hinc Petrus v.g. futurus, licet non habeat existentiam propriam, quia tamen potest illam habere, ideo Petrus futurus à Paulo existente, distinguitur realiter.

DICENDUM est. *Posse habere primam existentiam non est Signum universale distinctionis realis rigorosè.* Ita Suar. Disp. 7. Sect. 2. n. 13.

PROBATUR I. In divinis tres personæ sunt distinctæ realiter, & tamen non habent existentias proprias, nec habere possunt. Ergo posse habere existentiam propriam non est signum distinctionis realis.

RESPONDETUR I. Tres personæ habent tres existentias relativas identificatas uni existentie absolutæ, sicut dantur tres subsistentiæ identificatæ, uni absolutæ.

† H 2

CON.

CONTRA. Si darentur tres existentia relative, darentur tres Dii relativi, sed non dantur ut docet fides. Ergo neque dantur tres existentia relative. Sequela probatur. Ubi dantur tres essentia divina relative, illic dantur tres Dii relativi, sed ubi dantur tres existentia relative, dantur tres essentia relative. Ergo ubi dantur tres existentia relative, ibi dantur tres Dii relativi. Major probatur, quia ubi datur essentia hominis datur homo, sic etiam ubi dantur tres essentia divina relative, dabuntur tres Dii relativi. Minor autem probatur ex indistinctione essentia & existentia. Concessi quidem I. Par. D. 9. N. 94. relationes divinas esse perfectiones, adeoque competere illis essentiam pro quidditate seu definibilitate sumptam, sed non essentiam prout illa supponit antinomialem; ut cum dicimus, una est in divinis essentia.

RESPONDETUR. II. Quod ab entitate & actualitate divina, non sit argumentandum ad hæc creata, cum divina entitas ut inquit respondens, curas nostrarum distinctionum transcendat.

CONTRA. Ergo jam agnoscit hoc signum non esse universale, cum non competat divinis, quod inter alia vult ostendere Conclusio, Deinde ab increatis ad creata non tenet sequela, quando infertur aliquid excedens caput intellectus & divinitatem arguens, quod in præfenti non fit.

PROBATUR II. Hæc explicatio nihil explicat de distinctione reali. Ergo non est bona. Antecedens probatur. Quia dicere ista distincta esse realiter, quæ habent distinctas existentias proprias, est non ostendere, quare aliqua sint distincta realiter. Quod ipsum probatur, dicere esse distincta realiter, quæ habent distinctas entitates est non ostendere quare aliqua sint distincta realiter, quia de hoc ipso queritur, quid est habere illas distinctas entitates, sed dicere ideo aliqua esse distincta realiter, quia habent existentias proprias, est dicere quod habeant distinctas entitates proprias: existentia enim & esse actuale entitatis, non distinguuntur apud oppositos, esse autem distinctum entitatis, indistinguitur etiam ab esse actuali entitatis propriæ. Ergo sicut ille terminus rem non bene explicat ita & hic.

PROBATUR III. Modi habent existentiam propriam, condistinctam ab existentis modificatorum, esto dependentem ab existentis modificatorum, & tamen modi non sunt distincti realiter. Ergo habere existentiam propriam & realem, non est esse distinctum realiter. Antecedens alibi ostenditur, tenentque oppositi existentiam ab esse actuali non distingui, & tamen esse actuale habent modi.

RESPONDEBIS. Modum habere existentiam suam propriam, non realem sed modalem.

CONTRA. Ergo per te illa sunt distincta rea-

liter quæ habent existentiam realem, illa verò distincta modaliter, quæ habent existentiam modalem. Explica ergo hoc ipsum, quid est hoc habere existentiam realem, & quodnam signum existentia realis; non ipsa existentia realis, quia hujus ipsius signum queritur.

DIFFICULTAS III.

Adfertur Signum universale Distinctionis realis.

DICENDUM I. In creatis signum universale distinctionis esse solam separabilitatem entitativam.

PROBATUR I. Quæcunque sunt separabilia, sunt distincta realiter, quod probant argumenta in puncto difficultatis primo adlata, quæcunque item non sunt separabilia realiter, non sunt distincta realiter. Ergo separabilitas est Signum universale distinctionis realis. Secunda pars quam non tenet ut vidimus supra communis Sententia ita probatur, si essent aliqua inseparabilia realiter, & tamen realiter distincta, maxime essent creatura respectu Dei, sed etiam creatura à Deo sunt separabiles. Quod ipsum probatur, quia ad distinctionem realem sufficit separabilitas ratione entitatis, licet non sit separabilitas ratione influxus, dependentia, coexistentia &c, similia.

PROBATUR II. Inductione quia inter entia connotativa, relativa &c. etiam stante relatione, connotatione est distinctio realis, & tamen non est separabilitas, nisi ratione entitatis ut dictum supra. Ergo hæc separabilitas sufficit.

PROBATUR III. Quia si hæc separabilitas ratione entitatis ad distinctionem realem non sufficit, daretur eventus ut dixi supra, in quo aliqua distinguerentur realiter, sine signo distinctionis realis, quod est absurdum.

Quare autem modus quamvis sine illo possit existere modificatum non sit res, dictum supra.

DICENDUM II. In divinis illa esse distincta realiter & sola, quæ habent oppositionem producentis & producti.

PROBATUR I. Testimoniis Patrum, qui ex ista oppositione arguunt in divinis realem distinctionem.

PROBATUR II. Illa sunt signa distinctionis realis in divinis, quæ sunt signa & simul principia alietatis extremorum, ad distinctionem requisitorum, sed alietatis extremorum, ad distinctionem requisitorum in divinis, signa & principia, sunt ratio producentis & producti. Ergo eadem oppositio, erit & signum distinctionis realis.

PROBATUR III. In divinis reperitur ratio quæ est realissime unum, reperitur & ratio, quæ est realissime plura, prior illa est natura divina, posterior est, ratio trium realium personarum. Quæro hæc tres reales personæ, vel sunt per com-

communicationem vel per productionem. Non primum, quia illa communicatio fit per ejusdem identitatis imbibitionem. Ergo debet fieri per productionem. Ergo ipsa productio si est principium oppositionis illius realis, erit etiam signum, quia in presenti pro eodem sumuntur.

DICENDUM III. *Si novitas phrasios non esset viruperabilis, posset signum distinctionis in divinis poni, separabilitas personalis.* Licet hæc phrasis non sit usurpanda, quia ea non utuntur Patres, & quia videtur convellere prædicatum circuminfectionis, si tamen debito modo intelligatur separabilitas illa personalis, non convellit circuminfectionem, nam non hoc vult, quasi possit esse alicubi Pater, ubi non sit Filius, hoc enim vetat perfectio circuminfectionis, sed hoc sensu, quia est separata, hoc est alia persona Patris v.g. à Filio, ita ut sicut in separatis unum non est confusum cum alio, nec eidem conveniunt, ita nec est confusio in personis, sed alietas actualis, & cui personæ convenit esse Patrem, eidem non convenit esse Filium.

PROBATUR Conclusio. Quia excepta novitate phrasios, & si intelligatur ut explicata est, continet sanam doctrinam, imò & articulum Fidei, nam in dicto sensu, separata est Persona Patris, separata Filius, licet non sit separatio in essentia. Nomine separationis non intelligendo incoexistentialitatem localem, sed alietatem nemine cogitante, pluralitatem conjunctam. Hocque videtur voluisse Nanz. Orat. 37. quæ est 5. de Theologia. Ubi personas dividas appellans, videtur admittere separabilitatem personarum, prout à nobis sumitur.

OBJICITUR I. Etiam per nos non esse datum signum distinctionis realis universale, siquidem aliud est in divinis, aliud in creatis.

RESPONDETUR. Si teneat Conclusio tertia, datum est à nobis signum universale, nempe separabilitas accommodata, vel ratione entitatis ut in creatis, vel ratione personæ ut in divinis. Deinde intentum principale fuit defendere, quod in creatis signum universale distinctionis realis, sit separabilitas.

OBJICITUR II. Saltem nullo distingueretur hæc doctrina à communi sententiâ quæ tamen à nobis in hac materia videtur rejici.

RESPONDETUR. In hoc non nisi à nobis aliquorum sententiam impugnari, in quantum docent, quod dentur in creatis aliqua distincta realiter, non separabilia realiter, cum tamen defensum sit à nobis. Ubique reperitur distinctio realis, reperiri etiam separabilitatem.

OBJICITUR III. Scotum docere quod esset Spiritus sanctus distinctus realiter à Filio, quantumvis non procederet à Filio. Ergo oppositio producentis & producti, non arguit distinctionem realem.

RESPONDETUR. Doctrinam Scoti non nisi cum certis limitationibus veram esse, de quibus in prima Parte adeoque non esse contra nos, & etiam in casu ab illo proposito distinctio realis inter se Patris & Filii non oriretur quidem ex oppositione producentis & producti in se, oriretur tamen per multos ex productione alia, adeoque distincta licet pendente ab eodem principio, quod solum sufficit ut stet doctrina, quod oppositio producentis & producti seu petibilis à productione, fundet distinctionem realem. Denique signum hoc distinctionis ponitur idque universale secundum suppositiones quæ sint possibiles, non autem secundum suppositiones impossibiles, impossibile autem est à Filio non procedere Spiritum sanctum.

Ad alia in hac materia solvenda.

SUPPONO I. Ethnicam Philosophiam nullibi agnovisse distinctionem realem, nisi inter ea, quæ separari de facto videbat. Ratio, quia independentem à miraculo Eucharistiæ, non habebatur fundamentum, sciendi quid ferat natura alicujus entis, in ordine ad separabilitatem.

SUPPONO II. Ex Suario in istis quæ sunt miraculose separata sicut supponimus, separatam esse quantitatem vel albedinem panis, à substantia panis in Eucharistiæ, in his inquam considerandum est, an illud, quod sine alio conservatur, sit tale, ut sit imperfectius, adhærens, rationem potius determinationis seu modi præferens, sit tamen conservatum; si enim hoc imperfectius, sit conservatum, bene arguimus illud non esse modum, nam modus sine modificato conservari non potest; Sic v.g. quantitas habet rationem imperfectioris præ substantia, sed dubitari poterat, an non haberet rationem modi, quia verò videmus illam conservari sine substantia, arguimus, illam esse distinctam realiter. Quod si in separatione miraculosa id potius maneat quod habet rationem perfectioris, nondum est intellectus certus an non, quod remansit, sit modus, vel res; sicut quando mansit natura humana in Christo, & non mansit Persona, non certificatur hoc miraculo intellectus, an sit persona, modus vel realitas.

SUPPONO III. ex eodem: In istis quæ nunquam sunt miraculose separata, ita esse philosophandum: an rationes, inter quas quæritur distinctio, excedant rationem modi, sufficiatque utraque, ad constituendam entitatem, supplementum. Considerandum deinde: an inter illas rationes, inter quas distinctio quæritur, sit tanta diversitas, ut in re finita, requiratur pluralitas principiorum, quæ principient illam diversitatem, & tunc ex istis arguendum erit de separabilitate, adeoque distinctione reali.

SUPPONO IV. à negatione distinctionis realis, aut positivæ, non valere Consequentiam ad illationem realis identitatis aut positivæ. Sic v.g.

† H 3 non

non valet hæc Consequentia: calvitium & cæcitas non sunt distincta positivè. Ergò sunt idem positivè. Ratio inconsequentia est, quia ad negationem distinctionis realis, non requiritur ut extrema sint positiva & realia, requiritur autem ad identitatem positivam & realem cum alio, esse positivum & reale, prius enim est esse tale, postea esse tale cum alio.

SUPPONO V. Non valere etiam consequentiam à negatione identitatis realis, v. g. non valet hæc Consequentia, lux & tenebræ non sunt idem positivè. Ergò sunt distincta positivè. Ratio, quia ad negationem identitatis realis, non est requisita entitas realis & positiva, ad distinctionem verò realem, requiruntur entia realia, positiva, saltem in communiori sensu.

SUPPONO VI. Malè inferri ex negatione identitatis realis actuali, existentiam realem actualem, nam non valet hæc Consequentia: Dies hodiernus cum crastino non est idem realiter actu. Ergò dies hesternus est actu.

SUPPONO VII. Malè inferri quod ea quæ sunt negativè distincta, habeant negationem distinctionis. Ratio, quia privatio est negativè à subiecto suo distincta; falsum tamen est, quod non sit distincta.

QUÆSTIO III.

De distinctione per connotata.

Serviet hæc Tractatio ad multas materias quæ principaliter à recentioribus sunt tractata: in materia de relationibus, in materia de actu Deilbero, &c.

DIFFICULTAS I.

Premittuntur quedam de Connotatis.

PRÆMITTO I. Alia hæc esse: *Connotans, connotatum, connotatio, connotativum.* *Connotans* est Subiectivum illud fundamentum cui tribuitur Connotatio, seu est id quod connotat. *Connotatum* est ille terminus, & illud objectum Connotationis, seu id quod connotatur. *Connotativum* autem est illud, quod hæc omnia complectitur, nec enim stare potest connotativum, sine connotante, aut connotato, aut ratione connotandi; si tamen connotativum potentialiter sumatur & remotè, poterit importare quasi potentiam connotandi. Adde in communi sermone accipitur interdum connotatum, non pro objecto connotationis adeoq; non accipitur participialiter, sed accipi solet nominaliter tanquam substantivum, significatq; ipsam distinctionem: unde idem est dicere, tenet in Philo-

sophia connotata, ac tenet distinctionem connotativam.

PRÆMITTO II. *Genus adrelativum & connotativum videtur esse respectivum.* Ratio quia & de connotativo & de relativo dicitur quod sit respectivum. Relativum autem ipsum & connotativum rigorosè loquendo sunt etiam quid distinctum, hoc enim concretum quod dicitur relativum est ipsum fundamentum in circumstantiâ termini subque denominatione termini: hoc autem concretum quod dicitur connotativum, dicit entitatem subiecti, sortientis denominationem novam, propter positionem alterius, non sub denominatione termini, sed tanquam circumstantiæ, effectus &c. seu propter positionem connotati, videturque ratio relativi, posterior esse ipsomet connotativo; nam prior est explicatio omnipotentia, per bonnotata: dicendo, quod omnipotentia sit ipsemet Deus, prout est principium rerum possibilem, tuncq; primum intelligitur resultare relatio ad illas, explicante quodammodo connotatione ipsum esse, relatione autem importante tunc primum respectum. Addit Mastrius Disput. 8. Logia. N. 33. hanc distinctionem. Connotatio pertinet ad modum significandi, relatio ad rem ipsam. Unde etiam connotatio reperitur in nominibus, quæ ex eorum impositione unum significant, & ex modo significandi principalis significati, dant aliud intelligere secundario, ut patet in nomine Cæna: relatio autem pertinet ad res ipsas, ut esse simile, esse hoc nigrum & terminum nigredinis.

PRÆMITTO III. *Quando est subiectum connotans, & quando est id quod connotatur, tunc solet oriri nova denominatio, quæ antea non fuit seu novum connotatum substantivè acceptum, sic v. g. quando est comestio cibi, & advenit tempus vespertinum, oritur nova denominatio in illo cibo, & novum connotatum ut comestio illa, vocetur cæna. Hæc denominatio connotatum &c. duo dicit, unum in recto, & aliud in obliquo, de hoc recto & obliquo.*

ASSERO I. *Rectum quod dicit Connotatio, est subiectum, quod denominationem sortitur novam, vocaturque ideo rectum ex eo, quod quærenti quid sit denominatio nova, seu quid novum illud connotatum, fiet tunc responsio per subiectum in recto casu positum, si enim quærat quid est Cæna, respondebitur, est sumptio cibi ubi sumptio cibi, est rectum, obliquum autem vocatur, quod in eadem responsione, ponitur in obliquis casibus. Unde ubi quæsieris, quid sit Cæna non sistetur in hoc solo, quod sit: sumptio cibi; sed addi debet obliquum: in tempore vespertino. De eodem recto & obliquo.*

ASSERO II. *Illud quod dicit connotatum in recto, tanquam subiectum, habet se per modum cuiusdam materialis, & illud quod dicit in obliquo, habet se per modum formalis. Sicut enim materia in physicis, est potentia capax & hujus & illius formæ,*

formæ, ita & illud subiectum quod dicit in recto Connotatio, est potentia, capax ad has & illas denominationes, connotationes &c. & ita sumptio cibi, est capax denominationis cœnæ, merendæ, prandii, jentaculi. Illud autem quod dicit connotatum in obliquo, est per modum formalis; quia sicut forma actuat, determinat, facitq; pulchrum substantiale, ita posito obliquo, formatur subiectum, determinaturque, ad novam denominationem, & ita v.g. accessus temporis vespertini, format rationem Cœnæ.

ASSERO III. *Istud obliquum quamvis se habeat per modum formalis, non esse quid principale & primum in connotato.* Ratio, quia istud formale est tanquam quid extrinsecum, quantumvis necessarii requisitum, illud verò quod dicitur in recto, non est quid extrinsecum, sic v.g. intrinsecum est cœnæ sumptio cibi, extrinsecum quid, tempus vespertinum. Quod si istud obliquum est quid extrinsecum, non est quid primum & principale. Unde illa formalia pro principalibus seu primariis se habent, quæ sunt formalia intrinseca, non verò quæ sunt formalia extrinseca, & ita v.g. albedo, quia est intrinseca albo subiecto, principalius est albedo quam subiectum in denominatione albi, in denominatione autem Patris, quæ habetur ex eo quod est habere Filium, quia esse Filii, est quid extrinsecum Patri, ideo fit ut in denominatione Patris, ratione principalis obtineat ipsis entitas Patris.

PRÆMITTO IV. *Illud quod est obliquum in connotatione, interdum est quid positivum reale, & ita v.g. Pater connotat entitatem Filii quæ est quid positivum reale, interdum est aliquid modale, ut si ponatur in Unione pro connotato nonnisi modalitas, interdum hoc obliquum, est negativum, ut si quærenti quid sit me esse hic, respondeatur: quod si ipse ego, cum negatione distantia ab hoc spatio, quæ negatio distantia, est quid negativum.*

Unde etiam in connotatis variatio erit ex variatione recti in obliquum, obliqui in rectum, & ita si dicatur Paternitas, est entitas Patris in circumstantia Filii, Filiatio, est entitas Filii in circumstantia Patris; significabuntur diversæ connotationes, secundum diversitatem ex recto in obliquum, & obliquo in rectum transcurrentes.

PRÆMITTO V. *Quid sit status questionis inter affirmantes & negantes connotata.* Affirmantes connotata dicant respectu connotationis & relationis tam rectum quam obliquum esse tale, ut sine illis nec esse nec concipi possit, tam connotatio quam relatio, in hocque consentiunt cum negantibus connotata, sed in hoc dissentiunt, quia affirmantes connotata, dicunt obliquum illud requisitum ad connotationem & relationem non esse partem componentem connotationem vel relationem. Unde dicunt, quod ratio Paternitatis, non componatur tanquam

aliquo intrinseco, & tanquam parte entitate Filii. Oppositum autem docent negantes connotata.

PRÆMITTO VI. *In quo ab aliorum sensu aut phrasi dissentiendum sit, quantumvis & illi teneant connotata.*

ASSERO I. *Quod obliquum illud quod importat relatio, connotatio &c. non solum sit extrinsecum fundamento connotanti, subiecto &c. sed etiam esse intrinsecum ipsi relationi, connotationi &c.* Ratio, tum quia ipsa relatio definitur, quod sit id, cuius totum esse, est ad aliud se habere. Ergo illi terminus, est aliud. Ergo extrinsecum, hæc enim verbis differunt. Tum quia ii qui hoc docent, docent simul, relationem, adæquate quoad rationem formalem relationis, identificari intrinsece fundamento ipsi, in circumstantia termini: quod si intrinsece relatio identificatur soli fundamento, Ergo terminus non est de intrinseca ratione relationis. Tum quia quæ sunt idem realiter, si uni illorum est aliquid intrinsecum, etiam alteri illorum erit intrinsecum, & quia relatio, cum fundamento in circumstantia termini, sunt idem realiter, si fundamento in circumstantia termini posito, non est intrinsecus terminus, etiam relationi non erit intrinsecus.

ASSERO II. *Quod illud obliquum quod importat Connotatio, relatio &c. sit quid extrinsecum connotationi, relationi &c. sed tamen sit intrinsece requisitum, quod ita explicatur.*

Sunt aliqua intrinsece requisita, & simul intrinseca sic v.g. compositum requirit intrinsece partes, & simul petit illas esse quid intrinsecum, nec enim intelligibile est compositum sine partibus intrinsecis v.g. materia & forma, album etiam requirit intrinsece albedinem, quid enim dealbatur extrinseca & in alio subiecto posita albedine? Sunt item aliqua intrinsece requisita, & sunt extrinseca, intrinsece quidem requisita, quia ingrediuntur definitivum rei conceptum, nihil autem est magis intrinsecum rei, quam definitio rei, extrinsecum tamen est, quia, vel est aliud formaliter, vel est species ejusdem aliud. Illustratur hoc instantiis, quas ordinariè etiam oppositi admittunt, nam per illos terminus relationis transcendentalis, est quid extrinsecum relationi, & tamen debet esse quid intrinsece requisitum, hoc sensu, quia terminus transcendentalis relationis ingreditur definitionem ejusdem, & sine illo termino, nec esse nec concipi posset relatio transcendentalis; Et ita effectus est quid extrinsecum causæ, causæ tamen quæ causæ formaliter est, nec esse nec concipi potest sine effectui: Omnipotentia item nec esse nec concipi potest sine possibilitate creaturarum, & tamen creaturæ sunt quid extrinsecum omnipotentia. In idem videtur recidere doctrina Martinon de Sacra: D. I. N. 162. ubi ponit esse aliquid terminum extrinsecum, essentialiter

trialiter requisitum. Quod si putes non coherentes esse hos terminos, esse aliquid extrinsecum, intrinsecè tamen requiri, dic ergò necessario requiri.

ASSERO III. *Sublato obliquo non dico manere Connotationem quoad entitatem.* Sublato item termino non dico manere entitatem relationis, sed tantum dico sublato termino manere fundamentum relationis, sublato obliquo manere subjectum connotationis, denominationis, formalitatis. Quod autem non dicamus, tunc manere relationem aut connotationem quoad entitatem, dicta variatione posita. Ratio est, quia quando dicitur manere relatio quoad entitatem, vel connotatio, notatur hac phrasi, manere totum id, quod requiritur ut habeatur completa ratio connotationis, relationis, &c. cum autem compleatur ratio relationis termino, & ratio connotationis obliquo ut dictum, ideo quando tollitur terminus, vel obliquum, non rectè dicitur, manere relatio aut connotatio quoad entitatem. Deinde tenent aliqui ex Connotatistis, personam humanam, esse ipsam naturam humanam, prout non unitam perfectiori. Casu verò quo uniatur perfectiori v. g. Verbo, destructoque hoc obliquo *ly prout non unitam perfectiori*, deberet dici, manere adhuc quoad entitatem personam humanam, quia manet natura humana, quæ phrasi videtur esse dura, nec conformis locutionibus Patrum in hac materia, non erit autem durum dicere, manere in Christo subjectum, quod potest fortiri & habere alias, rationem personæ humanæ.

PRÆMITTO VII. *Ad presentem etiam questionem revocari; quid sit habere rationem partis*, sed id translatum hinc est ad materiam de Relatione, de Pœnitentia; ubi actum an peccatum sit pars intrinseca Pœnitentiæ, & ad Materiam de Sacramentis, videantur dicta ibidem.

Hoc tantum addo si nomine partis non intelligatur quidquam aliud, quam id, sine quo res nec esse nec concipi potest, indubiè sine obliquo connotatio & sine termino relatio, nec esse nec concipi poterit. Sed cum ille terminus expressè dicatur ab Aristotele esse aliud, obliquumque illud, etiam respectu connotationis, est obliquum, adeoque non connotatio, sed aliud quid, quomodo jam & terminus & obliquum pars erunt, si tamen concedas revera illum terminum esse aliud; adeoque quid extrinsecum, itemque obliquum esse speciem ipsius aliud, hoc tamen non ob stare, quominus sit pars, vera erit in re doctrina, sed videtur phrasis non esse bona, nam pars intrinsecitatem vult, non aliena-

tem.

DIFFICULTAS II.

An dentur & quid sint connotata.

DICENDUM est I. *Dari Connotata.* Ita Schola nominalium, quorum pars Connotatistæ & ex antiquis Occam, Gregorius. Heræus, Suarez Disput. 47. Metaphysica Sect. 2. n. 20. & omnes ii qui per connotata actus Dei liberos explicant. Est autem contra Arriaga Disput. 12. Logica, & contra Oviedo.

PROBATUR I. Conclusio auctoritate.

I. AUCTORITAS est ex Cap. ad aliquid. Ubi dicit: *Omnia autem que sunt ad aliquid, ad convertentiam dicuntur ut Servus Domini Servus, & Dominus Servi Dominus*, i. etiam Politicorum cap. 3. *quapropter Dominus Servi est Dominus solum, sed illius non est, Servus autem non solum Domini Servus, sed omnino illius.* Ex quo ita formatur Argumentum, si non darentur Connotata, non darentur tales entitates, quæ dicerent in recto fundamentum vel subjectum, in obliquo aliquid aliud, non tanquam partem componentem, sed dantur tales entitates per Aristotelem. Ergo dantur connotata. Major est ex statu questionis petita. Minor probatur, quia Aristoteles Servum dicit Domini Servum, & Dominum dicit esse Servi Dominum, & si utrumque hoc esset tanquam pars componens, dixisset Servum, esse Servum & Dominum, Dominum autem, dixisset Dominum & Servum. Neque valet si dicas phrasas Aristotelicas non esse exactas, debuisseque dicere Aristotelem quod esse Servum sit esse Dominum & Servum, non inquam valet; quia nulla est ratio, quod hic Aristoteles improprie loquatur, impropriatatemque probare deberent oppositi, præcipue autem cum alias Aristoteles explicans v. g. compositum, quod partibus stat intrinsecè, æqualiter & materiæ & formæ meminit, appellans illud esse materiam & formam, Unum appellans illud esse ex actu & potentia, æquali significatione utrumque ponendo. In denominatione autem servi, non æqualiter ponitur Dominus & Servus.

II. AUCTORITAS est ex Cap. IV. Metaphys. text. II. Ex quo sic arguitur si non darentur connotata, non de uno diceretur Musicus & homo, sed de uno dicitur inquit ille. Ergo dantur connotata. Sequela probatur. Si non darentur connotata, Musicum, v. g. de Petro dictum, esset Petrus & Musica, Homo autem dictum de eodem Petro, non esset Petrus & Musica, sed Petrus & animal rationale. Ergo Musicum non de eodem diceretur, de quo diceretur animal rationale. In connotantium autem sententia dicitur Musicum & homo de eodem, quia scilicet Musicum est ipse Petrus prout est principium soni artificiosi, homo autem dictum de Petro est ipse Petrus, prout est animal rationale.

nale. Quamvis autem cum dico Petrus & Musica: Petrus & animal rationale: utrobique etiam apud oppositos recurrit Petrus, in secunda tamen illa considerabilitate nihil occurrit de Musico, non enim recurrit Musica: in nostris autem principiis recurrit de Musico, cum ipsum Musicum per nos dicat in recto ipsummet Petrum. Hi modi loquendi Aristotelis, saltem significant mentem illius.

III. AUCTORITAS. Divi Thomae ex Opusculo 48. cap. 2. Ubi ille tractans quid sit similitudo fortis cum Platone *solum inquit est ipsa albedo, ut se habet ad albedinem Platonis, ut ad terminum*, citat pro eadem sententia Suarez, Anselmum in Monologio cap. 24. Augustinum lib. 5. de Civitate cap. 16. Damascenum in sua Dialectica cap. 50.

RESPONDEBIS. Cum Arriaga per haec S. Thomae verba non reduplicari solam albedinem Sortis, sed & albedinem Platonis idque tanquam partem intrinsecam similis; ad eum modum, quo cum dico paries albus est disgregativus visus, super albedinem fit reduplicatio, tanquam super partem intrinsecam.

CONTRA. Quia cum in similitudine Sortis, in recto, ponatur nonnisi albedo Sortis & non ponitur in recto albedo Platonis, ponitur ipsissima phrasis & mens Connotantium. Deinde quod reduplicetur albedo in ratione disgregativi visus, hoc inde est, quia non potest salvari aliter ratio disgregativi. S. autem Thomas expressè salvat similitudinem Sortis cum Platone per albedinem nonnisi solius Sortis in recto positam.

PROBATUR II. Conclusio rationibus Suarii.

I. RATIO est. Secundum quod eam sibi opponit Arriaga Disp. 12. Sect. 8. n. 30. terminus connotationis, relationis &c. debet esse extra ipsam relationem, connotationem, &c. connotatio enim, relatio &c. non respicit se ipsam sed obliquum illius connotationis, terminum relationis &c. Ergo est extra ipsam connotationem, relationem &c.

RESPONDET ARRIAGA. Quod terminus relationis praedicamentalis non debeat esse extra ipsam relationem, licet extra relationem transcendentalem debeat esse terminus relationis transcendentalis, & ne paritate urgeatur docet relationem praedicamentalem non esse veram relationem.

CONTRA. Quia huius ipsius nulla adfertur ratio, & sicut non est major ratio cur terminus relationis transcendentalis debeat extra relationem transcendentalem, non verò terminus relationis praedicamentalis, ita nec est ratio, cur transcendentalis relatio sit vera relatio, non autem praedicamentalis. Deinde ex eo debet terminus relationis transcendentalis esse extra relationem transcendentalem, quia ex definitione

relationis debet esse ad aliud. Ergo ubicunque non est aliud, nec erit relatio, consequenter fugis à statu quaestionis, si dicas in relatione terminum esse partem intrinsecam, & tamen hoc ipsum dicis non esse veram relationem, per quod etiam obviari debet aliis ejus in simili dictis.

Quod autem recurrit ad hoc Arriaga ex eo simile nullum dicere respectum seu relationem; quia nec numerus binarius dum constituit par, ullam dicit relationem. Id etiam non convincit, nego enim quod etiam binarius non involvat partes dicentes ad se ordinem partium, respectum diversitatis &c. vide alia in simili supra dicta de internoscentia intrinseci, & si simile; non est relatum, convellitur tota doctrina de fundamentis relationum realium, de quibus alias.

II. RATIO. Suarii est, verè dicitur Petrus Joanni similis, quod dici non posset, si similitudo Petri includeret Joannem, alias esset similis sibi ipsi.

RESPONDET ARRIAGA. Petrus est similis Joanni secundum se concedo, est similis secundum quid nego, nam secundum quod similis est Joanni includit Joannem. Cum autem Petrus secundum se non includat Joannem, verè dicitur non esse similis sibi ipsi.

CONTRA. Quia si secundum se est: similis Joanni Petrus debet in illo secundum se simili, includere ipsummet Joannem, quia debet includere similitudinem, quae similitudo includit Joannem & Petrum, cum definitivè sit, utrumque hoc extremum. Ergo adhuc ut voluit Suarez Petrus similis Joanni, erit similis sibi ipsi.

Hoc ipsum sic aliter proponitur; Si Petrus est similis in albedine Joanni secundum se, vel est similis secundum quod commune illi est cum Joanne habere albedinem; Ergo secundum quod est similis cum Joanne, & tamen haec similitudo utrumque claudit; Quod si dicas secundum aliquam aliam rationem Petrum similem esse Joanni, inferam non esse similem, similitudo enim non potest esse, nisi ex eo, quod sua albedo; non sit solitaria. Tota vis huius medii termini in hoc stat, quia simile esse, debet esse ratione similitudinis; similitudo autem utrumque claudit, tanquam partem. Ergo esse simile alteri, est esse simile sibi ipsi.

III. RATIO ejusdem est, relatio Filii in divinis nec inadèquate constituit Paternitatem, sed tantum est terminus illius. Ergo & in Creatis.

RESPONDET ARRIAGA. Si relatio Filii in divinis est transcendentalis, non constituit etiam inadèquate Paternitatem Filii. Caterum si haec relatio sit praedicamentalis (quod ego, inquit, probabiliter judico) conflabitur ex ipsa Paternitate & Filiatione.

CONTRA. Tum quia docet Arriaga relationem praedicamentalem, ut vidimus supra non esse

esse veram relationem. Ergo nec inter Patrem æternum & Filium, erit vera relatio. Ergo nec vera distinctio, cum hæc ex sensu Patrum, petatur à relatione, unde illud est effatum, sola relatio multiplicat Trinitatem. Quod argumentum etiam contra aliam ejusdem phrasin urgeri potest, in quantum relationem prædicamentalem, docet, esse, secundum dici. Tum quia ut urgebatur supra, non est major ratio de relatione transcendentali quam prædicamentali: tum quia illa relatio, non est quid distinctum à producente & producto, si ergo relatio v. g. Paternitatis, conflatur ex Paternitate & Filiatione, etiam in sensu reali, esse producentis in Patre, conflabitur ex esse producti. Consequenter productum, producet se ipsum saltem inadæquatè.

PROBATUR III. Tum quia relatio non est fundamentum & terminus. Ergo neque reliqua Connotativa, erunt utrumque quod importatur extremum. Tenet enim Paritas. Antecedens probatur. Relatio est, cujus totum esse est ad aliud se habere, hæc enim est ejus definitio. Fundamentum & terminus simul sumpti non sunt id ejus totum esse, est ad aliud se habere, illud enim aliud est ipsemet terminus, qui inclusus in fundamento & termino, non est sibi aliud. Ergo fundamentum & terminus simul sumpta non sunt relatio. Modum defendendi hoc argumentum & restaurandi contra hætenus datas responsiones vide citato loco in materia de Pœnitentiâ.

Idem sic proponitur: terminus in relatione vel est aliud relationi, vel non est aliud relationi; si est aliud relationi, Ergo illam non componit intrinsecè, quia nullum aliud, est intrinsecum ei, cui est intrinsecum, aliàs ipsum esse, ipsimet esse, aliud esset; si autem terminus relationi non est aliud, ergo ille terminus non est aliud, quia in præsentili aliud & terminus coincidunt, idem enim est dicere; relatio est, cujus totum esse, est ad aliud se quodammodo habere, ac dicere: relationis est totum, est ad terminum quodammodo se habere, & probat hoc ipse status quæstionis in quo disputamus. Tum quia si relationem prædicamentalem constitueret terminus intrinsecè, non verò transcendentali, non posset dari conceptus communis utrique, qui tamen exprimat lineam referendi, quis enim ille? Paritasque sic urgetur. Posito toto esse intrinsecò Relationis transcendentalis in ipsomet fundamento, sumpto cum ratione fundandi, tamen non potest haberi relatio, non posito termino tanquam aliquo intrinsecò extrinsecè requisito. Ergo idem dicendum de Relatione prædicamentali. In idem recidit si dicas: Terminus non est pars Relationis transcendentalis. Ergo neque prædicamentalis. Hoc ipsum sic proponitur: Major est intrinsecitas relationis transcendentalis quam

prædicamentalis. Illa enim prior est essentialis, si major intrinsecitas, debet esse minor involventia extrinseci, major enim intrinsecitas, magis est exclusiva extrinsecitatis, & tamen hoc non obstante positaq; intrinsecitate relationis transcendentalis, impossibile est illam esse sine aliquo extrinsecò, quod est terminus.

RESPONDETUR I. Fundamentum Relationis transcendentalis, nunquam potest amittere relationem transcendentalem: & si per impossibile periret terminus, maneret adhuc relatio. Unde si visio albi, per impossibile maneret per eunte albo, adhuc visio albi, dominaret album.

CONTRA. Tum quia fundamentum relationis prædicamentalis, sumptæ, unà cum relatione fundandi v. g. cum actione, cum unitate &c. nunquam potest amittere relationem, & si per impossibile periret terminus, & maneret fundamentum in circumstantia termini adhuc referret, quia referret per respondentem, etiam relatio transcendentalis. Tum quia si per impossibile maneret relatio sine termino, poneretur suppositio tollens seipsam, quia & esset ad aliud, per locum intrinsecum ut supponitur, quia esset relatio, & per locum intrinsecum non esset ad aliud, quia tolleretur terminus. Si est suppositio impossibilis tollens seipsam, nihil ex illa sequitur, inferreturque etiam sublatâ possibilitate creaturarum, posse esse omnipotentiam creaturarum. Exemplum de visione albi non est valdè aptum, quia ex probabili sententia potest esse divinitus perceptio visiva albi, non posito albo. Tum quia redit argumentum factum: quantumvis fundamentum relationis transcendentalis nunquam possit amittere relationem suam, hoc non obstante non est possibilis relatio hæc, sine termino, pendetque in suo esse ab illo extrinsecò quod est terminus, & præter habita sua intrinseca, essentialiter deposcit terminum. Ergo idem potest contingere in relatione prædicamentali: si enim hoc, quod nunquam potest amitti, pendet essentialiter ab aliquo extrinsecò tanquam termino, multò magis pendere potest id, quod potest amitti.

RESPONDETUR II. Aliud est de Relatione prædicamentali, quia hæc est ad terminum existentem adeoque potentem componere.

CONTRA. Cur sua possibilitate non componet illam? si suâ possibilitate potest illam terminare; ratioque oppositorum probat, quòd illa possibilitas quantumvis non existens, deberet componere relationem transcendentalem, nam non posita possibilitate illius termini non ponetur relatio, posita illa cum reliquis, ponetur.

DICENDUM est II. *Triplitem nos posse formare conceptum de connotatis.*

I. CONCEPTUS est. *Secundum quod illa in re sunt, & sic non aliud in re sunt, nisi duo absoluta, vel extrema, & ita in re cæna, est sumptio cibi & vespe-*

& vespera. Ratio. Quia si hac in re non essent connotata, deberent in re esse unum in recto & aliud v. g. in obliquo. Jam autem in re rectum & obliquum nullum est, ipsumque illud obliquum v. g. in re spectatum, nihil aliud est, nisi ipsum illud extremum, ipsum illud absolutum &c.

II. CONCEPTUS est. *Secundum quod connotatum indiget concipi, & sic non aliud est nisi ipsum subjectum, alias & alias denominationes sortiens, ortas ab aliquo extrinseco intrinsece tamen requisito, sic v. g. denominatio Domini in Petro dicit pro subjecto ipsum Petrum prout de hac re libere disponere possit. Ratio hujus modi concipiendi connotata desumitur ex dictis, quia scilicet cum aliud extremum non possit esse intrinsecum, debet esse quid extrinsecum, quia tamen ingreditur conceptum definitivum debet esse quid intrinsece requisitum.*

III. CONCEPTUS de connotatis formari potest. *Secundum quod per modum formalitatum concipiuntur, & sic v. g. dum consideratur Petrus prout est principium actuum ratiocinandi intelligitur tunc pullulare formalitas rationalitatis, & in quantum Petrus est principium actuum sensandi, intelligitur pullulare formalitas animalitatis. Ratio hujus concipiendi modi est, quia ex una parte nihil verat concipi connotata per modum formalitatum; ex alia parte, nisi ita ut dictum est concipiantur, non concipientur per modum formalitatum seu formarum Metaphysicarum, hocque ipso quia Metaphysicarum ex modo concipiendi pullulantium.*

DICENDUM III. *Si connotatio accipitur secundum id quod dicit in obliquo, poterit interdum esse distinctio realis actualis.*

PROBATUR. Quia si accipitur animalitas Petri secundum id quod dicit in recto est ipsemet Petrus, secundum autem quod dicit in obliquo, dicitur principatus actus sensandi. Rursus si accipitur, rationalitas Petri, est ipsemet Petrus prout dicit principatus actus ratiocinandi: ubi in recto nulla erit distinctio, erit autem & quidem realis in ipsismet connotatis, nempe actibus sensandi, & actibus ratiocinandi.

DIFFICULTAS III.

Solvuntur Objectiones.

OBJICIT I. ARRIAGA. Ablato termino non perit aliquid intrinsecum nec quod pertineat formaliter etiam inadæquate ad rationem & essentiam similitudinis. Ergo etiam ablato v. g. termino manet denominatio similitudinis. Consequentia probatur. Quia paries habet in se formaliter & intrinsece totum illud propter quod dicitur similis. Ergo etiam modo debet dici similis.

RESPONDETUR. Retorquendo argumentum de relatione transcendentali. Retorquendo item si quis terminos quantitatis explicet per ipsam quantitatem & circumstantiam negationis ulterioris extensionis, destructa enim illa negatione per extensionem ulteriorem, manebit etiam entitas quanti, quæ ante erat, & tamen non manebit ipse terminus.

Directè autem dici potest, parietem habere in se formaliter & intrinsece illud totum quod requiritur tanquam intrinsecum ut habeat rationem similis, sed non haberet totum id quod requiritur tanquam extrinsecum, intrinsece requisitum. Alii dicunt manere tunc relationem secundum rectum, quia etiam solum rectum remanet, licet non remaneat aliquid in obliquo.

INSTAT I. Quando perit denominatio similis, vel perit sola vox, vel perit aliquid distinctum à voce, si perit sola vox, verè erit denominatio illa in re, quamvis ita vocari non possit; si non perit sola vox, ergo non manet tota entitas, significata per vocem similis. Ergo neque manet tota entitas, constituens formaliter simile.

RESPONDETUR. Non perire solam vocem. Illam verò Propositionem. Ergo non manet tota entitas significata per vocem similis distinguo, non manet tota entitas intrinsece requisita per modum subjecti Nego; non manet tota entitas significata tanquam quid extrinsecum, licet intrinsece requisitum. Concedo Majorem.

INSTAT II. Illa entitas est constituens simile quæ significatur per vocem simile. Atqui non solum subjectum significatur per vocem simile. Ergo non solum est subjectum entitas, constituens simile. Ergo & terminus constituet simile.

RESPONDETUR. Negando Majorem, quia alterutrum eorum quæ significantur per vocem simile, potest imò debet esse per modum extrinseci, quamvis intrinsece requisiti, si autem est per modum extrinseci, non est per modum componentis. Secundum autem usitatam phrasim illa est entitas constituens simile, quæ significatur in recto per vocem simile, concedo Majorem, quæ significatur non nisi in obliquo, nego Majorem.

INSTARI potest III. Quare non deberet dici perire tunc aliud extremum, in quo stat simile, cum in re per nos simile sint duo illa extrema.

RESPONDETUR. Revera tunc perire aliud extremum, sed in hoc est dissidium cum oppositis. Quia illud extremum non est pars, nec concipi debet per modum intrinseci secundum limitationes aliàs datas.

OBJICIT II. Idem. Nova denominatio realis, non potest advenire sine nova entitate reali. Ergo & nova denominatio intrinseca sine nova entitate intrinseca. Ergo etiam repugnabit deperdi

deperdi denominationem similis, sine deperdita entitate intrinseca similis. Ergo cum deperdatur denominatio similis, propter deperditionem termini, apparet terminum esse entitatem intrinsecam in similitudine.

RESPONDETUR negando Antecedens, de quo infra. Consequentia etiam teneret non nisi de denominationibus intrinsecis, quæ non sunt ad extrinsecum. Si enim sunt ad extrinsecum, sufficiet mutatio proportionata, adeoque in extrinseco.

INSTAT I. Denominatio ut est quoddam totum in esse denominationis intrinsecè completum, vel dicit aliquid præter entitatem subiecti, vel non: si non. Ergo manente entitate, & omnibus aliis ablatis, manebit denominatio; si dicis includi aliquid præter entitatem, ergo cum nihil sit præter connotatum, sequitur ipsum connotatum esse aliquid intrinsecum.

RESPONDETUR. Supponi aliquid ab argumento, quod non deberet supponi, nempe quod denominationis totum esse stet in solis intrinsecè complementibus, cum debeat compleri per aliqua extrinseca, licet intrinsecè requisita. Falsum ergo est Antecedens, quia est de subiecto non supponente.

INSTAT II. Si potest salvari denominatio similis Petri cum Joanne per ipsam Petri albedinem in circumstantia albedinis Joannis. Ergo etiam potest salvari denominatio hominis per ipsam animam rationalem, in circumstantia unionis cum materia.

RESPONDETUR. Retorquendo argumentum secundum dicta. Deinde disparitas est, tum quia, quæ dicunt inter se unionem realem & compositionem physicam, non possunt non omnia esse intrinseca, hoc enim ipso, quia uniuntur intrinsecè, intrinsecantur sibi: in connotatione autem non est ista unio realis, & compositio physica, adeoque alterutrum, potest bene se habere per modum extrinseci, quia deest ratio intrinsecandi, ipsa unio physica: Tum quia nullum est absurdum si dicatur v. g. Paternitas non importare entitatem Filii, tanquam quid intrinsecum ut dictum supra, est autem absurdum dicere, quod id quod est compositivum alicujus, sit compositum ut supponitur reali & vero, extrinsecum: Tum quia ipsa definitio quod v. g. terminus sit aliud, ostendit extrinsecitatem termini, quæ extrinsecitas, ex nullo definitivo termino colligitur, in partibus, verum compositum constituentibus. An autem partes intrinsecæ, semper debeant dici in recto, consule Lugo de Sacramentis disp. 2. a. n. 55. Dicit tamen posset omnes illas partes dici in recto quæ faciunt totum per se substantiale ejusdem ordinis. Dixi substantiale, quia album est totum, & componitur subiecto & albedine intrinsecè, non tamen dicitur in recto albedo, dixi item totum substantiale ejusdem ordinis quia in prædicatione hac,

Deus est homo, partes compositivæ ly ipsius homo, non dicuntur in recto, aliàs dictæ Propositionis hic foret sensus: Deus est humanitas & substantia Verbi, quæ Propositio est falsa. Horum autem omnium principium resolutivum, est usus & placitum hominum. Illa autem regula quam tradit Amicus disp. 2. de Sacramentis n. 15. ea in recto dici quæ dicuntur per modum per se stantis, fallit, nam rationale dicitur per modum adjacentis, & in quale quid, adeoque non per modum per se stantis, & tamen dici potest in recto &c. Sed de isto Recto & obliquo, plura in Materia de Sacramentis disp. 1.

INSTAT III. Binarium hominum dicit formaliter utrumque hominem & æquè primò. Ergo & Paternitas, dicit æquè primò tam Patrem quam Filium.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia in casu Antecedentis, ex nulla parte particula definitiva deduci potest, quod illic sit aliud adeoque ratio extrinseci, quod in casu consequentis deducitur, ex ipsa formalitate termini qui per ly aliud significatur apud Aristotelem. Unde etiam Aristoteles, in explicatione quid sit Dominus, nunquam in Recto ponis, quod sit, Servus, adeoque in re & in modo loquendi concordat nobiscum, cum tamen Ariaga in explicatione quid sit: Paternitas, velit æquè primò dici Patrem & Filium.

OBJICIT III. Partes non distinguuntur à toto. Ergo manente toto manent partes, sed partes omnes hujus totius quod est simile, per nos salvantur in albedine seu in fundamento. Ergo hoc manente, manet tota entitas similis.

RESPONSUM. simile salvari in fundamento, secundum quod simile dicit subiectum in recto, ita circumstantionatum, quod ablato termino non manet ita circumstantionatum.

DIFFICULTAS IV.

Solvuntur aliæ Objectiones.

OBJICIT IV. Oviedo. Subiectum non constituitur relatum per terminum, sed per relationem formaliter ut efficientem subiectum. Ergo deficiente termino manebit relatio.

RESPONSUM. Deficiente termino non manere relationem, quia perit aliquid extrinsecum intrinsecè requisitum, deficitque fundamentum, ita circumstantionatum.

INSTAT I. Ratio formalis referendi est relatio, relatio identificatur cum fundamento. Ergo ratio formalis referendi, identificabitur cum fundamento, sed fundamentum manet deficiente termino. Ergo & ratio formalis referendi, manebit, hoc est relatio.

RESPONDETUR. Relationem identificari cum fundamento, secundum id quod aliquid dicit pro subiecto, in recto & tanquam aliquid intrinsecum intrinsecè requisitum, non autem
secun-

secundum quod dicit aliquid in obliquo, & tanquam extrinsecum intrinsecè requisitum, sine quo extrinsecò intrinsecè requisitum manet solum relatio quoad subiectum, ratioque referendi identificatur cum fundamento, ita circumstantionato, quod non manet, ita circumstantionatum, ablato termino.

INSTAT II. Illud obliquum vel formaliter denominat subiectum relatum saltem inadæquatè & in obliquo, vel non denominat, si denominat, ergo ratio formalis relationis, non est identificata adæquatè subiecto, sed includit terminum, & si in obliquo importatum, consequenter relatio ut relatio, dicitur fundamentum & terminum quod negant connotantes: si verò terminus nec inadæquatè denominat relatum. Ergo pereunte termino, remanet tota forma denominationis.

RESPONDETUR. Quod à termino non denominatur relatum tanquam ab aliqua intrinseca parte, licet ab eodem denominetur tanquam ab extrinseco intrinsecè requisito, diciturque relatio fundamentum & terminum, fundamentum quidem tanquam intrinsecum intrinsecè requisitum, terminum autem dicitur tanquam aliquid extrinsecum, nec hoc negatur à connotantibus.

INSTAT III. Relatio quoad formalitatem vel est identificata cum fundamento, vel non est. si non est identificata cum fundamento, ergo ab illo distincta nemine cogitante, quod negatur; si est identificata cum fundamento. Ergo tollitur permanente fundamento, permanet relatio quoad formalitatem, implicat enim ex duobus identificatis unum deficere & aliud permanere.

RESPONSUM jam: Quod relatio sumpta quoad formalitatem completam non tantum dicat identificationem cum fundamento, sed cum eo identificationem importat in quantum relatio dicit subiectum, licet insuper quoad formalitatem completam deponat aliquid non identificatum fundamento, nec identificatum sibi in quantum supponit pro fundamento, estque identificata cum fundamento ita circumstantionato, quod fundamentum ita circumstantionatum non est ablato termino.

Ut hic medius terminus de identificatione relationis cum fundamento commodius discutatur, ponendum est, quod relatio dicat unum in recto & aliud in obliquo. Neque concipi potest quoad formalitatem completam, nisi utrumque concipiatur. Porro secundum id quod dicit in recto relatio, dicit identificationem cum fundamento, sed hoc solo contenta non est, nec habet suam completam formalitatem, quia indiget obliquo, quod ipsum etiam in obliquo identificatur ipsi termino, ipsi aliud, ipsi extrinseco, tota autem imaginatio medii termini per has instantias repetiti, solum attendit ad identificationem recti cum fundamento, & non ad identifi-

cationem obliqui cum termino, arguitque ex eo, quia remanet rectum identificatum fundamento, manere totum, cum relatio requiratur etiam obliquum, identificatum extrinseco, quod supponitur deesse, hinc videtur hic committi fallacia accidentis arguendo ab uno ad aliud, in quo non unum, sed aliud sunt. Quando autem idem urget relationem, quoad formalitatem & quoad entitatem non distingui physicè, id verum est si accipitur relatio secundum formalitatem completam, secundum quam importat etiam obliquum.

OBJICIT V. idem. Implicat esse albedinem in subiecto apto, ad componendum hoc concretum, & illud de facto non componere, non facereque album. Ergo implicat in subiecto esse relationem, cum omni informatione requisita, & non facere relatum.

RESPONDETUR. Concedendo totum. Sed nego deficientem termino, esse in subiecto relationem, cum omni informatione requisita, cum id illi competat non nisi in circumstantia termini seu connotati.

INSTAT I. idem. In concretis respectivis, effectus formalis, non distinguitur à toto composito, toto videlicet relato, quod tantum dicit subiectum, relationem, informationem. Ergo hisce præcisè positis, si ponatur terminus, si non ponenda, erit relatio.

RESPONDETUR. Negando Antecedens; quia relatio requirit ad suum formale etiam aliquid extrinsecum, quamvis intrinsecè requisitum.

INSTAT II. idem. Si connotatio prout identificatur fundamento, non præstat effectum suum formalem, nisi in circumstantia termini. Ergo etiam dicam intellectionem posse identificari cum anima, sed non præstare suum effectum, quoad veniat connotatum.

RESPONDETUR. Ex dicendis de actione colligetur, quod nullum tale possit ostendi connotatum. Deinde sequeretur creaturam in intelligendo esse actum purum & immutabilem, qui titulus non convenit creaturæ.

INSTABIS III. Vi hujus doctrinæ sequi formalem effectum distingui à forma in subiecto capaci posita, nam ponetur fundamento identificata relatio, non tribuens effectum formalem relati.

RESPONDETUR. In relatione esse duos effectus formales, unus petibilis à fundamento, habeturque effectus tunc formalis, quia ex identificatione recti relationis cum fundamento, habetur effectus formalis, scilicet fundamenti relationis, sed non habetur alius effectus formalis, petibilis ab identificatione obliqui cum termino, cum tamen ex utroque hoc, consurgat ratio completa, formalitatis relationis.

Quod autem vitio vertitur tenentibus Connotata recursus ad actus Dei liberos, id iisdem non officit, quia non officit quod in difficillimis & facillimis communem rationem habentibus, eadem methodo utantur.

DIFFICULTAS V.

Notantur alia de Connotatis.

NOto I. Quod videatur sequi datis entibus connotativis non danda entia absoluta, quia ipsa absoluta respiciunt ipsam connotativa, adeoque non sunt absoluta, sed id non sequetur, quod sic illustratur. Sunt aliqua predicata, in quibus predicatum destruit subjectum, & alia predicata, quæ non destruunt subjectum: posteriorum exemplum est, homo est animal, Petrus est individuum, priorum autem exemplum, si de termino non significativo dicas, significat hoc, quod nihil significet, ubi ly significat est subjectum, quod destruitur predicato, cum dico quod nihil significet, item si dicas, concordēs sunt in hoc quod sint discordēs, ly discordēs destruit subjectum concordēs, unde etiam si dicas, connotant hoc absoluta, quod nihil connotent, vel connotant quod opponantur connotatis, predicatum hoc quod nihil connotent, item quod opponantur connotatis destruit illud subjectum, quod scilicet absoluta connotent, adeoque præter connotativa entia, dabuntur & entia absoluta.

NOto II. Aliud est dicere Petrus & Paulus sunt similes, & aliud rigorosè loquendo Petrus est similis Paulo, si dicas Petrum & Paulum esse similes, hoc ipso utriusque relationem, adeoque utrumque fundamentum colliges, si utrumque fundamentum colliges & Petrus & Paulus in recto importabuntur. Si autem dicas, Petrus est similis Paulo, non significant nisi unum fundamentum, proptereaque non nisi illud unum in recto ponetur, cum hoc tamen stat, ut nunquam similitudo dicat utrumque extremum hoc sensu, quasi similitudo duobus illis, tanquam parte componantur.

NOto III. Dari aliqua talia connotata, quibus mutatis, mutatur & ipsa entitas connotantis, tunc autem temporis extrinsecis mutatis, non manet entitas connotantis, quando id quod connotabatur, fundat relationem transcendentalem, mutato autem connotato seu termino, mutatur relatio transcendentalis, mutatā autem relatione transcendentali, mutatur aliquid essentialis. Unde quando sublato Filio, manet ut alii loquuntur entitas Paternitatis, per nos autem subjectum illud, quod vocatur Pater, etiam si non maneat formaliter Pater, tamen sublata possibilitate v.g. creaturarum, non potest dici manere omnipotentia. Quod ipsum exinde est, quia duplicis generis sunt denominationes formales connotativæ, alia enim sunt tales, ut etiam si ratio formalis denominativa deesset subjecto, non censeretur defectus aliquis essentialis in subjecto intervenire, v.g. etiam si non sit homo formaliter Pater, nõ censeretur defectus aliquis essentialis

intervenire. Alia autem relationes, Connotationes, denominationes, sunt tales, ex quæ transcendentales, quæ si cessent, cessabit in fundamento denominatio talis formaliter si cesset, censeretur defectus aliquis essentialis intervenire; & sic v.g. censeretur intervenire defectus essentialis, si homo non sit formaliter rationalis, censeretur item defectus essentialis intervenire, si Deus non sit formaliter omnipotens. In istis ergo posterioris generis connotatis & ipsa entitas tollitur, si formalis ratio connotationis tollatur.

NOto IV. Cum dicamus ad connotata & relationem, intrinsecè requiri ipsum terminum, adhuc nos distingui a negantibus connotata, quia illud ipsum intrinsecè requisitum, dicimus esse quid extrinsecum. Rursus per nos clarè illud extrinsecum non est pars, per illos est pars. Denique distinguimur ab illis, sicut illi condistinguuntur a se ipsis, dum dicunt relationem prædicamentalem componi termino, transcendentelem autem, connotare non nisi terminum.

NOto V. Probabilem satis debere esse sententiam connotata tenentium vel exinde, quia recentiores ad illa impugnanda assumere debuerunt Propositiones paulò duriores, nempe: relationem prædicamentalem non esse veram relationem, Paternitatem item divinam in quantum dicit relationem prædicamentalem componi Filio, ut videre est apud Arriagā. Item formari debuit hæc Propositio; idem in re, Petrum similem Joanni, quod Joannem esse similem Petro, quodq; hæc modis solis concipiendi distinguantur. Quod si verum est, dicam in re idem esse quod Petrus sit Pater Joannis, & quod Joannes sit Filius Petri, solumq; hoc distinguendi modo concipiendi, dicam ulterius productum & productum esse idem in re, & solis modis concipiendi distinguendi.

QUÆSTIO IV.

De Distinctione modali.

PRÆMITTO I. *Quid nomine modi intelligatur?*

Nomine modi I. intelligitur Moderatio & Mensura v.g. habet modum in ira, id est temperatè irascitur. II. Intelligitur modus quidam operandi, v.g. hic Concionator, habet modum specialem concionandi, exemplum utriusque modi accipe ex Augustino. *Modus diligendi DEVM* (en prima acceptio) *est sine modo* (en secunda acceptio modi pro mensura) *diligere*. III. Grammatici modum sumunt, aut pro adverbio quo respondetur ad interrogationem quomodo, v.g. quomodo vales, benè, mediocriter &c. quæ adverbia ostendunt modum sanitatis, aut idem sumunt modum pro illis conjugationes partientibus v.g. pro modo Indicativo, Infinitivi

Infinitivo &c. IV. S. Thomas sumit modum pro ipsa essentia rei. Unde crevit illud, modus essendi hominis, est rationalitas, cuius propositionis est sensus de essentia hominis est rationalitas, quanquam S. Thomas I. II. p. 49. art. 2. etiam accidentia realia modos appellat, quorum etiam meminit Fonseca lib. 5. Metaphysicæ cap. 6. q. 5. sect. 2. V. Nomine modi intelligunt Philosophi determinationes, affectiones, actualitates entium, de quibus

PRÆMITTO II. *Quod recentiores in Polonia Professores condistinguant modos, in modos essendi & modos entitativos*, nomine modi essendi intelligunt formalitates ex natura rei nemine cogitante distinctas, quamvis nullam entitatem à subjecto condistinguant importantes: nomine modi entitativi, intelligunt modos qui suam entitatem adferunt, quamvis non separabilem ad existentiam extra modificatum.

PRÆMITTO III. *Possibiles esse modos entitativos*, Ratio, quia nulla in illis ostendi potest implicancia, videturque Aristoteles agnovisse naturam modorum, quia censuit accidentia ejus esse naturæ, ut non possint esse sine subjecto, licet subjectum possit esse sine illis, imò videtur hoc docuisse etiam de formis substantialibus, materialibus II. Physicorum tex. 19.

DICES I. Non datur prædeterminatio physica. Ergò nec modi. Consequentia probatur, idèd prædeterminatio illa non datur, quia tollit libertatem, sed eam etiam modus tollit, jam autem idèd prædeterminatio tollit libertatem, quia eà posità non potest non esse actio, sed etiam posito modo non potest non esse actio, cum ipse modus sit actio. Ergò & modus tollit libertatem.

RESPONDETUR. Prædeterminatio quia se habet per modum suppositionis antecedentis tollit libertatem, modus autem se habet per modum suppositionis consequentis, quia scilicet iste qui agit, non potest non agere, suppositio autem Consequens non tollit libertatem.

DICES II. Si modus esset possibilis, tunc non posset Deus creare modum quin crearet & aliud ens seu ejus subjectum, sed hoc est absurdum, quia hoc laderet libertatem Dei, ad quam spectat ut unum independentem ab alio, producere vel conservare possit.

RESPONDETUR. Libertas Dei per hoc solum tollitur, si non possit facere id, quod posset fieri, non potest autem modus sine modificato esse, neq; enim hujus das implicantiā, consequenter non tollit libertatem Dei; sicut nec tollit ejus libertatem, quòd non possit facere ut homo, sit cervus.

DICES III. Non est possibilis talis duratio Creaturæ, quæ petat ut illam Deus necessario conservet. Ergò nec est possibilis talis entitas, quæ petat, necessario aliud produci simul vel ante. Ergò nec est possibilis modus.

RESPONDETUR. Disparitatem esse quia otiosa esset illa conservatio Creaturæ si ex intrinsecis suis principiis peteret semper durare, consequenter in illa conservatione sui, esset independens à Deo quod absurdum est, esset autem dependens à Deo & ille modus & illud subjectum, sed de antecedenti vide materiam de Angelis, circa incorruptibilitatem Angelorum.

DIFFICULTAS I.

Proponitur primum Fundamentum Modorum.

PRIMUM Modorū fundamentum est tale: Impossibile est dari transitū à contradictorio ad cōtradiçtorium sine sufficienti mutatione, hoc est facta in entibus vel non entibus, facta in ipso transeunte, vel quopiam altero nexu, facta ante, vel postea, vel nunc, modo sit talis mutatio, ut eà positā, necessario transeat à contradictorio ad contradictorium, & quā non positā, vel aliā, quæ illi æquivalet, non transeat. Sed nisi dentur modi non transibitur sæpè à contradictorio ad contradictorium, nec habebitur sufficiens mutatio. Ergò dantur modi. Minor probabitur in materia de Unione, actione &c.

Major per partes probatur.

Non debet esse mutatio in ipsis entibus, sed sufficit ut sit mutatio in non entibus, ut ostendunt transitus à non esse hīc ad esse hīc, transitus à non esse termini ad esse termini, &c.

RESPONDEBIS. In enumeratis negationibus factam esse mutationem in entibus, quia factus est motus aliquis localis.

CONTRA. Quia motus localis, non est ad hoc necessaria mutatio, cum potuerim habere negationem distantia, ab hoc loco, non per motum localem, sed per mei v.g. in hoc loco, productionem.

SUFFICIT item mutatio in aliquo extrinseco. Quia Paulus à non esse patris ad esse Patris, transit extrinseco, hoc est, positione Filii, à non esse dextri ad esse dextri transitur per solam mutationem, factam in Petro, aliter se situante, & eadem sumptio cibi, ad esse cœnæ, transit per tempus extrinsecum vespertinum.

SUFFICIT item mutatio, ut fiat postea. Idque in aliquibus casibus. Ratio, quia Rex Ezechias, cui Propheta dixit, morieris tu & non vives, cum supplicasset Deo, & revelatum esset illi, quod victurus esset sexdecem annis, tunc inquam iste Rex à contradictorio, seu à non esse victuri sexdecem annis, transit per sexdecem annos postea potendos. Deinde quia docetur per effectum conditionatè futurum, gratiam transire ab uno contradictorio ad aliud. Deus item ipse, à non esse decernentis mundum, ad

esse decernentis mundum, transit ipsa mundi futuritione. Quorum omnium hæc ratio est, quia est aliqua mutatio quæ est non ex futuro ad futurum, sed hæc mutatio non potest fieri, si ly postea non esset sufficiens ratio mutandi: quod probatur, quia non potest aliquid dici futurum ex eo quod præterit, non enim jam erit futurum, neque ex eo quod est, quia & hoc, jam non est futurum. Ergo tantum ex eo, quod erit super postea, imò si non *ex ly postea* defumeretur ratio futuri, hoc ipso & esset futurum ut dicitur, & non esset futurum, nam futurum dicitur respectu eorum, quæ sunt postea. Hoc tantum sensu non potest fieri à contradictorio ad contradictorium transitus per postea, quando sine illo postea, haberetur jam completa ratio denominationis.

RESPONDEBIS. I. Ezechiam transiisse per Dei revelationem, ad esse illud victuri.

CONTRA. Hæc ipsa revelatio, designans sexdecem annos, à non esse designantis sexdecem annos, ad esse designantis, transit per aliquid, postea ponendum. Ergo apparet istud postea, salvare sufficientem mutationem.

RESPONDEBIS. II. Deum non transiisse à contradictorio ad contradictorium, quia ab æterno voluit mundum.

CONTRA. Quia non transiit quidem à contradictorio ad contradictorium, ita ut terminus à quo, duratione præcelleret contradictorium ad quod; transiit tamen ab uno contradictorio, quod sit prius ratione, cumq; ab æterno potuerit Deus sortiri rationem nolentis mundum, per quid ergo transiit ad rationem volentis, si non ratione futuritionis mundi?

RESPONDEBIS. III. Non esse fundamentum, cur mutatio *ex ly postea* defumibilis sit sufficiens ad transitum, interdum non sufficiens.

CONTRA. Ratio jam est assignata, quando transitur à non futuro ad futurum.

DICES I. Si ratione ejus quod postea futurum est, posset quis in præsentis transire, à contradictorio ad contradictorium, quæro? vel posset Deus mutare illud futurum ne sit, vel non posset, si non posset, Ergo adstringis divinam libertatem; si autem potest mutare, Ergo illa mutatio, non erit sufficiens.

RESPONDETUR. Si res est futura ex suppositione consequenti, non est non futura, ex qua etiam suppositione consequenti, adstringere divinam libertatem, non est novum, præcipue cum ipsa futuritio, includat in se volitionem Dei liberam, tanquam causam, quæ ipsa volitio, se ipsam, ex suppositione consequenti, stringere potest.

DICES II. Tam aliquid non est nunc in instanti A. quod nec fuit nec erit, quam verè non est nunc, quod est futurum tantum. Ergo si id quod absolute non est, non potest facere mutationem, nec illud quod erit, & nunc non est, poterit facere mutationem.

RESPONDETUR. Etiam à non esse futuri ullo modo, transitur per ipsum non esse futurum ullo modo, falsum ergo est subjectum Consequentis.

DICES III. Prius est esse, postea mutare. Ergo si postea nondum est, nec mutabit.

RESPONDETUR. Prius est esse, quam mutare intrinsecè, sed potest esse mutatio extrinsecè, per id quod non est. Unde etiam sola negatio distantia, quæ est quid negativum mutare potest, dicique potest, intelligi illic prius esse futuri, seu esse accommodatum & postea mutare.

SUFFICIIT mutatio quæ sit in ante. Ratio, tum quia homo à non esse mortui ad esse mortui, transit separatione animæ, quæ prior est naturæ, ipsa morte. Tum quia à non esse conservati, quod non esse conservati, habetur in prima productione, transitur ad esse conservati, mutatione facta in ante, nempe ratione productionis primæ. Ponamus item in toto orbe parietem esse unum album, ponatur deinde alter, ille prior à non esse similis, ad esse similis, transit pariete postea posito, & iste postea positus, à non esse similis, ad esse similis, transit pariete, antea posito. Ergo apparet sufficere mutationem antea vel postea positam. Tum quia datur transitus à contradictorio non succedentis, ad contradictorium succedentis, sed hic transitus non potest esse, nisi mutatione facta in ante, si enim ratio succedentis non esset ex mutatione facta in ante & esset illud succedens ut supponitur, & non esset succedens, omne enim succedens supponit præcedens, & ratione ejus, dicitur succedere.

DICES I. Si sufficit mutatio facta in ante cur id quod transit ad contradictorium non citius & citius transiit.

RESPONDETUR. Inter alia ideò citius non transiit, quia v. g. ipsius transiituri, non erat posita adhuc entitas.

DICES II. Illa mutatio est sufficiens quæ posita non potest non poni transitus, sed si antecedit mutatio, potest non poni transitus. Ergo mutatio facta in ante, non est sufficiens.

RESPONDETUR. Si antecedit mutatio & desint reliqua prærequisita, qualis est ipsa entitas transiituri, non potest poni transitus, sufficitque si ponatur positus prærequisitis.

DICES III. Aliquæ mutationes non sunt sufficientes, si ponantur ante. Ergo & omnes.

RESPONDETUR. Non esse novum, ut quod semel non sufficit: alias sufficiat, tuncque sufficiet, quando posito eo quod poni ante, requiritur, ad est jam entitas rei, transiituri, ad contradictorium &c.

* * *

DIFFI-

DIFFICULTAS II.

Probatur Bonitas allati Principii & reliqua Principia referuntur.

PROBATUR I. Si sine ulla mutatione posset aliquid transire à contradictorio ad contradictorium, & esset idem & non esset idem, esset idem; quia supponitur nulla mutatio facta, & non esset idem; quia mutatum cum non mutato, non est idem. Illud autem quod transit ad contradictorium censetur mutatum ex non transeunte ad transiens. Hæc ratio accipit robur ex probatione tertia.

PROBATUR II. Ordinario argumento Theologico: Deus cum in priori signo rationis fuerit indifferens ad volendum vel nolendum mundum, transit ad contradictorium volentis, mutatione facta in exterioribus, hoc est ex posita mundi futuritione, si enim non per positam mundi futuritionem transit Deus ad esse volentis mundum, posset aliquid Deus velle fore, quod tamen posteaquam volutum est ut foret, non foret. Ergo multo magis creatura, non potest ad alteram partem contradictionis transire, sine illa mutatione sufficienti.

PROBATUR III. Ex illo principio; idem manens idem facit semper idem, si sine ulla mutatione posset aliquid transire à contradictorio ad contradictorium, & transiret ad contradictorium ut supponitur & non transiret, quia idem manens idem semper facit idem. Deinde si quod tu dicis transire ad contradictorium, ita se habet in intrinsicis & extrinsecis, sicut se habuit antequam transisset. Ergo cum antequam transisset non transierat, etiam cum transit ut dicis, non transit. Rursus transitus hic est quasi effectus vel effectus. Ergo sui causam habere debet, nullam autem haberet sui causam vel quasi causam, si ad hoc sufficiens mutatio, nulla requireretur. Denique etiam v.g. sex à non sex non transit sine sufficienti mutatione, nec potest ostendi quod transeat ad contradictorium sine sufficienti mutatione. Ergo apparet illam semper requiri.

II. FUNDAMENTUM modorum est. Quando aliqua duo sunt, quorum unum potest separari ab alio, evidens est non esse illa idem, quia nihil potest à se ipso separari, sed possunt esse aliqua v.g. materia & forma in rerum natura, & non esse inter se unita. Ergo esse unitas, est aliquid à materia & forma distinctum.

Hoc ARGUMENTUM Rem non convincit, nisi aliter ponatur, nam multa sunt, quæ possunt esse in rerum natura, & non sortiuntur denominationem certam, quæ tamen non sit modalitas, sic potest esse Petrus & turris, non tamen esse Petrus, in turri, & tamen Petrum esse in turri, non est aliquid modale ut alibi dicitur. Probaret item hoc argumentum etiam negationes

esse distinctas entitativè, quia interdum sunt, interdum non sunt.

PROPONITUR Itaque aliter hoc argumentum; Potest esse entitas aliquorum duorum, nec sortiri denominationem certam, nisi ponatur modus, & hoc probabunt argumenta aliarum materiarum. Ergo dantur Modi. Est autem hic modus distinctus à priori, quia in priori videtur ad omnem hanc mutationem requiri modalitatem, quod non fit in hoc secundo modo. Ut autem hoc argumentum promoveatur ad vertendum erit, quod v.g. in unione si non ponatur entitas modalis vel non assignabitur sufficiens mutatio vel petetur principium.

III. FUNDAMENTUM est, quod posuit Suarez Disp. 7. Metaphysicâ Sect. 1. II. 18. Creaturæ sunt imperfectæ, compositæ, mutabiles; Ergo & indigebant per quod in istis complentur; complementum autem hoc, sæpè non potest esse, nisi solus modus. Idem aliter proponi potest. Dantur potentialitates & indifferentiæ Physicæ, quæ non aliter nisi per modos tolli possunt, ut aliàs probabitur, ergo dantur modi.

Circa hæc fundamenta in praxi hoc est habendum, ut semper negativà vià proponantur, scilicet quod interdum non possit poni sufficiens mutatio sine modo quod primum fundamentum est, item quod denominatio non possit haberi interdum sine modo, ut voluit secundum fundamentum. Denique quod sine modo non possit interdum tolli indifferentia, ut voluit tertium fundamentum.

DIFFICULTAS III.

Solvuntur Argumenta Philosophica contra Principia Modorum.

OBJICITUR I. Probando mutationem debere esse semper in entibus; Non potest aliquis transitus explicari nisi per novas entitates & modos. Ergo & omnes. Antecedens probatur, in transitu à non existentia ad existentiam in unione item & actione.

RESPONDETUR Negando Consequentiam. Quia si non possit inveniri ullum negativum, quo posito possit esse sufficiens mutatio ad transitum, jam debet quæri illa mutatio in entibus sive realibus sive modalibus, quia autem in transitu à non esse existentis ad esse existentis, non potest inveniri ullum tale negativum, quia debet salvari existentia, quæ est non aliquid non esse, sed esse extra causas, ideo in transitu ad existentiam requireretur entitas, potest autem verè inveniri in multis denominationibus aliquid negativum, quod sufficiat ad transitum pro hac parte contradictionis.

Addo sicut potest salvari transitus à contradictorio ad contradictorium non semper per positionem

+ I 3 tionem

tionem novæ entitatis ratæ, sed interdum sufficit modalis, ita poterit interdum sufficere, aliqua negatio.

INSTABIS. Verè esse, & verè non esse, non potest explicari sine esse & non esse. Ergo etiam noviter esse, aut noviter non esse, non potest explicari, sine aliquo novo esse, aut novo non esse.

RESPONDETUR. Noviter esse non potest explicari sine novo esse aut entitativè distincto aut formaliter, sed non est necesse istud semper esse entitativum, & ita negatio distantia, est novum esse, sed formaliter tantum distinctum, esse autem existentis, uniti, requirit entitatem novam &c. & ita potuit Joannes habere denominationem Poloni, quam non habet, sine ulla entitate nova sibi addita. Item si Petrum Deus annihilaret, & postea retrò producat, esset idem Petrus, & tamen novam entitatem non haberet, hoc ipso enim si novam entitatem haberet, non esset Petrus, sed alius à Petro, licet habeat novam denominationem. Item si replicetur entitas Petri manebit eadem entitas, hoc ipso enim replicatum, non esset Petrus & tamen novam denominationem pluries replicati habebit. Loquor autem hic, ex suppositione quod actiones reproductivæ & replicativæ sint indistinctæ, utpote creativæ, sed si sunt distinctæ, loquor de reproducto, &c. non sub formalitate reproducti, sed sub formalitate habentis idem esse: Item à non esse similis specificè ad esse similis specificè, item à non esse coexistentis ad esse coexistentis, si sumatur secundum intrinsecam durationem, transitur sine ullo esse superaddito.

RESPONDEBIS. Actus Dei liber, qui Petrum reproduceret, replicaret, faceret alibi nasci &c. causaret istam novam denominationem, actus autem Dei liber est ens.

CONTRA. Quia quando à non esse actus Dei liberi, de replicatione, transitur ad esse actus Dei liberi de replicatione, nulla variatio facta est in Deo, nulla item variatio in entitate. Ergo saltem actus ipse Dei liber, transit ab uno contradictorio ad aliud, sine nova entitate.

Cæterum non nego etiam actus Dei liberos requirere interdum mutationem in entibus, atque ita Deus, à non esse volentis mundum efficaciter pro nunc, ad esse volentis efficaciter pro nunc, transit ipsa existentia & entitate mundi.

OBJICITUR II. Potest aliquid transire à contradictorio ad contradictorium solâ mutatione factâ in tempore, ut voluit Vadingus, tract. de Incarnatione Disp. Proëmiâli de Modis.

RESPOND. Ad aliquas denominationes sufficit mutatio in tempore, sed nego quod ad omnes, tunc autem sufficit mutatio in tempore, quando ipsa denominatio desinitur vel pender à tempore vel est species illius, & sic denominatio crastini, hesterni, præsentis, habetur non-

nisi mutatione factâ in tempore: item à non esse obligati reddere hic & nunc debitum, ad esse obligati, transitur solâ mutatione, factâ in tempore. Cæterum sunt aliæ denominationes, ad quas non est sufficiens mutatio in ipso tempore, quia ex indocto doctus nemo fit solo tempore, aliàs vel omnes essent indocti, vel omnes docti. Deinde tempus semper mutatur, semper incipit ratione ejus partis quæ nunc est, & desinit ratione ejus partis quæ immediate ante fuit, consequenter omnia & incipient & desinent. Denique ut urgeri solet per oppositos, tempus est motus cælorum entitativè, motus autem cælorum est ipsum cælum per illos, cæli autem non mutantur. Ergo à primo ad ultimum nulla hæc mutatio, cum tempus per oppositos non mutetur. Ergo nec erit transitus à contradictorio ad contradictorium, nam hic requiritur per oppositos, mutationem in tempore.

INSTAT Valentia. Cur non bene potest tribui transitus à contradictorio ad contradictorium, mutationi temporis, non quomodocumque sumpti, sed prout ei Deus voluntarie suum alligavit concursum, ita v.g. ut ideò materia ex non unita ad esse unitæ transeat, quia venit tempus, in quo Deus decrevit concurrere cum materia v.g. ut uniatur.

RESPOND. In concursum Dei alligatum certæ differentie temporis non posse referri mutationem illam, quia de ipso concursu querere restat: per quid transeat à non esse concurrentis, ad esse concurrentis, item cum ille concursus sit efficax, nec sit quid non nisi imaginarium, quidnam ille ipse efficiat, & si in aliis transitibus non sufficit mutatio in tempore ut dictum supra, detur regula universalis, quando nam sufficiat mutatio in tempore, ex quo postea inferretur, etiam in præsentem hanc mutationem non esse sufficientem.

OBJICITUR III. Bene salvari potest transitus à contradictorio ad contradictorium solâ novæ formalitatis acquisitione aut novi connotati.

RESPOND. Posse quidem salvari transitum à contradictorio ad contradictorium solâ novæ formalitatis vel connotati acquisitione, sed nego novam formalitatem posse haberi, sine nova mutatione in entibus vel non entibus ut supra probatum. Deinde si potest fieri transitus à contradictorio ad contradictorium solâ novâ formalitate positâ & nullâ aliâ mutatione, tunc & fieret ille transitus & non fieret, fieret ut supponitur, non fieret autem, quia ante illum transitum erat hæc entitas, quæ & modo, & nihil circa illam mutatum. Ergo si ante transitum non erat transitus, nec modo est, quia idem manens idem, semper facit idem. Sed hæc quæ dicta sunt de mutatione in tempore, vel de accessu vel ex accessu novæ formalitatis, alibi plenius refutantur.

DIFFI-

DIFFICULTAS IV.

Solvuntur Instantiæ Theologicæ.

PRIMA INSTANTIA est. Creatura à non esse causæ obediēcialis, ad esse causæ obediēcialis, transit sine ulla mutatione. Ergo potest haberi nova denominatio sine nova mutatione.

RESPONDETUR. Nomine causæ obediēcialis venit ipsa entitas creaturæ, quam potest Deus assumere pro sua libertate ad aliquos effectus præstandos supra vires naturæ, ut cum assumitur aqua, ad producendam gratiam baptismalem, hæc causæ obediēcialis aliquando transit à non esse obediēcialis in actu primo, ad esse obediēcialis in actu primo, & sic transitus fit per ipsam entitatem creaturæ, supposito quod hæc potentia obediēcialis non requirat indispensabiliter compleri per aliquid permanens elevativum. Interdum hæc causæ obediēcialis transit à non esse causæ obediēcialis in actu secundo, ad esse causæ obediēcialis in actu secundo, & tunc fit mutatio ratione actionis, quæ producit effectus, sive hæc actio fit modus, sive non sine modo.

Difficilius est salvare transitum à non esse causæ obediēcialis proximè causaturæ ad esse causæ obediēcialis proximè causaturæ.

EXPLICANT I. Aliqui quod transeat per qualitatem superadditam.

CONTRA. Quia imprimis non implicat potentiam elevari, non per aliquid superadditum, redibit ergo difficultas, per quid eo casu transeat. Deinde illud elevativum permanens, constituit quidem completum principium, sed hic quaritur de completo principio, prout induit rationem proximè operaturæ, per quid inquam ad hanc rationem veniatur.

EXPLICARI solet II. Quod tunc transeat ad esse causæ obediēcialis proximè causaturæ, ipso effectu futuro.

CONTRA. Quia effectus cum sit posterior naturæ, prior autem sit causa in actu primo, & causa in actu primo supponatur completa ante effectum, ideo ab effectu, non potest desumi hic transitus. Quod autem alii dicunt effectum non debere sumi quatenus existens est, & actu dependens à tali causâ, sed debere sumi prout futurus est, eò quod sic acceptus, non sit quid posterius ipsâ causâ, id non satisfacit; quia etiam effectus futurus, est adhuc verè effectus, adeoque posterior natura præ causâ, anteq; futuritatem illius, debet præsupponi completio causæ, proximè operaturæ, per quid ergo completur in esse causæ, proximè operaturæ. Posset quidem dici, quod à non esse causæ proximè operaturæ, transeat ad esse causæ proximè operaturæ, obediēcialiter operaturæ, ipsamet operatione effectus excedentis, quæ operatio est prior ipso effectui, hinc si effectus quocunque modo

sumptus posset id salvare, per prius id salvabit ipsamet actio. Quia tamen adhuc inquiri potest per quid transeat à non esse proximè obediēcialiter ipsam hanc actionem posituri ad esse proximè obediēcialiter illam actionem posituri, hinc

EXPLICATUR III. Sicut proximitas potest esse in corporalibus Major & Minor, ita & in ratione proximè operaturæ causæ obediēcialis potest esse proximitas Major & Minor, & quidem imprimis proximè completur causa obediēcialis ipso concursu Dei indebito, proximè parato, secundo ipsamet actione agente, quæ est ipsemet concursus in actu secundo, quæ est quidem posterior ipso principio proximè illam ipsam operaturæ, habet tamen rationem prioris & proximioris ad causam, præ ipso effectu.

II. INSTANTIA est. Potest aliquis transire ab esse peccatoris ad non esse peccatoris sine ulla sua mutatione.

RESPONDETUR. Quod tunc possit ille peccator dici non peccator hoc sensu, quia quantumvis nullum ille actum elicerit, nec sit in illo posita ulla mutatio, dicetur tamen conversus hoc sensu, quia se ad illum Deus convertit, hoc ipsum quia se Deus ad illum convertit, explicando ex communi sententia, ratione mutationis in aliquibus extrinsecis. Cæterum si ille peccator evadat non peccator denomineturq; conversus conversione qua dicatur, etiam ille converti ad Deum, non poterit id fieri, sine mutatione, sed erit mutatio ob novum actum retractationis vel doloris positum, de quo in materia de Pœnitentia.

III. INSTANTIA est. Si non in omnibus, saltem in aliquibus, potest explicari actus Dei liber per aliquam æquivalentiam ad actum novum, præstando id sine novitate, quod præstaret novitas actus, quo casu, erit nova denominatio ratione illius actus, & tamen non ostendetur ulla nova mutatio.

RESPONDETUR. Sicut illic est novus non nisi æquivalenter actus, faciens id sine novitate actus, quod faceret novitas actus, ita etiam est illic proportionata illi actui per æquivalentiam explicabilis mutatio, scilicet æquivalenter præstans id, quod præstaret in creatis mutatio, sed hoc fufius tractatur tum in materia de Pœnitentia an sine infusione gratiæ remitti possit peccatum, tum in materia de actu Dei libero in prima Parte.

IV. INSTANTIA est. Angeli habent concreatas futurorum species, quæ à non esse completarum, ad esse completarum, transeunt sine ulla mutatione.

RESPONDETUR. Esse illic mutationem, quam adfert ipsa existentia objecti, ipsaque oblatio concursus divini ad noscendum, erit sufficiens mutatio, de quo in materia de Angelis.

V. INSTANTIA est. Angelus à non esse

† I 4

loquens

loquentis ad esse loquentis transit sine ulla mutatione.

RESPONDETUR. Esse illic mutationem ratione novi actus voluntatis quo dirigit mentem suam ad alium, vel ratione signorum aliquorum spiritualium, vel ratione verbi mentis, ex sua speciali ratione, vergentis ad alium, de quo in materia de Angelis.

DIFFICULTAS V.

*De Definitione & Essentia Modorum
apud Alios.*

PRIMO definit modum Hurtadus disput. 2. Metaphysica Sect. 5.

Modus est qui per suammet essentiam est actualis determinatio rei indifferentis.

IMPUGNATUR I. ab Arriaga. Ubicatio & Duratio sunt modi, & tamen non sunt actualis determinatio subjecti ad aliquid, si enim ad aliquid determinarent, maxime determinarent ad locum, & hoc tempus, sed ad hæc non determinant; nam locus & tempus prout sunt ab ista Ubicatione & Duratione cōdistincta, nihil sunt. Ergo ad hæc modus non determinat, nec potest modus determinare ad se ipsum, alias ita definiri deberet; Modus est, qui est actualis determinatio ad se ipsum; si autem ita definiretur male definiretur, explicaret enim definitum in ordine ad se ipsum, æquivaleretq; huic definitioni: Modus est qui reddit subjectum actualiter habens modum, quod videtur ridiculum. Addit deniq; omnem formam physicam determinare ad se ipsam, Anima enim rationalis non determinat ad formam leonis &c. & tamen forma physica determinans ad se ipsam, nō est modus.

Hæc ratione formata ab Arriaga non est contentus Oviedo contrōv. 4. Metaphysica pars 5. Pensanda mens illius.

I. ARGUMENTUM. Oviedo est, sufficit ut modus ad se ipsum determinet, quia possibilis est calor, qui non media actione, sed per se ipsum dependeat à principio activo & uniatur, non per distinctam unionem subjecto, iste calor erit modus, & tamen ad nihil distinctum à se ipso determinabit. Quod verò possit non media actione calor, sed per se ipsum dependere à principio activo, probat instantia desumpta ex iis quæ creantur, supposito quod creatio non sit modus.

RESPONDERI potest. Non probari, quod ille calor sit modus, quia non repugnat etiam rem se ipsa pendere, & ad nihil distinctum à se ipsa determinare.

II. ARGUMENTUM. Oviedo est, benè fieri possunt definitiones per definitum materialiter sumptum, quia substantia definitur, quod sit ens per se, causa quod sit principium per se influens &c. Ergo & modus definiri poterit per ordinem ad se ipsum.

RESPONDERI potest. Quod cæteris paribus præster acceptare istam definitionem, in qua definitum nec materialiter ponitur in definitione, hoc ipso enim clarior erit definitio, suo definito.

ADDO. Aliud est querere an se ipsis uniantur formæ, & aliud an se ipsis determinent subjectum: fieri enim potest ut aliquid se ipso non uniatur, & tamen se ipso ubi unitum fuerit, ad aliquid determinet, sicut per multos verbum mentis per se ipsum non unitur potentia, & tamen se ipso determinat cognoscitivam, ad hoc cognoscendum, non aliud. Arriaga autem dicit solum determinare omnem formam ad se ipsam, non verò uniri se ipsa. Deniq; determinare ad se ipsum saltem secundum conceptum negativum, est, auferre negationem sui, omnis autem forma aufert negationem sui. Cæterum aliter.

CONTRA I. est. Quod immerito velit Arriaga, omne determinativum subjecti, debere esse determinativum ad aliquid à se distinctum. Certè enim subsistentia seu Persona, est terminus, & in multorum sententia modus, & tamen ad nihil distinctum, à se ipsa determinat, termini item quantitatis, sunt per aliquos modi, & tamen ad nihil distinctum à se ipsis determinant. Non nego tamen aliquos modos, ad aliquid à se distinctum determinare. Deinde cum modi interdum determinent ad aliquid à se distinctum, interdum non determinent ad aliquid distinctum, hinc fit, ut modi ut sic, definitio, non supponat pro determinatione ad se ipsum.

CONTRA II. Quia definitio ab Hurtado data potest extendi etiam ad formalitates Scotisticas si dentur, & ad formalitates connotativas, verè enim etiam illæ formalitates determinant indifferentias.

CONTRA III. Quia videtur superfluere particula actualis, si enim determinatio est, actualis est, hoc ipsoque non esset determinatio, si actualis non esset.

II. DEFINIT modum Arriaga Disp. 1. Metaphysica Sect. 1. *Modus est informatio actualis subjecti.* Porro hanc informationem duplicem esse, dicit unam intrinsecam quomodo unio per illum subjecto in quo recipitur, est intrinseca. Aliam informationem dicit esse intrinsecam, quo pacto Actio, informat extrinsecè agentem, neque enim potest esse divinitus actio, ut non denominet causam causantem.

NON SATISFACIT I. hæc definitio. Quia informatio ista extrinseca, non potest ullo modo dici informatio, alias posset dici, quod si materia sit in uno loco ultimo disposita, & forma in alio loco, quod tunc extrinsecè informetur materia, et si non potest formis physicis realibus tribui informatio extrinseca. Ergo nec tribueretur modis.

NON SATISFACIT II. In principiis admittentium

tium denominationes, formalitates &c. nam etiam illis competit esse informationes actuales subiecti.

NON SATISFACIT III. Quia anima dum est actu unita Corpori, illudque informat, non est modus, & tamen possit dici, quod sit actus informativus subiecti, adeoque & actualis informatio subiecti, formis enim competere potest, non tantum esse informativum ut Quod, sed etiam informativum ut Quo. Quidquid sit an tunc intercedat vel non intercedat intermedia Unio. Ceterum si distinguuntur informativum, & informatio non tenebit argumentum adstringendo scilicet informativum, ad prædicatum rationalitatis.

III. DEFINIT modum quidam recentior quod sit actualis actuatio subiecti, hæc explicatio

NON SATISFACIT I. Quia ly actualis superfluit, si enim actuatio est, actualis est.

NON SATISFACIT II. Quia non repugnant modi non tantum actuates, sed etiam actuabiles, ut si ponatur modalitas intermedia, receptiva, cum aliqua substantia alicujus formæ supernaturalis receptiva.

NON SATISFACIT III. Possibilis est talis materia, quæ sit essentialiter ordinata ad unam formam, & forma quæ sit ordinata essentialiter ad unam materiam, & quam materiam impossibile sit sine illa forma existere, & illam formam sine hac materia, quæ enim in hoc implicancia quo Casu materia huic formæ uniretur non per superadditum modum.

Ratio, quia illic nulla esset indifferentia ad quam tollendam necessarij sunt modi. Et tamen illa forma, non esset modus, ita enim suppositio est argumenti, & non repugnat duobus entibus ita ordinatis, ratio realitatis, & tamen illi formæ competeret esse actualem actuacionem subiecti. Quod ipsum probatur, quia esset actualis informatio ipsiusmet materiæ, impleteretq; illius capacitatem, ergo esset actualis actuatio subiecti, utpote reddens illud subiectum non actuabile sed actuatum. Quod si illi formæ quæ censetur non esse modus, convenit definitio modi de qua disceptatur, rectè inferretur, illam definitionem non esse legitimam.

DIFFICULTAS VI.

Proponitur definitio Modorum & Mens Suarii.

DICENDUM est. *Modum ita bene definire; Est determinatio physica indifferentis rei, vel si vis dicere, Entis.* Dicitur debere esse determinationem non verò informationem aut actuacionem, quia modalitates non raro sunt quid extrinsecum rebus quas determinant, non veltat autem quidquam determinari ab extrinseco, est autem saltem quoad phrasin durum dicere,

quod informetur vel actuatur aliquid, ab extrinseco. Dicitur modum esse physicam determinationem seu entitativam, ut excludantur formalitates & denominationes. Dicitur debere esse determinationem rei indifferentis, ut ostendatur illam formam quæ essentialiter non nisi ad unam materiam esset ordinata, se ipsa uniendam. Addidi si vis dicere Entis, nam si quis teneret intellectionem esse modum, & se ipsa non uniri intellectui, modus ille unitivus, non rem sed Ens indifferens determinaret.

QUÆRES. *An modos de quibus hic, tenuerit Suarez? Tenuit.*

RATIO I. Ille qui suis modalitatibus condistinctam existentiam, esse actuale extra suas causas, ab alio ente etiam actuali condistinctum, tribuit, tenet modos de quibus in præsentibus; si enim habent esse actuale & existentiam distinctam, sunt revera quid entitativum. Suarez autem iis quos agnovit modis id concessit disp. 31. Metaphysica Sect. 1. n. 30. *Dum, inquit, subsistentia, suum proprium esse existentie habet, condistinctum etiam modaliter, ab existentia naturæ substantialis.* Et rationem adfert, quia ille modus, Verba sunt Suarii, *qui est subsistentia, distinguitur in re ipsa à natura, tanquam aliquid actuale, extra suas causas positum, ab alio ente, etiam actuali.*

RESPONDEBIS. Quod etiam formalitates Scotisticæ habeant existentiam non entitativè sed formaliter ex natura rei distinctam & quod hanc tribuerit non nisi Suarez suis modis.

CONTRA. Ostendatur hoc ipsum esse mentem Suarii, ostendatur ex mente Suarii hæc duplex existentia, præcipuè cum ipse Suarez ipsam existentiam non condistinxerit ab ipsa entitate rei extra causas posita, hinc si cui tribuit existentiam, tribuit entitatem, ostendatur tenuisse Suarium Formalitates Scotisticas.

RATIO II. Ille qui de suis modis asserit quod sit spiritualis, non materialis, tenet modum de quo in præsentibus non formalitatem, Suarez autem dicit unionem esse modum spiritualem.

RATIO III. est. Ille qui de suis modis asserit, quod sint aliquid positivum & afficiant ipsas entitates, per se ipsos, dando illis aliquid, quod est extra essentiam totam ut individuum, & existentem in rerum natura, ille tenet non esse purum nihil modos; hoc autem asserit Suarez Disp. 7. Sect. 1. n. 17. Deinde Suarez dicit modum quem tenet non esse rem, non esse puram formalitatem, dicit non esse omnino nihil, sed modum quandam realem ut habetur n. 18. & n. 28. de Distinctionibus, *Atque ita, inquit, concedendum est quatenus modus est ens, entenus ipsum, & rem quam modificat, esse duo entia & distingui in re ipsa, & realiter latè loquendo.*

DICES I. Suarez Disp. 7. Sect. 1. n. 17. dicit novam entitatem non adferre modum.

RESPONDETUR. Quod ibidem se explicat Suarez, quod modus non adferat entitatem ratam,

ratam, quantumvis positivum esse adferat. Et certe illam entitatem modis negavit Suarez quam si haberet v. g. unio quantitatis, tunc deberet per aliam unionem uniri subiecto & quantitati, ut expresse loquitur n. 17. sed non nisi tunc cum illa unio esset entitas rata, tunc primum per aliam unionem uniri deberet. Ergo solam entitatem ratam negavit Modis Suarez.

DICES II. Suarez tribuit Modis n. 19. Modum identitatis cum modificato.

RESPONDETUR. Quod tribuerit modum identitatis, id est inseparationis ad permanentiam utriusque, quod solis entibus ratis convenit, sed nego quod tribuerit suis modis identitatem, quæ importet negationem entitatis positivæ, in modis.

DICES III. Hoc ipsum esse suspectum quod Suarez ita locutus fuerit de modis præcipue in priori tomo Metaphysicæ ut indigeat explicari.

RESPONDETUR. Videbat Suarez promptum esse ut ab Auctoribus noviter ex vetustate eruta de modis sententia, impugnaretur per hoc; quod si modus, non esset, formalitas esset res, ut ergo eos deiceret ab hac opinione, negat modum esse rem, negat modum esse entitatem qualem illi imaginari possent, hoc est, ratam. Unde etiam Suarez non expresse dicit modum habere identitatis cum modificato, sed restrictè quendam modum. Et quando negat modum esse rem aut entitatem, hoc ipsum restrictè facit, addendo propriè, propriè autem entitas secundum usurpationem, quæ tunc invaluerant, supponebat pro re.

DIFFICULTAS VII.

De Proprietatibus Modorum Signo Divisione.

Quod attinet ad proprietates Modorum.

I. PROPRIETAS. Modorum est indeterminabilitas, per alias determinationes in eodem genere; sic v. g. unio, non potest alia unione uniri, motus alio motu moveri &c. sive hæc sint modus, sive non sine modo. Ratio. Quia si posset modus determinari in eo genere per alias modalitates, & esset modus ut supponitur, & non esset, quia definitio modi illi non conveniret, non enim jam esset determinatio, sed determinatum physicè, hocque ipsum etiam ratio à posteriori suadet, quia si v. g. unio, alia unione unitur, illa secunda vel se ipsa unitur vel per aliam, si se ipsa, redibit paritas de priori unione, si per aliam, dabis processum in infinitum.

II. PROPRIETAS. Modorum est, habitudo essentialis ad hoc modificatum, Ratio. Quia si hanc habitudinem non haberet, sed esset indifferens ad hoc vel illud subiectum, hoc ipso in-

digeret alio novo modo modificari, in eodem genere, cuius oppositum vidimus.

III. PROPRIETAS. Repugnantia ad existendum extra suum subiectum. Ratio. Quia modus est determinatio, si autem existeret extra suum subiectum, non esset determinatio, quid enim determinaret.

Quod attinet ad signum distinctionis modalis.

SIGNUM DISTINCTIONIS modalis est separabilitas unius extremi, quantumvis aliud extremum ab illo separari non possit ad permanentiam. Habito autem respectu ad illam formam, quæ essentialiter non nisi in subiecto exigeret esse, correctius signum hoc explicaretur ut dicantur illa esse distincta modaliter, quorum unum habet se per modum indifferentis physicè, & aliud per modum determinationis physicæ, non dico determinantis physicè sed determinationis physicæ, nomine determinationis physicæ, intelligendo viam, determinantem formam; nam etiam albedo determinat physicè subiectum & non est modus, cumque possit existere tanquam Ens ratum sine subiecto, habet rationem determinativi non determinationis.

Quod attinet ad divisionem modorum.

Dividuntur imprimis ut dictum supra in modos entitativos & modos essendi, modi entitativi alii sunt substantiales alii accidentales, substantiales sunt per Suarium unio & subsistentia eò quod tribuant denominationes substantiales, modi autem accidentales sunt, qui tribuunt denominationem accidentalem, qualis est apud Suarium inhærentia qualitatibus & quantitatis. Alii sunt modi tenentes se ex parte potentie activæ, hoc est, qui denominant agentem. Alii sunt modi potentie passivæ, qualis censetur modus esse materialis respectu materiæ. Alii sunt modi purè terminativi, quales aliqui putant esse terminos quantitatis.

QUÆRITUR I. Quare non possit esse talis habitudo modi ad modificatum, ut dicat essentialem ordinem ad subiectum, sed non determinatè ad hoc, sed vel ad hoc, vel ad hoc.

RESPONDETUR. Ideò, quia hoc ipso illi modo accideret esse in hoc subiecto, cum posset esse in alio. Quod si accidit illi esse in hoc subiecto, per aliud debet determinari, de quo ipso determinativo quæretur: an sit indifferens? si indifferens, dabis processum in infinitum, si non indifferens, non erit major ratio unius, quam alius modi.

QUÆRES II. An modus qui est essentialiter determinatus ad hoc subiectum possit habere rationem rei, respectu alterius subiecti v. g. utrum fieri possit ut modus qui unit materiam Petri cum anima Petri, possit uniri materiæ & formæ Pauli. Potest. Ratio. Quia nulla in hoc implicantiæ, sed debent simul uniri materiæ & formæ Petri, quia aliàs ad sui permanentiam existeret modus sine proprio suo subiecto. Caterum illa

v. g.

v. g. unio Petri, quæ per ordinem ad Paulum habet rationem rei, non potest eidem Paulo tribuere effectum suum formalem. Ratio. Tum quia nulla forma potest tribuere effectum suum formalem subiecto, non sibi proprio seu incapaci sui. Jam autem Paulus, respectu unionis Petri, non est subiectum capax, cum illa unio, sit nonnisi determinata ad Petrum. Tum quia, si Paulus uniretur cum Petro, actus vitales Petri, non facerent v. g. intelligentem Paulum. Ergo nec unio Petri, denominaret Paulum unitum. Consequentia probatur, quia non est major nexus actus vitalis cum potentia ab intrinseco se movente, quàm sit nexus modi, cum suo subiecto. Tum quia illi potest tribuere rationem formalem uniti v. g. unio, respectu cuius est unio, cum forma & effectus formalis primarius, tam intimè conjungantur, sed respectu alterius subiecti non habet unio rationem unionis ut clarè dicit Arriaga disp. 1. Metaphysica Sect. 1. n. 10. licet censet illum modum, qui uniretur subiecto, per accidens tribuere effectum suum formalem. Et sicut actio qua producitur Petrus, non potest esse productiva Pauli, ita nec unio Petri, erit unio respectu Pauli. Major autem principalis probatur. Quia illa unio tribuens rationem formalem uniti, si illam tribueret respectu ejus, cuius non est unio & esset unio & non esset unio, non esset unio ut supponitur, esset unio, quia illi subiecto tribueret effectum suum formalem.

DICES. Subsistentia divina potest tribuere humanitati rationem subsistentis. Ergo & unio illa Petri, poterit tribuere Paulo rationem uniti.

RESPONDETUR. Disparitatem imprimis esse, quia Personalitas Verbi est res, adeoque non adstricta ad terminandum nonnisi unum subiectum. Deinde quia illa subsistentia secundum vim suam intrinsecam, est terminativa non tantum increata, sed etiam creata naturæ, quod à posteriori ex mysterio incarnationis colligitur. Hinc si eandem terminet non extrahetur extra suam sphaeram, sed faciet quod facere nata est. Jam autem ex dictis, modus, est essentialiter determinatus, nonnisi ad hoc subiectum.

INSTABIS. Magis est alligatum Verbum ad naturam divinam utpote identificatum, quàm modus cum subiecto, cui non identificatur, & tamen Verbum tribuit rationem subsistentis, naturæ humanæ. Ergo & modus poterit, tribuere alteri subiecto, rationem suam formalem.

RESPONDETUR. Magis esse alligatum Verbum naturæ divinæ, quoad identitatem physicam, sed non magis quoad ordinem terminativi, perfectivi, tribuitivi sui effectus formalis, cum habeat vim terminandi, etiam creatam naturam.

QUÆRITUR III. *An modi debeant dici inseparabiles à subiecto, an verò quod illis repugnet existere extra subiectum.* Posterior iste modus videtur esse castigatori phraeos, quia non habet tantam ambiguitatem atque terminus inseparabilitas, quia inseparabilitas potest supponere pro identitate reali, quæ tamen non competit modis.

QUÆRITUR IV. *Quare creatura respectu Dei non sint modi, quare item persone divina respectu naturæ divinæ.*

QUOAD I. Vide responsionem Oviedo contr. 4. Metaphys. punct. 5. quæ illius responsio non est universalis, multi enim negant creationem esse modum, si non est creatio modus, benè jam dicitur, constitui Deum in actu secundo formaliter efficientis, à creaturâ, adeoque modum esse respectu Dei. Commodius dicitur creaturam comparatam ad Deum non esse modum, quia non competunt illi ita comparatæ proprietates modi, nam creatura comparata ad Deum habet suam ratiudinem, nec essentialiter indiget actuali positione, in alio à se subiecto, quo indiget modus.

Quod attinet ad II. Personæ comparatæ ad naturam divinam non habent rationem modi, quia habent identitatem entitativam cum natura divina, quæ non est modus, nec comparatæ inter se habent rationem modi, quia una respectu alterius, non habet se per modum determinativi, & cuius sit indifferentia sublata, ab alia persona.

QUÆRITUR V. *Quomodo modi inter se distinguantur.*

RESPONDETUR. Non distingui inter se modos realiter, quia utrumque extremum non se habet per modum entis rati &c. nec distinguuntur, modaliter, quia utrumque extremum potest sine alio existere, posset dici quod distinguuntur improprie realiter, quia comparati inter se sunt res improprie, cum sine se existere possint, distinguuntur etiam improprie modaliter, quia licet sine se existere possint, adhuc tamen habent entitatem modorum.

An autem major sit distinctio inter rem & rem, quàm inter rem & modum, vide Comptonum.

QUÆSTIO V.

De Distinctione virtuali.

ACUM de hac Distinctione in prima parte, sed & hinc de illa tractandum, ut de illa informetur Lector uberius.

DIFFI.

DIFFICULTAS I.

*Quid Distinctio virtualis.***P**RÆMITTO I. *Quis fuerit ortus & occasio adstruende Distinctionis virtualis.*

Docet fides naturam divinam communicari, paternitatem identificatam realiter naturæ divinæ non communicari. Reflexit sese intellectus humanus, quod hæc contradictoria communicatur non communicatur non possint de uno verificari; aliàs Mysterium Trinitatis implicaret, utpote involvens verificationem duorum contradictoriorum, & quia hoc de quo verificatur communicatur, non communicatur, non potest esse distinctum realiter, nam Natura Divina & Paternitas sunt idem realiter, nec id de quo hæc verificantur potest esse distinctum formaliter ex natura rei distinctione Scotistica, ob rationem mox adferendam, nec denique id de quo hæc contradictoria verificantur; potest esse quidquam distinctum actuale, hoc ipso enim Deus non esset infinite simplex; hinc saltem debet verificari de alio virtualiter, consequenter admissa est in divinis distinctio virtualis.

PRÆMITTO II. *Quid Nomine Distinctionis virtualis non debeat venire.*

Non debet venire distinctio aliqua in potentia, quæ exeat in actum, per aliquam intellectus operationem; Ratio, quia ista distinctio potentialis, non est actu, sed erit accedente v. g. opere intellectus, & tamen ante omne opus intellectus, datur illic objectivum communicatur & non communicatur, quod tamen de uno verificari non potest. Nec item hoc nomine venire debet distinctio vi cuius contradictoria prædicata convenient, Ratio. Tum quia convenientia prædicatorum contradictoriorum non facit distinctionem sed supponit, priusque est esse, quam dici. Tum quia hæc Explicatio videtur committere circulum, si enim quæretur quare contradictoria prædicata convenire possunt huic vel illi; Respondebis, quia sunt distincta virtualiter, si quæretur, quare sunt distincta virtualiter, Respondebis, quia illis competunt prædicata contradictoria, cui tamen quæstioni aliter satisfieri potest. Tum quia multa sunt quibus conveniunt prædicata contradictoria, quæ non distinguuntur virtualiter: nam definitio est clarius definito, quod non competit definito. Neque tamen distinguuntur virtualiter.

PRÆMITTO III. *Quid veniat nomine distinctionis virtualis.*

Nomine distinctionis virtualis intelligi æquivalentiam unius ejusdemque indivisæ Entitatis, ad plura seorsum reperibilia, quod ipsum sic explicatur: Contineri vel esse virtualiter aliquid, dupliciter contingit, I. Quando continetur aliquid in alio tanquam in Causa, sic continetur effectus in suo principio, arbor in glande,

Conclusio in præmissis, Scientiæ in principiis. II. Continentur aliqua virtualiter in alio, eo sensu, quod aliquid æquivalet pluribus seorsum reperibilibus sic v. g. aureus est virtualiter duo imperiales, æquivalet enim duobus, seorsum extra aureum, reperibilibus. Item, quod terrestres nuntii in Comitibus publicis acceptant, censetur virtualiter acceptare Nobilitas, quia concordia totius nobilitatis, & assensus per plures dispersus, adunatur in legatis uniuscujusque Palatinatus. Porro distinctio virtualis non est desumenda per potentialitatem aliquam, ita ut contineatur in aliquo tanquam in Causa, sitque ipsa in potentia, jam enim id supra rejectum. Desumenda ergo erit per æquivalentiam ad plura, ita ut una eademque Entitas accepta cum personalitate v. g. Patris æquivalet seorsum reperibilibus, nempe communicabili & non communicabili, quæ alibi seorsum reperibilia, in eandem Entitatem Divinam coeunt.

PRÆMITTO IV. *Duplicem posse virtutalem Distinctionem cogitari.*

Unam in ordine ad secundas intentiones & prædicata Logica, qualia sunt cognosci & non cognosci, præscindi & non præscindi. Et alia est Distinctio virtualis in ordine ad primas intentiones & ad prædicata physica qualia sunt produci & non produci, communicari & non communicari, hæcque secunda vocatur antonomastice, distinctio virtualis.

PRÆMITTO V. *Qua fuerit necessitas adstruendi istam posterioris ordinis distinctionem virtutalem in Divinis.*

Debant imprimis Theologi salvare in Deo summam identitatem, quæ nullam in Deo compositionem actualem admitteret, sentiebant enim Divinam essentiam, esse in omni genere perfectionis illimitatam simpliciter, quod si est illimitata simpliciter, non debet adstringi, ut sit formaliter hæc perfectio & non sit formaliter hæc perfectio.

Deinde volebant salvare prædicata hæc; communicatur non communicatur, produci- tur non produci- tur. quæ tamen de uno eodemque non verificantur, nisi invehendo in objectum implicantiam, ut ergo salvent simplicitatem Dei non ponunt ullam distinctionem actualem, ut salvent prædicata contradictoria, ponunt istam distinctionem virtutalem seu æquivalentiam ad plura, quæ aliàs solet appellari eminentialis continentia distinctionis, vi cuius habetur, ut cum summa identitate, possit idem communicari & non communicari, non quæ idem est, sed quæ æquivalet pluribus.

PRÆMITTO VI. *Quod sit Signum distinctionis virtualis ut sit.*

Signum ejus est reperibilitas unius perfectionis sine alia in aliis Entibus, quæ tamen in hoc v. g. Ente adunantur,

SUPPONGO

SUPPONO. Unde dignosci possit quod aliquid habeat distinctionem virtuales in ordine ad prædicata physica & primò intentionalia, vel in ordine ad prædicata Logica, seu secundò intentionalia. Imprimis quia distinctio virtualis in creatis nullo modo reperiri potest in ordine ad prædicata physica, qualia sunt produci non produci, communicari non communicari, quia magnum absurdum sequeretur per locum Theologicum, nempe posse dari in creatis mysterium Trinitatis, quod absurdum non sequitur, si ponatur distinctio virtualis in ordine ad prædicata, secundò Intentionalia, mysterium enim Trinitatis, est de linea primò Intentionalium. Ex hoc ergò ipso dignoscitur si aliquid increatum non sit, illi non posse competere distinctionem virtuales in ordine ad prædicata primò Intentionalia.

Deinde de ipsis divinis discurrendo Ea quæ æquivalent in divinis iis, quæ aliàs seorsim sunt reperibilia, ita ut quod uni formalitati convenit, ne in sensu quidem reali competat alteri, signum erit haberi illic distinctionem virtuales ad prædicata primò intentionalia: & ita ne in sensu quidem reali & identicè communicatur Paternitas Filio, aliàs Filius esset in sensu reali, & identicè Pater, licet non esset formaliter Pater, sicut est realiter & formaliter Deus, eo quod illi communicetur realiter & formaliter natura divina. Post hæc Scripta reperitur eadem Sententia apud Arriaga de Trinitate disp. 47. num. 20. Et apud recentiorum Suarez tract. 2. Metaphysic. disp. 2. ubi num. 156. expressè docet. Paternitatem identicè Filio non communicari. Si autem quod uni competit formaliter competat alteri in sensu reali, erit tunc distinctio virtualis, non nisi in ordine ad prædicata Logica, & ita in divinis, quia in sensu reali misericordia punit, idè non distinguitur virtualiter, virtualitate in ordine ad prædicata Physica & primò intentionalia.

Item quia animalitas in sensu reali ratiocinatur, licet non ratiocinetur formaliter, idè non distinguitur virtualitate illa prima. Tunc autem quod competit uniformalitati, competit in sensu reali alteri, quæ cum illa identificatur quando nulla est, ejus adstruendæ necessitas, sicut enim non sunt multiplicanda Entia sine necessitate, ita nec virtualitates. Porro ab Autoribus agnoscitur vel maximè necessitas ponendæ distinctionis virtualis in ordine ad prædicata primò intentionalia, quando ipse articulus fidei id exposcit, ut exposcit v. g. in natura comparata ad Paternitatem, non exposcit in iustitia comparata ad Misericordiam.

* *

Punctum Difficultatis 1.

An distinctio virtualis, sit distinctio realis in tertio, & de aliis distinctionem virtuales in divinis concernentibus.

ALiqui videntur nolle penetrare, quid sit distinctionem virtuales tenere in divinis explicando eam, per distinctionem realem in tertio, nam hoc solum ponunt, quod sit duorum identificantium v. g. Filiationis & naturæ alietas in tertio, hoc est in Paternitate, quæ est distincta realiter à Filiatione, quod nos concedimus, dicimusq; posse fieri conjugationem naturæ & filiationis comparatæ ad tertium, quod est Paternitas, eritque tunc distinctio realis in tertio. At potest etiam fieri conjugatio duarum personarum, comparatæ ad naturam, & tunc erit duorum distinctorum realiter, identitas in tertio. Sed remanet tota difficultas, an verificatio prædicatorum contradictoriorum v. g. producti, non producti habeatur formalissimè ratione verificativi, quod sit præcisè distinctio realis in tertio, & hoc intendunt recentiores aliqui, ut Perez & Elparza.

Dixi I. Parte D. 2. n. 131. Quod non re ad explicetur distinctio virtualis per distinctionem in tertio. Argumenta aliqua inibi proposita opposuit sibi quidam, dignatusq; est illis respondere, subijciam argumenta prout illa sibi idem opposuit.

I. RATIO, quam sibi opposuit est. Natura divina ut est prior ratione nostra, ut distincta à Paternitate est improducta: nec enim idè Deitas produci non potest, quia non potest produci Paternitas, cum improductibilitatem Deitatis demonstret Metaphysica non demonstrans Paternitatem. Ergo Deitas non à Paternitate dicit rationem improductibilis.

RESPONDET idem. Naturam divinam pro illo statu præcisionis à Paternitate, esse improductam radicaliter, quatenus adhuc est id quod exigit identificari cum persona improducta. Hanc porro personam divinam improductam sub hoc conceptu certè demonstrat Metaphysica, quia demonstrat dari naturæ intellectualis individuum substantiam quæ sit à se, licet eam non demonstret sub conceptu expresso Patris generantis Filium.

CONTRA I. Posito quod natura divina de se, adeoque pro illo priori sit improducta non nisi radicaliter, improductio tamen illa non habetur à persona improducta, quæ in re, imò formalissimè est Paternitas, seu verificativum hujus propositionis natura non est producta, non habetur à Persona illa improducta, quæ in re & ratione nostra est ipsa Paternitas. Ergo Deitas non à

† & Pater-

Paternitate, dicit rationem improductibilis radicaliter. Antec. prob. Tum quia si quærat ex omni retro antiquitate Catholica, quare divina natura communis omnibus tribus personis sit improducta, nemo respondebit, quia Paternitas est improducta, & tamen omnis retro Theologica Antiquitas agnovit in DEO radicalem illam ut explicata est improductibilitatem, hoc est, exigentiam ut identificetur natura, improducta personæ. Quod autem retro antiquitas non dederit pro causali, natura divina est improducta, quia Paternitas est improducta, probat Auctoritas S. Anselmi de Incarnatione Cap. 3. *Quæcunque enim illis sunt communia, ut omnipotens, æternus, in hoc solo intelliguntur.* Ergo cum esse improductum quoad essentiam, sit commune omnibus tribus personis, istud esse improductum, intelligitur in aliquo communi, adeoque non in Paternitate. Ergo recurrere ad personalitatem erit novitas circa tantum Mysterium. Tum quia ex hac responsione inferent Ariani. Si competit improductibilitas Deitatis, non nisi ratione Paternitatis seu personæ improductæ, cum reliquis personis, non competat personalitas improducta seu Paternitas, nec competet improductibilitas in natura: cui enim non competit dicere in se verificativum naturæ improductæ, nec competit habere in se naturam improductam: Verificativum enim cum objecto propositionis sunt idem: cum ipsa veritas sit conformitas cum objecto. Tum quia rationem improducti in Mysterio Trinitatis, duplicem est necesse contra Arianos ponere, unam in ratione naturæ, vi cuius competat aseitatis & Filio & Spiritui S. & aliam in ratione personæ quæ competit soli Patri; & tamen præfens responsio unam non nisi ponit, cum verificativum aseitatis competentis naturæ Divinæ non sit ipsa Natura Divina sed Paternitas, & si unum est verificativum utriusque improductibilitatis, una erit improductibilitas. Tum quia tenet hic Syllogismus. Ratio improducti in natura est communis omnibus tribus personis, Paternitas non est communis omnibus tribus personis. Ergo Paternitas non est ratio improducti in natura.

Tum quia cum sit de fide improductibilitatem in natura esse communem tribus personis, non esse autem communem tribus personis illam personam improductam, quæ in re est Paternitas, quomodo ratio improductæ naturæ, dic si vis improductæ radicaliter, habebitur ab eo, quod non est commune omnibus tribus personis: sicut prædicata reliqua Innascibilitas, Fontalis Originis in personalitate inclusa in Paternitate, non sunt quid commune omnibus tribus personis. Cumque ratio improductibilis in Paternitate non sit condistincta à ratione fontalis originis processionum Divinarum, sicut reliquis personis hæc fontalis ratio non competit, ita nec cõpetet indistincta virtualiter ratio impro-

ducibilis: si non cõpetet, nec cõpetet natura improducta: Ergo apparet improductibilitatem naturæ non ratione Paternitatis haberi. Tum quia ponatur hæc demonstratio. Cui competit esse improductum, sed cui competit esse naturam Divinam, illi competit esse ens à se. Ergo cui competit esse naturam Divinam, competit esse improductum. Numquidne sub ly Ens à se subintelligitur præcisè Paternitas? Si subintelligitur, non erit hoc argumentum demonstrativum, sed error; habebit enim Minorem contra fidem: erit enim ejus hic sensus. Cui competit esse Deum, competit esse Patrem: Si autem sub ly Ens à se non subintelligitur Paternitas: Ergo aseitatis verificativum non est Paternitas: nam verificativum propositionis subintelligitur in propositione. Qui ipse medius terminus sic proponitur aliter. Doctrina quæ falsificat formam non est admittenda, sed si ponatur, quod verificativum naturæ divinæ improductæ, voca si vis radicaliter, sit Paternitas improducta, falsificaretur forma. Ergo. Minor prob. quia dictus Syllogismus est revera in Barbara, prædicta autem assumptio respondentis ponit illud argumentum non esse in Barbara. Quod ipsum prob. Nam illius Majoris veræ, sensus universalis est. Omne & solum quod est ens à se est improductum; per oppositos autem esset iste sensus. Aliquod & solum quod est Paternitas, est improductum, quæ propositio & particularis est, adeoque destructiva Modi Barbara, & falsa: nam non solum quod est Paternitas, est quid improductum: nam Filio non competit Paternitas, & tamen competit esse improductam naturam. Hinc ulterius si quæritur. Sub termino omne & solum quod est Ens à se est improductum, vel respondet verificativum omne & solum quod est Paternitas, vel non respondet; si non respondet. Ergo Paternitas non est illud verificativum: nam verificativum responderet sub propositione verâ: Si responderet Paternitas, ergo & est illa Paternitas verificativum dicti termini ut supponitur, & non est verificativum, quia facit propositionem falsam: nam non sola Paternitas, quæ non respondet in Filio Dei, sed & ejus natura, est improducta. Quod autem vel falsificat formam, vel verum, hoc ipso non est verum: nam verum non falsificat verum, sed non nisi falsum falsificat, sicut lucem lux non aufert, sed tenebræ. Tum quia mala est hæc interpolatio, quam aliquando disputans mecum fecit Arianus olim, nunc Catholicus per Dei gratiam Magnus ac Generosus D. Elias à Bukovvec Schlitnig, Burgravius in Palatinatu Pofnaniensi, cujus argumenta mihi proposita habes I. Parte disp. ult. à n. 292. ad n. 361. mala inquam est hæc interpolatio, credo in unum Deum Patrem omnipotentem, sed debet esse talis, credo in unum Deum. Patrem omnipotentem, ut scilicet unum Deum, non conjungatur cum solo Patre omnipotente. Ergo & improductibilitas non

tas non debet conjungi cum sola Paternitate, nec sola Paternitas esse ejus verificativum, & si Deus non dicitur unus unitate desumibili à Patre. Ergo nec debet dici improductus improductibilitate desumibili à solo Patre.

Tum quia tenet si placet Respondens ex improducto personali, probare improductum commune omnibus tribus personis: si autem ex improducto personali non potest legitime inferri improductum commune, apparet quod Paternitas, quæ est improductum personale, non sit verificativum hujus termini natura divina est improducta, nec apparet, quid probari posset nisi assumendo hanc Majorem: Identificatum improducto personali, & ipsum est improductum; quæ propositio est falsa; quia si causalis hæc. Ideo natura divina est producta, quia identificatur producta personalitati, est falsa; etiam hæc erit falsa, ideo est improducta natura, quia est identificata improducta Paternitati. Si autem non potest probari, ex improducto personali, improductum commune omnibus tribus personis, apparet quod hujus termini natura divina est improducta, quæ per fidem est communis omnibus tribus personis, non sit verificativum Personalitas improducta. Tum quia vera est causalis. Ideo natura divina est improducta quia est à se, falsa autem hæc causalis, in sensu ut suppono formali. Ideo natura divina est improducta quia est Pater: nam sicut nullum datur prædicatum verificabile de Paternitate verificabilitate orta ex Filiatione: quia de Filiatione, quâ tali non participat Pater, adeoque nec de prædicatis inclusis in filiatione quâ tali, consequenter nec participat de verificativis inclusis in filiatione quâ tali, simili jure nec filiatione participabit de verificativis inclusis in Paternitate, & tamen participat de prædicatis improducti: Ergo verificativum hujus prædicati improductum non habetur à Paternitate; seu non est vera hæc causalis: Ideo natura est improducta, quia Paternitas improducta. Et certe cui nihil sit de participatione paternitatis quâ talis, illi nihil erit participationis, de verificativis inclusis in Paternitate quâ tali: nam hæc duo idem sunt formaliter. Ergo cum Filiationi, nihil sit de participatione Paternitatis quâ talis, nihil erit de participatione verificativi inclusi in Paternitate, adeoque nihil erit de participatione improducti: nam cui non competit verificativum improducti participare, nec competet improductum participare: inter prædicatum enim, & verificativum prædicati quâ tale debet esse identitas: aliàs posset esse aliquid verè album non participando de albedine, quæ albedo cum aliis, est verificativum prædicati album.

Tum quia posito prædicto principio videtur tenere Syllogismus cujus conclusio est falsa, nempe hic. * Aseitas est essentia divina sed sola

Paternitas est aseitas. Ergo sola Paternitas est essentia divina. Major prob. nam definitivè & de primò essentiali conceptu essentia divinx per oppositos est Aseitas. Minor prob. quia sola Paternitas, est improducta: reliquæ enim personæ divinx, sunt productæ: & si non sola Paternitas est improducta, nec sola erit verificativa prædicati improductum competentis divinis: quod si sola Paternitas est improducta sola erit aseitas: nam hæc duo idem sunt realiter & virtualiter; & tamen post hanc concessam Majorem & Minorem sequitur conclusio falsa. Ergo sola Paternitas, est essentia divina. Tum quia datur identificatum, (vel si vis expressius dicere concretum) ex improducto & producto, nempe Filius cujus natura improducta, Filiatio producta. Ergo datur & verificativum improducti, & verificativum producti identificata inter se: ipsum enim esse improductum verificat prædicatū improducti, & ipsū productū verificat prædicatum producti, Ergo si productum & improductum identificantur inter se, etiam verificativum improducti & producti identificabuntur inter se; & tamen Paternitas quæ est verificativum prædicati improductum, non identificatur Filiationi, sed distinguitur realiter ab eodem. Loquendo item de identificato ex naturâ & Paternitate quæro virtualitati illi quæ est natura, vel competit ratio improducti indistincta virtualiter à naturâ, distincta autem virtualiter ab improductione inclusa in Paternitate, vel non; si competit. Ergo non ratione Paternitatis est improducta; si non competit, contra erit, quia æque natura non terminat productionem ac Paternitas. Ergo etiam illa virtualitas, erit improducta. Et si soli Paternitati competit ratio improducti, sola Paternitas erit Deitas, quæ est à se & improductum quid, jam enim aliis personis non competet improductio, cum eis non competat Paternitas, adeoque nec competet eis Deitas. *Hic allatis*

Reassumitur prædicta Ratio. Natura divina ut est prior ratione nostra & distincta à Paternitate, est improducta radicaliter ut ratio demonstrat, & hæc improductibilitas radicalis & antecedens non verificatur ratione improductæ Paternitatis ut probatur. Ergo Deitas non à Paternitate dicit rationem improductæ.

Dices. Non ratione Paternitatis sub expresso conceptu Patris generantis filium verificari prædicatum improducti, sed à persona improducta, quam sub hoc conceptu demonstrat Metaphysica.

RESPONDETUR. An sub hoc conceptu demonstrerid Metaphysica, de hoc infra. Quantum ad præsens dici potest, quod sicut nemine cogitare est verū dicere natura divina est improducta, ita & verificativū illius propositionis debet esse nemine cogitare; hoc autem non est aliqua personalitas abstracta, sed non nisi ipsa Paternitas.

nitas: Ergo si Paternitas ut probatum est non verificat hoc prædicatum, nec verificabit dicta Personalitas. Et certè illam propositionem Naturæ est improducta, verificat personalitas non producta, sed hæc non est alia nisi Paternitas. Ergo id verificat Paternitas; sed non verificat Paternitas ut probatum est. Ergo nec verificabit illa personalitas.

CONTRA II. Tum quia illud quod assumit in sua responsione, non est certum, nempe demonstrari à Metaphysicâ naturam divinam sub formalitate personæ improductæ: Quæro enim, vel demonstrat naturam divinam sub formalitate personæ improductæ, distinctæ à naturâ vel indistinctæ: si distinctæ, ubinam habetur hæc demonstratio quæ demonstrat ipsam personam distinctam à naturâ sive divina sive creata? si demonstrat sub formalitate indistinctæ, aut abstrahendo an illa sit distincta vel indistincta, quæ jam prædicatum hoc natura divina est improducta, verificabitur non ratione naturæ quod intendit Respondens? Tum quia si quæretur ex illo Metaphysico demonstrante improductibilitatem naturæ divinæ, tantumne agnoscit Personam in Deitate improductam, an etiam naturam? Responderet tanquam scientificus, naturam: nam non demonstratur Personalitas: si autem Metaphysicus scientificè, agnoscit naturam improductam divinam, cur recurritur ad Personam improductam? Tum quia hæc quæ dicitur demonstrari persona improducta, non est subsistentia absoluta, quia non datur; nec illa subsistentia est persona apud illos, qui illam concedunt: non Persona Patris sub expresso conceptu Patris ut conceditur, quid ergo est? & quidem de quo habeatur scientia, seu notitia certa & evidens. Tum quia videtur hæc Responsio recedere à propria sententia: ante enim argumentum propositum dicebatur, quod verificativum hujus propositionis natura est improducta, sit Paternitas improducta; modo autem jam non respondetur per Paternitatem, sed per nescio quam personam improductam. Tum quia etiam posito quod demonstraret Metaphysicâ Personam Divinam improductam, licet non sub conceptu expresso Paternitatis, redit Argumentum: an natura divina, prout prior ratione, præ illa persona improducta, ab illa habeat rationem improductæ formaliter. Quod argumentum vide loco citato in i. Parte num. 138.

CONTRA III. Tum quia Nego naturam divinam pro illo priori tantum esse radicaliter improductam, nam pro illo priori natura divina est formaliter natura divina: est enim formaliter quod est & supponitur: Ergo & formaliter est à se, adeoque formaliter improducta. Tum quia natura divina rationem naturæ divinæ formaliter, non accipit à Paternitate, vel si vis à formalitate personæ improductæ, sed hæc ra-

tio Naturæ divinæ, ante illam personalitatem præsupponitur. Ergo nec accipit rationem formaliter improductam. Ergo antecedenter est jam formaliter improducta, & non tantum radicaliter. Tum quia in quoniam sit hæc radicalis improductibilitas explicari non potest: non enim potest dici ideo esse radicaliter improductam, quia exigit identificari cum persona improducta: Dicam enim etiam esse radicaliter productam; quia exigit identificari cum persona producta Verbi & Spiritus S. Tum quia nihil deest illi improductibilitati radicali, quominus sit improductibilitas formalis: certè enim antecedenter ad Paternitatem non intelligitur terminasse ullam productionem sui. Tum quia redit tota difficultas. Competit naturæ improductibilitas radicalis, Personalitati Verbi non competit: Ergo non recurrendo ad distinctum quid realiter, potest illa improductibilitas verificari de natura ipsa, consequenter etiam addito hoc termino, manet in integro argumentum. Proinde iteratò sic proponitur in terminis respondentis. Natura divina ut est prior ratione nostrâ, & distincta à Paternitate est improducta radicaliter: Ergo Deitas non à Paternitate dicit rationem improductibilitatis radicaliter.

Addo, Respondentem attendisse quidem ad hoc, an divina natura sit improductibilis antecedenter ad Paternitatem, sed non attendisse, quomodo possit à Paternitate sumere rationem improductibilis; quod tamen tanquam primarium illa ratio involvebat. Quod si Respondens nomine improductibilitatis formalis intelligat improductibilitatem personalem, hæc autem soli Paternitati competit; sed non deberet sola appellari improductibilitas formalis: cum tam persona Patris, quam natura nullam formaliter terminet productionem sui.

CONFIRM. Hæc omnia. Improductio radicalis competit naturæ divinæ, non competit filiationi realiter identificatæ; ostende quid tertium distinctum realiter, ratione cujus competat improductio radicalis. Nam à Paternitate habetur sola improductio formalis.

Punctum Difficultatis 2.

Restituuntur duæ Rationes pro eadem Conclusionem.

II. **R**ATIO est. Si Natura divina ratione identitatis cum Patre est improductibilis. Ergo pariter ratione identitatis cum Filio erit producibilis.

RESPONDET Idem. Disparitatem esse, quia cum denominatio Producti necessariò dicat oppositionem relativam, ideoque distinctionem realem immediatâ producti à producente, à quâ oppositione præscindit denominatio improducti, ut patet; hinc est, quod natura divina, cum sit

fit quid idem immediatè cum producente & producto, capax est, ut à Paternitate denominetur improducta, non autem à Filiatione denominetur producta; sicut nec denominatur produciens: ut enim denominetur aliquid tale vel tale, requiritur capacitas subiecti.

CONTRA est. Tum quia respondetur per hoc quod ipsum sequitur vi doctrinæ respondentis: Redit enim Argumentum: idè natura divina est improducta quia identificatur realiter cum improducto. Ergo etiam idè est relata, quia identificatur cum relato. Tum quia si aliunde non ostenditur impediri, natura, ne denominetur producta, ex eo non ostenditur, quia non est relata; nam facile assumi potest etiam esse relatam cum sit producta; est autem producta, quia identificatur producto distincto realiter in tertio, sicut est improducta, quia identificatur realiter improducto, distincto realiter in tertio. Et sicut si quis probaret finium esse rationalem; Respondens per hoc solum, quia non est risibilis, non commodè responderet: facile enim esset urgere hoc ipso quia est rationalis est risibilis, nec tu respondes cur non sit rationalis: ita & in præsentia, cum probetur sequi etiam naturam divinam esse producibilem cum identificetur producto, idque idè quia ex eo est improducta quod identificetur improducto, recursum ad hoc quod non sit relata natura divina non tenebit. Hinc si non solves aliunde cur non sit ex paritate rationis producta, per hoc non solves, quia est non relata: nam relatum sequitur necessariò ad productum. Tum quia quamvis improductum secundum rationes communes spectatum, non dicat relationem, improductum tamen quod est Paternitas, est quid relatum, utpote identificatum virtualiter Paternitati, quæ est quid relatum: si autem illud improductum est relatum & ratione illius verificatur natura divina est improducta, non autem ratione alicujus communis rationis improducti, immeritò recurritur ad illam rationem improducti, de se non relatum: imò sequitur ex hoc principio etiam naturam divinam esse improductam relatè, quod est absurdum. Nego ergo patere, quod ratio improducti à quâ denominatur per respondentem natura, non sit relativa. Tum quia non videtur esse recta hæc causalis, quam ponit Respondens. Cum natura inquit divina, sit idem immediatè cum producente & producto, capax est, ut à Paternitate denominetur improducta: quid enim ad hoc facit identitas immediata cum producente & producto ut denominetur improducta? cum potius ad id faciat identitas immediata cum improducto. Tum quia concedo ut aliquid denominetur tale requiri capacitatem subiecti, sed dico vi principiorum respondentis sequi, quod natura divina sit capax relationis: nam identificari capaci relationis est esse capax relationis, & si per respondentem rectè colligi-

tur capacem esse naturam divinam, ut sit improducta, quia est idem realiter cum improducta Paternitate, dicam etiam naturam divinam ex vi principiorum respondentis esse capacem ad referri cum identificetur relato, esse capacem ad produci cum identificetur producto.

RESPONDET hæc ratio id principium, quod scilicet causales tales sint adferendæ, quæ non inducant in errorem, inducunt autem in errorem, quando mutata materia, & retenta causalit, falsum sequitur. Sic si quis interrogatus, quare calor dissolvat? Responderet, quia est qualitas unita: causalis illius in errorem induceret, quia mutata materiâ hoc est si procedat non de calore, sed de frigore, sequitur quod frigus dissolvat; idque idè, quia etiam frigus positum in subiecto, est qualitas unita. Applicata ad præsens, quero quare natura divina est improducta, causalis est ab identificatione, quia identificatur improducto. Muto materiam improducti, in materiam producti, assumoque eandem causalem: Ergo etiam natura divina est producta: quia identificatur producto. En falsum, ex quo falso colligo priorem etiam causalem legitimam non esse.

III. RATIO est. Si distinctio virtualis reperitur inter ea, quæ in tertio realiter distinguuntur, cur non etiam inter ea, quæ realiter distincta inter se identificantur realiter in tertio, ut identificantur realiter Paternitas & Filiatio in natura.

RESPONDET Idem. Hoc idè esse, quia distinctio virtualis intrinseca, est unius indivisibilis entitatis æquivalentia pluribus distinctis realiter: quæ autem in tertio distinguuntur sunt adhuc indivisibilis entitas: Paternitas autem & Filiatio quæ identificantur realiter in tertio, sunt plures relativæ entitates.

CONTRA. Tum quia illo loco solum hoc intendimus. Sicut reperitur distinctio illa inter distincta realiter in tertio, ita reperiri etiam inter identificata in tertio. Et sicut dicunt oppositi fide sancitum esse dari ibi duas formalitates v.g. Paternitatem & essentiam realiter inter se identificatas, & dari tertiam formalitatem v.g. Filiationem identificatam realiter cum essentia, distinctam realiter à Paternitate, quæ est tertia formalitas; ita fide sancitum est dari ibi duas formalitates distinctas realiter Paternitatem & Filiationem, identificatas cum tertio, quod est essentia Divina: nec hoc negari potest, illudque solum inibi intenditur. Videturque sive assumatur quod tuetur Respondens, sive assumatur quod importat ratio ad lata, solum ostendi subiectum, cui competit dicere distinctionem virtualem; non autem ostenditur universaliter, quare illa prædicata sine contradictione verificari possint. Tum quia redit argumentum etiam posita identificatione in tertio, salvabitur, quod distinctio virtualis intrinseca, si unius indivisibilis entitatis æquivalentia pluribus distinctis

† K ; reali-

realiter: nam unumquodque eorum tertio identificatum, est indivisibilis entitatis, & tamen pluribus æquivalens. Tum quia virtualis distinctio, non tam est alicuius quàm æquivalentia ad aliteratem: Ergo ad exclusionem illius actualis alicuius, potest illa in Divinis peti ex identificatione in tertio.

IV. RATIO. Si per impossibile animal hominis ne quidem in sensu reali ratiocinaretur, sed tantum rationale, tunc daretur inter istas formalitates distinctio virtualis in ordine ad prædicata physica, sine ulla distinctione reali in tertio.

RESPONDET Idem. In tali casu ficto, non futuram distinctionem virtuales inter animal hominis & rationale, perinde ac non datur distinctio eadem inter Hirco & Cercum in Hirco Cervo, alioquin casus qui ab arguente supponitur esse chimæricus, siquidem non esset chimæra de eodem verificari contradictoria physica.

CONTRA. Tum quia si quis ponat, si Leo per impossibile esset homo, ratiocinaretur, non recte quis ei responderet, non ratiocinaretur, quia aliàs casus hic non esset chimæricus, ratiocinari enim non est chimæra: Ergo nec præsens responsio recte procedit. Tum quia casu objectionis posito, non daretur tunc quidem actu & absolute distinctio virtualis, daretur tamen in suppositione illa impossibili, & conditionate, nec dandam eo sensu, probatur ulla ratione. Tum quia etiam in Hirco & Cervo, si per impossibile daretur, & si per impossibile, ne in sensu quidem reali operatio hirci penderet ab esse Cervi, nego quod tunc in suppositione hac, non sequeretur dandam conditionate in illo hirci cervo distinctionem virtuales; licet si tantum supponatur hircocervus, nihil tunc sequatur de conditionate ponenda in illo distinctione virtuali, quia suppositio impossibilis de hoc non formatur?

V. RATIO. Procedit querendo ratione cuius tertii natura divina distinguatur virtualiter intrinsece, à tribus personis simul sumptis, & ratione cuius tertii natura sit communis & non Paternitas.

RESPONDET Idem. Naturam à tribus personis simul sumptis distinguere realiter in tertio prædicato, nempe tum in una Persona seorsim sumpta, tum in duabus. Addit tertium ratione cuius natura est communis non debet esse commune: Nam profecto etiam in Creatis Natura humana est communis ratione Petreïtatis, Pauleïtatis, quæ non sunt quid commune.

CONTRA. Tum quia Argumentum procedit de natura comparata non ad unam personam, à qua distinguantur realiter duæ, nec procedit de natura comparata ad duas personas, à quibus distinguatur realiter una persona; sed procedit de natura, comparata ad omnes simul tres personas: non ergo fit satis intento argu-

menti: Redit enim sic. Datur contradictoria quæ verificantur in divinis, & nõ ratione alicuius tertii distincti realiter, quod ipsum prob. Nã natura est comune seu participabile quid per identitatem, persona simul sumptæ, non sunt quid commune seu participabile per identitatem: Rogo ratione cuius tertii distincti realiter, verificatur illud prædicatum Natura est communis. Tum quia. Quod dicitur: Ideo esse naturam communem, quia identificatur non soli Patri sed etiam & Filio & Spiritui S. redit argumentum ratione cuius distincti realiter, verificatur hoc prædicatum: Natura potest identificari non tantum sibi sed & Patri & Filio & Spiritui S. personalitates non possunt identificari, nisi unaquæque sibi: Addo si non est necesse hoc prædicatum producti quod est Filius, comparatum ad naturam improductam verificari ratione alicuius tertii, sed verificatur ratione identificati realiter, cur non & prædicatum improducti, verificari poterit ratione naturæ, non recurriendo ad quidquam distinctum? Tum quia immerito dicitur naturam humanam esse communem ratione Petreïtatis, Pauleïtatis, quæ nõ sunt quid commune: Nam sicut si quis dicat album non esse album imperceptibile dicit: ita si quod est commune, esse dicatur non commune imperceptibile est. Deinde nego naturam humanam esse communem ratione Petreïtatis, Pauleïtatis: est enim id cui est comune, id autem cui aliquid est commune non debet esse comune, sed id quod est commune, cum sit id quod est, debet esse commune: Hinc natura humana ratione sui est communis per multiplicationem. Imò concedamus, quod tertium ratione cuius natura est communis non debeat esse commune, ostendatur tamen distinctum realiter in tribus personis, quod verificet hoc contradictorium Natura est communis, ut teneat doctrina assumpta de contradictoriis non verificabilibus nisi ratione distinctionis realis saltem in tertio.

Redit ergo argumentum natura est communis, Personalitates simul etiam sumptæ non sunt communes. Natura est non relata, personalitates omnes sunt relatæ. Essentia divina non distinguitur virtualiter à natura, essentia divina distinguitur virtualiter à personis. Ostendatur ratione cuius distincti realiter in tertio, essentia habet, ne distinguatur virtualiter à natura.

Rursus natura divina est improducta radicaliter, Personalitas Verbi non est improducta radicaliter, ostendatur quid sit distinctum realiter, ratione cuius competat illud prædicatum naturæ. Nec est hic recurrere ad Paternitatem, quia loquimur de improductione radicali, quam non accipit à Paternitate. sed quæ præsupponitur Paternitati. Concedo quidem quod commune per identitatem non debeat haberi ratione distincti realiter sed in Tuis principiis debet haberi, quia in Tuis principiis commune &

non

non commune non possunt verificari nisi ratione distincti realiter, vel jam non erit Universalis, contradictoria non verificari nisi de distinctis realiter saltem in tertio.

CONFIRMATUR. Querendo ratione cujus tertii Natura identificetur cum Filio & Spiritu S. non autem Paternitas.

RESPONDET idem. Hæc contradictoria esse formalissime ipsam in tertio distinctionem realem Naturæ à Paternitate, ac proinde frustra requiri tertium ratione cujus hæc contradictoria verificentur de Natura & Paternitate, nequit enim distinctio realis in tertio dari sine tertio.

CONTRA. T. q. Accipio hoc ipsum. Nequit dari distinctio realis in tertio sine tertio; ostende ergo istud tertium distinctum realiter, quod dicitur identificari, etsi identificatur, hoc ipso non est distinctum realiter. Unde nego hæc contradictoria esse formalissime ipsam in tertio distinctionem realem, cum non ostendas istud tertium realiter distinctum. Tum quia magis adhuc urgebit Argumentum, querendo ratione cujus tertii distincti realiter Natura identificetur, tres personæ, (tres pono non solum Paternitatem) non identificentur. Tum quia salvo, salvo meliori, non debet unquam, & ullo modo dici, quod detur distinctio realis Naturæ à Paternitate; vel enim sequeretur multiplicitas Deitatis, quod est Politheismus, vel negatio Deitatis de Paternitate: Distincta enim realiter negantur de se. Et certe illa Deitas distincta realiter à Paternitate in tertio vel est eadem cum illa quæ identificatur cum Paternitate, vel non eadem: si eadem, qui identificatur realiter, idem alicubi distinguitur realiter: si non eadem, Ergo dantur plures Deitates, una non identificata, altera identificata, altera identificata Paternitati.

VI. RATIO. In opposita sententia sequitur, quod nullum prædicatum conveniat Naturæ Divinæ ratione sui, sed tantum ratione Personarum.

RESPONDET idem. Esse omnipotentem, Sapientem &c. similia prædicata, quæ tam de Natura Divina dicuntur, quàm de omnibus Personis conveniunt Naturæ formaliter ratione sui, solumque illa desumuntur ab aliqua Persona, vel Personis, quæ contradictorie dicuntur de Natura, & de Persona vel de Personis, ut esse improductum, esse commune &c.

CONTRA. Tum quia. Si prædicata quæ tam de Natura quàm de omnibus Personis dicuntur conveniunt Naturæ ratione sui, Ergo & verificatio prædicatorum in illa materia contradictoriarum, conveniet Naturæ ratione sui, adeoque non ratione distincti realiter in tertio: cujus oppositum intendit respondens, adeoque si dicatur omnipotentia non est identificata virtualiter Personis (absoluta enim à relativis in Deo distinguuntur virtualiter) hæc contradictoria

verificabitur ratione sui, seu Naturæ à qua est indistincta virtualiter Omnipotentia, adeoque non ratione alicujus distincti realiter. Et si esse omnipotentem non desumitur à Persona, etiam esse improductum in Natura non desumetur à Persona. Tum quia, illa solum prædicata desumuntur ab aliqua Persona, vel Personis, quæ contradictorie dicuntur de Natura & de Persona vel Personis. Ergo improductibilitas in Natura, cum tam competat Naturæ, quàm Personis ratione Naturæ, non desumetur ab improducta personalitate Patris. Tum quia, Redit sic Argumentum factum. Et imprimis suppono, etiam de absolutis prædicatis posse formari contradictorias propositiones, respectivè ad formalitates relativas, idque ex eo, quia ipsi ly *Est* potest contradictorie opponi *Non*: Ergo & quibuscunque particularibus *Est* inclusis sub *Est* universalis, potest opponi *Non*. Rursus quia de facto duæ propositiones tales formari possunt, v.g. omnipotentia sequitur virtualitatem Naturæ, Omnipotentia non sequitur Virtualitatem Personæ, seu quod idem est indistinguitur Virtualiter Omnipotentia à Natura, distinguitur à Personalitatibus. Suppono deinde contradictoria non posse verificari in Divinis, nisi ratione distinctionis reales in tertio. Suppono 3. Hoc tertium distinctum esse Personalitates. His suppositis: Reassumitur Argumentum, nullum contradictorium prædicatum convenit Naturæ Divinæ salvabile ratione sui, cum illa non sit quid distinctum realiter in Divinis. Ergo salvabitur contradictio ratione personarum, quæ in Divinis sunt & quidem solæ, distincte realiter. Rursus ipsa ratio Naturæ Divinæ quæ est aseitatis seu improductibilitas non salvatur ratione sui sed ratione Personæ Patris improductæ: Ergo & inclusa in Natura cum identificatione Virtuali non salvabuntur ratione sui, sed ratione personæ vel personarum.

Antequam hæc & alia argumenta proposuissem in prima parte consului viros doctos, erat enim hæc sententia primum à me impugnanda, inter quos, Patrem Danielem Pavlovski, Collegam meum olim, & nunc Theologiæ Cracoviæ Professore, Virum in humanioribus ingeniosissimum, & in speculativis acutissimum, & quia censuit ille; cum aliis, argumenta à me proposita, benè urgere, hinc etiam in præfati fidenter ea restauravi.

Punctum Difficultatis 3.

Adduntur aliqua & notantur.

Addenda hic sunt aliqua pensando mentem Cujusdam.

PONIT I. Quod distinctio Virtualis intrinseca consistat in eo, ut Ens aliquod in se unum

† K 4 realiter

realiter sit nihilominus potens verificare prædicata contradictoria. *Hoc positum*

NON SATISFACIT. Quia supponit ille dari in Divinis distinctionem istam Virtualementem intrinsecam, & tamen & illic non datur verificatio, formaliter contradictorium, quæ appellatur in I. Parte proportionata affirmatio & negatio: Hinc etiam in Divinis non potest verificari hæc formalis contradictoria, Natura communicatur, natura non communicatur, Paternitas non communicatur Paternitas communicatur. Et Ratio est, quia si vel semel verificaretur contradictoria formalis, falsificaretur principium lumine naturæ notum: Quodlibet est aut non est: Imò ulterius si verificarentur duo contradictoria formaliter non quodlibet esset aut non esset, sed esset & non esset, esset quia affirmaretur, non esset quia negaretur. Unde quando dicitur, Natura communicatur, Paternitas non communicatur, ly quidem communicatur & non communicatur sunt contradictoria formaliter, sed Natura communicatur, Paternitas non communicatur, non sunt contradictoria formaliter, quia non procedunt ratione ejusdem, idque supposita aliunde distinctione virtuali. Si tamen hæc duo natura communicatur, Paternitas non communicatur dicerentur de objecto creato, essent formaliter contradictoria: quia supposito quod illic non sit distinctio virtualis in ordine ad prædicata physica, & primò intentionalia, ratione ejusdem diceretur communicatur, & non communicatur, adeoque jam foret formalis contradictio. Quod si etiam in Divinis non datur verificatio contradictorium formaliter, immeritò sine ullo addito explicatur distinctio virtualis per istam convenientiam prædicatorum contradictorium.

PONIT II. Quod asseratur hæc distinctio virtualis intrinseca in Divinis à plerisque: idque eo, quia Personalitas Patris æterni identificatur realiter cum Naturâ Divinâ, nihilominus de hac Naturâ affirmabilis est à parte rei Personalitas Verbi, quæ eadem personalitas Verbi, negatur de Personalitate Patris. *Hoc positum*

NON SATISFACIT. Quia quamvis in hoc Mysterio difficultates sint connexæ, ut dum considerando Patrem enuncio Natura communicatur, Paternitas identificata naturæ non communicatur. Item Personalitas Filii est idem cum Natura Patris, Personalitas Filii non est eadem cum Personalitate Patris, id tamen ad quod inventa est distinctio virtualis (voca illam nunc intrinsecam) non est, ad salvandum, cur negari de se possint ipsæ Personæ: hoc enim oritur ex distinctione non virtuali, sed reali earundem inter se: sed quod distinctione virtuali salvari debet, est circa formalitates inter se non distinctas realiter, qualis est Natura & Personalitates. Unde si quæretur cur Paternitas & Filiatio distinguantur in Natura; non est necesse recur-

rere ad distinctionem virtualementem: sed satisfit dicendo quia Paternitas & Filiatio distinguantur inter se realiter, non distinguuntur autem realiter à natura. Si autem quæretur, quare Natura est communis Paternitas non est communis, fiatque quæstio inter terminos non distinctos realiter, tum primum recurri debet ad distinctionem virtualementem. Fundaturque ulterius in hoc istud assumptum: Quia de distinctione virtuali discurrendum est inter terminos, secundum quod identificados realiter: Jam autem Natura quidem & Personalitas sunt termini identifiati realiter, in illisque recurritur ad distinctionem virtualementem; non autem inter terminos non identificados realiter qualis est Paternitas & Filiatio. Si tamen de personis distinctis realiter instituitur quæstio reducta ad terminos identificationis, tum primum recurritur ad distinctionem virtualementem: quia illa procedit, semper inter terminos identificados realiter. Unde si quæretur, quare Paternitas identificatur cum Natura, non identificatur autem cum Filiatione? Responderi potest: quia sunt unum in natura, ideoque identificantur in Natura, personis autem distinguuntur realiter, adeoque in illis non identificantur realiter. Ubi ut vides, quia quæstio instituta de terminis non identificados inter se, ideo nec responsio datur per recursum ad distinctionem virtualementem: Si autem redigas quæstionem ad terminos identificados realem importantes v.g. cur potest natura esse communis, & non Paternitas, cum sint inter se idem, redigitur jam quæstio ad terminos identificados importantes, ideo & responsio fiet per distinctionem virtualementem; quia scilicet inter se distinguuntur virtualiter Natura & Paternitas. Jam autem præsens Positum, non videtur clarè hæc duo distinguere.

PONIT III. Ex mente Ovidii, quod sint severè reprehendendi, qui hanc distinctionem divina humanis confundentes transulere ad creata, tandemque addit. Distinctionem virtualementem extrinsecam dari in Creatis. *Hoc Positum*

NON SATISFACIT. Quia non recitantur Auctores, qui similem distinctionem in Creatis posuerint, ut datur inter Naturam & Personalitatem divinam, adeoque qui agnoverint Mysterium Trinitatis in Creatis. Quod autem admittit indiscriminatim distinctionem virtualementem in ordine ad prædicata extrinseca, indiget limitatione. Certè enim dextrum & sinistrum sunt prædicata extrinseca, numquidne idem ratione ejusdem potest esse dextrum & non dextrum. Relatio Paternitatis creatæ v. g. agnoscitur à Scotistis extrinsecus adveniēns, numquidne idem potest esse Pater & non Pater?

Notantur Quedam.

NOTO I. Circa responsionem ad secundum: (eo enim loco positum est hoc argumentum

tum à respondente) Agnosci à respondente præter improductum personale, improductum commune omnibus tribus; quæ tamen divisio, cum pernecessaria fuerit, nullibi attacta est. Cum autem nunc agnoscat, & agnosci debeat tanquam articulus fidei, quærere restat, id quod erat huius argumenti intentum: Ratione cuius distincti realiter in tertio, verificetur hoc de natura? sic enim formo propositionem: Improductio Naturæ est improductum commune omnibus tribus personis. Improductio Paternitatis, non est improductum commune omnibus tribus personis. Quærere quæ restat, hoc, quod tot argumentis quæsitum: Ratione cuius distincti realiter in tertio, verificetur hoc prædictum, Natura Divina est improductum commune omnibus tribus personis?

Rursus. Si datur improductum commune omnibus tribus personis, quod appellat respondens Improductum Radicale, qualis erit illa causalis (nam abstineo à censura) ideo naturam esse improductam, quia persona Patris est improducta. Nam si illa vera esset, solus Pater esset Deus, quia ille solus verificaret rationem improducti, rationem Entis à se, adeoque rationem Naturæ Divinæ.

Adde. Licet antecessio illa, quæ Natura, ratione quædam cogitatur antecedere Paternitatem, sit quid secundo-intentionale; cæterum quod Natura sit improductum commune omnibus tribus personis, & quod sit improductum Radicale, non est prædicatum secundo-intentionale, sed primo-intentionale, & independenter à nostris conceptibus verum: & de hoc iterato quæritur: Ratione cuius tertii distincti realiter verificetur? Quanquam dum nostrum argumentum evincebat: Dari antecessionem Naturæ ante Paternitatem, hoc solum intendebat: Si antecedit Natura per rationem Paternitatem, proque illo priori convenit illi formalitas improductæ, ergo non à Paternitate habet rationem improductæ. Falsa ergo est illa causalis: ideo natura Divina est improducta, quia Paternitas est improducta. Deinde non satis intelligitur, nec Catholicè intelligi potest illa propositio: Oppositum contradictoriè prædicatum dicit de Filio, nempe non esse improductum radicaliter; si enim de Filio dicitur, quod sit Natura Divina, dici debet, quod sit improductum radicaliter. Explicari ergo debet hæc propositio. Quod si intelligat respondens sub dicta phrasi Virtualitatem improducti radicalis, non esse virtualiter Virtualitatem productæ Filiationis, vera erit doctrina; sed restat ostendendum: Ratione cuius distincti realiter, verificetur de natura ly improductum radicaliter; cum hoc ipsum non verificetur, de Filiationis virtualitate. Denique quod dicit respondens improductum quod datur in Filio per identitatem esse commune, de quo improducto

non agitur, quod inquam dicit, hoc ipsum planè est in quæstione, de hocq; ipso agitur; nempe ratione cuius distincti realiter in tertio conveniat hoc prædicatum Naturæ, esse improductum commune omnibus tribus.

Sed quid de illa phrasi sentiendum, Natura ut existens in Filio, habet existentiam in Patre; ideo adhuc in Filio constituitur in ratione improducti, quasi ex obliquo per Paternitatem, quamvis hæc non sit per identitatem in Filio: certè cum jam agnoverit respondens improductum commune omnibus tribus, condistinctum ab improducto personali; poterat, & debebat, in hac ratione improducti communis salvando, recurrere, non ad obliquum Paternitatis, quæ est improductum personale, sed ad improductum commune, quod improductum commune, est per identitatem in Filio. Videtur ergo quoad vocem concedi improductum commune, non quoad rem, cum in illo salvando, recurratur iteratò ad Paternitatem.

Manet ergo insolutum argumentum: nempe dari improductum commune omnibus tribus personis, cuius verificativum non potest esse aliquid distinctum realiter in tertio, quod sit commune omnibus tribus personis; adeoque falsam esse celebrem illam causalem: Ideo natura Divina est improducta, & quidem nemine cogitante, quia Paternitas est improducta. Consequenter poterat respondens non dicere, quod argumenta non premant.

NOTO II. Circa responsionem ad tertium argumentum, Concedo, quod productum ex suo conceptu sit relativum; sed quærere restat: Cur conceptus hic relativus, non competet Naturæ Divinæ ratione Filiationis productæ? Concedo, quod esse improductum non sit relativum, sed quære restat: Cur sicut ex identificatione Naturæ cum Paternitate, habeatur in Natura ratio improducti, quæ non est Relativa, cur inquam, non habeatur etiam ratio producti in Filio, quæ est producta. Quærere item restat est ideo capax Deitas, per te, improductionis, quia identificatur cum Paternitate, etsi aliunde, habet hanc capacitatem improductionis. Falsa erit prædicta Causalis. Ergo, quod non concedes, debet etiam esse capax distinctionis realis à producente, ratione productæ Filiationis: ideo enim, per te, est capax Natura Divina improductionis formalis, quia identificatur Paternitati. Ergo etiam erit capax productionis formalis, quia est identificata productæ Filiationi.

Quod autem dicitur hoc totum negari; Omnes Catholici debemus fateri, Deitatem identificari alicui prædicato, v. g. Generat, non tamen esse capacem, ut ab illo prædicato formaliter denominetur Generans. Concedo enim, quod omnes Catholici negemus Naturam denominari Generantem, quia identificatur Generanti, eo quod supponamus hanc majorem:

Prædicata

Prædicata competentia personalitatibus, non competere Naturæ, salva identitate reali. Sed hanc maiorem destruxit respondens, dum docuit, Prædicatum improducti competere Naturæ, ratione nempe Paternitatis. Concedo, quod postulet Condicio Deitatis, ut identificetur tribus omnibus personis. Sed ex responsione sequitur: posse illam, idque in istis principiis, denominari productam: redit enim paritas: potest denominari improducta, esseque improductionis capax, quia identificatur Paternitati. Ergo etiam erit capax, ut denominetur producta, jam enim respondens destruxit illam maiorem: Prædicata à Relativis oriunda, non competunt Naturæ, ceteroqui identificata.

Rursus. Concedo, quod v. g. Gratia habitualis denominet Christum Sanctum, non denominet Filium Dei Adoptivum, cum utroque hoc modo denominet hominem: quia nulla assumpta est maior, vi cuius sequatur, hanc denominationem debere competere etiam Christo, etsi assumeretur, etiam de Christo verum foret, quod esset etiam filius adoptivus: hinc si aliquis hanc causalem poneret: ideo aliquis est filius adoptivus, quia habet gratiam creatam, sequeretur, sed falso, quod sit etiam Christus Filius Adoptivus. Ergo cum assumpserit respondens hanc causalem: ideo Naturam Divinam esse improductam, quia identificatur Paternitati improductæ, sequetur Naturam Divinam esse productam, cum identificetur Filiationi productæ; causales enim mutato subjecto semper tenent. Deinde concedo, quod improductum ex principiis fidei, possit identificari immediate tam producenti quam producto; sed querere restat: cur sicut habetur improductum, identificatum cum producente ratione identificationis cum improducto, ita non habetur ratio producti, ob identificationem cum producto? Denique quod dicit respondens, immerito sibi objici, quod data sit ab illo causalis quæ inducat in errorem: non enim inquit, ideo præcisè diximus Deitatem esse improductam, quia identificatur Patri improducto, sed quia etiam est capax huius denominationis: ex hac autem causali non sequitur hic error. Sed certè revolvantur scripta auctoris primitus edita, at non hæc sola causalis sit ab illo data: ideo Naturam Divinam esse improductam, quia Paternitas est improducta, ex qua causali sine illo addito, cum sequatur error, merito dictum est, quod illa causalis inducat in errorem: de illa etiam subjecti capacitate, dicetur infra.

Manet ergo insolutum argumentum, quod scilicet ex prædicta causali sequatur: etiam Naturam Divinam esse improductam.

Continuantur Notata.

Noto III. Circa responsionem ad quartum quærit scilicet, argumentum nostrum: Ratione

cuius tertii Natura in sensu reali (supponit indubie respondens, etiam in sensu formalissimo) sit communis? quod enim dicit ratione cuiuslibet personæ seorsim esse communem, certè id maxima moderatione indiget; nam est de fide, quamlibet personam seorsim nec una duas, nec una tres, esse quid commune; quomodo ergo ratio communis, habebitur ab illis? Deinde quod dicit respondens, tertium illud, non esse quid commune; quia potest sumi denominatio ab aliquo non participante similem denominationem; sic enim homo dicitur mortalis ab unione, quæ ipsa non est mortalis, & filius Dei à gratia, quæ ipsa non est filia Dei; id etiam non convincit. Quia quæcunq; regula detur, quod interdum possit sumi denominatio ab aliquo non participante similem denominationem, interdum etiam debeat sumi à participante, ut v. g. non potest aliquid denominari album, nisi ab albedine, & non à nigredine, nec rationale, nisi à rationali; eadem probabit rationem communis in Natura, debere desumi ab aliquo, quod ipsum sit commune. Est autem de fide, non dari commune ullum in Trinitate, quod sit realiter distinctum. Deinde quæro directè: Daturne in Divinis aliquid commune de se vel non datur? si non datur; ut quid tota retro antiquitas docuit sine addito! Naturam Divinam esse communem? si datur, ut quid recurritur in salvando hoc prædicato, ad id quod non est in se commune, videtur ergo quoad vocem concedi istam communitatem, in re negari, cum in illa salvanda, recurratur ad aliquid non commune. Et si non datur aliquid commune, ratione cuius salvetur hæc contradictoria: Natura est communis, Persona non est communis, Ergo falsa positio respondentis est; Contradictoria primo intentionalia, salvari in divinis, ratione alicujus distincti realiter in tertio. Illud autem additum: denominatio communis in creatis physicè loquendo sumitur non ab aliquo communi, sed à singularibus, nullo pacto hic salva fide applicari potest. Quia communitas physica, est per plurificationem realem, communitas autem Naturæ Divinæ, est communitas per identitatem. Quætere ergo restabit: Natura Divina est communis per identitatem, ratione ergo cuius distincti realiter in tertio, habetur illa communitas: & sicut ratio improducti competens Naturæ, habetur ratione alicujus distincti realiter in tertio improducti, ita ratio communis debet etiam dari ex aliquo communi distincto realiter in tertio, quod de fide est, non dari. Deinde mortalitas in re est separabilitas formæ & materiæ unitarum. Detur ergo aliquid, quod in re sit commune omnibus.

Rursus. Quod dicit si accipiat Deitas seorsim, & seorsim tres simul personæ, Deitatem sic sumptam, à tribus personis distingui in tertio, non

non formaliter sed exigitive, quatenus adhuc in illo statu præcisionis exigit identificari realiter cum qualibet seorsim persona, atque in hac tanquam in tertio distingui realiter à Trinitate personarum, quod inquam dicit, explicare ulterius deberet respondens. Quia cum in Trinitate nihil sit nisi Deitas, & tres personæ; quomodo assumptis simul tribus personis distinguetur in tertio etiam exigitive cum de fide sit, præter Deitatem exigitivam, & tres personas simul sumptas, nihil ultra esse, de fideque sit, istam Deitatem, non esse distinctam realiter à personis. Concedo, quod natura exigit identificari realiter cum qualibet persona seorsim sumpta; sed de fide est, præter naturam ita exigitivam, & præter personas simul sumptas nihil ultra haberi, nec istam Deitatem esse distinctam realiter. Non ergo habetur distinctum quid realiter tertium verificativum; cumque argumentum assumat unà omnes tres personas, non licebit ad unam vel duas personas recurrere, cum de illis ipsis jam inclusis, procedat argumentum.

Adde. Quid sentiendum est de illa propositione respondentis. Quamvis, inquit, oppositum competat tribus personis simul sumptis à natura prævisis, quæ scilicet non exigunt non distingui in tertio à Trinitate, hæc tamen opposita prædicata salvari possunt per distinctionem rationis, ita, sicut salvantur hæc prædicata opposita: Animal hominis secundum se non exigit esse in homine, rationale exigit, quid inquam, sentiendum sit? & dico desiderari, ut explicitè nominentur contradictoria, quæ admittit respondens, non exigere, ut distinguantur in tertio à Trinitate. Si enim sint prædicata, quæ non opposuit argumentum, superfluet dicta responsio; sed si sint prædicata de quibus hic agitur, v. g. Natura est communis, Personæ simul sumptæ non sunt quid commune, si inquam dicitur habebitur intentum: Nam & Natura, & simultas trium personarum est nemine cogitante: hinc, si non ostenditur, in quo tertio Natura sit communis, & ceteroqui prædicta prædicata conveniunt nemine cogitante Deitati, hoc ipso evincitur non ratione alicujus tertii, illa verificari. Ut autem jam supra dixi, antecessio Naturæ ad personalitates, hæc est per præcisionem, sed quod Natura sit communis, personæ omnes non sunt communes, id non habetur ex statu præcisionis. Exemplum allatum non habet verificationem contradictoriorum, nisi contineat falsificantes propositiones: Certè enim animal hominis, secundum quod est animal hominis, æque exigit esse hominis, ac exigit rationale; falsa ergo est negativa. Dixi: nisi contineat terminos se falsificantes; nam si animal hominis in una propositione accipiat secundum se, seu in suppositione simplici, & in alia propositione sumatur in suppositione personalis. Sic quidem verificabuntur dictæ propo-

sitiones sed per terminos falsificantes. Sine ulla autem falsificatione verum est: Natura Divina est communis, personalitates non sunt communes.

Manet ergo solvendum hoc argumentum: Tres personæ simul sumptæ non sunt quid commune; Natura est quid commune, ratione cuius tertii distincti realiter verificetur, quod natura sit quid commune?

Noto IV. Circa responsionem ad instantias. Quod scilicet, si sumatur Natura ex una parte, & tres personæ simul sumptæ ex altera, tertium prædicatum non sit una persona vel duæ, nam hæc una persona vel duæ, sunt aliud istud extremum, positum in altera parte contradictionis; & sicut, quando verificatur quod filiatio sit producta, Natura non sit producta, recurritur ad tertium non inclusum in comparatione; ita & quando dicitur: quod tres personæ non sint quid commune, Natura verò communis, recurri debet ad tertium non inclusum in personis; & si salvâ fide illud tertium ostendi non potest, hoc ipso falsum est, prædicta verificari à ratione distincti in tertio: recursusque ad unam vel duas personas non satisfacit intento argumenti. Et certè, quando competit Naturæ compositæ ex corpore & anima rationali esse corruptibile, habetur id ratione corruptibilis Unionis; ita deberet ostendi aliquid commune tertium distinctum realiter, cui competat esse quid commune.

Quod inibi discurrit respondens de communitate Naturæ, de hoc nolo discurrere; hic enim ea tantum examino, in quibus agitur de articulo fidei: est autem Articulus Fidei: non esse ita communem Naturam tribus personis, ut est commune v. g. Animal homini & bovi.

Rursus Quæsitum argumentum Ratione cuius tertii Natura identificetur filio, non autem Paternitas? responsum est: Ratione Filii & Spiritus Sancti, in quibus videlicet, tanquam in tertio natura discrepat tum à Paternitate tum à Trinitate. Sed hic ego quæro, de identificatione, quomodo scilicet jus identificandi habeatur ratione Filii & Spiritus Sancti, cum hæc non identificentur cum Paternitate; non autem de Discrepantia Personarum. De distinctione Naturæ Divinæ ratione Paternitatis à Filiatione, eaque reali mediata. Infra videbit sermo, quam distinctionem, hic admittit respondens.

Manet ergo insolutum argumentum. Natura potest identificari: nec potest ostendi ratione cuius tertii distincti realiter, verificetur illa identificabilitas.

Restaurantur alia argumenta.

Noto V. Circa responsionem ad quintum: Ly omnipotentem, inquit, non dici contradictorie de Natura & personis; secus autem ly esse distin-

distinctum virtualiter à personis, quod dicitur de Natura & negatur de Personis, hæc sunt verba respondentis. Redit enim argumentum: Ratione sui competit Naturæ esse omnipotentem, ergo & esse improductibilem: quod si conceditur totum, ergo non erit recurrere necesse ad improductam personalitatem, quæ sit distinctum realiter tertium, adeoque falsa erit respondentis assumptio: Ideo verum est, Naturam esse improductam, quia personalitas est improducta. Nec video cur ita irrestrictè negetur: Omnipotentiam non dici contradictorie de Natura & personis, revera enim dicitur contradictorie, sic: Omnipotentia est communis Paternitas non est quid commune, ergo per respondentem debet esse falsum quod omnipotentia non dicitur contradictorie de personis. Immo cum omnipotentia indistinguishatur virtualiter à Natura, sicut Natura dicitur contradictorie de Paternitate, ita identificata illi etiam virtualiter omnipotentia contradictorie dicitur.

Noro VI. Circa responsionem ad sextum. Ad illud, quod dicitur: quod in istis propositionibus: Essentia non generat filius non generat, si aliter significans distinctionem mediam inter essentiam & filium, ad illud, inquam, quod dicitur opponere restabit; quod argumentum non querat de distinctione mediata, sed de hoc; quod scilicet, aliud sit: Filius non generare, & aliud, essentiam non generare; querereque restabit, à quo distincto realiter habeatur essentia non generat; quod enim filius non generet sequitur illius personam; sicut quod Spiritus Sanctus non generet, sequitur ipsius personam, quod autem essentia non generet sequitur Naturam; adeoque, est non generare quoddam, sequens duas personas, aliud non generare sequens Naturam, & de hoc queritur, à quonam distincto realiter tertio habeatur?

Rursus. Si verum est, Naturam prout est in filio non distingui realiter à Natura prout est in Patre. Ergo falsum est distingui eam realiter in tertio, hoc est in Patre, quod contra responsionem & intentum arguentis directe procedit.

Noro VII. Circa responsionem ad septimum: Assumere nos ex una parte, quamvis foret per impossibile, una persona, posse illam uniri non unita Naturæ immediatè; hoc enim non implicat: ex alia parte petitur à respondente principium, ex eo immediatè uniendam etiam Naturam, quia tunc non includeretur ulla distinctio realis, nego enim includi illam debere.

Rursus. Casu quo tres personæ unirentur immediatè, non autem Natura, non posset dici Natura non unita ratione cujuslibet seorsim personæ, defacto enim omnes essent unitæ; quod ergo esset tertium, ratione cujus dicere-

tur non unita? sicut si omnes essent Albi, ratione cujus diceretur illa Collectio non Alborum?

Noro VIII. Non explicuisse respondentem: Cur, si aliter distinguitur Natura à Filio, & Pater à Filio, & cum hæc distinctio Naturæ à Filio habeatur ratione Paternitatis, cur inquam, non habeatur, quod non æqualiter distinguantur virtualiter Deitas & Paternitas. An autem æqualiter distinguantur Res & Modus, de hoc in Philosophia; hæc autem premuntur principia fidei. Est quidem verum, quod eadem sit via Thebas Athenis, & Athenas Thebis; quia hæc distinctio in nullo ostendi potest in ipsamet via; hæc autem ostenditur aliter modi distinctionis cur non inferet, quod non æqualiter distinguantur virtualiter Deitas & Paternitas.

Noro IX. Circa responsionem ad nonum. Argumentum quævisse non de phrasi, sed quævisse de ipsa re.

Rursus. Si respondens dicit se non abicere phrasem à Theologis receptas; commodius fecisset, si illam non formasset propositionem sine ulla restrictione: ideo Natura Divina non producit, quia Paternitas non producit; item si illam propositionem non formasset: Natura divina ratione Paternitatis distinguitur realiter à Filiatione. In Materia de distinctione Distinctionis Virtualis negatum est definitive illam esse æquivalentiam salvativam prædicatorum contradictoriorum. Assumpserat etiam argumentum, quod si per impossibile, ne in sensu quidem reali, discerneret Animal in homine, esset tunc Distinctio Virtualis, qualis in Divinis, & tamen sine ulla distinctione reali in tertio. Ad quod respondetur: fore tunc distinctionem intrinsecam ob verificationem contradictoriorum; ex alia parte non fore; quia alioqui tale animal esset possibile; siquidem possibile est verificari contradictoria physica de distincto virtualiter intrinsecè. Hanc responsionem censerem enucleandam esse; si enim Distinctio Virtualis potest haberi, ob verificationem contradictoriorum, non ostenso ullo distinctio realiter in tertio, quamvis in suppositione impossibili, sed non tollente se ipsam. Ergo falsa est illa major: ideo verificari duo contradictoria, quia est distinctio realis in tertio. Sed quid sibi vult illa positio: fore jam tale Animal possibile, siquidem, inquit, possibile est, verificari contradictoria physica de distinctis virtualiter intrinsecè; quæro enim quomodo ex suppositione impossibili potest inferri rei possibilitas.

Denique si distinctio virtualis est æquivalentia pluribus in ordine ad verificanda contradictoria primo-intentionalia, concedo hoc ipsum esse, suo modo in re distingui realiter in tertio, sed ita, ut in re sit identitas in tertio distinctorū realiter, & ita ut non sit salvativa prædicatorum contradictoriorum illa aliter in tertio.

Argu-

Argumenta ex Articulis Fidei colliguntur.

Uuat in compendium redigere argumenta, quorum, tanquam ex articulis fidei desumptorum, quærebatur solutio, quæ non est allata, immò nec intento argumenti responsum.

Primum ARGUMENTUM ex hoc principio fidei deducitur: Præter improductum personale, de fide est, dari improductum commune omnibus tribus personis. Ergò non ideo natura divina est improducta, quia Paternitas divina est improducta. Recursus ad hoc quod natura divina sit exigitivè improducta, non solvit argumentum; redit enim sic: Præter improductum personale, datur improductum commune omnibus tribus personis exigitivè improductum. Ergò non ideo natura divina est improducta exigitiva, quia Paternitas est improducta; nec potest ostendi, quid sit istud distinctum realiter tertium, ratione cuius competat naturæ esse improductum commune & exigitivum. Recolantur dicta, & pensculatè ad singula respondeatur. Ille etiam recursus, quod natura sit capax subiectum ut sit improducta, nullo modo hic tenet.

Secundum ARGUMENTUM ex alio principio fidei. Natura non est distincta realiter, sed commune quid per identitatem Tribus Personis. Ergò non ratione alicujus distincti realiter natura est communis omnibus tribus Personis. Personæ non sunt commune quid, seu quod idem est. Natura est quid commune per identitatem Personæ simul sumptæ, non sunt quid commune per identitatem, nec potest ostendi aliquid tertium distinctum realiter, ratione cuius competat illi esse commune omnibus tribus Personis? quod enim? Ergò falsum est, hoc prædicatum: Natura est communis, contradictoriè oppositum per Respondentem, huic prædicato personalitates non sunt quid commune, salvari ratione alicujus distincti realiter in tertio. Item est de fide: quòd sola Relatio multiplicet Trinitatem, & quòd sola Personæ distinctionem realem in Trinitate imbibant in se, ergò cum non detur aut relativum, aut persona communis omnibus tribus Personis distincta realiter, falsum erit naturam divinam esse communem omnibus tribus Personis, ratione alicujus distincti realiter. Ergò falsum est: Omnem contradictoriam veram, nemine cogitante (ut est prædicta vera) salvari in divinis, ratione distinctionis realis in tertio. Recursus ad duas Personas vel unam non tenet; quia illæ ipsæ sunt alterum extremum, de quo prædicatum contradictorium formatum; non ergò licebit ex altero illo extremo, tertium commune connumerare; cum illud tertium continetur in altero extremo: & sicut quis male ex

duobus numeraret tria, iterato repetendo numerum aliàs positum; ita & male assignabitur una vel duæ personæ, cum una vel duæ personæ, sint inclusæ in altero extremo.

Eò revoca & illud argumentum, quod inquirat, ratione cuius distincti realiter in tertio habeatur hoc, quod natura sit identificabilis, personæ non identificabiles.

Tertium ARGUMENTUM ex hoc principio fidei: Natura non est producta, filiatio est producta, & tamen deberet esse producta, quia si Paternitas habet jus, ut transfundat in naturam rationem improducti, cur filiatio non habeat jus transfundendi rationem productæ. Concedo, quod inter producentem & productum debet esse distinctio realis, non autem inter improductum & aliud improductum; sed quærere restat, si ex identificatione cum improducto, imbibit natura divina rationem formaliter improducti; cur non imbibet etiam rationem producti; ita ut in filiatione jam non maneat improducta, cum filiatio ipsa sit producta: Cur item si ex identificatione cum improducto salvatur ejus improductio, capacitasque hujus prædicati. Ergò & capacitas hujus prædicati productum, salvabitur per filiationem productam. Præcipue cum natura causalium sit, ut mutato subiecto, seu materia de quocunque teneant; sic v. g. Hæc duo ligna sunt æqualia, quia huic sunt communisurabilia. Ergò & duo sericea vela sunt æqualia, quia huic sunt communisurabilia. Applicad præsens. Ergò etiam si verum est: Ideo natura est improducta, quia identificatur Paternitati improductæ, verum etiam erit commutatis terminis: Ideo naturam esse productam, quia identificatur productæ filiationi.

Quartum ARGUMENTUM est de fide, Deum esse Unum in essentia, Trinum in Personis. Ergò non datur distinctio realis mediata naturæ ratione Personarum. Est de fide, non esse tres Deos, sed Unum; ex quo principio fidei sic restauratur argumentum: Si natura divina distingueretur realiter immediatè, darentur tres Dii immediatè. Ergò & cum detur mediata distinctio, ejusdem naturæ realis in tertio, dabuntur tres Dii mediatè, ratione tertii. Sed de hoc infra.

Quintum ARGUMENTUM Est de fide. Naturam divinam non generare. Ergò non potest dici, quod mediatè ratione filiationis generet.

Quid sentiendum de illa propositione?

Non solum ideo natura divina est improducta, quia identificatur Paternitati, quæ est improducta, sed quia etiam de se est capax istius prædicati: Improducta.

† L

CON-

CONTRA I. Ex argumentis, quæ & in prima parte, & hic posita sunt, & ex confessione ipsius respondentis habitum est, falsam esse sub his terminis & erroneam illam causalem: Ideo naturam Divinam esse improductam, quia Paternitas est improducta; Cum ergo respondens in his terminis talem causalem in suis principiis primò posuerit, falsa illa & erronea erit.

Secundò. Si natura de se est capax prædicati *Improductum*, ita ut id non habeat præcise ratione Paternitatis. Ergo etiam de se erit verificativa istius prædicati: *Improductum*, & non habebit hoc præcise ratione Paternitatis, seu distinctionis realis in tertio.

Tertiò. Cum per respondentem, nulla sit immediata alicuius inter naturam & filiationem productam, inferet bene Ethnicus immediate illam esse productam, quidquid sit, an mediate dicatur improducta.

Quartò. Vel admittit Respondens hanc Majorem: Identificata realiter in divinis, quorum unum est absolutum, aliud relativum, possunt sibi non communicare prædicata ad invicem, vel non admittit? Si admittit? Ad quid erit recursus faciendus ad distinctionem realem in tertio. Si non admittit? Ergo poterit non solum identificata Paternitas communicare naturæ prædicatum improductæ, sed etiam poterit & filio communicare naturæ prædicatum productæ.

Quintò. Formentur hæc contradictoriæ: Natura est capax de se identificari producto & improducto. Personalitas non est capax identificari producto & improducto. Prior illa pars vel verificabitur ratione distinctionis realis in tertio? Si ratione distinctionis realis in tertio, Ergo & est capax de se, ut supponitur, & non est de se capax, quia illud non est de se capax; quod de se non verificat, quod de se sit capax. Quærereque restabit, quod sit istud distinctum realiter tertium, ratione cuius habet natura, ut de se sit capax identificationis producto & improducto? Si autem id habetur non ratione distinctionis realis in tertio, etiam aliæ verificationes in simili non habebuntur à distinctione reali in tertio.

Sextò. Rursus posset dicere Filiatio; quare ego sum infelix ita identificor naturæ, sicut & Paternitas; Omnia mihi dedit Pater exceptâ Paternitate; & tamen Paternitas communicat sibi proprium prædicatum improducibilitatis, ego non communico, nec vim hanc habeo producibilitatis communicandæ, etsi natura, in tertio prædicato, quod est filio, distinguitur ratione illius realiter à Paternitate, cur ratione tertii prædicati, quod est

Filiatio, non participabit natura rationem productæ.

Septimò. Accipio istum terminum: Natura de se est capax prædicati: *Improductum*; quare, quis dicti termini sensus est? certè non iste: Natura est de se capax identificari *Improducto*; verè enim, secundum fidem, est capax identificari etiam producto, verbi gratia Filiationi; debet ergo dicti termini iste esse sensus: Natura Divina ex se, independentè ab identificatione alteri virtualitati, involvit in se, prædicatum: *Improducti*. Ergo involvit ex se, independentè ab identificatione, etiam verificativum; nam esse, seu ens, & verum seu verificativum (addo etiam terminum respondentis) verificativum terminativum, non distinguuntur inter se, nisi fortè nobis cogitantibus. Ergo ulterius huius propositionis: Natura Divina est improducta, filio non est producta, non erit verificativum, quia paternitas est improducta: Et sicut natura divina ex eo non est producta in filiatione producta, quia de se non est capax ut sit producta, ita non ex eo erit improducta, quia Paternitas est improducta, sed quia de se est capax, ut sit improducta.

Addo. Positio est Respondentis: Nulla prædicata contradictoria intrinseca verificari in divinis, nisi ratione distinctionis realis saltem in tertio, format nostra sententia has propositiones contradictorias per respondentem: Natura divina de se, exigitivè, non producit, & est quid commune per identitatem omnibus tribus personis, Filiatio divina de se, exigitivè producit, & non est quid commune per identitatem omnibus tribus personis; ad stipulatur nobis fides, nihil dari in Trinitate commune per identitatem omnibus tribus personis distinctum realiter ab iisdem; ad stipulatur & Metaphysica demonstrans: Nullum commune per identitatem, distingui realiter, identitas enim est negatio distinctionis realis: quomodo ergo tenebit illa propositio respondentis? Nulla prædicata contradictoria intrinseca verificari in divinis, nisi ratione distinctionis realis saltem in tertio.

In has omnes tam difficiles sequelas induxit Respondentem hoc principium: quod putet has duas propositiones: Natura v. g. non producit, Filiatio producit, natura non generat, paternitas generat, esse contradictorias. Nonne facilius est, cum pristina antiquitate negare, quod sint hæc propositiones contradictoriæ; eò quod non ratione ejusdem virtualitatis procedant, quam tot difficiles sequelas amplecti.

Quid

*Quid sentiendum de hac
Propositione ?*

Natura divina ratione Paternitatis distinguitur realiter à Filiatione mediata.

CONTRA erit. Tum quia inferuimus in hoc tanquam articulo fidei, idque cum catechismis didicimus: Nullam esse distinctionem personarum in natura, modificandus erit hic articulus: Nullam scilicet distinctionem personarum esse in natura immediate, esse mediatè, modificationes autem articulorum fidei, malè in Theologia audiunt. Tum quia pro eo quali quali usu, quem habui scripto & voce disputandi cum Arianis (viderique potest in illorum libris) satis percepi, illos arguere distinctionem in natura, quia est distinctio in personis; en jam recens hæc Theologia, dabit hoc illis, quod à tota retrò antiquitate Theologica extorquere non poterunt, ostendaturque, quid minus evicturi sint Ariani, si illis concedatur ratione personarum esse mediatam distinctionem realem in natura.

Tum quia inter fontes impugnandi Hæreticos, habet Ecclesia Catholica: Non est hoc doctum à Patribus, non est auditum in Ecclesia: & ubi unquam auditum, non esse summam identitatem personarum in natura divina? quomodo autem erit summa, si est mediata distinctio realis in natura; ubi unquam auditum, distingui personas in natura, distinguuntur autem mediatè. Ubi auditum, distingui realiter naturam divinam à Filiatione ratione Paternitatis:

Tum quia Assumebant Ethnici & Ariani hanc Majorem: Quando aliqua sunt idem realiter, quod competit uni competit & alteri; dicebantque: Cum natura divina sit idem cum personis, si est distinctio realis in personis, erit distinctio realis in natura, & è converso; jam autem Catholici assumebant hunc articulum fidei: Potest esse in divinis distinctio in personis, cum identitate in natura; porro hæc positio: Ratione verbi gratia Paternitatis distinguitur natura divina realiter à Filiatione, seu medietate, innititur illi Majori, cui tanquam in errorem inducenti, si accipiat ut sonat, opposuerunt prædictum articulum Patres: Respondens autem sic de novo distingueret: Potest esse in divinis distinctio, in Personis, sed ita, ut sit mediata distinctio, etiam in natura.

Tum quia, si quis teneret hoc principium: quod potest distingui potest negari;

stante fide, posset negari hæc propositio: Personæ distinguuntur inter se, non in natura, distinguuntur enim mediatè realiter, etiam in natura.

Tum quia hæc propositio: Natura divina distinguitur verbi gratia ratione paternitatis à Filiatione realiter mediatè, si faciat hunc sensum: Paternitas, cui identificatur realiter natura divina, distinguitur realiter à Filiatione, certè propositio continebit sanam doctrinam; phrasis tamen erit dura. Si autem dicta propositio faciat hunc sensum: Ratione Paternitatis, etiam in naturam divinam refunditur distinctio realis, erunt jam contra hanc doctrinam adferenda argumenta immediate posita, & infra ponenda. Porro hunc secundum sensum debere esse in principiis respondentis dictæ propositionis, evincit illa Major: Quando aliqua sunt identificata realiter, quod competit uni, saltem mediatè, debet competere & alteri; unde & ad verificationem prædicamentorum contradictoriorum in divinis, quæritur à Respondente distinctio realis in tertio.

Tum quia, quæcunque ratio probat non distingui realiter immediate naturam divinam à Filiatione, ea proportionaliter probabit, nec distingui mediatè.

Tum quia, si verbi gratia ratione Paternitatis distingueretur realiter natura divina à Filiatione, sequeretur mediatè esse tres Deos in Trinitate; idque ex eo, primò quia cum tres sint distinctæ realiter personæ, si ex identificatione verbi gratia cum Paternitate sequitur distinctio realis naturæ divinæ à Filiatione, ergò ex identificatione cum tribus personis, sequetur distinctio realis triplex, in ipsa natura divina, licet mediatè.

Secundò. Si esset distinctio realis in natura immediata, connumerata personis, essent tres Dii realiter distincti immediate. Ergò cum detur distinctio realis in natura mediata, connumerata personis, dabuntur tres dii mediatè distincti.

Tertiò. Natura divina ratione Paternitatis, distinguitur mediatè realiter à filiatione, en unum Deum, distinctum realiter mediatè. Natura divina ratione filiationis, distinguitur realiter à Paternitate, en unum Deum distinctum realiter mediatè. Natura divina ratione Spiritus sancti personæ, distinguitur realiter mediatè à Paternitate & Filiatione, en unum Deum distinctum realiter mediatè. Ex uno autem ter repetito, & quidem semper distincto realiter mediatè, non possunt conlurgere, nisi tria realiter mediatè distincta, adeoque tres Dii distincti realiter mediatè.

† L 2

Est

Est quidem verum, quamvis dicam: Pater est DEUS, Filius est DEUS, Spiritus sanctus est DEUS, non sequi tres Deos dari, quia ly DEUS ter positum, supponit pro indistincta realiter Deitate; sed in distinctis realiter mediatè tribus Deitatibus, non potest con-
furgere, nisi distinctio realis mediata in Deitatibus.

Quartò. Cur verbi gratia à Filiatione, distinguatur realiter mediatè, natura divina, est ejus identificatio cum Paternitate; quando autem aliqua sunt idem realiter, quod competit uni identificantur competit & alteri saltem mediatè. Ergò cum tribus distinctis realiter identificatur natura, quod competit tribus illis distinctis realiter competit & naturæ; competit autem illis tribus distinctis realiter, esse tres personas distinctas realiter. Ergò etiam competit naturæ divinæ, esse tres distinctas realiter mediatè naturas.

Quintò. Cum identificatio Paternitati non sit identificatio Filiationi, utpote distinctæ realiter immediate, & è converso; Cumque insuper identificatio spirationi passivæ, non sit idem realiter cum identificatione illis duabus Personis, à quibus spiratio passiva ex distincta realiter immediate. Ergò sicut ex identificatione cum Paternitate, sequitur una distinctio realis mediata naturæ divinæ à Filiatione, ita ex identificatione cum tribus personis distinctis realiter, erit mediatè triplex natura divina distincta realiter mediata.

Sextò. Tenebit illatio Ariana: cum dico: Pater est persona, Filius est persona, Spiritus sanctus est persona, sequitur esse tres personas distinctas realiter immediate. Ergò etiam cum dico: Pater est DEUS Deitate distincta ratione sui mediatè realiter à Filiatione, Filius est DEUS Deitate distincta ratione sui, mediatè realiter à Paternitate, idem dic de spiratione passiva, erunt tres naturæ divinæ, distinctæ realiter mediatè.

Est quidem verum tenuisse Arriagā posse admitti in Trinitate tres Deos relativos; sed nego ex dictis alibi, admitti id posse; tolerabiliorque est hæc positio Arriagæ; quia conceditur in suppositione quod ly Deus supponat non pro natura sed pro persona; sed distinctionem in divina natura realem mediatam non admittit.

Septimò. Accipiamus hos duos terminos: Natura divina ratione identificationis cum Paternitate, distinguitur realiter à Filiatione;

& natura divina ratione identificationis cum filiatione distinguitur realiter à Paternitate; quæro: an illæ naturæ sic sumptæ, identificentur inter se, vel non identificentur. Si identificantur:

CONTRA erit Primò. Ergò non sunt distinctæ realiter mediatè; distinctio enim realis, importat inidentificabilitatem adeoque immediate inidentificabilitatem mediatam.

Secundò. Quodd hæc sententia non tantum (ut intendebat) non facilitabit mysterium Trinitatis, sed obscurabit, ponendo aliquid, non tantum præter lumen rationis, sed & contra lumen rationis; nempe quod distincta, mediatè quidem, sed tamen realiter, identificari inter se possint, in eo, in quo sunt distincta realiter, nempe in ratione naturæ.

Tertiò. Hæc distinctio mediata & stabit in hoc, ut identificari possint illi termini, ut supponitur, & non stabit, quia distincta realiter, in eo, in quo sunt distincta realiter, sunt identificabilia; cum distinctio realis & identificabilitas realis, verbis differant.

Quartò. Si identificantur illi termini, non poterit ostendi, quomodo in ipsam naturam divinam ratione personalitatum refundatur distinctio realis, quam debere refundi, ex principiis oppositorum supra illatum est.

Quintò. Ratione distinctionis immediate realis personarum inter se, sequitur, immediate illas esse inidentificabiles inter se. Ergò cum ratione identificationis quod competit uni immediate, debet & alteri competere mediatè, competit & ratio mediatè distinctæ realiter naturæ triplicis; cum ipsa distincta realiter, immediate sunt tria, nempe tres personæ; adeoque competit & prædicatum inidentificabilitatis mediatæ, aliàs non quidquid competit immediate distinctis realiter, competeret mediatè, ei quod identificatur sic distinctis realiter, mirabiturque orbis Catholicus se factum esse politheistam.

Si autem illi termini: Natura Divina ratione Paternitatis distinguitur realiter à filiatione, &c. Natura divina ratione filiationis distinguitur realiter à Paternitate, non identificantur inter se, sequitur, ex personis refundi in ipsam naturam distinctionem realem mediatam, evincitque hoc major ab oppositis assumpta; quod competit personis, competit naturæ, mediatè, ob identificationem realem cum personis, quibus competit esse plures.

Tum

Tum quia natura Divina vel distinguitur secundum se spectata, realiter in Patre à Paternitate, vel non distinguitur? Si distinguitur, contradicetur articulo fidei de identificatione personarum cum natura; Si non distinguitur realiter natura Divina secundum se spectata in Patre à paternitate. Ergò non est eadem cum natura filii; quia hæc ratione filiationis distinguitur realiter à Paternitate, eruntque illæ naturæ distinctæ realiter, quia impossibile est, unam eandemque entitatem, diverso respectu, hoc est, secundum se sumptam, esse identificatam, & eandem realissimè sub alia formalitate non esse identificatam, sed distinctam realiter.

In communi & recepta Theologia hoc argumentum non habet difficultatem; quia dicere: Ratione filiationis distingui realiter naturam divinam à Paternitate, est dictio de termino non supponendo: Nam licet personæ distinguantur inter se realiter; non tamen illo modo transiunt sua prædicata in naturam, adeoque nec transfundent pluralitatem aut distinctionem realem, quam transfusionem prædicatorum mediatam assumit Respondens. In nostris principiis, beneficio distinctionis virtualis in ordine ad prædicata primò intentionalia Physica, vi cuius sine ulla pluralitate & distinctione reali præstatur hoc, quod præstaret distinctio realis; quæ, si intercederet, non esset necesse prædicata paternitatis, transfundi in naturam.

Tum quia præter naturam, quæ, verbi gratia, ratione paternitatis distinguitur à filiatione, & sic de aliis combinationibus personarum, vel datur natura nemine cogitante, verè absolvens, ab ista mediata distinctione reali à personis, vel non datur? Si datur; ergò datur natura divina nemine cogitante, verè non identificata personis; si enim identificaretur, traheret à personis distinctis realiter, distinctionem mediatam realem; eritque alia, divina natura, nemine cogitante absolvens à distinctione reali mediata, & alia, non absolveas; si autem non datur natura divina, nemine cogitante absolvens à distinctione reali mediata, modificandus erit articulus hic fidei: Deus est Trinus in personis, unus in essentia; quomodo enim erit unus in essentia, si hæc essentia imbibit distinctionem realem mediatam à Personis?

Concedo quidem posuisse Respondentem aliquas phrasas conformes communi Theologia, sed non concordasse easdem cum suis po-

sitionibus. Talis est illa phrasis, Notato sexto. Natura prout est in filio, non distinguitur realiter à natura prout est in Patre; sed concordari hoc debet cum hac alia ejus propositione: Natura divina ratione filiationis, distinguitur realiter à Paternitate. Talis item est phrasis Notato octavo. Aliter distinguitur natura à Filio, & Pater à Filio; quæ propositio est vera, sed concordari debuit cum hac alia: Natura ratione, verbi gratia, Paternitatis distinguitur realiter mediata à Filiatione, salvando sine modificatione articulum fidei: In divinis est distinctio in personis realis, non in natura.

Responsionibus satisfit.

RESPONDETUR Primò. In divinis esse summam identitatem in natura præcisè secundum se spectata, licet natura sumpta cum Paternitate, distinguatur realiter inadæquatè à Filiatione mediata, extensivè.

CONTRA est. Tum quia tota retrò Theologia agnovit summam esse Personarum Divinarum in natura Divina Identitatem, en jam articulus fidei distinguetur: summam scilicet esse identitatem in natura præcisè spectata, non autem summam Personarum Divinarum in natura identitatem si sumatur natura prout conjuncta Personalitati & comparata ad aliam personalitatem.

Tum quia est articulus fidei, quòd sit Filius consubstantialis Patri, nec tunc sumitur natura præcisè secundum se, sed natura prout conjuncta filiationi, Filius enim dicitur esse consubstantialis Patri. Ergò hic articulus, agnoscit, non esse identitatem in Divinis in natura, tantum secundum se præcisè spectata, sed etiam in natura prout conjuncta Filio, & comparata ad Patrem. Item est articulus Fidei quòd in Trinitate sit summa identitas in natura salvis suis prædicatis, si est summa identitas Trinitatis in natura, ergò non tantum est identitas in natura præcisè spectata, sed etiam in natura prout conjuncta personalitatibus, seu in Trinitate, ergò non dabitur locus distinctioni

ctioni naturæ divinæ conjunctæ Paternitati, à Filiatione.

Tum quia. Si nefas est dicere, quòd prædicata notionaria sua virtualitates, denominationes, formalitates communicent; vel derivent in naturam mediata, extensivè, inadæquatè, cum distingui realiter, sit prædicatum rationale, illud nec mediata nec extensivè derivabitur in naturam. Tum quia Pristina Societatis schola putabat eliminandam esse è scholis distinctionem formalem ex natura rei, quæ ponebatur à Scotistis in divinis, & tanquam pro absurdo inferebat: quòd hæc distinctio sit distinctio realis: modò autem hoc absurdum conceditur, & pro veritate defenditur, & ne quidem schola Scotistica concedebat usquam hanc sequelam, dicebatque ibi non esse distinctionem realem à Re, qualem isti concedunt mediata & extensivè; sed realem à realiter, hoc est prout opponitur distinctioni fictæ vel intentionalimerè.

Tum quia Natura illa divina præcisè secundum se spectata, & seclusis Personalitatibus, cum quibus est idem realiter nemine cogitante, non est aliud, quam natura ita sumpta ac sumitur natura, verbi gratia, humana præcisè suis Personalitatibus & hæcceitatibus, & tamen majorem personarum in natura identitatem agnoscit fides quàm sit identitas Pauli & Petri in natura humana præcisè sumpta, illa enim identitas debet esse Physica, hæc autem est identitas intentionalis.

Tum quia Hæc natura præcisè sumpta, si detur nemine cogitante vel est eadem realiter cum natura conjuncta, verbi gratia, Paternitati vel non eadem; si non est eadem realiter & nemine cogitante, hoc ipso multiplicabuntur naturæ divinæ; si autem est eadem realiter & nemine cogitante, sicut in illa præcisè sumpta non datur distinctio, ita nec in illa comparata ad Filiationem, conjuncta autem Paternitati, dabitur ulla distinctio supple realis inadæquata, extensiva, mediata.

RESPONDETUR. II. Posse hanc distinctionem admitti ratione personarum, cum etiam admittatur in Hymnis Ecclesiasticis Trina Deitas.

CONTRA est. Tum quia imprimis ex Sedulii Hymno de communi Martyr. ubi habebatur: Te Trina Deitas unaque poscimus, expunxerunt id Correctores Hymnorum, substitueruntque vocem: Te summa Deitas, quod etiam antefecerat Hincmarus, ut videre est libro de non trina Deitate consequenter ille terminus Trina Deitas secundum hanc correctionem etiam alibi sumi debet, positusque

est ratione nonnisi metri, & non tam significando quam ex aliis aliàs notis præsupponendo quòd Trina pro Personis nonnisi supponat, non autem pro natura.

Tum quia si ratione istius distinctionis realis inadæquata naturæ conjuncta uni Personalitati, ab alia Personalitate concedi potest Trina Deitas, concedi etiam poterunt tres Deitates, imò & tres Dii, nam inter Deitatem & Deum distinguere error est Gilberti.

Tum quia dicatur clarè, an Ly Trina extendatur etiam ad naturam? si non extenditur cui bono responsio hæc ponetur? si extenditur etiam ad naturam hoc erit contra articulum de una eademque in Divinis natura Divina.

RESPONDETUR. III. Quòd pristina sit distinctio dari in Divinis distinctionem realem inadæquatam.

CONTRA est. Sicut quando dicitur pars distingui realiter inadæquatè à toto datur illic distinctio realis adæquata inter partes, ita tamen ut pars à se ipsa in toto, ne quidem realiter mediata distinguatur: ita in Divinis datur distinctio realis adæquata inter Paternitatem & Filiationem, licet in natura, nulla sit omnino distinctio realis etiam inadæquata, & mediata.

Et sicut hoc totum quod est homo, est ratione dissolubilis unionis mortale, quantumvis anima & materia, nequidem mediata & inadæquatè, sit mortalis: Ita hoc concretum quod est Pater, distinguetur realiter à Filiatione, ita, ut tamen natura Patris, ne quidem inadæquatè & mediata, distinguatur realiter, à Filiatione.

RESPONDETUR. IV. Non esse tantam identitatem naturæ Divinæ cum Paternitate, quanta est identitas illiusmet ipsius ad se ipsam.

CONTRA. Concedo non esse tantam identitatem, nam in principiis nostris, ita identificatur realiter natura Divina Personalitati Patris, ut ab illa distinguatur virtualiter, cum tamen à se ipsa, sit indistincta virtualiter; sed nego exinde sequi, quòd quantumvis natura Divina magis sibi identificetur intensivè quàm Paternitati, quòd in illam realiter inadæquatè, extensivè mediate deriveretur realis distinctio.

RESPONDETUR. V. Quod concretum hoc Pater plus dicat quàm solam naturam Divinam, sed dicit etiam Paternitatem adeoque aliquid distinctum realiter.

CONTRA est. Tum quia concretum hoc Pater dicit quidem & naturam & Paternitatem, sed quia hoc

quia hoc concretum, est concretum ex indistinctibili realiter secundum articulum Fidei, & ex distincto realiter, hoc ipso in illo concreto, non distinguetur realiter Natura, à Filiatione.

T. Q. Distingui realiter est Prædicatum vel notionale adeoque nec in concreto illo, in Naturam derivabile.

T. Q. Concretum hoc homo, ut dixi, dicit aliquid plus præter animam & materiam nempe unionem dissolubilem & tamen ex eo non derivatur in animam mediata mortalitas, ergo nec ex paternitate derivabitur in Naturam Divinam distinctio realis mediata.

Punctum Difficultatis 4.

Demonstratur, non posse dari Distinctionem virtuales in Creatis.

Consentimus non posse dari Distinctionem virtuales in creatis talem, qualis datur in Divinis inter Naturam & paternitatem v. g. quia etiam consentimus, non posse dari Mystrium Trinitatis in creatis. Tota Difficultas in eo versatur, an id possit demonstrari. Cumque virtualis distinctio sine addito supponat pro ea, quam alii appellant intrinsecam, Nos appellamus distinctionem in ordine ad prædicata, primo intentionalia, de illa sic sumpta, tanquam de principali, veniente sub nomine distinctionis virtualis, procedet Difficultas.

Ad solutionem rationum infra ponendarum hoc assumitur: Nempe has rationes non debere peti ex impossibilitate distinctionis virtualis, sed ex impossibilitate huiusmodi distinctionis in creatis. Ratio est imprimis à simili. Quia si quis velit demonstrare esse impossibilem substantiam creatam infinitam, non debet id probare argumentis inferentibus impossibilitatem ut sic substantiæ infinitæ; qui item vellet probare creaturam, non posse esse immensam, non deberet id probare ex rationibus, impossibilitatem ut sic immensitatis inferentibus: & sic de reliquis. Ergo etiam in præsentī impossibilitas distinctionis virtualis in creatis non debet desumi ex impossibilitate ut sic distinctionis virtualis. Quod ipsum ulterius in hoc fundatur: quia quæ prædicata semel innexibilia sunt, semper innexibilia sunt, impossibileq; additione subiecti, cui illa prædicata competunt, possibilisari non potest: jam enim non esset quod esset; siquidem ex impossibili redderetur possibile, jungerenturque secum esse & non esse idem: consequenter, si quis aliquorum prædicatorum impossibilitatem ostendat, illa nec in Deo possible erunt; sicut si quis ostendat impossibilitatem substantiæ infinitæ, illa nec in Deo salvabitur; & in præsentī si quis ostendat impossibili-

tatem distinctionis virtualis, hoc ipso illa nec in Deo reperiri poterit.

Hoc præjacto, delabamur ad examinandas rationes.

I. RATIO P. Pauli Modzelovskii. Si aliquæ formalitates distinguerentur virtualiter, eo ipso non identificaretur realiter. Quod ipsum probat: quibus formalitatibus competunt prædicata contradictoria, illæ non identificantur realiter; sed formalitatibus virtualiter distinctis competunt prædicata contradictoria, ut conceditur: Ergo non identificantur realiter. Major probatur. Tum quia omnia prædicata contradictoria sibi realiter actualiter repugnant, lumenque rationis ostendit falsas esse has propositiones. Lux, est realiter actualiter non lux. Tum quia quando unus de rationalitate affirmat illam esse à parte rei, principium sensationum, & alter sub iisdem terminis negat, quæro an hi duo, dicant idem realiter: si idem, ergo sibi non contradicunt: si non dicunt idem realiter, ergo esse à parte rei principium sensationum, & non esse à parte rei principium sensationum non est idem realiter: ergo & alia omnia prædicata distinguuntur realiter. Tum quia oppositio relationis realis distinguit inter se realiter extrema inter quæ intercedit: ergo etiam oppositio contradictionis, sua extrema distinguet realiter.

RESPONDETUR. Imprimis transeat hoc totum: quia non probatur intentum: nam argumenta procedere debebant de distinctione virtuali intrinseca in creatis. Hinc rursus dici potest, Argumentum probare multum: nam probat distinctionem virtuales non dari in Divinis: nam etiam in Divinis impossibile est ut esse & non esse sint idem. Quod si dicas aliud esse in Divinis, quia illic intercedit distinctio virtualis: nam etiā dicent oppositi, etiā in creatis intercedere illam, & quod non intercedat probari debuisset. Unde jam directè quæri potest, vel in Divinis supposita distinctione virtuali identificantur inter se, est & non est, vel non identificantur: si identificantur, quid probabunt rationes adlatæ? restabitque probandum, cur in creatis identificari non possint: si non identificantur in Divinis nec in creatis identificabuntur.

In nostris Principiis dici potest. Cum contradictio non tantum debeat esse ejusdem & de eodem, sed ratione ejusdem, sive, ut alibi dicitur, proportionata: cumq; supposita distinctione virtuali communicatur & non communicatur, ceteroqui prædicata secundum hos terminos contradictoria, cum inquam non sint verificanda ratione ejusdem, supple virtualitatis, evadent hoc ipso non contradictoria; adeoque etiam in creatis evaderent, si alioqui daretur in illis distinctio virtualis, quam non demonstras, dari non posse.

† L 4 RATIO

RATIO II. ejusdem est. Posita distinctione virtuali intrinseca inter aliqua duo prædicata, sequitur, posse affirmari contradictoria non solum de illis inter quæ est ista distinctio, sed etiam de illis quæ à se virtualiter non distinguuntur. Sequela probatur; supponamus inter animal & rationale esse distinctionem virtutalem intrinsecam, atque vi istius distinctionis animalitatem verificare hoc prædicatum, est repræsentata realiter ex parte objecti cognitione A. rationalitatem autem verificare contradictorium ejusdem prædicati, nempe non est repræsentata realiter ex parte objecti cognitione A. per cognitionem A. illam significando, quæ objectivè præscindit rationale ab animali: Hoc supposito. Sic argumentor, inter animalitatem & inter hoc prædicatum esse repræsentatum ex parte objecti cognitione A. non intercedit distinctio virtualis intrinseca; sed de his formalitatibus possunt verificari contradictoria. Ergo. Major probatur, quia repræsentatum ex parte objecti cognitione A. est formalissimè animalitas ac proinde prædicatum & subjectum istius propositionis non distinguuntur virtualiter intrinsecè. Min. principalis probatur; Animalitas est verè affirmabilis de rationalitate: cum enim inter se identificentur realiter, vera est ista propositio, animalitas est realiter rationalitas. Jam verò ly repræsentata ex parte objecti cognitione A. non est verè affirmabilis de rationalitate: Falsa enim est ista propositio, rationalitas est realiter repræsentata ex parte objecti cognitione A. scil. illa quæ præscindit objectivè animal à rationali. Ergo animalitati, & formalitati repræsentatæ ex parte objecti, cognitione A. competunt contradictoria.

RESPONDETUR Imprimis, quod Argumentum multum probet: probaret enim competere in divinis prædicata contradictoria iis formalitatibus, quæ inter se non distinguuntur virtualiter, nempe essentia, & illi prout repræsentatæ cognitione A. reflectensque videbit multum hoc argumento probari: quia probatio non petitur ex conditione præcisæ objecti quæ creati.

Deinde negari potest Sequela. Negatur item quod de rationalitate non possit dici rationalitas est realiter repræsentata ex parte objecti prout est à parte rei physicè, licet non sit repræsentata ex parte objecti prout considerata in statu intentionali. Si autem realiter repræsentatur rationalitas prout est à parte rei physicè, non conveniunt tunc prædicata contradictoria intrinseca seu physica, sed tantum prædicata contradictoria (secundum explicationem jam datam) intentionalia: Si autem conveniunt tantum prædicata contradictoria intentionalia, non erit verum dicere quod sint futura distincta virtualiter, ea quæ non sunt distincta virtualiter.

Quod autem attinet ad istud objectum, animalitas & esse repræsentatum præscindant inter se objectivè, dici potest in nostris principiis, omne illud præscindere objectivè, cujus ratio communis, non est aliud ratio communis, seu definitivè; & quia nec animal definitur per esse præcisum, nec è converso: ideo hæc inter se præscindunt beneficio distinctionis virtualis in ordine ad prædicata secundo intentionalia; licet realiter sumptum repræsentatum, hoc est ipsum animal, non sit præscindibile à seipso animali, sed etiam sic sumptum repræsentatum animal, est idem realiter cum rationalitate.

In suppositione autem præsentis loquendo, si animalitas & rationalitas distinguerentur virtualiter intrinsecè, sicut dum repræsentatur essentia Divina, non repræsentatur realiter virtualitas v. g. Paternitatis, ita nec repræsentatur realiter virtualitas rationalitatis repræsentata animalitate. Quod autem cognitio A. repræsentat Essentiam (in præsentis animalitatem) & non repræsentat Paternitatem (in præsentis rationalitatem) parum refert: quia cum cognitio sit distincta realiter ab ipsamet essentia, potest illa referre seu repræsentare Essentiam, non repræsentata Paternitate. Jam autem distincta virtualiter intrinsecè debent quidem habere identitatem realem in istis, quæ aliunde non supponuntur distincta realiter, ut cognitio A. repræsentans essentiam, distinguitur realiter ab essentia. Hinc jam in hoc quod est comparari essentiam ad seipsam repræsentatam duo considerari possunt, ratio scilicet essentia, quæ repræsentatur, & hæc indubie identificatur sibi, sed & identificatur Personalitati salva sua virtualitate; Deinde spectari potest ratio repræsentationis, quæ importatur in hoc, denominato repræsentata essentia, & hæc repræsentatio, distinguitur realiter ab essentia, mirumque non erit, illam non convenire ipsi v. g. personalitati, cum convenire debeant in prædicatis identificationis realis. Quæ autem dicta sunt de divinis aut dicuntur legitime ab arguente de natura cognita, v. g. & comparata ad Paternitatem idem applica in præsentis.

RATIO III. ejusdem est. Ens creatum cui competit distinctio virtualis intrinseca est ens chimericum: omne enim illud est ens chimericum, quod has duas formalitates in se includit verificabilitatem duorum contradictoriorum & identitatem realem: hæc enim solæ duæ formalitates ita sunt constitutivæ entis chimerici in esse talis, ut nihil tertium requiratur: ponamus enim aliquod ens de quo verum sit dicere: est, & non est, & in quo hæc duo, scilicet esse & non esse realiter identificantur, eo ipso habebit totam essentiam entis chimerici.

RESPOND. Antecedens primum, planè intendit hoc probare quod hic quaeritur, sed ejus probatio

probatio multum probat: quia proceditur sic, adeoque probat etiam in Divinis non dari distinctionem virtualem: quia illic esset chimæra: esset enim convenientia prædicatorum contradictoriorum cum identitate. Directè autem dici potest, quòd sicut in Divinis non est convenientia prædicatorum contradictoriorum formalis, quia ratione alius virtualitatis affirmatur Est, ratione alius Non est: ita & in præsentia fieret, solumque staret hæc distinctio virtualis in hoc, quia quod convenit uni virtualitati, non competeret alteri, etiam in sensu reali; salvo Physico eodem esse, sicut in sensu reali non communicatur Paternitas, quamvis sit idem Physicè cum natura, quæ communicatur.

Alia quæ adfert de forma syllogistica infringenda, alibi soluta. Quod item dicit ponendum fore tunc in creatis Mysterium Trinitatis id verum est: sed queritur demonstratio, quòd Mysterium Trinitatis implicet in creatis:

Punctum Difficultatis 5.

Continuatur hoc Examen.

RATIO I. est Perez Disp. 1. sub initium Tract. de Deo, num. 77. Impossibile est duas formalitates creatas careere identitate virtuali intrinseca inter se, & habere inter se identitatem realem perfectam: sint enim entitates creatæ A, B. quia utraque est creata, utraque dicit in sua ratione defectum, consequenter B erit idem virtualiter cum sua entitate, dicente imperfectionem. Hæc identitas virtualis est defectus evidenter & hunc defectum habet A (supple scilicet quod sit A) hanc identitatem non habet B cum A ut supponitur, sed potius habet perfectionem simpliciter simplicem oppositam scilicet entitatem propriam, identificatam secum virtualiter intrinsece, non involventem in sua ratione defectum A hanc perfectionem non potest B communicare ipsi A ut est manifestum: fieri enim nulla ratione potest ut A non involvat in sua ratione id, quòd est de ratione ipsius A. Quia ergo ad identitatem realem perfectam requiritur communicare perfectionibus simpliciter simplicibus quæ identificantur ex natura rei, patet impossibile esse, ut A sit idem perfecte cum B sit ut supponitur non sit idem virtualiter intrinsece. Ne verò prædicta Ratio probaret etiam in Divinis implicare Mysterium Trinitatis dicit n. 79. assumi à se hanc propositionem pro Majori. Nullæ formalitates dicentes in sua ratione imperfectionem propriam, & non identificatæ virtualiter intrinsece, possunt inter se communicare in omni gradu perfectionis simpliciter simplicis, ac proinde neque possunt esse idem inter se identitate reali perfecta: omnes creatæ formalitates non identificatæ virtualiter intrinsece inter se sunt tales, quales Major

proponit. Ergo. Quod si idem velles applicare ad Divina, deberes Negativam Minorem adferre, essetque Argumentum constans omnibus Negativis.

RESPONDETUR. Negando. Antec. Primum. Quod attinet ad hanc propositionem, sint entitates creatæ A, B. quia utraq; esset creata, utraq; diceret in sua ratione defectum conceditur hæc propositio modo per entitates intelligantur virtualitates diversæ, non autem distincta simpliciter entia: distincta enim simpliciter entia identificari non possunt: sicut non possunt identificari lignum & aqua: diversæ tamen entitates pro virtualitatibus acceptæ, identificari possunt. Concedo quòd entitas B sit idem virtualiter cum sua entitate dicente imperfectionem. Concedo quòd major sit identitas virtualitatis B. cum sua defectuositate quàm virtualitatis B. cum virtualitate A idq; ideo quia B à sua defectuositate non est distinctum virtualiter, est autem ut supponitur distinctum ab A. Et licet casu quo daretur distinctio virtualis in creatis, non haberet A & B identitatem virtualem nec defectuositas virtualitatis hujus esset defectuositas virtualitatis illius: Nego tamen quòd secum realiter, sicut & virtualiter, ita & defectuositates, identificari non possent. Et licet identitas illarum physica, & quoad realitatem esset perfectio simpliciter simplex, esset tamen perfectio creata, adeoque compariens identificationem illarum defectuositatum, in virtualitatibus inclusatum. Unde ulterius dici potest quòd Nullæ formalitates dicentes in sua ratione imperfectionem propriam possint inter se communicare in omni gradu perfectionis simpliciter simplicis: Si enim in omni gradu est perfectio, quomodo erit imperfectio: sed querere restat, cur creatæ virtualitates, dicentes suas defectuositates, identificari non possint in aliquo gradu perfectionis simpliciter simplicis: competentis enti creato, adeoque cur repugnet in creatis distinctio virtualis intrinseca. Unde ulterius negatur illa Major Assumpta in ultimo argumento, nempe illa, nullæ Virtualitates dicentes imperfectionem &c. identificari possunt.

RATIO II. ejusdem I. P. Disp. 1. de Scientia Dei num. 131. Essentia Divina ob infinitam suam perfectionem, vim habet se communicandi infinite; alteri formalitati virtualiter distinctæ, illamq; reddendi Deum, ac proinde infinite in omni genere perfectam, est ergo ea communicatio summa in omni genere. At hæc est identitas summa; quæ ratio non potest in creatis formari: est enim quævis formalitas creata finita in perfectione, adeoque non potest reddere aliam formalitatem, sibi virtualiter intrinsece non identificatam, perfectam infinite, sed finitè. Præterea quamvis illam alteram redderet in proprio genere perfectam, sequitur reddere minus perfectam quàm seipsam: licet enim cætera

fine

sint paria, sibi ipsi ita communicatur ut sit secum virtualiter intrinsecè idem, nec ponantur prædicata contradictoria inter se & seipsa: at omne finitum si ei addas aliquid perfectionis crescit, ut ajunt, intensivè: crescit ergò illa communicatio, qua sibi se communicat illa formalitas, & est major quàm altera communicatio, quàm alteri formalitati communicatur. Quæ ratio nullo modo valet in infinita communicatione in omni genere: infinitum enim in omni genere nulla additione intensivè crescit. Quare quamvis essentia Divina sibi se communicet virtualiter, non verò Paternitati, hic accessus erit quasi extensivus, nec intensivè communicatio erit major.

RESPONDETUR. Infinitatem materialiter non nisi habere se ad distinctionem virtualem: Pone enim Divinam essentiam infinitam, & pone implicare in Divinis distinctionem virtualem: jam non poterit communicari Natura, & non communicari Paternitas: Ergò apparet quod id non ex infinitate præcisè oriatur. Deinde ex responsione & sequitur non tolli identitatem realem vi distinctionis virtualis in divinis & tolli: non tolli quidem, quia est communicatio infinita, & non excrecit intensivè, tolleretur autem identitas realis, quia ita natura identificatur sibi, ut ne virtualiter quidem à se distinguatur, secus identificatur Paternitati. Deniq; quare implicat contradictionem perfectionem creatam esse identificatam alteri realiter, & reddere aliam finito modo, ut ipsa est, talem; & cur cum summa identitate reali, formalitatum, virtualis alietatis, non possit fieri, ut magis sibi se communicet aliquid creatum, quàm se communicet identificato sibi, ut in simili fit in divinis.

Adde, quòd infinitum additione finiti non crescat in ratione formali, crescit tamen in ratione materiali: quo supposito, non video quid proficiat illa infinitas ad præsentem difficultatem. Et certè vera est hæc propositio in Divinis: Natura non dicit negationem alietatis virtualis à Paternitate, Paternitas dicit negationem alietatis virtualis à seipsa. Rursus magis est idem quod dicit omnem negationem alietatis, quàm illud quod non dicit omnem negationem alietatis, nec istud videtur extinguì posse per titulum infinitatis. Quod si dicas majorem esse non intensivè identitatem sed extensivè; dicam & ego majorem esse identitatem in ordine virtuali, sed non in reali.

In quantum autem hæc Ratio respicit, quòd illa solum inter se identificari possint realiter & non virtualiter, quæ sunt perfectio simpliciter simplex, nomine ipsius perfectionis simpliciter simplicis accipiendo perfectionem includentem in se omnem aliam perfectionem, etiam hæc Ratio non convincet. Nam imprimis negamus hunc conceptum esse perfectionis simpliciter simplicis. Rursus quamvis hic foret con-

ceptus illius, sequeretur quidem perfectionem simpliciter simplicem nulli competere nisi soli Deo, querere tamen restaret, cur ea quæ non dicunt istam perfectionem simpliciter simplicem ita acceptam, identificari inter se non possint realiter, stante alietate virtuali.

RATIO III. Ejusdem de Trinit. d. 1. c. 2. quia scilicet si daretur in creatis Mysterium Trinitatis tum si duæ formalitates creatæ reciperent prædicata contradictoria, perfectæ identitate carent. Quod ipsum probatur, quia fieri non poterit ut sit perfectæ unitas & communicatio inter ejusmodi formalitates, quas v. g. A. B. appellemus: nam formalitas A non potest magis communicari formalitati B majoremque cum illa unionem habere, quam est una sibi, & suæ definitioni: hoc enim est lumine naturæ perspicuum. Sed formalitas A præter unitatem quam habet cum formalitate B habet aliam peculiarem suam, ratione cujus non potest in se suscipere prædicata contradictoria: præterea formalitas A, ita sibi se habet conjunctam, ut nihil de ipsa dici possit, quod de ipsa negare possimus; quam conjunctionem ex hypothesi, non habet cum formalitate B. Ergò suam habet quasi duplicatam unitatem, & cum formalitate B quasi simplicem: habet enim cum formalitate B unitatem communicationis, & non aliam; secum verò habet & unitatem communicationis non minorem, & præterea unitatem repugnantiam ad prædicata contradictoria. Major igitur est unitas & perfectio qua secum est una, quàm unitas quæ cum alia est una. Quæ consequentia probatur, nam unitas quæ habet cum altera est finita: impossibile enim est formalitatem finitam infinite communicari, & unitas & communicatio finita qualibet additione unitatis & indivisionis fit major: cum igitur unitas quæ formalitas A secum est una addat aliquem gradum unitatis unitati finitæ, quæ est cum formalitate B major erit & perfectior.

RESPONDETUR. Huic Argumento quod dato Mysterio Trinitatis in creatis formalitates creatæ, non carerent perfectæ identitate Physica & reali, carerent tamen perfectæ identitate, exclusiva etiam virtualis alietatis, dicique posset quòd non implicet contradictionem in creatis aliqua habere perfectam identitatem Physicam & realem, quamvis non haberent identitatem perfectam exclusivam virtualis alietatis: quod ipsum fuisset probandum. Deinde dici potest, majorem esse unitatem virtualitatis A secum, quàm cum B. sed querere restat tali virtualitatum majori vel minori unitate positâ, cur implicet illarum identificatio realis: sicut major est identitas Paternitatis secum, quàm cum Natura: nam à se non distinguitur virtualiter, distinguitur à natura, & tamen hoc non obstante identificantur secum realiter: ita & in præsentia.

RATIO

RATIO IV. potest esse. Virtualitas A. habet suam perfectionem, quam non habet virtualitas B. & casu quo secum identificentur, tunc unaquæq; esset seipsa perfectior: quia ex identificatione haberet etiam perfectionem virtualitatis alius, quam non habet secundum se spectata: Ergo unaquæq; esset perfectior seipsa; quod implicat.

RESPONDETUR. Si quis non ponat personalitates dicere perfectiones, diceret etiam quod in Creatis, eo ipso, illæ virtualitates creatæ, non dicant perfectionem, & quia Nos etiam in personalitatibus Divinis ponimus perfectiones, debemus consequenter dicere, quod etiam illæ virtualitates essent perfectiones, neque tamen ratione identificationis cū altera redderetur unaquæq; virtualitas perfectior seipsa: quia identificatio illa non auferret virtualitates, vi cuius virtualitas huius, non est virtualitas alius: ita nec perfectio huius, esset perfectio alius, adeoque titulo identificationis non perficeretur virtualiter ab alia virtualitate, adeoque nec evaderet perfectior seipsa. Deinde retorquendum est argumentum in materia de divinis identificationibus, nam etiam in divinis, Natura Divina formaliter seipsa, non continet perfectionem trium personarum ex identificatione cum illis, redditurne formaliter perfectior seipsa.

INSTABIS I. Si ponantur virtualitates hæ distinctæ inter se realiter, ut personalitates Divinæ, & identificata in aliquo tertio, bene concipi potest, quomodo una perfectionem suam non tribuat alteri, adeoque nec evadat perfectior seipsa. Sed qui non erit perfectior seipsa, si identificentur illæ virtualitates, nec tamen inter se essent distinctæ realiter.

RESPONDETUR. Eo casu videri implicari contradictionem illarum virtualitatum identificationem: hoc enim ipso evaderet unaquæq; perfectior seipsa, & non evaderet: non evaderet quidem ut supponitur; evaderet autem, quia accessu illius virtualitatis secum identificata, perficeretur, & tamen illa, ut tu dicis, in seipsa spectata non diceret illam perfectionem alius virtualitatis. Absolutè tamen loquendo ex proportionem ad Mysterium Trinitatis quod etiam si non poneretur identificatio in aliquo tertio adhuc illæ virtualitates possent inter se identificari, nec evadere perfectior seipsa: nam non comparando Paternitatem divinam ad Filiationem; sed ad Naturam, sunt duæ virtualitates, unaquæque habet suam perfectionem, identificantur secum, nunquid ne vel Persona, vel Natura ex eo evadat perfectior seipsa.

INSTABIS II. Quod non evadat perfectior Personalitas & Natura, ex eo est, quia illic est infinita perfectio: unum autem infinitum non est majus altero adeoque nec ab altero infinito perficitur.

RESPONDETUR. Verum quidem est, quod

unum infinitum non sit majus altero in eo quod est carere terminis; quod tamen non perficiatur unum infinitum ab altero hoc non demonstratur: cur enim infinitum novem, non perficietur accessu infinitarum unitatum, adeoque evadendo decem. Deinde quamvis ex eo supponatur Natura Divina ex identificatione cum Paternitate non perfici, sed cur non perficietur ipsa Paternitas, quæ secundum se, non dicit perfectionem infinitam: & tamen non potest dici, quod perficiatur: quia evaderet dignior seipsa, & perfectior.

INSTABIS III. Licet Paternitas ex titulo Personalitatis, non dicat perfectionem infinitam, dicit tamen titulo Paternitatis Divinæ distinctæ ab ipsa virtualitate Naturæ, adeoque dicit rationem non perfectibilis ulterius: talem autem infinitatem non salvat virtualitas illa creata. Ergo ex identificatione cum altera virtualitate evadet seipsa perfectior.

RESPONDETUR. Posito quod Paternitas Divina secundum quod Divina, dicat infinitatem, non eximetur per hoc præcisè à ratione perfectibilis: nam ut dictum, infinitum, licet non sit majus altero, nunquid tamen non perficitur accessu alius infiniti. Quod si dicas perfici materialiter; redibit difficultas, cur etiam materialiter non perficiatur Paternitas, adeoque nec evadat materialiter dignior seipsa. Recurri ergo potius ad hoc debet, quia stante identificatione ut dictum retinentur adhuc virtualitates distinctæ, adeoque retinet unaquæq; perfectionem distinctam, consequenter stante identificatione reali, non communicat alteri suam virtualitatem, adeoque nec perficiente illam: Si autem una virtualitas non perficit alteram, non sequetur illas evadere perfectiores seipsis. Est quidem verum, quod hoc superet captum humanum sicut superat captum humanum etiam Mysterium Trinitatis; sed jam si illud concedatur in creatis etiam hæc superantia captum concederentur in creatis. Quærere tamen restat, An hæc superantia captum forent contradictoria, sicut prædicta superant captum in Divinis, nec tamen sunt contradictoria.

Est & alius Modus toti huic difficultati satisfaciendi. Quod scilicet una virtualitas alteri identificata non esset perfectior seipsa & virtualiter & realiter simpliciter spectata; esset tamen perfectior seipsa virtualiter v. g. non nisi spectata, & non spectata simul Physice.

RATIO V. est. Si daretur distinctio virtualis in creatis daretur infinita essentia creata, hæc implicat. Sequela probatur, quia quod datur distinctio virtualis in Divinis, id ex eo arguitur, quia Deus cū sit infinitus in essentia, debet illi competere omnis possibilis perfectio; possibilis autem est perfectio distinctionis virtualis in Divinis: quia nulla est in illa contradictio in Divinis.

RESPON-

RESPONDETUR. Distinctæ sunt hæc propositiones. Ex eo quòd Deus sit infinitus in essentia, sequitur debere etiam dari in illo distinctionem virtualem. Alia autem est hæc propositio, ex asserta distinctione virtuali sequitur infinitudo essentiae, & hoc ipsum est, cuius demonstratio, hic petitur. Unde primo concesso, quod solum vult argumentum, negatur hoc posterius.

Putarem ergò potius nullam huius adferri posse demonstrativam rationem: quia si hoc demonstraretur cur in creatis, idq; titulo creati, non possit dari Trinitas, demonstraretur titulo increati non repugnare eandem: adeoque & dari; quia in Divinis quoad intrinseca à posse ad esse, valet argumentatio, & tamen supponitur non posse demonstrari Mysterium Trinitatis. Quod ipsum ulterius sic declaratur. Sit enim perfectio A. ex cuius defectu in creatis, oritur ne sit Mysterium Trinitatis, demonstrat Metaphysica omnem possibilem perfectionem haberi in Deo, inferes ergò tu, hanc perfectionem esse in Deo, adeoque inferes idq; demonstrativè, dari Mysterium Trinitatis, & tamen vel tu ipse negas, quòd hoc Mysterium in Divinis demonstrari possit. Et sicut si quis demonstraret, qualitatem aliquam non competere huic substantiæ quia corporea est, hoc ipso demonstraret, competere illam spiritali substantiæ, nam demonstrabile est, omnem qualitatem competere aut substantiæ corporeæ aut spiritali, ita si quis demonstrat non competere Mysterium Trinitatis. Creatis quia creata sunt, demonstrat illud competere Divinis, quia omnis perfectio, aut creato aut increato enti competit, & tamen supponimus quòd Mysterium Trinitatis demonstrari non possit.

DIFFICULTAS II.

De Præcisionibus objectivis in Divinis.

PRÆCISIO secundum Auctores Alia est ex parte actus seu formalis, alia ex parte objecti seu objectiva: *Objectiva præcisio dicitur*, ex vi cuius intellectus attingit formalitatem aliquam, quin eadem cognitione, attingat aliam formalitatem, illi identificatam realiter. Verbi gratia, quando intellectus attingit formalitatem animalis, & non attingit ullo modo formalitatem rationalis identificatam realiter in homine, tunc censetur esse præcisio objectiva, ubi ut vides, non in hoc stat præcisio, quòd unum cognoscatur sine alio, potest enim cognosci Petrus & non cognosci Iulium neq; tamen dicitur fieri præcisio Petri, à Iulio. *Formalis præcisio ex parte actus est*, vi cuius attinguntur immediatè & per se omnes formalitates, quæ identificantur sibi, di-

citur tamen cognosci verbi gratia animal in homine & non rationale, quia illic rationale, non nisi confusè attingitur. Confusè autem tunc cognoscitur objectum, quando ex vi illius cognitionis, non potest unum secerni ab alio, quod per eandem cognitionem attingitur. Verbi gratia. Cognosco hominem & equum per connotata communia, hoc est sensationes, tunc cognosco animal confundoq; equum & hominem: quæ confusio in hoc stat, quia ex vi illius cognitionis non valeo hominem ab equo, equum ab homine discernere, ita explicat Oviedo Controversia Logica Tertia punct. 5. Illustratq; tali instantia. Præcisio ex parte actus circa formalitates identificatas realiter, ita se habet, ac se haberet sensus circa alia objecta omnino similia, omnino æqualia, & quidem penetrata, in quibus non discerneret sensus unum ab alio, & eodem modo se haberet ad objecta distinguenda ac si unum tantum videret objectum, licet in re duo distincta realiter attingantur.

Posset & alia acceptio haberi præcisionis formalis & objectivæ, ita ut nomine præcisionis formalis, veniat ipse actus præscindendi, nomine autem præcisionis objectivæ, veniat ipsa, ut ita dicam passio, vi cuius objectum se præscindit patitur, estque in re ipsum objectum, ita jam præcisum.

Ceterum in priori illo sensu agitur quæstio: an dentur præcisiones objectivæ confusanturque dicta in Logicis de actu confuso fabricativo universalis.

Punctum Difficultatis 1.

Deciditur de Difficultate.

DICENDUM est *Dari*. Ita illi etiam, qui negant eas dari in creatis, ut Arriaga Disp. Quarta Logica Sectione Quarta. Ita Schola Thomistica, & Scotistica, & Nostri, contra aliquos ex Nominalibus, & contra aliquos recentiores, inter quos Oviedo Controversia Quarta Metaphys. punct. 8. Sed S. Thomas Opusc. 49. Et II. contra Gentes cap. 52. & Opusculo 43. cap. 6. nostram etiam sententiam innuit.

PROBARI solet I. Argumento ducto ab uno Attributo ad aliud. V. G. Deus per misericordiam parcit, per iustitiam punit. Ergo ista attributa præscindunt inter se.

RESPONDERI posset. Eundem hinc Deum in recto utrobique concipi, quia quando concipitur misericordia, concipitur Deitas prout est principium actuum misericordiarum; quando concipitur Iustitia, concipitur Deitas prout est principium actuum puniendi. Si autem utrobique responderet Deitas, hoc ipso non est jam præcisio objectiva,

PROBARI

PROBARI solet II. Propositionibus ductis ab uno principio processionis in Divinis, ad aliud idem principium. v.g. Intellectus generat, voluntas non generat.

RESPONDERI posset etiam ad idem argumentum ea via quâ ad illud responderetur prima parte in eadem materia.

PROBATUR III. Propositionibus quæ instituntur de Natura Divina comparata ad personas. Ut formetur argumentum. Supponitur veram esse hanc Propositionem. Essentia Divina communicatur, Paternitas non communicatur. Supponitur item Naturam & personam Patris esse unam eandemque indivisibilem Entitatem. Hinc formatur argumentum. Quando dico communicari naturam, & non communicari Paternitatem, vel dico de uno eodemque objecto, quod communicetur & non communicetur vel non de uno; si non de uno. Ergo intra unam eandemque entitatem indivisibilem, est præcisio objectiva; quia intra unam eandemque Entitatem, verificatur, de uno communicatur, de alio non communicatur. Si de uno verificantur duo contradictoria. Ergo non verificatur, communicatur & non communicatur; quia nec duo contradictoria verificantur. Et ulterius tam verè dici potest ex parte objecti de eo quod communicatur non communicari, quàm de eo quod non communicatur, communicari, non præscindunt enim hæc ex parte objecti, & sunt una eademque; ut dicis indivisa ratio. Sed non potest dici de eo quod non communicatur, illud communicari; quod probatur, quia non potest dici de natura Divina quod non communicetur, hoc enim est contra fidem, possetque dici Filium non esse verè Deum, cum sit Deus, ratione naturæ Divinæ communicatæ, de quo tamen per te potest dici, quod non communicetur. Item non potest dici de Paternitate, quæ non communicatur illam communicari, aliàs verum esset dicere Filium esse Patrem, idque ideo quia sicut dicitur Deus ob communicatam sibi naturam Divinam, ita verè dicitur Pater ob communicatam sibi Paternitatem, de qua tu dicis, posse affirmari, quod communicetur.

Idem medius Terminus sic proponitur: Et suppono veras has esse Propositiones: Pater non est Filius. Spiritus S. non est Filius. Suppono item Patrem & reliquas personas esse identificatas Naturæ Divinæ. His positis ita formatur argumentum. Quando dico Pater non est Filius vel responderi mihi ex parte objecti natura Divina, vel non respondet, si non respondet, Ergo intra unam eandemque Entitatem indivisibilem dantur præcisiones; objectivæ, si correspondet, quæro in Conceptu illo Patris, in quo simul correspondet natura Divina, vel non correspondent personæ quæ sunt identificatæ naturæ Divinæ, vel correspondent, si non correspondent, Ergo intra unam eandemque indivisibilem entitatem dantur præcisiones objectivæ, sic correspondent in conceptu Patris natura & Filius. Ergo cum dico Pa-

ter non est Filius, etiam dico natura Divina non est Filius, sub termino enim Pater respondet natura Divina. Et ulterius dico Filius non est Filius, quia Filius per te respondet sub Ly Pater, cum scilicet dico. Pater non est Filius.

Idem medius Terminus sic proponitur ex Ariaga. Si correspondent in conceptu Patris tam natura Divina quàm reliquæ personæ. Ergo sicut falsa est ista propositio, tota Trinitas non est Trinitas. Ita falsa erit hæc, Pater non est Filius & Spiritus S. non plus enim in conceptu Trinitatis per te respondet ex parte objecti, quàm in conceptu Patris.

CONFIRMATUR. Datur in Divinis Distinctio virtualis. Ergo & dantur Præcisiones objectivæ. Antecedens colligi potest ex dictis de hac Distinctione, & certè de Fide est Naturam divinam communicari, Paternitatem non communicari, tunc quæro vel de eodem hæc verificantur vel non de eodem; si de eodem, Ergo non verificantur, quia impossibile est contradictoria verificari. Si non de eodem, Ergo de distincto, non de distincto realiter, quia id negat fides, nõ de distincto Scotisticè ut infra dicitur, non de distincto per Rationem, quia id non sufficere colligetur infra, Ergo de distincto virtualiter. Consequentia principalis probatur. Tum quia non est major Ratio unius, quàm alterius. Tum quia concessio majori in eodè genere, debet dari & minus, major autem est virtualis Antonomasticon distinctio, Tum quia difformiter objecto nosceretur res, si datâ distinctione virtuali, non darentur Præcisiones objectivæ; nam vi distinctionis illius communicaretur natura, non communicaretur Paternitas, & tamen si nõ dantur Præcisiones objectivæ, una attingeretur, & communicari & non communicari.

Responsiones variae in Oppositum.

RESPONDETUR I. Ut aliquid de aliquo verificetur, subjectum illud debet esse formaliter cognitum tam ex parte actus quàm ex parte objecti. Porro cum dico natura Divina communicatur, quamvis ex parte objecti correspondeat etiam Paternitas, nec tamen verificatur de illa quod communicetur, quia ex parte actus non est cognita.

CONTRA. Tum quia quæro de ipsamet verificatione objectiva, ad quam non requiritur esse cognitum ex parte actus, cum præcedat ipsum actum. Si autem secundum verificationem objectivam intra eandem entitatem Natura communicatur, Paternitas non communicatur, poterit etiam ex parte actus attingi; jamque tunc nihil deerit, ad præcisionem objectivam. Tum quia si ex parte actus, non responderi in natura divina Paternitas, ex parte actus falsum erit communicari Paternitatem. Ergo quia ex parte objecti, responderi Paternitas, verum erit ex parte objecti, communicari Paternitatem. Tum quia quod est fundamentum, quod si desit cognitio

† M

Pater-

Paternitatis ex parte actus, tunc cum concipio naturam, dicoque de illa quod communicetur, quod inquam si desit Cognitio Paternitatis ex parte actus, hoc ipso jam Paternitas non communicabitur, præcipue cum cognitio & hoc Ly ex parte actus, ipsi objecto non tribuat rationem communicabilis vel non communicabilis; Si autem independentem à cognitione nostra habet vim naturæ divinæ ut communicetur, & vim Paternitatis, ne communicetur, quare hæc prædicata verificari non poterunt, quamvis illud Objectum non sit formaliter ex parte actus cognitum.

RESPONDETUR II. Inadæquate naturam Divinam communicari, non quod non tota communicetur, tota enim communicatur, sed non communicatur adæquate, hoc est non secundum omnia quæ ipsi identificantur, adeoque non secundum Paternitatem.

CONTRA. Ergo ex parte objecti inadæquate spectati est, ut Paternitas non communicetur. Ergo una eademque indivisibilis Entitas inadæquate sumpta, ex parte objecti non communicabitur. Ergo cum dico naturam communicatur, ex parte objecti non respondebit Paternitas. Consequenter dabuntur Præcisiones objectivæ. Totus succus medii termini in hoc est; cur inadæquata idque ex parte objecti communicatio, non possit fundare præcisionem objectivam.

RESPONDERI posset III. In conceptu Patris correspondere ex parte objecti & naturam divinam & totam Trinitatem, ex parte tamen actus non correspondere. Paternitas enim concipitur per modum Paternitatis creatæ, Trinitas autem non concipitur per modum Paternitatis creatæ. Hinc fit ut verè affirmari possit Patrem, non esse Trinitatem.

CONTRA. Quando dicis ex parte objecti in conceptu Patris respondere naturam divinam, vel ex parte objecti non communicatur natura divina vel communicatur, si non communicatur ex parte objecti. Ergo dicis contra fidem; si communicatur ex parte objecti, quomodo ex parte objecti respondet, in eo quod non communicatur, si non dantur præcisiones objectivæ, jam enim per te contradictorium responderet in eodem objecto. Rursus si ex parte objecti in conceptu Patris respondet natura divina, ergo ex parte objecti, dicis esse verum, quod Filius sit Pater, quod Pater sit Trinitas, dicis enim ex parte objecti in conceptu Patris respondere & naturam divinam & totam Trinitatem, tantumque dicis, quod ex parte actus hoc non sit verum. Denique saltem Pater æternus, suam Paternitatem non concipit per speciem Patris creati, & tamen nec ille dicit: Paternitas mea communicatur.

RESPONDET IV. Oviedo. Controversia 4. Metaph. punct. 8. sub hoc conceptu natura divina communicatur, respondere Paternitatem ex parte objecti, nihilominus de Paternitate non potest dici quod communicetur: quia per

diversa media cognoscitur Paternitas & natura, & sicut posita præcisione objectiva, inter naturam divinam & Paternitatem, ita de illis loquimur, ac si essent à parte rei distincta, ita posito diverso modo noscendi Paternitatem & Naturam, poterimus de illis loqui, ac de distinctis realiter.

CONTRA. Diverfus iste modus concipiendi vel facit, ut si conceptu naturæ, non correspondeat objectivè Paternitas vel non facit. Si non facit, Ergo ex parte objecti communicabitur Paternitas, cuius oppositum docet fides; si facit. Ergo admittis præcisiones objectivas: parum enim refert, an hoc velis appellare præcisionem objectivam, modò dicas sub affirmatione prædicati: Communicatur, non respondere objectum identificatum, quod est Paternitas. Deinde diverfus modus concipiendi præcisè spectatus, non potest facere, ut id quod est identificatum alteri realiter, non afficiatur eo prædicato, quo afficitur, aliud illi identificatum realiter. Sic v.g. licet in homine diverso modo, concipiamus animal, diverso rationale, tamen quicquid affirmatur realiter de animali, affirmatur realiter de rationali. Cumque diverfus modus cognoscendi, teneat se ex parte cognitionis, quid conferret objecto, ut secundum unam formalitatem communicetur, secundum aliam non communicetur. Longè autem est alia ratio, quare positis præcisionibus, objectivis, non possit dici de Paternitate quod communicetur, quantumvis id dicatur de naturæ; idque ideo, quia positis præcisionibus objectivis ex parte objecti, non respondet in conceptu Naturæ, Paternitas, adeoque prædicatum: Communicari, non dicitur de Paternitate, cum illa non sit subiectum ex parte objecti hujus propositionis, quando dico: Natura communicatur.

RESPONDERI posset V. ex eodem. Aliud esse subiectum Prædicationis, aliud verificationis, cum enim dico Petro corrente, aliquis homo currit, cursus verificatur de Petro, indifferenter tamen prædicatur de Petro, Joanne &c. adeoque jam aliud est subiectum prædicationis; ita etiam inquit in Divinis cum dico Natura communicatur, subiectum prædicationis est Paternitas, & Natura, sed subiectum verificationis non est nisi sola natura.

CONTRA. Si subiectum verificationis quando dico Natura communicatur, non est Paternitas quamvis unam eandemque indivisibilem Entitatem constituent naturam & Paternitas, non apparet cur jam non possint dari, præcisiones objectivæ attingendo ex parte Objecti Subiectum verificationis, & non attingendo Subiectum non verificationis, licet Subiectum verificationis & non verificationis, eandem Entitatem indivisibilem constituent. Deinde paritas adlata non tenet, quia quando dico: aliquis homo currit, Subiectum illud aliquis homo non sumitur determinatè, si non sumitur, de illo determinatum

tum quid, hoc est curfus, verificari non poterit; jam autem cum dico: Natura communicatur est Subiectum determinatum, consequenter illud solum debet esse Subiectum prædicationis & verificationis.

Principale fundamentum Oppositorum.

DICES. Istæ in Deo præcisiones objectivæ sunt inutiles & non salvant Difficultates Theologicas. Ergo nõ dantur. Probatur Antecedens. In ista propositione Natura Divina communicatur, licet sub conceptu naturæ Divinæ non respondeat formaliter Paternitas, falsum tamẽ est non respondere Paternitatem identicẽ, & realiter ad eum modum, quo concipiendo animalitatem hominis, quamvis non concipiã rationalitatem formaliter, falsum tamen est in re illam animalitatem non esse hominem, quia illa animalitas realiter ab homine non distinguitur, ita & in præfenti. Hoc posito ita ulterius urgetur. Quando dico Natura communicatur, respondet sub conceptu naturæ realiter Paternitas quamvis non respondeat formaliter. Ergo etiam realiter communicabitur Paternitas Filio, quamvis non formaliter, adeoq; Filius erit realiter Pater, quamvis non sit formaliter Pater, erit autem Filius realiter & formaliter Deus, quia illi & realiter & formaliter communicatur Natura.

RESPONDETUR ad objectionem. Quando dico Natura Divina communicatur, respondet quidẽ hoc sensu Paternitas identicẽ & realiter, quia non distinguitur physice à natura, quia tamen habet distinctionem realem virtuale, idẽ tunc nec realiter nec identicẽ respondet hoc sensu. Quasi realiter & identicẽ communicetur Paternitas, idq; beneficio distinctionis virtualis, quæ distinctio hoc facit, quia sicut si distinguerentur realiter Natura & Paternitas, quando responderet Natura, non esset necesse respondere Paternitatem, ita cum distinguatur realiter virtualiter, non erit necesse respondere Paternitatem, faciente hoc distinctione reali virtuali, sine ulla alietate reali, quod faceret alietas realis: In hoc enim statista distinctio realis virtualis. Non nego tamen in re æquẽ difficile manere hoc mysterium positã etiam distinctione virtuali & præcisione objectiva, quamvis non maneat æquẽ difficile in ordine ad nostros conceptus, jam enim ostendetur, quomodo non de uno prædicentur prædicata Contradictoria.

INSTABIS. Ergo etiam & Deus & beati in Patria præscindere debebunt Objectivẽ, nam etiam Deus & beati cum dicunt: Natura communicatur, non dicunt Paternitatem communicari.

RESPONDETUR. Non præscindere Deum & beatos objectivẽ formaliter, præscindere tamen illos objectivẽ æquivalenter, quia uno actu hoc attingunt, quod nos pluribus. Plura de hoc vide primã Parte.

Punctum Difficultatis 2.

Verane hæc Propositio? Nulla est perfectio realis, & prædicatum in Paternitate, quod negetur in sensu reali de Deitate.

POST hætenus dicta de Distinctione virtuali, accipio excerpta quædam ex manuscriptis alicujus Recentioris, qui negavit distinctionem virtuales in Divinis, formavitque prædictam propositionem, quam expedit hic examinare.

PRÆMITTO I. Idem esse negari aliquid, vel affirmari in sensu reali, quod affirmari vel negari realiter supposita alioqui eorundem Identitate reali. Probat id Inductio. Quia quando dicimus Animalitatem Petri in sensu reali ratiocinari, hoc ipso dicimus, Animalitatem identificatam Rationalitati esse realiter principium Actuum ratiocinandi. Item quando dicimus Rationalitatem in sensu reali sentire, dicimus quod realiter Rationalitas, sit Principium Actuum sentiendi. Idem Præmissum negativo principio stabilitur, quia scilicet non differunt secundum objectivam formalitatem dictum de aliquo Ly: in sensu reali, & dictum Ly: realiter, nec potest harum duarum phrasium ostendi objectiva diversitas, sicut nec ostendetur in hac dictione, cantat voce suavi, & cantat suaviter.

Applica Præmissum, si in sensu reali convenit naturæ Divinæ generare, realiter conveniet generare.

PRÆMITTO II. Intercessisse inter Petrum Lombardum, & Iochimum Abbatem questionem, an verum esset, Naturam non generare cum generet Paternitas. Affirmabat Lombardus negabat Abbas, dicebatque si à primã Persona, procedunt aliæ duæ Personæ, si Filio convenit generari, Spiritui Sancto spirari, & tamen nec à Natura producuntur illæ duæ Personæ, nec Natura generatur, nec spiratur inquebat Abbas, non fore jam Trinitatem, sed Quaternitatem, cum præter illa prædicata relativa, reperiatur Natura, de qua prædicta prædicata negantur. Res devoluta ad Concilium Lateranense, quod decrevit has propositiones Essentia non generat. Paternitas generat.

PRÆMITTO III. Errorem Iochimi, duplicem fuisse, imprimis, quod voluerit Essentiam generare, ut ita salvaret, in Divinis Trinitatem esse, non Quaternitatem, deinde quia voluit Trinitatem Personarum salvare per Unionem quandam in voluntate & consensione. Rem ita habere ostendit cap. Firmiter de summa Trinitate. Legatur & glossa capitis.

DICENDUM est. Essentiam v. g. non generare in sensu reali, adeoque convenire aliquod prædicatum Paternitati, quod negetur in sensu reali de Natura.

PROBATUR I. AUCTORITATE. Tum quia

† M 2

Pro-

Propositiones quæ sunt de fide, debent accipi ut sonant. Ergo cum absolute definierit Lateranense: Essentiam non generare, non debet dici quod in sensu reali, adeoque realiter generet, hæc enim distinctio, quod in sensu reali, seu realiter generet Natura, non accipit Verba dogmatica ut sonant. Tum quia quando affirmabat Joachim Essentiam generare, quia generat Paternitas videtur voluisse indicare, quod Essentia realiter generet, & hoc ex duobus colligi potest. Imprimis quia assererat debere ex Identitate reali Paternitatis & Naturæ sequi, ut sicut Paternitas generat, etiam Natura generet, adeoque quod in sensu reali, seu realiter generet, idque ob Identitatem realem. Deinde, quia non erat ita depositi ingenii Joachim, ut non admitteret formaliter, seu per rationem, distinguatur Naturam & Paternitatem. Si ergo distinguuntur formaliter, sequitur ut quod convenit uni in sensu formali, non conveniat alteri itidem in sensu formali. Ergo debuit solum velle, quod in sensu reali, Natura generet, & Concilium universaliter enuntiavit: Essentia non generat. Hinc opposita sententia deberet clarius refellere mentem Joachimi. Tum quia dicendo quod in sensu reali communicetur v. g. Paternitas sicut communicatur Natura, non tantum non facilitatur Mysterium Trinitatis, quod intendebat prædictus Recentior, sed magis obscuratur; si enim communicatur Filio Paternitas in sensu reali, quomodo Filius in sensu reali & realiter non est Pater, cum tamen fide constet, non esse eum idem realiter cum Patre, in ratione Patris.

PROBATUR II. RATIONE. Tum quia si in sensu reali communicatur v. g. Paternitas. Ergo ante omnem operationem Intellectus, nullum datur verificativum hujus Propositionis, Pater non est Filius; si enim esset ante omnem operationem Intellectus, aliquod verificativum hujus Propositionis, quod Pater non sit Filius, deberet convenire, prædicatum aliquod ante omnem operationem intellectus, Paternitati, quod non conveniat Filio, solum enim tale prædicatum posset esse verificativum prædictæ Propositionis. Ergo cum nullum sit prædicatum conveniens Paternitati, quod in sensu reali non conveniat Filiationi, ratione naturæ, cum qua Paternitas in sensu reali communicatur, nullum etiam erit nemine cogitante verificativum hujus Propositionis: Pater non est Filius & tamen verificativum hoc debet ostendi, cum sit de fide Patrem & Filium, distinguere realiter. Tum quia distinctum realiter, non communicatur in sensu reali. Sed Paternitas est distincta à Filiatione, ut fides docet. Ergo Paternitas non communicatur in sensu reali Filiationi. Major probatur. Non idem realiter, non potest esse idem realiter, ratione ejusdem, ut lumen rationis docet. Sed si distinctum realiter communicaretur in sensu reali, non idem realiter, esset idem realiter ratione ejusdem, in quantum enim Paternitas in sensu reali communica-

retur Filio, esset idem, hoc enim communicari idem est, ac identificari, & tamen in quantum distingueretur à Filio, non esset idem, idque ratione ejusdem Paternitatis. Ergo idem realiter non esset idem realiter, ratione ejusdem. Tum quia falsa est hæc Propositio: Alia est realiter Natura Patris, alia Filii, idque ideo, quia ante omnem operationem Intellectus realiter seu in sensu reali, communicatur Natura. Ergo etiam falsa erit hæc Propositio: Alia est realiter Persona Patris, alia Filii, quia realiter ante omnem operationem Intellectus, communicatur Paternitas Filio. Tum quia si in sensu reali sumpta Paternitas communicatur, quia communicatur Natura, cum qua est idem realiter Paternitas, dicam etiam Naturam in sensu reali sumptam, seu realiter non communicari, quia ipsa Paternitas sumpta pro termino naturæ, seu pro distinctivo reali, ipsa inquam Paternitas non communicatur, cum qua tamen est idem realiter Natura Divina, dicam item esse tres Deos distinctos realiter, seu in sensu reali, quia sunt distinctæ realiter tres Personæ, cum quibus est idem realiter Deitas: quod erit omnes phrasæ sacras in hoc Mysterio subvertare. Tum quia ostendi possunt prædicata, quæ negantur in sensu reali de Natura, affirmantur de Paternitate, v. g. Paternitas est distincta realiter, falsum autem est, Deitatem esse distinctam realiter, falsa item: Paternitas est realiter communis omnibus Personis, vera autem hæc: Natura est communis realiter omnibus personis.

PROBATUR III. Quia posito quod non detur distinctio virtualis, nec formalis ex natura rei. Item quod ad salvandum Mysterium Trinitatis non sufficiat distinctio Rationis, positumque quod in sensu reali generet v. g. Natura Divina, non aderit modus salvandi hæc contradictoria: Natura non generat, Paternitas generat; & tamen est Theologici Instituti hæc salvare. Hæc ratio pondus accipit, ab impugnatione responsionum.

Responsiones ad Argumenta.

Ad secundum Argumentum.

RESPONDETUR I. Duplicem esse communicationem Paternitatis, alia est communicatio Paternitatis propter Identitatem realem Paternitatis, cum Deitate, vi cuius, sit unus idemque Deus Pater & Filius, & hæc communicatio datur. Nam Pater in sensu reali loquendo, communicat Filio suam Paternitatem, communicatione faciente utrumque, unum Deum. Alia est communicatio Paternitatis in sensu proprio & formali, vi cuius, fieri debeat Patris & Filii una Persona indivisibilis in plures personas, & hoc sensu non communicat Pater suam Paternitatem Filio, adeoque solum communicat Paternitatem suam accipiendo Paternitatem pro realitate Patris.

CONTRA. Tum quia quando Pater in sensu reali, communicat Filio Paternitatem, vi cuius uterque

utrumque est unus Deus, quæro: an ita in sensu reali communicat Paternitatem, ne in sensu reali communicat naturam, vel non ita? Si ita, ergo sicut titulo communicat in sensu reali naturæ, Filius & Pater sunt unum in natura, ita titulo communicat in sensu reali Paternitatis, erit in sensu reali una persona; quod si non ita communicatur in sensu reali Paternitas, sicut communicatur natura, falsa erit propositio: Nullum prædicatur ut perfectio realis dicitur de Paternitate, quæ negetur in sensu reali, de Deitate.

Tum quia, tota hac doctrinâ pressius accepta, quando ponitur communicari realitatem Patris, & non communicari illam in sensu proprio, nihil plus exprimitur quam communicari naturam, quæ est idem realiter cum Paternitate, cum quo tamen stet Paternitatem non communicari, in quocunque tandem sensu, qui tamen sit nemine cogitante, quem sensum ille appellat proprium. Quorsum ergo ad has phrasas recurritur: Paternitas in sensu reali communicatur, natura generat in sensu reali, quæ phrasæ, non accipiunt Lateranensis verba, ut sonant. Sed hac doctrinâ positâ, quomodo salvabitur nullum esse prædicatum, quod nemine cogitante conveniat naturæ, & nemine cogitante non conveniat Paternitati; nam nemine cogitante convenit naturæ in sensu proprio communicari, & non convenit Paternitati, nemine cogitante in sensu proprio communicari. Hoc ipsum sic aliter proponitur, quæro: an in sensu reali communicetur Paternitas communicatione, vi cuius si esset in sensu formali, fieret verè & propriè persona Patris & Filii una Persona, vel non communicatur in sensu reali, si communicatur, ergo realiter licet non formaliter, hoc est, non in ordine ad nostros conceptus, eadem est persona Filii & Patris, sicut enim esset formaliter persona Filii persona Patris, si in sensu formali communicaret Filio Pater Paternitatem, ita realiter persona Filii, erit persona Patris, si in sensu reali communicat Pater suam Paternitatem, si autem circumscripta superius Paternitas non communicatur, ergo aliquod prædicatum convenit Deitati, quod non convenit Paternitati, nempe communicatio formalis. Itemque communicatio vi cuius fiat unus Deus, Pater & Filius, & non communicatio, vi cuius fiat una persona. Cum tamen Deitas & persona sint idem. Tum quia cum sint idè realiter Paternitas & natura, conveniatque communicatio naturæ, vi cuius fiat Filius unus Deus cum Patre, & non conveniat Paternitati communicatio vi cuius fiat persona Filii, una & eadè cum persona Patris, hoc ipso natura & Paternitas, cum illis prædicata contradictoria conveniant, debent distinguì, non realiter, ut docet fides, non formaliter ex natura rei, quia hanc distinctionem negat hic Recentior, non per rationem, quia id non sufficit. Ergo virtualiter. Si enim nec virtualiter distinguuntur non salvabū-

tur contradictoria, sed de eodem, & ratione ejusdem verificabuntur, quia ratione extremorum indistinctorum, quod certè non esset defendere mysterium Trinitatis.

Hic ipse medius terminus expeditus adhuc urgetur sic. Non communicari in sensu proprio sunt duo contradictoria, ergo in verificabilia de eodem, ratione ejusdem, ut docet lumen rationis, per te essent verificabilia de eodem & ratione ejusdem, quia nullam ponis distinctionem, quæ sit nemine cogitante inter naturam & Paternitatem, hinc quod de Paternitate verificabitur, verificabitur & de natura, utpote indistinctis nemine cogitante. Tum quia cum per te in sensu proprio non communicetur Paternitas, nec communicabitur in sensu proprio natura, utpote indistincta à Paternitate, & tamen aliud contradictionis membrum, verificari de natura docet Fides. Recurrere autem ad distinctionem eminentialem, seu distinctionem non puram realem, est recurrere alijs verbis, ad distinctionem virtualement, quæ tamen negatur, aut si ad illam non recurritur, non ostendetur verificativum allatorum contradictoriorum, quod sit nemine cogitante, debet autem verificativum horum prædicatorum communicatur, nō communicatur in sensu proprio esse nemine cogitante, cum & illa prædicata sint nemine cogitante, prædicata inquam objectivè sumpta. Tum quia communicatio in sensu reali Paternitatis Filii, est communicatio, quæ sit Filius, eadem persona cum Patre. Nam etiam communicatio Paternitatis, quæ sit per identitatem ipsi Personæ primæ, facit primam personam Patrem. Ergo faciet & secundā, quod autem dicitur, non communicari in sensu proprio & formali Paternitatem Filio, quærere restabit, iste sensus formalis & proprius, vel est nemine cogitante, vel non: si nō est nemine cogitante, non salvat mysteriū Trinitatis, quod est in suo esse independēs à nostris cogitationibus; si autem iste sensus proprius & formalis est nemine cogitante, qui non invehet distinctionem inter hos terminos, quorum unus in sensu proprio & formali communicatur, alter nō, quæ distinctio si non est actualis, erit certè virtualis. Tum quia quæro. An præter communicationem naturæ divinæ, sit etiam communicatio in sensu reali ipsius Paternitatis, hoc est primi termini substantialis naturæ divinæ & non tantum realitatis illius termini, quæ realitas sit ipsa natura, si non est, quomodo verum erit in sensu reali illā communicari, quomodo item non cōpetet unū prædicatum naturæ, quod nec in sensu reali competit Personæ; si autem ipse terminus naturæ communicatur, quomodo illa communicatione, non sit una Persona utriusque sicut communicatione naturæ sit una natura, & sicut communicatio albedinis facit album, cui communicatione termini naturæ, non faciet, ut sit eadem Persona, cum illa, quæ communicatur.

† M 3

RE-

RESPONDET II. Licet se totum Pater communicaverit Filio, non ideo communicavit se totaliter, hoc est, non communicavit se per Identitatem, puram, sed per identitatem, qua sit uterque unus Deus, & non per identitatem, qua sint uterque una Persona.

CONTRA. Tum quia communicatur totaliter naturæ, in ratione naturæ & non communicatur totaliter Paternitas in ratione Personæ, quæ duo sunt contradictoria, quomodo illa salvari possunt, nisi admittatur, si non realis actualis, saltem realis virtualis distinctio, quomodo ite non conveniat unum prædicatum naturæ, quod non conveniat etiam in sensu reali Paternitati, cum illi non conveniat ut conceditur totaliter, & quidē nemine cogitante communicari. Quod adfertur de illa identitate non pura, redit quaestio cum inter Personam, & inter Deitatem nulla sit distinctio, cur fieri potest, ut evadat utraq; Persona unus DEUS, & non una Persona, cum & natura & Persona communicentur. Tum quia videtur quod Pater, non se communicarit totum Filio, quia habet prædicatum Pater, vi cuius est unus DEUS cum Filio, habet & prædicatum vi cuius est una Persona, & tamē est de fide, hoc secundum prædicatum non communicasse Patrem Filio. Ergo falsum est, quod se totum communicarit; hocq; innuunt locutiones Patrum, qui docent, Patrem omnia dedisse Filio, excepta Paternitate. Tum quia si Pater communicavit se totum Filio, sed non totaliter, debet dari obiectum ratione cuius verificetur illud ly non totaliter. Porro hoc obiectum ratione cuius verificabitur illud ly non totaliter, vel communicatur in sensu reali, vel non communicatur. Si communicatur. Ergo falsum est realiter loquendo, non totaliter illam communicari. Si non communicatur; Ergo aliquod prædicatum convenit naturæ, quod non convenit Paternitati, nam natura totaliter communicatur in ratione naturæ, non communicatur totaliter Persona in ratione Personæ.

RESPONDET III. Quando dicitur naturam in ratione naturæ. Ut natura est &c. communicari, tunc sumitur natura in sensu præcisivo, præcisio autem est post operationem intellectus, unde concedi hoc sensu potest, quod natura, ut natura est non generet, licet alio sensu debeat dici illam generare.

CONTRA. Concedo sumi posse naturam divinam præcisivè, & prout subest nostris intentionibus, tamen verum est nemine cogitante naturam non generare, Paternitatem generare, qui ergo hic non verificatur unum prædicatum nemine cogitante de natura, quod non verificetur de Persona, & cum dicis in sensu reali naturam generare, hoc solum significas, quod Paternitas generet, nos autem disceptamus non de natura, prout significat & supponit Personam, sed de natura, prout illam sumpsit Lateranense, dum

dixit naturam non generare; cui sic sumptæ jam competet prædicatum non generare, quod non competit Paternitati.

Ad tertium Argumentum.

RESPONDERI I. potest. Non esse necesse, salvare istud contradictorium v. g. non communicatur Paternitas cum in sensu reali communicetur.

CONTRA. Concedis in sensu reali communicari Paternitatem sumptam scilicet pro natura, da obsecro secundum modum, quo mod o sumpta non communicetur, debet autem aliquo modo sumpta non communicari ut salvetur decretum Lateranensis, & distinctio realis Personarum. Si autem aliquo modo sumpta Paternitas nemine cogitante non communicatur, quid id explicabis, si inter naturam, de qua verificatur ly communicatur, & inter Paternitatem, de qua verificatur ly non communicatur, non intercedit distinctio saltem virtualis, & si distinctione in hanc aut aliam non ostendis, concedis absurdum verificari duo contradictoria de eodem, & ratione ejusdem, quia ratione naturæ & Paternitatis, quæ per te indistinctæ sunt. Salva item hoc: Si in sensu reali etiam Paternitas communicatur Filio, cur in sensu reali Filius non erit Pater.

RESPONDEBIS II. Reperiri illic eminentialem identitatem distinctam & oppositam Personarum.

CONTRA. Concedo reperiri hanc eminentialem identitatem, sed quaerere restat cur detur identitas eminentialis Patris & Filii in natura, & detur distinctio realis in Personis, cum tamen per te, illa natura communis, & Persona, non distinguantur etiam virtualiter.

RESPONDEBIS III. Etiam si distinctio realis, sit negatio realis identitatis, non tamen contradictoriè opponitur huic negationi realis identificatio.

CONTRA. Concedo quod negatio identitatis, & realis identificatio non opponantur contradictoriè, si de alio extremo, formalitate, virtualitate, &c. verificetur negatio identitatis, de alio identitas, sed si non detur distinctio ulla inter hæc etiam virtualis, qui non verificabuntur duo contradictoria de eodem, & ratione ejusdem, quod tamen Lumini naturæ repugnat. Concedo, quod quando aliqua forma, in ratione sua formali, abstracta non consistit in divisibili, sed est divisibilis in plures gradus, sine ulla contradictione, eadem res indivisibilis, per se ipsam habet v. g. unum gradum, & excludit alios. Ea propter autem id concedo, quia ratione alijs verificabitur habere gradum, ratione alius, non habere gradum. Sed si non detur distinctio saltem virtualis inter naturam & Paternitatem, qui ostendes ratione unius Extremi verificari identitatem Patris cum Filio, ratione alijs, negationem identitatis.

Concedo, quod eadem cognitio possit esse obscu-

obscura & clara. Concedo unam differentiam posse esse & rationem differendi, & rationem conveniendi, sed id habetur ratione diversorum connotatorum, sufficitque id salvare per connotata diversa, sed si non datur distinctio saltem virtualis, qui non ratione unius verificabuntur hæc duo contradictoria, Negatio Identitatis, & Identitas Naturæ v. g. & Paternitatis, quarum distinctionem non sufficit per sola connotata explicare, ut colligi potest ex dictis, de hac distinctione.

Punctum Difficultatis 3.

Solvuntur Objectiones.

QUADAM Objectiones istius Recentioris probant non dari distinctionem virtua-lem in divinis, quædam probant Paternitatem suo modo communicari.

Quoad Primum.

Obijcit I. idem. Per sententiam admittentium distinctionem virtua-lem, idem Pater communicando Essentiam Filio, non communicat Paternitatem, realiter identificatam cum Essentia, quia Essentia Divina, habet capacitatem realem ut illa communicata, non communicetur Paternitas, quantumvis sit Naturæ identificata realiter, quod est idem dicere, quia scilicet potest communicari Essentia, non communicata Paternitate, quod est respondere per idem ad idem.

RESPONDETUR. Per nos distinctionem virtua-lem non esse definitivè capacitatem ad verificanda contradictoria, seu ad distincta realiter, consequenter per nos, non idem potest communicari Natura, non communicata Paternitate, quia habet capacitatem Natura ut communicetur non communicata Paternitate, sed quia habet æquivalentiam ad plura, seorsim reperibilia, consequenter ad idem non per idem formaliter respondebitur: sed quantumvis distinctio virtualis foret definitivè capacitas verificandorum prædicatorum contradictoriorum, nec dum sequeretur ad idem, per idem formaliter responderi, quamvis responderetur ad idem per idem realiter, sicut non est respondere ad idem per idem, si quærenti, quare homo ratiocinetur respondeatur quia habet Potentiam intellectuam, quam suppono aliunde notam, sicut suppono aliunde hoc est ex fide notum, quod communicetur Natura, non communicetur Paternitas, & universaliter respondere ad quæstionem de actu per Potentiam seu capacitatem, non est respondere ad idem per idem. Hinc nec ad quæstionem, quare communice-tur v. g. Natura respondere per Potentiam, capacitatem, virtualitatem communicationis, non erit respondere per idem formaliter, licet

respondeatur per idem realiter, eò quod illa capacitas ad communicari non sit distincta realiter ab eo, cui communicatur; & sicut si respondeatur idem Petrum esse hominem, quia est animal rationale, respondebitur ad idem per idem realiter, respondebitur tamen benè, ita & in præsentia.

Obijcit II. Lumine Naturæ, seclusa Revelatione notum est, quod non possit eadem indivisibilis entitas, simul produci realiter, secundum unam formalitatem, & non produci secundum aliam formalitatem, quin simpliciter eadem res realiter producat, & realiter non producat, quia lumine Naturæ certum est impossibile esse aliquid simul esse & non esse. Atqui per tenentes distinctionem virtua-lem non componitur hoc Mysterium cum hoc Principio, quia negare Principium lumine Naturæ notum, non est componere illud cum Mysterio; hoc autem faciunt tenentes distinctionem virtua-lem, admittunt enim capacitatem ad verificanda contradictoria, de una indivisibili Entitate. Ergo admittunt idem posse esse, & non esse, consequenter negant illud Principium Lumine Naturæ notum.

RESPONDETUR. Major videtur supponere, quod aliquid possit esse lumine Naturæ notum, & tamen oppositum revelatio ostendere, indubiè autem quod semel Lumine Naturæ notum est, illi oppositum non potest revelari. Consequenter nego, Lumine Naturæ esse notum, quod si sit aliquid distinctum virtualiter in ordine ad prædicata primò intentionalia & physica, non possit illud, secundum unam Virtualitatem produci, secundum aliam non produci, licet ad istam doctrinam de Virtualitate non pertingat independenter à Revelatione, consequenter per nos non negatur ullum principium Lumine Naturæ notum, ut salvetur Mysterium Trinitatis.

INSTAT. Vel beneficio distinctionis virtualis datur simul res & negatio ejusdem rei, vel non; si primum tollitur principium Lumine naturæ notum; si secundum, Ergo nulla datur capacitas, in re simplici ad verificanda duo contradictoria.

RESPONDETUR. Beneficio distinctionis virtualis datur eadem res, sub una virtualitate, & negatio ejusdem rei, sub alia Virtualitate, si non secundum eandem Virtualitatem, datur res & negatur, non jam tollitur principium Lumine naturæ notum. Nam contradictoria ut sint, debent verificari de eodem; ratione ejusdem, & licet non detur in re simplici nec distincta virtualiter, capacitas ad verificanda contradictoria, datur tamen in re physice simplici, multipliciti virtualiter.

Obijcit III. Admissa distinctione virtuali, sequitur nugatorias esse omnes veritates revelatas. Concedis verificari: Naturam commu-

† M 4

nicari;

nicari, Paternitatem non communicari: quæ-
ro cur verificari non poterit hæc Propositio.
Deitas communicatur, Deitas non communi-
catur: Si enim habet Deus capacitatem verifi-
candi duo contradictoria, de se contradicto-
ria sine contradictione. Ergo etiam habebit
capacitatem ut verificetur de illo; Deitas com-
municatur, & Deitas non communicatur.

RESPONDETUR. Quod possit verificari, Dei-
tas communicatur, Paternitas non communi-
catur, id exinde salvatur, quia ista non sunt con-
tradictoria vera, seu ut in prima parte dictum,
proportionata, quia scilicet non affirmatur &
negatur idem, ratione ejusdem, cum illic repe-
riatur alietas virtualis; quia autem hæc duo:
Deitas communicatur, Deitas non communi-
catur, sunt contradictoria proportionata, seu
ratione ejusdem, ideo dicta prædicata, verifica-
ri non possunt. Ob quam rationem nec verifi-
cari possunt hæc prædicata, est immensus, non
est immensus. Nego item in Deo dari capa-
citatem verificandi duo de se contradictoria,
sed tantum datur capacitas verificandi ea; quæ
essent contradictoria, nisi interveniret æquiva-
lencia ad duo distincta, seu virtualitas extremo-
rum.

INSTAT. Etiam posita distinctione virtuali,
non potest ostendi quonam pacto, per veram
Identitatem, communicetur Essentia Paterni-
tas realiter, & non communicetur generare, ut
sicut vera est hæc: Essentia est Pater: ita sit
vera hæc: Essentia generat. Nam inter esse Pa-
trem & generare nulla est distinctio.

RESPONDETUR. Quod sit vera hæc Essentia
est Pater, fides docet quod autem non sit vera
hæc, Essentia generat, fides item docet per La-
teranensem explicata. Hinc objectio utriusque parti
est solvenda. Directè dici potest: Communi-
catur Essentia generare, hoc sensu, quia gene-
rare non distinguitur realiter ab Essentia, sed
non hoc sensu, quasi realiter generet Essentia,
idque ideo, quia ita communicatur Naturæ rea-
liter Paternitas, itemque ita communicatur
Naturæ realiter generare, ut simul sit & Pater-
nitas & generare, distincta virtualiter, ratione
cujus distinctionis virtualis competat Paterni-
tati generare, non Essentia, & licet si generare
realiter negetur de Essentia, hoc sensu, quod
generare non sit idem cum Essentia, certè tunc
aliquod prædicatum relativum, distingueretur
realiter ab Essentia, sed si generare realiter, ne-
getur de Essentia, quod scilicet Virtualitas ge-
nerare, non sit Virtualitas Essentia, eo casu, non
erit necesse, prædicatum relativum distingui
realiter ab Essentia.

Quoad secundum.

OBJECIT I. Nulla est perfectio realis, & prædi-
catum in Paternitate, quod negetur in sensu
reali de Deitate, aliàs distinguerentur realiter.
Et certè vel communicat Paternitas omnia sua

prædicata realiter Essentia, cum qua est idem
realiter, vel non; si non communicat, ergo non
est idem cum Essentia; si communicat. Ergo
sicut Paternitas in sensu reali generat, ita Essen-
tia generabit.

RESPONDETUR. Nullum dari prædicatum in
Paternitate, quod negetur in sensu reali de Dei-
tate, hoc est, quod inferat alietatem illorum
realem absolute, dari tamen prædicatum Pa-
ternitati conveniens, quod negetur in sensu
reali de Deitate, inferendo alietatem realem
virtualem, & quæ sit nemine cogitante, & eo
modo Paternitas communicat omnia sua præ-
dicata realia Essentia, ut tamen Virtualitas Pa-
ternitatis non sit Virtualitas Essentia, adeoque
communicat se, salva sua Virtualitate, ratione
cujus Virtualitatis conveniet Paternitati gene-
rare, & non conveniet Naturæ.

OBJECIT II. idem. Joannis 10. dicitur. Ego
& Pater unum sumus. Ergo Filius & Pater ab-
solutè & simpliciter sunt unum & idem.

RESPONDETUR. Concedendo totum, se-
cundum acceptionem consequentis, quam fi-
des docet, nempe Patrem & Filium esse unum
& idem simpliciter in Natura, sed non esse
unum in Persona, consequenter non erit neces-
se Filio communicari Personam Patris, etiam
in sensu reali.

OBJECIT III. Quælibet Persona est in altera.
Ergo quælibet communicatur alteri, non per
Unionem, ergo per Identitatem.

RESPONDETUR. Videri phrasim hanc mo-
dificandam, nam si una Persona, cum altera
Persona est idem per Identitatem, sequitur
eamdem esse Personam Patris & Filii. Directè ad
Argumentum dici potest, quod una Persona sit
in alia per circuminsessionem, aliàs explicatam,
non autem per Unionem, nec per Identitatem
personarum. Retineri etiam potest distinctio
procedens per Articulum fidei, nempe unam
Personam identificari cum aliâ, sed in Deitate.

INSTAT. Identificari in Deitate, nihil est
distinctum realiter ab extremis identificatis
Patre & Filio. Ergo identificari in Deitate,
est identificari Patrem cum Filio, & quidem
absolute, ac sine ulla restrictione, quia in sensu
reali, sine omni restrictione, Deitas est idem
realiter cum Patre & Filio. Ergo datur in Deo
realis Identitas distinctorum & oppositorum
realiter.

RESPONSUM. Absolute ac sine ulla restrictio-
ne identificari Patrem cum Filio in Natura,
hocque solum secundum Principia fidei, debet
intendere objectio, non autem quod sit absolu-
tè ac sine ulla restrictione Identitas, etiam in
Persona; non enim tantum est necesse attende-
re, ut attendit arguens ad Identitatem in Natu-
rà, sed etiam ad alietatem in Personâ, conse-
quenter non erit necesse unam Personam com-
municari alteri, in sensu reali. Unde directè ad
Argu-

Argumentum dici potest, distingo Consequentiam. Ergo identificari in Deitate, est identificari absolute, ac sine ulla restrictione in Deitate. Concedo, sine ulla restrictione, ita ut detur identificatio, seu communicatio in Persona. Nego Consequentiam, & tamen Vi argumenti quod posuit, quamlibet Personam esse in alia per Identitatem, videtur adstrui Identitas in Persona, dabiturque in Deo realis Identitas, distinctorum & oppositorum realiter, hoc est, Identitas in Natura, ita tamen, ut sit oppositio in Personis, cum tamen Argumentum velit invehere Identitatem in Persona, dicit enim utramque Personam, esse in alia per Identitatem. Identificari item in Deitate à parte rei, nihil est realiter distinctum ab ipsis extremis, est tamen aliquid virtualiter distinctum, consequenter non erit identificatio sine ulla restrictione aut vi cuius identificatio invehatur alia, præter identificationem in Virtualitate Naturæ.

Obijci IV. Pater quæ Deus, realiter identificatur Filio, sed Pater se toto realiter est Deus. Ergo Pater se toto realiter identificatur Filio, ut enim quod se toto Deus est, absolute & sine restrictione Deus est ita, cui absolute identificatur Deus, etiam id ei identificatur absolute, quod Deus est.

RESPONDETUR. Si Ly se toto, identificatur, sumatur etiam pro Persona Conclusionem negat fides, realiter enim distincta Persona Patris, non identificatur realiter Personæ, Filii, si autem Ly se toto non involvat Personam, propositio erit vera, sed non infert intentum argumentis, non infert enim Personam in sensu reali communicari, non infert nullum esse prædicatum conveniens Naturæ, quod in sensu reali non conveniat Personæ. Dici etiam potest argumentum hoc non esse Categoricum, nam imprimis in minori, non ponitur hoc quod subieciatur in Majori, debuisset enim sic formari Propositio. Sed Pater se toto, est Pater quæ Deus, sicque formato Argumento, falsa esset Minor, quia Pater præter formalitatem quam habet, quæ Deus, quæ importat Virtualitatem Naturæ, habet etiam Virtualitatem Personæ. Deinde, videtur in hoc Syllogismo non distribui medius Terminus. Neque enim Majoris sensus est. Omne quod dicit Pater realiter identificatur Filio, & si hunc sensum faciat, falsa erit Major. Denique stando in Principiis de Distinctione virtuali. Distinguitur Major. Pater quæ Deus realiter identificatur Filio, etiam secundum Virtualitatem Paternitatis nego Majorem, sine identificatione hujus Virtualitatis. Concedo Majorem. Et licet quod se toto Deus est, absolute & sine restrictione Deus est, quia in ratione Deitatis, seu in Virtualitate Essentiæ, non datur Distinctio virtualis, tamen cui absolute identificatur Deus, hoc est, Deitas, non erit necesse identificari absolute ei, quod Deus est,

quia illud quod identificatur, potest virtualiter distinguere à natura, adeoque v.g. habere titulum, ne communicetur, quantumvis illi identificata, communicetur.

INSTAT. Pater quæ Pater distinguitur à Filio, & ideo absolute distinguitur. Ergo etiam quia Pater quæ Deus identificatur Filio absolute identificatur. Consequentia probatur, quia cum denominatio, quæ competit Patri quæ Deus est, sit essentialis, & substantialis ut dicunt Patres, & illa quæ convenit Patri, quæ Pater est, saltem aliquomodo non sit essentialis, quia relativa, debet prævalere Denominatio essentialis, non essentiali, & consequenter, potius absolute dicendus est Pater, esse idem, quam distinctus à Filio & hoc Argumentum procedit in sensu reali non formali, post operationem intellectus.

RESPONDETUR. Sy Ly absolute distinguitur, supponat pro Ly distinguitur secundum omnia quæ dicit Pater, distinguitur inquam à Filio, negabit antecedens Fides. Consequenter negabitur Patrem quæ Deum, secundum omnia quæ dicit, absolute identificari, cum non identificetur secundum Paternitatem. Si autem Ly absolute identificatur, & absolute distinguitur supponat illud pro identificari in Natura, hoc autem pro distinguere in Persona veræ sunt propositiones, sed contra nos non faciunt. Posito quod Relationes in Divinis sint transcendentes, falsum erit Relationes aliquomodo non esse essentialis. Quod attinet ad Regulam illam, de denominationibus traditam illa non tenet, etiam posito, quod denominatio Patris non sit essentialis; idque ideo, quia esse idem, est denominatio, quæ debet esse ex integra causa, non esset autem ex integra causa, si absolute dicitur Patrem esse idem cum Filio, licet distinguantur realiter in ratione Personæ. Hoc autem, quod est esse distinctum, est prædicatum negativum quod verificatur, etiam si non nisi sub aliquo conceptu, aliqua non sint idem. Rursus magis est quid principale in homine Anima quam Corpus, & tamen ab hoc principali non denominatur homo spiritualis. Ergo etiam quamvis sit denominatio à Deitate, tantum à principali & essentiali, non sequetur ob identificationem Filii & Patris in Deitate, debere dici absolute illos identificari. Denique in Principiis tenentium distinctionem virtualem dici potest, quod Filius à Patre distinguatur secundum Virtualitatem Personalitatis identificatam Naturæ, secundum autem Virtualitatem Deitatis identificari; adeoque nec absolute distinguere, nec absolute identificari, sed absolute identificari, secundum Virtualitatem Deitatis, & absolute distinguere secundum Virtualitatem Paternitatis. Deinde quando sumitur Pater quæ Pater, sumitur secundum id quod distinguitur realiter à Filio, si sumitur secundum id quod distinguitur realiter, sumitur secundum id, quod absolute

solutè distinguitur, sed quādo sumitur Pater quā Deus, sumitur & secundum id quod distinguitur per ly Pater & secundum id quod non distinguitur hoc est per ly Deus, Ergo non debet dici absolutè identificari, nam absoluta identificatio, aufert distinctionem personarum.

Auctoritates in Oppositum.

Objicit V. idem. Varias Auctoritates.

I. AUCTORITAS est August. lib. 15. de Trinitate, cap. 14. ubi ait *Filium esse Essentiam, de Essentia, hoc omnino quod Pater, non tamen Pater, & libro de Fide & Symbolo cap. 3. ait: Deus cum Verbum genuit, id quod est ipse genuit; & in fine capituli, Hoc, inquit, genuit, quod est ipse qui genuit.*

RESPONDETUR. Has & similes Auctoritates debere ab ipsomet objiciente solvi ob decretoriam auctoritatem Lateranensis, dicitq; Ruiz de Trinitate Disp. 80. Sect. 7. n. 9. quod Patres, qui hoc dicunt congruentes & sanas expositiones exigant & admittant. In particulari, id dici potest Filium esse Essentiam de Essentia, hoc est genitum ex fecunditate naturæ, estque Pater, id quod ipse genuit secundum Deitatem, licet non sit idem secundum Personam, quod significat illud Ly non tamen Pater. Si autem non est idem secundum Personam, non erit necesse Paternitatem etiam in sensu reali communicari Filio. Posset etiam citari August. ex lib. 7. de Trinitate cap. 1. ubi dicitur quod Pater genuerit Essentiam suam, sed illo loco, id sibi proponit Augustinus non nisi per modum Objectionis de quo vide dicta 1. parte Disp. ult. n. 344. aliis autem quæ recitari possent locis solum innuit, quod Filius habeat Essentiam, sed viâ generationis sibi communicatam, hoc est, quia generatur Persona, quæ est idem cum Essentia. Auctoritates autem Augustini in Oppositum infra adferentur.

II. AUCTORITAS ex Richardi lib. 5. de Trinitate cap. 22. ubi damnat tanquam parum tutam, & aberrantem à sententiis antiquorum Patrum doctrinam eorum Theologorum, qui nullo modo concedunt, quod substantia gignat substantiam, vel sapientia sapientiam, &c. *Adferant si possunt auctoritatem, non dico, inquit, plures, sed saltem unam, quæ neget substantiam generare substantiam.*

RESPONDETUR. Imprimis ex Ruiz quod corrigenda sit hæc doctrina Richardi, qui etiam dicit supra Sect. 4. num. 6. ex obliquo sequi aliquid contra ejusdem sententiam, post damnatam doctrinam Joachimi. Quod attinet ad testimonia sacra pro nostra sententia.

Primum Testimonium est Lateranensis Concilii & Innocentii tertii cap. Damnamus.

Secundum Testimonium est Joannis Theologi in Concilio Florentino Sess. 19. col. 3. §. ut exemplum. Communi, inquit, Doctorum sententia, divina substantia nequaquam generat. Vbi loquitur Joannes ex communi sensu, quem tamen pro se dixerat esse Richardus.

Tertium Testimonium est Justiniani in Confutatione dogmatum Aristotelis de naturali ascultatione. De Deo, inquit, cum dicitur ingentus, negatur secundum Essentiam Generatio. Euthymius in part. 1. Panop. tit. 7. Cigni non est Natura, sed Hypostasis, nam si esset Natura, nequaquam in eadem Natura genitum consideraretur & ingentum.

Quartum Testimonium Athanasii lib. 2. de Trinitate contra Anomæum. Pater, Filius & Spiritus Sanctus ingeniti sunt Essentiâ, similia habet & Ephrem Sermone de Pœnitentia, ubi inquit, unam consubstantialis Trinitatis Naturam ingentam. Vide eundem de reprehensione sui ipsius.

Quintum est, August. lib. 7. de Trinit. cap. 2. Nata Sapientia, in uno eorum, quod nata est, & Verbum, & Imaginem, & Filium intelligi, & in his omnibus nominibus non ostendi Essentiam, quare latere dicuntur. Infer natum intelligi Verbum, Imaginem, Filium, non intelligi Essentiam natam, ob textum Augustini. Et in his omnibus, nominibus, inquit, non ostendi Essentiam. Favet & sermone 64. de Verbis Domini, secundum Joan. c. 6. Sicut enim Pater habet vitam in semetipso, sic dedit & Filio habere vitam in semetipso, non participando, sed in semetipso. Infer quomodo non participando habet Essentiam & vitam, si illius Essentia & Vita est genita. Lib. etiam de Fide & Symbolo c. 4. ait de ipsa Patris Substantia natus est, idem existens, quod Pater. Infer non existeret idem quod Pater, si Essentiam haberet genitam, cum Patris Essentia sit ingenita, nec tenebit illud, quod voluit prædictus Recentior, absolutè distingui Patrem à Filio, quomodo enim absolutè distinguitur, si idem existit quod Pater.

Posset & alia plura testimonia adferri. Explicando autem Auctoritates in oppositum, tenendum est quod via generationis habeat Substantiam sibi communicatam, secundum explicationem supra allatam, tenendum & hoc erit, quod frequenter sub nomine substantiæ acceperint Hypostasim Patres. Vera autem est Propositio, quod divina Hypostasis Hypostasim generet.

III. AUCTORITAS est Basilii apud S. Thomam de erroribus Græcorum. *Ipse Filius, inquit, quem dat nobis Pater, est Deus, de Deo essentialiter genitus, habens in se totam essentiam Patris genitam.*

RESPONDETUR. Filium habere totam Essentiam Patris genitam, hoc est viâ generationis communicatam. In oppositum est idem lib. 5. contra Eunomium Ingeniti appellatio significat, quomodo se habeat substantia Dei, & quod nata non sit.

IV. AUCTORITAS est Hilarii lib. 4. de Trinitate, *Nihil nisi natum habet Filius.*

RESPONDETUR. Ideo id dici, quia Esse habet viâ generationis communicatum.

V. AUCTORITAS est Florentini ubi fusè defenditur idem esse dicere Filium esse natum, ex Patre vel à Persona Patris, atq; dicere ex substantia Patris.

Patris. Ergo si ante omnem præcisionem est verum quod Filius sit ex Persona Patris, verum etiam erit quod sit ex Essentia, vel ab Essentia Patris.

RESPONDETUR. Hoc solo sensu id verum esse, quem etiam inibi intendit Concilium, quod Filius sit natus, ex fecunditate Naturæ divinæ. hoc autem sensu Filius est ab Essentia Patris.

INSTAT. Veræ sunt hæ Propositiones in sensu reali, sumendo Essentiam pro Persona, Essentia generat. Essentia generatur. Essentia procedit, sicut etiam hæ. Essentia non generat, Essentia non generatur. Essentia non procedit, sine ulla contradictione, nam licet Essentia sit singularis, quatenus est realiter indivisibilis, in plures Essentias, quia tamen habet multipliciter realem Personalem, potest supponi indefinite & particulariter, imò hæ Propositiones Essentia generat, Essentia non generat, non sunt contradictoriae, sed subcontrariae, sicut non sint contradictoriae. Persona generat, Persona non generat.

RESPONDETUR. Sumendo Essentiam pro Persona, vera est Propositio Essentia generat. Sed nego ita illam sumi debere, ob phrasim Lateranensis, quod definit. Essentia non generat. Concedo has, Persona non producit, Persona producit non esse contradictorias, sed subcontrarias, quia pro alia Persona supponit affirmatio, pro alia Negatio. Non est autem alia Essentia generans seu genita, alia non generans seu non genita, consequenter hæ non sunt subcontrariae sed contradictoriae.

Colliguntur quadam.

COLLIGES I. Quis sit Processus totius hujus difficultatis, asserit communis sententia, si non detur distinctio formalis ex natura rei in Divinis, dari saltem Distinctionem virtutalem, negavit utrumque hic recentior. Instat communis sententia per fidem, Essentia non generat, Paternitas generat si Ly Natura & Ly Paternitas non distinguuntur. Ergo implicabit Mysterium Trinitatis, quia de indistinctis, hæc duo verificari non possunt.

RESPONDET. Recentior, etiam Essentiam generare.

INSTAT. Communis sententia. Lateranense Concilium definivit, quod Essentia nō generet.

CONTRA hoc inculcabatur. Debere aliquo sensu sumptam Essentiam non generare, & quidem nemine cogitante, ut ita salvetur & Mysterium Trinitatis, quod est nemine cogitante, & Decretum Lateranensis, casu autem quo ostendatur, in quo sensu sumpta Natura non generet, cum Paternitas generet, sequenter duo. Imprimis inter Naturam sic sumptam & Paternitatem debere poni distinctionem, ne de eodem indistincto verificetur: generat, non generat, deinde sequitur unum prædicatum convenire Naturæ nemine cogitante, quod non conveniat Paternitati, nemine, inquam, cogitante, quia nemine cogitante, datur Mysterium Trinitatis,

in quo est Natura Divina, de qua enuntiavit Lateranense non generat, & Paternitas, de qua enuntiatur quod generet.

COLLIGES II. Si quis cum Joachimo diceret, non esse in Trinitate unitatem veram, sed per consensionem &c. manifeste esset Hæreticus. Cæterum ita enuntiat Ruiz, loco citato Sect. 4. n. 3. Si quis expressè profiteretur Essentiam divinam esse realiter unam, propriè ac verè &c. Si tamen assereret propriè loquendo, ac de rigore sermonis esse, veras hujusmodi Propositiones Essentia generat, Essentia non generat, &c. foret ejus sententia non modò temeraria, sed etiam periculosa, & errori proxima, casu autem, quo affirmaret eum modum loquendi non esse proprium, ac de rigore sermonis, in hoc eventu, Propositiones illæ, licet merito censerentur inconsideratæ, improprie, ac temerariæ, non tamen essent erroneæ, nec periculosa. Hæc ille.

COLLIGES III. S. Thomam in Joachimo, reprehendere in prima parte q. 39. art. 5. in (.). quod dixerit Essentiam generare. Verba Textus sunt: *Respondendo dicendum, quod circa hoc erravit Abbas Joachim, asserens, quod sicut dicitur, Deus genuit Deum, ita potest dici, quod Essentia genuit Essentiam, considerans, quod propter divinam simplicitatem, non est aliud Deus quam divina Essentia.* Inferriq; clarè potest mens hæc Joachimi ex illo quod agebat Joachim. Si essentia non generat quaternitatem fore, non Trinitatem, alii autem Auctores reprehendunt potius in illo, quod posuerit essentias tres distinctas, inter quas sola sit consensio. Unde etiam dicunt per directum hoc solum esse damnatum in Joachimo, cum etiam non sit damnatus Richardus, qui docuit ante Joachimum Essentiam generare. Videntur tamen posse complanari hi Auctores si attendatur ad duplicem in hac Materia errorem Joachimi Primum errorem magis impugnandum accipit S. Thomas, posteriorem errorem alii Auctores.

DIFFICULTAS III.

Utrum dentur in Creatis Præcisiones Objectivæ.

DICENDUM est. Dari Præcisiones objectivas in Creatis. Videtur hæc sententia esse etiam Aristotelis, qui primo posteriorem text. 39. ait: Dari naturam talem quæ præter particulares & singulares naturas, & trianguli naturam, præter quosdam particulares triangulos, & tamen per oppositos trianguli natura, sunt ipsi trianguli particulares.

PROBATUR I. Quia nihil vetat illas dari. Si autem nihil vetat illas dari hoc ipso dabuntur, quia ea quæ sunt necessaria, si nihil vetat ut sint, hoc ipso erunt. Ut autem aliquid possit præscindi objectivè, est quid necessarium, Quod autem nihil veter dari præcisiones objectivas exinde colligetur, quod ad solvendas objectiones adhibebitur, respiciendo autem ordinariū fundamentum Adversariorum illud non convincit. Si enim non darentur præcisiones objectivæ in Creatis,

Creatis, ideo non darentur, quia deberet dari distinctio virtualis in Creatis, quam asserunt illi non posse dari. Sed hoc non vetat ne adhuc dentur Præcisiones objectivæ, quia adhuc nil vetat dari ipsam distinctionem virtuales in Creatis in ordine ad prædicata secundò intentionalia illaq; data non sequetur adhuc mysterium Trinitatis in Creatis ut supra dictum. Nec sequetur ulla infinitudo in Creatura, nec enim est fundamentum id asserendi, & sicut ex præcisione formali non sequetur ulla infinitudo, ita nec sequetur ex præcisione objectiva, imò potius sequetur limitatio desumibilis ex ipsa alienitate virtuali, faciente & limitante hanc Virtualitatem, ut non sit alia Virtualitas.

PROBATUR II. A pari, Datur in Divinis præcisio objectiva. Ergo & in Creatis.

RESPONDET Arriaga. Plura posse Deo convenire propter ejus infinitatem, quam Creaturæ, nec licitum esse, ab eo quod Deo competit, ut pari argumentari quod etiam Creaturæ competat: ita v. g. non est licitum dicere Deus intelligit per suam substantiam. Ergo & Creatura. Potest communicari Natura divina non communicata Personalitate, Ergo & Creatura poterit. Si ergo hæc Consequentia non valent, nec valebit ex eo inferre, quia dantur præcisiones in Divinis dari etiam illas in Creatis.

CONTRA I. est. Dantur præcisiones objectivæ in Divinis ne hoc arguit infinitatem. Ergo & dabuntur in Creatis, non repugnat enim prædicatum hoc præcisionis objectivæ conjungi finitudini, non potest quidem Natura Creatæ communicari non communicatæ personalitate creata, si sit illi identificata realiter, quia hoc argueret Mysterium Trinitatis, sed hoc non contingeret ut dictum supra, positis præcisionibus objectivis. Deinde putatur communiter ab utraque parte implicare Creaturam per suam substantiam intelligentem actu, quia hoc ipso esset actus purus in intelligendo, ratio autem actus puri intelligendi arguit apud utramque partem Deitatem, datis autem Præcisionibus objectivis in Creatis, non apparet quod sequatur fore Creaturam actum purum, vel participantem prædicatum non nisi Deitati innexum.

CONTRA II. Infinitas Dei est impertinens ad has præcisiones, quod probatur. Infinitas Dei vel tribuit vires intellectui præsciendendi unum ab alio, vel non: si tribuit, Ergo ex perfectione objecti crescit perfectio intellectus intrinseca, & vis cognoscitiva, quod falsum est, alias etiam altissimum Objectum, quale est Deus, redderetur etiam quidditative noscibile, idq; naturaliter ab intellectu Creato, siquidem perfectio objecti, augeat vim intrinsecam cognoscitivæ potentia, si autem infinitas illa Dei, non tribuit vires intellectui ipsi, Ergo hoc, quod intellectus cognoscat naturam divinam, non cognitis personalitatibus, non proficitur id ex infinitate Dei essentia, sed ex ipsius intelle-

ctus efficacia, positi in circumstantia objecti virtualiter multiplicis, quod virtualiter multiplex objectum non posse in creatis reperiri, tu non ostendis aliunde.

CONTRA III. est. Circa objectum infinitum, ex eo, quia multiplex est virtualiter pro sua parte, & pro sua parte intellectus, qui habet vim unam eandemq; Entitatem partiendi per plures Conceptus in adequatos, sequitur dari præcisiones objectivas. Ergo etiam circa objectum finitum, si sit multiplex virtualiter in ordine ad nostras intentiones, accedens intellectus, cum sua vi præcisiva, poterit unam formalitatem cognoscere, non cognita alia ex parte objecti. Et certè, pone per impossibile Deum esse infinitum, & non habere distinctionem virtuales, non dabitur jam in Deo præcisio objectiva. Ergo apparet id ex infinitate non oriri. Et si per impossibile in Creatis seclusa infinitudine, daretur Mysterium Trinitatis, hoc ipso darentur & præcisiones objectivæ, cur non enim enuntiaripotest, producit personalitas creata ex parte objecti, non producit ex parte Objecti natura, & tamen tunc ut ponit suppositio non foret ulla infinitudo. Ergo apparet præcisiones non arguere formaliter infinitudinem, & sicut non rectè quis responderet ex eo non dari præcisiones objectivas in Creatis, licet dentur in Divinis, quia Creatura non est Omnipotens, eo quod immensitatis Formalitas non spectet ad præcisiones objectivas, ita nec per infinitudinem rectè responderetur, cum etiam illa non habeat nexum formalem cum præcisionibus objectivis.

PROBATUR III. ex principiis Oppositorum. Potest in Principiis Oppositorum unum idemq; realiter cognosci clare, & non cognosci clare. Potest item respondere intra eandem Entitatem denominatum ab intellectu, quod est animal, & non respondere denominatum ab intellectu, quod est animal, sed respondere rationale. Potest concipi una eademque Entitas in ordine ad hæc Connotata, & non concipi in ordine ad alia connotata. Ergo poterit idem cognosci ex parte objecti & non cognosci, adeoque haberi præcisio objectiva, & si per Oppositos in Casu Antecedentis qui continet doctrinam Oppositorum, non sequitur de una eademq; re verificari duo contradictoria, ita nec sequitur in nostris principiis, qui etiam ostendimus non ratione ejusdem hoc esse v. g. formaliter animal & hoc formaliter rationale.

ADDO, si quis attendat quo in sensu admittantur præcisiones objectivæ a nobis, vix superesse nisi quætionem de voce, non enim hoc sensu admittuntur, quasi dum attingo animal, illud comparatè ad statum realem non sit rationale, sed quia animal in statu intentionali, & prout repræsentatur, est objectum tale, ut in illo prout repræsentato non respondeat rationale; ita ut tantum illa cognitio animalis non repræsentet nobis rationale, sed ut & ipsum objectum prout repræ-

representatum, quod est animal, non representet rationale, & per hoc quia concedimus non tantum cognitionem v.g. representantem Animalitatem, non representare rationalitatem, sed etiam quod in ipso objecto prout respondente representationi, non respondere Rationalitatē, differimus à Negantibus Præcisiones objectivas. Hinc per nos nec Cognitio ipsa animalis representat rationale, nec ipsum animal, quod est representatum, seu objectum representationis representat illud. Quod autem illud objectum, quod est animal, si sumatur prout representatur, non representet in se rationale, vel exinde habetur, quia experitur anima, ita sibi tunc non presentari objectum, quod est rationale, sicut experitur sub eodem objecto quod est animal, non sibi representari lapidem. Ergo apparet ex parte objecti, non esse illud representatum.

CONFIRMATUR Conclusio. Contra particulares aliquorum in hac materia modos loquendi, præcipue eorum qui dicunt, ex parte objecti, quando cognoscitur animalitas, cognosci rationalitatem, licet tunc non cognoscatur rationalitas ex parte actus, certè enim in intelligibile est, aliquid esse denominatum à cognitione, & non esse actum cognitionis circa illud, sicut non potest dici album aliquid, si illud albedo non dealbet, nec est quidquam visum ex parte objecti oculariter, quod non sit visum ex parte actus. Quæ omnia in hoc resoluntur, quia illud cognitum, illud dealbatum, illud visum, esset denominatum sine ratione sua formalis, quod est Cognitio, Albedo, Visio. Unde jam ulterius urgetur hæc ratio. Id quod est cognitum ex parte objecti, debet habere rationem formalem constitutivam sui in esse cognitio ex parte objecti, hæc autem constitutiva formalis ratio, non est nisi ipsa cognitio ex parte objecti, quæ enim alia esset & tamen tunc habetur negatio cognitionis ex parte Objecti secundum dicta supra quomodo ergo habetur cognitum ex parte Objecti.

Punctum Difficultatis 1.

Respondetur oppositis Fundamentis.

OBJICITUR I. Implicat idem produci & non produci. Ergo etiam implicabit idem cognosci & non cognosci.

RESPONDETUR. Disparitatem esse, quia ex priori sequitur distinctio virtualis, in ordine ad prædicata physica, idq; in Creatis quod absurdum est. Non sequitur autem id ex Consequenti.

OBJICITUR. II. Per Cognitionem intuitivam non potest fieri præcisio objectiva. Ergo nec per abstractivam.

RESPONDETUR Negando Antecedens in prima parte. Disparitas etiam est, quia quando intellectus concipit res intuitivè, concipit eas prout spectantur à parte rei & in esse physico, in quo nulla præcisio & inadæquatio, quæ inadæquatio potest esse in statu Logico & representationis.

OBJICITUR III. Non datur distinctio virtualis in

Creatis, alioqui res creata per mysterium Incarnationis essent explicanda. Ergo nec præcisio.

RESPONDETUR. Si daretur in Creatis Virtualis distinctio in ordine ad prædicata Physica verum tum non nisi fore Antecedens.

INSTABIS. Si detur quæcunq; virtualis distinctio in Creatis, sequitur nunquam nos posse procedere tunc in forma Syllogistica, antequam nobis cognitum sit, quæ membra sint distincta virtualiter, & ita posito hoc Syllogismo: Omne risibile est animal, omne rationale est risibile. Ergo omne rationale est animal, poterit huic Syllogismo negari Consequentia, eo quod fieri possit, ut aliqua à medio termino non distinguantur virtualiter distinctuantur autem inter se: sicut v. g. hic Syllogismus: hæc Essentia Divina est Paternitas. Filiatio est essentia Divina, Ergo filiatio est paternitas, hic inquam Syllogismus non tenet in sententia distinctionem virtualem in Divinis tenente. Ergo nec in Creatis tenebit.

RESPONDETUR. Syllogismus illum in Creatis non æquè se habere ac in Divinis, quia Consequentia illa in Divinis non tenet ob distinctionem virtualem in ordine ad prædicata Physica, quæ non habetur in Creatis. Rursus vi hujus argumenti, sequitur etiam distinctionem rationis ratiocinata, destruere formam Syllogisticam; quia fieri potest ut aliqua à medio termino non distinguantur ratione ratiocinata distinguantur inter se. Denique concedi posset quod inter præcognita de subjecto & prædicato debeat esse, an sint distincta virtualiter, & sicut alia præcognita non efficiunt formæ Syllogisticæ ita nec hoc. Adde num. 6. dicit Oviedo hoc argumento utens, distinctione virtuali non destrui formam Syllogisticam, & tamen numero 15. dicit: Negari posse Consequentiam ob distinctionem virtualem.

OBJICITUR IV. Cognitio sensuum non præscindit. Ergo nec Cognitio intellectiva.

RESPONDETUR. Disparitatem esse quia sensus non attingit nisi sensibile. Rationes autem illæ ad quas attendit præcisio objectiva, non sunt sensibiles. Deinde quia sub intellectione ut sic, continetur præcisiva cognitio. Si ergo sensus non participat rationem communem præcisionis objectivæ, quæ est intellectio, nec poterit sensatio esse præcisio.

OBJICITUR V. Ita se habet cognitio animalis ad rationale, sicut se habet istius termini homo cognitio comparati ad rationale, & tamen rationale & homo non præscindunt objectivè.

RESPONDETUR Communiter, disparitatem esse, quia inter hominem & animal rationale, non datur distinctio virtualis, quæ datur inter animal & rationale. Hinc quamvis rudis aliquis putaret Petrum esse hominem, sed non esse animal rationale, non præcinderet objectivè defectu ejusdem distinctionis. In nostris principiis disparitas est quia ratio communis animalis, non est ratio communis rationalis, jam autem ratio communis hominis est ratio communis animalis rationalis, præcisiones

† N

autem

autem objectivæ supple in creatis, dantur nonnisi inter rationes communes.

INSTABIS I. Illa cognitio animalis ejusdem præcisiva à rationali, vel est præcisio realiter hominis, vel non est præcisio realiter hominis; non primum, quia hoc ipsum non esset præcisum objectivæ à rationali quod importat homo; non secundum, quia illud animal est realiter homo.

RESPONDETUR. Cognitionem illam animalis, esse cognitionem realiter hominis sed inadæquatè spectati, homo autem inadæquatè spectatus non dicit rationale. Deinde illa cognitio est cognitio realiter hominis pro statu physico, illa enim animalitas pro statu physico, est realiter homo; sed non est realiter hominis, quasi pro statu Metaphysico, totum hominem importet.

INSTABIS II. Ex Oviedo. Implicat ex duabus formalitatibus creatis unam identificari cum alia tertia, & non identificari alteram cum eadem. Ergo implicat animal identificari cum termino formali hujus cognitionis, quæ cognoscit animal & rationale identificatum cum animali, non identificari cum eodem termino. Ergo implicat animal esse terminum cognitionis & rationale non esse terminum cognitionis.

RESPONDETUR. Negando secundam illationem. Ratio, quia Concedo ipsum animal quod est terminus cognitionis identificari rationali pro statu physico, sicut identificatur homini, sed si non cognoscatur objectum adæquatè, nego quod omnia realiter identificata inibi cognosci debeant, identificariq; sibi realiter pro statu Metaphysico.

INSTABIS III. Si cognito animali hominis, non cognosceretur rationale, hoc ipso non cognosceretur hæc animalitas, quia verus est iste Expolitorius: hæc Entitas est rationalis, at rationale est non cognitum. Ergo hæc Entitas est non cognita. Ergo ulterius hæc Entitas non est cognita; nam à sensu infinitante licitum est arguere ad Negativum in simili: Homo est non lapis, Ergo non est lapis.

RESPONDETUR. Distinguendo Majorem hæc Entitas est rationalis sumpta adæquatè, Concedo Majorem. Sumpta Inadæquatè, Nego Majorem. Distinctoque Consequentem, Nego Consequentiam. Inadæquatè enim accepta hæc Entitas, dicit animalitatem cujus essentia non est esse rationale.

OBJICITUR VI. Impossibile est objectum unum & Indivisibile secundum aliquid sui attingi & secundum aliquid sui non attingi. Si autem darentur præcisiones Objectivæ fieret hoc, nam Indivisibilis Entitas hominis, posset in duos inadæquatos Conceptus hominis dividi.

RESPONDETUR. Invertendo argumentum in quantum Oppositi dicunt ex parte actus idem indivisibile objectum attingi clare, non attingi clare. Rursus vera est Major, si objectum ita sit indivisibile ut excludat virtuales multiplicitates & diversa connotata.

INSTABIS. Non potest punctum indivisibile se-

cundum aliquid tangi, & secundum aliud non tangi. Ergo & in præfenti idem dicendum.

RESPONDETUR. Disparitas est, quia in Casu Antecedentis sequeretur dari partem tactam & non tactam realiter, adeoque non esset jam illud indivisibile realiter, utpote involvens partes: cognitio autem nostra non poneret in objecto indivisibili partes aliquas distinctas realiter, adeoque præcisio staret cum reali indivisibilitate objecti, non staret contactus ille. Deinde quia in Casu Antecedentis saltem deberet admitti in creatis distinctio virtualis in ordine ad prædicata physica quod repugnat; non autem sequetur illam admitti, positis præcisionibus objectivis.

Punctum Difficultatis 2.

Respondetur reliquis objectionibus.

OBJICITUR VII. Si animal sine differentis conciperetur, esset Ens rationis, sed hoc est falsum. Ergo:

RESPONDETUR. Quod non fieret tunc Ens rationis proprium, neque enim animal erit quid impossibile, per modum possibilis apprehensum. Conjunctio item horum prædicatorum vivens sensitivum non est conjunctio impossibile, fieret tamen Ens rationis quoad modum illud faciendi, quia sicut Ens rationis, non fit nisi ab intellectu, ita nec fit præcisio objectiva.

OBJICITUR VIII. Distinctio debet esse in intellectu. Ergo nullæ dabuntur præcisiones objectivæ.

RESPONDETUR. Distinctionem debere esse subjective in intellectu, terminativè in objecto, ex eo autem non sequetur, nullas dari præcisiones objectivas.

INSTAT Quidam. Esse cognitum, esse visum, esse amatum, sunt denominationes extrinsecæ objectis, nec se tenent ex parte objecti, sed tantum ex parte actus. Ergo similiter hæc denominatio, esse præcisum seu esse distinctum per rationem animal à rationali, non se tenet ex parte objecti sed ex parte actus; sicut enim cognitio non est in objecto, sed in intellectu, ita & præcisio cum sit actus intellectus, non est in objecto sed in intellectu.

RESPONDETUR. Indubie sicut esse cognitum est quid extrinsecum objecto, ita & esse præcisum, est quid extrinsecum rei, à parte rei & Physicè spectatæ, sed illud quod additur nec se tenet ex parte objecti explicari debuit; si enim facit hunc sensum: quod non ex objecto cognitio oriatur quæ denominat cognitum, vera est propositio, sed si sit sensus nullum dari cognitum objectivum, amatum objectivum, falsa est propositio nec probatur, consequenter dabitur etiam præcisum objectivum, adeoque & præcisiones objectivæ.

Qb.

OBJICITUR IX. Si darentur præcisiones ob-
jectivæ deberent esse veræ seu non diffor-
mes objectis; sed essent diffformes objectis, ut
probat. Quia conciperetur animal, sine diffe-
rentia rationalis V. G. in homine, quod in homi-
ne est cum differentia rationalis. Ergo concipe-
retur falso & difformiter objecto.

RESPONDETUR. Præcisiones objectivas, hoc
ipso quia sunt notie inadæquate, debere esse
conformes, non objectis adæquate sumptis, sed
objectis inadæquate sumptis, jam autem animal
inadæquate acceptum, dicit non nisi vivens sen-
sitivum, cui objecto est conformis notitia præ-
scindens objectivè animal. Addi potest ex men-
te S. Thomæ, quod falso conciperetur animalitas
hominis sine rationalitate, si de illa negaretur ra-
tionalis, sed non falso, si solū tunc nō attingatur.

INSTABIS I. Quando ratio communis abstracta
conformatur objecto Metaphysicè seu inadæ-
quate spectato, conformatur cum Petro V. G.
vel homine, secundo intentionaliter spectato,
vel cum eodem primo intentionaliter spectato,
si conformatur cum illo, secundo intentionaliter
spectato, ergo secūda intētio seu præcisio ob-
jectiva cōformatur non objecto prout est: ideoq;
non erit jam vera, quia veritas dicit conformita-
tē cum objecto prout est; eritq; conformatio al-
teri secūda intentioni, de qua ipsa quærendū re-
stabit: cui cōformetur, dabiturq; processus in in-
finitū; si autē præcisio objectiva cōformatur Pe-
tro primo intentionaliter spectato, ergo aliqua
inadæquatio, erit nemine cogitante, aut aliqua
distinctio inter animalitatē v. g. & rationalitatē.

RESPOND. Rationem communē v. g. anima-
lis conformari Petro v. g. primo intentionaliter
spectato, sed inadæquate, quæ ipsa inadæquatio
non est quidem nemine cogitante formalis, est
tamen fundamentaliter & in potentia, sicut &
universale, quæ ipsa fundamentalitas, salvat ne
illic sit distinctio, nemine cogitante.

Dici etiam posset rationē cōmunem animalis
conformari v. g. Petro secūdo intēntionaliter spe-
ctato, in quantum jam importat, ex vi intellectus
distinctiōē, inter animalitatem, & rationalitatē.
Ipsa verò distinctio non importabit secūda in-
tentionem, sed importabit conformitatem cum
fundamēto, ut scilicet illud dicatur esse actū distin-
ctū per opus intellectus, quod fundamentaliter,
& potentialiter, & in radice erat distinguibile.

INSTABIS II. Non inest Petro communis ra-
tio præcisā. Ergo illi conformis non est præci-
sio objectiva, ergo nec vera erit.

RESPONDETUR. Non inest quidem Petro,
ratio communis præcisā actu, tamen inest funda-
mentum præscindendi rationem communem,
cui infundatur præcisio.

INSTAT quidam III. In Camestres. Animal Pe-
tri actu nemine cogitante est capax cognosci in
sensu Virtuali per præcisivam cognitionem ex-
pressivam solius animalis: Rationale Petri actu
nemine cogitante non est capax cognosci in sen-

su virtuali per præcisivam cognitionem expres-
sivam solius Animalis. Ergo Animal Petri actu
nemine cogitante non est Rationale Petri.

RESPONDETUR. Imprimis hoc Argumentum
solvi debet ab ipsomet Arguente ne prober ali-
quid contra Mysterium Trinitatis adeoq; mul-
tum, sic enim retorquetur Argumentum: Pater-
nitas actu nemine cogitante est capax cognosci
in sensu virtuali per præcisivam cognitionē ex-
pressivā solius Paternitatis. Natura Divina actu
nemine cogitante, non ex capax cognosci in
sensu virtuali per præcisivam cognitionem ex-
pressivam solius Paternitatis. Ergo Paternitas
actu nemine cogitante non est Natura Divina,
aut potius directē inferendo, ponatur subiectum
Majoris, pro prædicato Conclusionis: Ergo Na-
tura Divina actu nemine cogitante non est Pa-
ternitas. Ubi ut vides inferitur Conclusio fal-
sa etiam in Principiis arguentis, falsum enim est
in illius principiis, imò & fidei, Naturam Divi-
nam actu nemine cogitante (intellige realiter)
non esse Paternitatem. Et si sine distinctiōe ulla
admittendæ essent illæ præmissæ, negaret sibi
ipsi Arguens consequentiam, quam nē neget
distinguentæ essent præmissæ, & per proportio-
nem consimili distinctiōe utentur illi, qui ad-
mittunt præcisiones objectivas. Concedo qui-
dem non debere tribui Creatis, quod concedi-
tur in creatis, sed nec nos similem admittimus
distinctiōem virtualem in Creatis; at tamen,
etiam ab Arguente non debent assumi proposi-
tiones tales tanquam veræ, ex quibus servata for-
ma & mutata sola materia, inferitur falsum. Di-
rectē posset sic distingui Major. Animal Petri
actu nemine cogitante est capax cognosci in
sensu virtuali per præcisivam cognitionem ex-
pressivam solius Animalis, ita ut non competat
in sensu reali hæc capacitas etiam alteri virtuali-
tati. Nego Majorem ita ut hæc capacitas com-
petat in sensu reali alteri virtualitati concedo
Majorem. Sed Rationale Petri nemine cogi-
tante non est capax cognosci in sensu virtuali
per præcisivam cognitionem expressivam solius
animalis, ita ut tamen in sensu reali, sit capax ita
cognosci Concedo Minorem. Ita ut nē in sensu
quidē reali sit capax nego Minorem. Ergo ani-
mal Petri actu nemine cogitante non est Ratio-
nale Petri, nego consequentiam.

Utraque hæc præmissa, vel si mavis dicere En-
thymena bipartitum in sua partitione imitans
Camestres, inponit hanc Majorem: Quando
virtualitas est capax cognosci in sensu virtuali
per præcisivam cognitionem expressivam sui,
hoc ipso, altera virtualitas non est capax cogno-
sci in sensu reali, vel non dicit identitatem
phyticam cum altera virtualitate, sed hæc Ma-
jor negatur, ut videre fuit in aliis dictis.

OBJICITUR X. Si darentur præcisiones
objectivæ, tunc in conceptu animalitatis Petri
& in conceptu rationalitatis Petri aliud ex parte
objecti conciperetur. Sed non concipitur aliud,
Ergo

Ergo. Minor probatur, quando concipio animalitatem Petri, cum non detur per connotantes distinctio ex Natura rei nemine cogitante, fit ut debeam tunc concipere ipsum Petrum, prout est principium actuum sentiendi. Et quando concipio rationale concipio ipsum Petrum prout est principium actuum rationandi. Ergo non aliud concipio ex parte objecti in animalitate, aliud in rationalitate cum utrobique ex parte objecti, etiam prout representati, respondeat Petrus.

RESPONDETUR. Animalitas Petri dupliciter spectari potest, in primis spectari potest animalitas Petri, quæ est à parte rei, prout est à parte rei. Secundo spectari potest animalitas Petri, quæ est à parte rei (nam etiam à parte rei est Petrus vivens sensitivum, hoc autem est à parte rei esse animalitatem) non prout est à parte rei, sed prout subest nostris conceptibus. Animalitas ergo Petri, quæ est à parte rei, prout est à parte rei, non potest præscindere à rationalitate, quia utrobique ut probat objectio, respondet illi, idem Petrus ex parte objecti. Cæterum animalitas Petri, quæ est à parte rei, si spectetur non prout est à parte rei, sed prout substat nostris secundis Intentionibus fundamentum in re habentibus, jam tunc animalitas Petri præscindet objectivè à rationalitate, spectabiturque animalitas secundum rationes communes & Metaphysicas, quo casu non respondebit sub conceptu animalitatis rationalitas, quia nec respondebit ipse Petrus, à quo ipso tunc jam præscindetur.

OBJICITUR XI. Si darentur præcisiones objectivæ, non esset ratio cur inter aliquas potius rationes dentur & non inter omnes.

RESPONDET cõmunis sententia, illic dari præcisiones objectivas, ubi datur illarum fundamentum, illic autem datur fundamentum, ubi datur distinctio virtualis, illic autem est distinctio virtualis, ubi æquivalentia ad plura, ubi reperibilibus unius formalitatis sine alia.

Universaliter adhuc dici potest illic esse præcisionem unius formalitatis ab alia, eamque objectivam, ubi ratio communis unius, non est ratio communis alterius.

Probatur, quia ex dictis præcisio objectiva datur inter rationes communes, & ubi est diversitas rationum communium, erit etiam & præcisio objectiva.

INSTABIS. Vel risibile præscindet à rationali vel non præscindet, si non præscindet, non erit hujus ratio, si præscindet. Ergo & reliqua omnia præscindet objectivè.

RESPONDET communis sententia non dari illic præcisionem objectivam, quia non datur reperibilibus risibilitatis sine rationalitate. In nostris principiis dici potest, etiam risibilitatem præscindere objectivè à rationalitate. Ratio quia definitio risibilitatis, non est definitio rationalitatis, consequenter ratio cõmunis unius, non est ratio communis alterius. Admittimus autem præcisiones objectivas in rationibus cõ-

munibus. Et certè ratio effectus Metaphysici, non est ratio communis causæ Metaphysicæ, risibilitas autem est effectus, imò & accidens Metaphysicum: rationalitas autem est causa & essentialis differentia. Universaliter ergo hæc præscindunt objectivè, quæ non comparantur ad se sicut definitio & definitum, quomodo comparantur inter se, v.g. ratio communis hominis, & ratio communis animalis rationalis.

Noro. Fieri posse ut quædam rationes sub una formalitate non præscindant, & sub alia præscindant, & ita fundamentum in circumstantia termini positum à relatione non præscindet objectivè, quia esse ad aliud est ratio communis & definitiva utriusque illius objecti, licet fundamentum sub formalitate absoluti spectatum, à relatione quæ importat esse respectivum, præscindi possit.

Punctum Difficultatis 3.

Argumenta Recentiorum.

OBJICIT I. P. Modzelevski, vir boni & applicati ingenii. Non est possibilis in rebus creatis distinctio virtualis intrinseca in ordine ad prædicata intentionalia. Ergo neque dantur præcisiones objectivæ.

RESP. Hos terminos secundum quod hic sumitur non stare secum, quia non junguntur secum ly intrinsecum & ly intentionale: sicut non junguntur secum ly intrinsecum & ly extrinsecum: sicut enim si quid sit intrinsecum, extrinsecum nõ est ita si intrinsecum sit, intentionale non est. Potest quidè dari aliquid extrinsecum intrinsecè requisitum quia ly intrinsecè non excludit nisi modum extrinsecè, non autem ipsum extrinsecum, nec ratione ejusdem verificabitur extrinsecum & intrinsecum: hic autem ratione ejusdè verificaretur. Immo ex hac ipsa instantia roboratur intentum, tum quia non datur aliquid intrinsecè & extrinsecè simul ratione ejusdè. requisitum; ita & in præfenti non potest dari virtualis intrinseca seu ad prædicata intrinseca distinctio; & tamen ad prædicata sola intentionalia adeoque extrinseca ordinata. Unde jã conc. Ant. & nego Conseq. Quod si intèdat objiciens. Si non daretur talis distinctio in creatis, qualis habetur inter naturã divinã & Paternitatẽ, hoc ipso nec dandas in creatis præcisiones objectivas. Negabitur hæc sequela.

INSTAT I. Idem contradictoria intentionalia nequeunt identificari realiter. Ergo etiam formalitates, in quibus includuntur hæc contradictoria intentionalia, nequeunt identificari realiter: alias eo ipso & prædicata in illis inclusa, deberent identificari realiter: Atqui in formalitatibus distinctis virtualiter intrinsecè in ordine ad prædicata intentionalia includuntur prædicata contradictoria intentionalia: quia in una includitur cognitum in alia non cognitum per eandè cognitionem. Atqui propter hujusmodi contradictoria verificanda statuitur inter illas distinctio virtualis intrinseca: Ergo formalitates distinctæ virtualiter in ordine ad prædicata intentionalia nequeunt identificari realiter: aliunde verò debent

debeant esse realiter identificata ut conceditur: Ergo & sunt realiter identificata, & non sunt.

RESPONDETUR. Non admitti per Nos distinctionem virtutalem intrinsecam, & tamen ad predicata intentionalia: Si enim esset Virtualitas ut hic accipitur intrinseca, esset ad predicata intrinseca non extrinseca, ordoque non ad intentionalia tantum. Rursus secundum dicta superius in simili, immerito imaginatur arguens, quod predicata cogniti adequatè identificentur, v. g. essentia, cum predicatum cogniti, importet cognitionem quæ distinguitur realiter ab essentia, quæ cognoscitur, sicut ergo illa cognitio non identificatur essentia; ita nec identificari debet iis quæ sunt idem physicè cum essentia, tantumque essentia cognita secundum essentia rationem, identificabitur sibi, secundum quam rationem identificabitur etiam aliis, cum quibus est idem physicè.

Directè ad Argumentum dici potest Conc. Ant. sed nego formalitates quibus illa predicata intentionalia competunt identificari secum non posse: Dico quibus illa predicata intentionalia competunt, non autem in quibus includuntur; Nego enim in essentia, quæ cognoscitur includi seu identificari cognitionem. Nego ulterius casu, quo formalitates identificantur: quibus competunt predicata contradictoria intentionalia, hoc ipso contradictoria intentionalia inter se identificanda. Concedo quod uni formalitati competat esse cognitam, alteri competat non esse cognitam, sed non probatur quod hæc formalitates, quarum uni competit esse cognitam alteri non cognitam identificari non possint, quod debebat probare. Unde concedo hanc primam Propositionem, uni formalitati competit esse cognitam, alteri non cognitam. Concedo & hanc secundam, quod propter predicata contradictoria verificanda concedatur hæc distinctio. Sed nego Conseq. hanc, Ergo formalitates distincte virtualiter in ordine ad predicata intentionalia nequeunt identificari: Nego inquam Conseq. quia in antecedentibus his duabus propositionibus nihil actum de identificatione. Alia paulò methodo ex dictis satisfat huic objectioni, quod intentionalia contradictoria, si sint ratione ejusdem Formalitatis intra eandem entitatem realem identificari non possint, secus si non sint ratione ejusdem formalitatis, nec enim jam tunc contradictoria erunt, consequenter & formalitates quibus competent, poterunt identificari præcisivè, quia dum competit uni Formalitati esse cognitum, competet & alteri in sensu reali, & identico loquendo de creatis. Si autem quod competet uni Formalitati competet & alteri in sensu reali quomodo & illa non identificabuntur inter se. Ad do, argumentum probare quod nec in Divinis dantur Præcisiones objectivæ.

Sed quidquid sit de modo prædictam difficul-

tatem proponendi, attendi adhuc potest ad objectum difficultatis in hoc stantis. Cognitum & non cognitum non possunt identificari. Ergo nec formalitates seu Virtualitates, quibus competunt illa contradictoria identificari possunt. Sed retorqueo imprimis Argumentum. Album & non album identificari secum non possunt, numquidné paries nunc albus, postea non albus non potest esse idem realiter. Sicut autem albedo accedit ei quod denominatur album, & est distincta realiter à subiecto; ita & cognitio accedit ei quod noscitur, estque distincta realiter ab essentia. Directè autem ex dictis in simili dici potest, quod cognitum, & non cognitum secundum rationem materiale acceptum & secundum id, supra quod cadit cognitio & non cognitio identificari possint: quia tam cognitum, quam id quod non cognoscitur possunt esse quid positivum, adeoque non comparari inter se sicut ens & non ens, quæ inidentificabilia: Et si potest unum idemque exclusivum etiam virtualitatis nunc esse cognitum, nunc non cognitum, esseque hoc non obstante, illa duo, sibi identificatur: cur ergo etiam identificari non poterit cognitum, quod est una Virtualitas, cum non cognito, quod est alia Virtualitas. Si autem accipiat cognitum & non cognitum formaliter, ratione scilicet cognitionis & non cognitionis, cum hæc inter se comparentur, sicut esse & non esse, & unum sit positivum alterum negativum, nec unquam competet ut idem sit cognitio & non cognitio, etiā successivè; ideo hæc duo identificari secum non poterunt: licet cognitum materialiter sumptum seu pro eo quod cognoscitur, possit identificari cum eo quod non est formaliter cognitum. Et sicut ratione diversorum connotatorum, potest attingi una eademque entitas, nunc clarè nunc non clarè, potestque ipsum illud, cujus illa sunt connotata, unum idemque esse, licet ipsa connotata inter se, identificari non possint; ita & in præsentia. Quæ omnia ulterius in hoc resolvuntur, quia implicat cognitionem & non cognitionem identificari inter se, non repugnat autem, idem ratione unius Virtualitatis habentis diversa connotata nosci, non nosci aliam Virtualitatem, idque ob disparitatem aliam.

Ne autem arguenti præscindatur filium, & redeundo ad principium aliàs usurpatum dici potest, quod cognitum & non cognitum non sint vera contradictoria, quia nec est illorum Verificatio ratione ejusdem Virtualitatis. *Hinc jam urgens:*

INSTAT II. Saltem animalitas quatenus est virtualiter condistincta rationalitati, est secum omnino idem etiam virtualiter. Ergo erunt verè hæc contradictoria, est idem virtualiter in ordine ad predicata intentionalia, non est virtualiter idem in ordine ad predicata primò intentionalia. Ergo hæc predicata nequeunt inter se identificari. Ergo illæ formalitates in quibus includuntur, nequeunt identificari realiter.

† N 3

RESPON-

RESPONDETUR. Jam supra hæc phrasis de inclusionem rejecta. Si autem ponatur ly formalitates, quibus illa prædicata competunt, sic correcto argumento conceditur totum. Neque enim per nos verificari hæc duo possunt, virtualitas animalitatis est cognita, virtualitas animalitatis non est cognita. Verificari autem potest hæc virtualitas rationalitatis non est cognita.

INSTAT II. Non possunt inter se identificari virtualitas animalitatis cognita, & virtualitas animalitatis non cognita. Ergo neque identificari possunt inter se animalitas cognita, rationalitas non cognita.

RESPONDETUR. Imprimis retorquendo argum. in Divinis, ubi Paternitas quoad suam virtualitatem cognita, Paternitas quoad suam virtualitatem non cognita identificari non possunt, & tamen hoc non obstante Paternitas & natura identificantur, quarum uni potest competere esse cognitum, alteri non esse cognitum. Unde argumentum si quid probat, multum probat, quia urget etiam contra divina. Rursus repugnat animalitatem cognosci quoad hæc connotata, nec hæc duo identificari possunt, & tamen potest cognosci animalitas quoad hæc connotata, non cognosci rationalitas, quoad hæc connotata, possuntque hæc duo inter se identificari. Ita & in præsentī idem dicendum. Nam etiam præcisiones objectivæ attendunt ad diversā connotata. Directè autem dici potest, quia cum virtualitas animalitatis cognita, & eadem non cognita, comparentur inter se sicut esse & non esse, idque ratione ejusdem, adeoque contradictoriè, identificari secum non possunt. Jam autem rationalitas non cognita, animalitas cognita, non comparantur inter se sicut esse & non esse, sed sicut esse & esse, sunt enim hæc propositiones nonnisi contrariæ, ideo adhuc inter se identificari possunt.

OBJICIT II. idem. Supponitur dari præcisiones objectivas, inter formalitates pro statu intentionali & objectivo: hoc autem non potest dici. Quia animalitas Petri pro statu intentionali est concretum ex entitate Petri, quæ est à parte rei, & cognitione præcisiua respondente huic voci, animal: similiter rationalitas pro statu intentionali est alterum concretum ex eadē omnino entitate Petri, quæ est à parte rei, & cognitione præcisiua, respondente huic voci rationale: quæ duo concreta, sunt à se realiter distincta inadæquatè, ratione scilicet cognitionum præcisiuarum. Ergo dum dicis dari præcisiones objectivas inter animalitatem & rationalitatem pro statu intentionali, non verò reali, sensus est, quod inter concreta distincta realiter inadæquatè dentur, præcisiones objectivæ; non verò inter aliquas formalitates realiter adæquatè identificatas. Ergo conceditur quod intendunt objicentes, non inter formalitates adæquatè identificatas, adstruendo has præcisiones: nemo e-

nim negat de concretis realiter inadæquatè identificatis, posse verificari contradictoria non tantum intentionalia, sed etiam physica.

RESPONDETUR. Quando conceditur pro statu intentionali dari præcisiones objectivas, negatur quod per statum intentionalem intelligatur animalitas & cognitio, sed intelligitur objectum, quod est à parte rei non ita respondens adæquatè, ut est à parte rei, sed inadæquatè, aut secundum unam formalitatem, quæ si comparetur ad se prout est à parte rei, est idem realiter cum illa altera formalitate. Unde per animal in statu intentionali spectatum non intelligitur per nos concretum ex vivente sensitivo & cognitione: sed intelligitur potius objectum respondens & relucens illi notitiæ, illi præcisioni, licet non ita prout est à parte rei. Deinde alia est hæc quæstio, quid est status intentionalis, & alia de eo quod respondet pro statu intentionali, indubiè status intentionalis realiter loquendi, est objectum & cognitio, hoc autem quod respondet pro illo statu, est solum objectum, quod quia à se non distinguitur realiter etiam inadæquatè, sicut concessis præcisionibus objectivis pro statu intentionali, non concedantur illæ inter formalitates inadæquatè realiter distinctas.

Continuatur Solutio.

INSTAT I. Animalitas & rationalitas pro statu intentionali, nihil aliud sunt, quam animalitas & rationalitas in statu reali sumptæ: hoc est, ipsa entitas Petri quæ est à parte rei: Ergo præcisiones objectivæ, & verificatio prædicatorum contradictoriorum intentionalium, competunt juxta te animalitati & rationalitati sumptis in statu reali: quod ipsum negatur ab oppositis.

RESPONDETUR. Animalitas & rationalitas, si comparentur ad se prout sunt à parte rei, & adæquatè spectentur, sunt ipsa entitas Petri, sed secundum se, prout sunt in statu intentionali, non sunt entitas Petri adæquatè, sed inadæquatè: & quia res in statu reali, est nonnisi adæquatè, prout est; si dantur præcisiones objectivæ rei inadæquatè spectatæ, hoc ipso non dantur pro statu reali. Unde alia est hæc propositio. Objectum quod est pro statu intentionali si comparetur ad se prout est à parte rei est, v.g. rationalitas & hæc propositio est verā; alia hæc, objectum quod est pro statu intentionali, si sumatur prout est pro statu intentionali, prout relucet cognitioni, propositioni &c. est rationalitas, & hæc propositio est falsa; si falsa, hoc ipso sequetur præcisiones objectivas pro statu intentionali, non pro reali dari.

INSTAT II. Animalitas præscindens objectivè pro statu intentionali, est quidem illa animalitas quæ est in statu reali, attamen non prout est in statu reali, sed prout est objectivè in intellectu.

Atqui

Atqui animalitas prout est objective in intellectu, est concretum ex animalitate, quæ est à parte rei & cognitione: quia animalitas prout est objective in intellectu, nihil aliud est, quam animalitas prout cognita. Ergò ulterius Verificatio contradictoriorum intentionalium, & præcisiones objective non competunt formalitatibus realiter adæquatè identificatis, sed solum concretis distinctis realiter.

RESPONDETUR. Cum verbis utamur sicut nummis, ly animalitas prout est objective in intellectu dupliciter sumi potest. Imprimis pro animalitate cognita, adeoque sumendo ut volunt oppositi cognitionem pro parte illius concreti. Secundo sumi potest animalitas, prout est terminus, & objectum cognitionum, quod objectum & terminus, non est pars cognitionis: si sumatur animalitas primo modo, non dabuntur nisi præcisiones formales, tota diversitate oriunda, à parte cognitionis; si sumatur secundo modo, dabitur locus præcisionibus objectivis; erit enim objectum notitiæ una formalitas, & non erit objectum alia formalitas illi identificata; licet una, si comparatur ad se prout est à parte rei, sit idem realiter cum illo alto objecto.

INSTAT III. Etiam objecta illarum notitiarum non distinguuntur à parte rei nisi per rationem. Ergò in illis nequeunt includi (ob dicta superius, pone non possent illis competere) prædicata intentionalia, scil. cognosci non cognosci: quia hæc contradictoria distinguuntur magis quam per rationem: non enim sibi per rationem opponuntur cognosci cognitione A, non cognosci cognitione A.

RESPONDETUR. Quando dicitur quod creatis aliquibus formalitatibus, competat distinctio virtualis in ordine ad prædicata intentionalia, non hoc ipso significatur, quod illa prædicata inter se non nisi ratione debeant differre: indubie enim cognosci & non cognosci, differunt nemine cogitante, sed quod sint prædicata de linea intentionalium: hinc licet cognosci & non cognosci nemine cogitante differunt; ipsum tamen cognosci, est prædicatum de linea intentionalis. Adde quamvis illa objecta distinguantur à parte rei non nisi per rationem, Nego tamen, quod pro statu intentionalis distinguantur per solam rationem, scilicet ratio communis, v. g. Animalitatis, à ratione communis Rationalitatis, & tamen pro statu intentionalis, conceduntur à nobis in creatis Præcisiones objective.

INSTAT IV. Animalitas & rationalitas distinctæ per rationem, sunt animalitas & rationalitas prout præcisæ. Ergò prout sic distinctæ & præcisæ, includunt intrinsecè præcisiones tanquam formas, eritque præcisio ratione formarum realiter distinctarum, adeoque non præcisio objectiva, sed formalis.

RESPONDETUR imprimis. Distinctionam rationis ut vocant, ratiocinatæ non esse ipsem præcisionem, sed supponi ante præcisionem, illaque ad alietatem attendit, hæc ad depurationem ab iis, quibus identificatur, & non sunt de ratione ejus definitiva. Et sicut in divinis distinctio virtualis non est ipsa præcisio objectiva, sed supponitur ante illam: ita & in præsentis. Sed quidquid sit de hoc principio adhuc Argumentum non concludit: nam animalitas & rationalitas prout præcisæ, in nostris principiis, sumuntur prout sunt objectum præcisionum, prout autem sunt objectum præcisionum, non componuntur tanquam partibus præcisione; Consequenter non ratione alicujus distincti realiter, competet unum attingi non attacto altero, sed ratione ipsiusmet objecti, & formalitatis, identificatæ realiter alteri objecto, & formalitati.

INSTAT V. In nostris principiis dici potest, quod licet præcisio activa non sit pars & forma denominans animalitatem præcisam, erit tamen forma & pars præcisio passiva: Contra autem est, quia præcisiones activæ distinguuntur realiter ab animalitate præcisâ: Ergò & præcisiones passivæ: Præcisio enim passiva est identificata realiter, præcisioni activæ: actio enim & passio sunt identificata realiter, consequenter & contradictoria intentionalia, quæ verificantur de formalitatibus quatenus præcisæ passivæ, solummodo verificarentur de formalitatibus realiter inadæquatè distinctis.

RESPONDETUR. Præcisio passiva dupliciter sumitur. Imprimis prout est ipsa actio, quæ prout recipitur, vocatur passio, adeoque passiva præcisio, & hæc indubie non distinguitur realiter ab actione, estque in intellectu; & si intuitu hujus darentur præcisiones objective, non essent objective, sed essent formales. Deinde sumi potest præcisio passiva, pro objecto & termino præcisio, respondente, & hic, non est actio ipsa, sed objectum illius; quod objectum v. g. animalitas, quia non est distinctum realiter, ab altero objecto, quod est rationalitas, ideò illud cognosci & non cognosci, competet ratione prædicatorum identificatorum realiter; adeoque adhuc salvabitur ratio præcisionis objective, quæ est inter formalitates identificatas realiter.

Objicit III. idem. Etiam si prædicata extrinsecè denominantia, secundum id quod important in obliquo, sint extrinseca subjecto, tamen secundum id quod important in recto, sunt intrinseca eidem: Ly enim cognitum in obliquo, importat cognitionem, in recto verò importat subjectum, quod subjectum est ipsum v. g. rationale, ac proinde maxime sibi intrinsecum. Ergò neque hæc duo, cognosci & non cognosci, competent formalitati identificatæ realiter, cum alia formalitate.

RESPONDETUR. Quod in *Ly* cognitum, subiectum scilicet ipsum, sit sibi intrinsecum & quia in creatis non datur distinctio virtualis ut tu vocas intrinseca, idèd nunquam cognoscetur animalitas, quin in sensu reali, & comparatè ad se prout est physicè à parte rei, dicatur cognosci rationalitas, licèt non cognoscatur prout subest nostris intentionibus, sumiturque inadæquatè. Si autem dum cognoscitur formaliter animalitas, in sensu reali cognoscitur rationalitas, hoc ipso non datur adhuc in creatis Distinctio intrinseca, & tamen poterunt dari præcisiones objectivæ.

INSTAT I. idem. Axioma est Dialecticorum quod in omni prædicatione vera. Rectum subiecti cum recto prædicati debeat identificari. Atqui rectum huius subiecti v. g. rationale, est idem realiter cum animali. Ergò etiam rectum huius prædicati cognitum, est idem realiter cum animali. Ergò *ly* cognitum poterit verificari de animali sumpto ex parte objecti: cum rectum animalis & rectum illius, sint idem realiter.

RESPONDETUR. Concedo Axioma, si adhuc sit axioma. Concedo Subsumptum. Nego illam illationem quod *ly* cognitum dictum de rationali inadæquatè sumpto, verificetur de animali quod est idem realiter: quia negatur non posse verificari cognitum de uno identificato realiter, & non verificari de altero: nec id probat Axioma, sed tunc probaret, si ita se haberet; rectum subiecti ita est idem cum recto prædicati & ita identificantur, ut nihil competat etiam intentionale huic subiecto, quod non competat illius identificatis. Quanquam concedi potest quod *ly* cognitum verificetur etiam de animali sumpto prout est à parte rei, licèt non verificetur de eo sumpto pro statu intentionali, pro quo dantur præcisiones objectivæ.

INSTAT II. Æquè sibi repugnant contradictoria extrinseca atque intrinseca: tam enim uniri excludit id, quod est non uniri quàm cognosci, excludit id, quod est non cognosci. Ergò æquè hæc, atque illa, nequeunt verificari de eodem à parte rei subiecto.

RESPONDETUR. Æquè contradictoria extrinseca, si sint contradictoria formaliter, & respectu ejusdem formalitatis, sibi repugnant, ac contradictoria intrinseca, sed non æquè hoc sensu, quasi sicut non sunt reperibiles formalitates in creatis, capaces unius prædicati primo intentionalis, quin & alteri formalitati idem in re competat: ita nec sunt reperibiles formalitates, quarum uni competat prædicatum aliquod secundò intentionale, quod non competat alteri: hoc enim negatur. Quare autem possit dari distinctio virtualis in ordine ad cognosci, & non ad uniri, jam alibi dictum.

INSTAT III. Etiam cognosci & non cognosci nequit eidem rationalitati convenire.

Ergò quod aliqua denominatio desumatur à Forma extrinseca, hoc nihil impedit quominus opponatur æquè negationi sibi contradictoriæ, atque denominatio extrinseca opponitur suæ negationi.

RESPONDETUR. Non impediri quidem ut æquè sibi opponantur cognosci & non cognosci supposito quod dicantur de eadem formalitate, tamen licèt sit impedimentum, ne in creatis detur formalitas unita, non unità altera identificatà illi realiter, sed non est impedimentum ut una noscatur, non noscatur altera: quia priori concessa distinctione, sequeretur Mystrium Trinitatis in creatis, non sequitur concessa posteriori, ut alibi dictum.

INSTAT IV. idem. Vi præcisionis objectivæ immutantur intrinseca objecti. Ergò non dantur præcisiones objectivæ. Antecedens probatur, quia cognitio præscindens prædicata intrinseca objecti, quæ realiter & intrinsecè sunt unum aliquid, distinguit in plura intrinsecè adeoque immutat intrinseca objecti.

RESPONDETUR. Ex eo prædicata intrinseca, quæ intrinsecè sunt unum aliquid non distinguet præcisio objectiva in plura intrinsecè, quia si formalitas cognita, comparatur ad seipsam, prout est à parte rei, non illa sola, sed & alia formalitas, dicetur cognosci, licèt non cognoscatur pro statu intentionali. Ex alio etiam capite non mutat intrinseca objecti, quia non facit rem in se physicè aliter se habere, numquidne quia inadæquatè cognoscitur Petrus v. g. secundum animalitatem existit jam inadæquatè vel Petrus, vel animalitas; mutatio autem intrinseca prout hic de illa, est mutatio quoad esse physicum & reale.

INSTAT V. Quorumvis intellectus subtilissimè operetur, tamen non potest suâ subtilitate præstare id, ut contradictoria intentionalia identificentur realiter.

RESPONDETUR. Concedo Totum. Sed modus præscindendi, non facit identificari contradictoria, sed facit ut una contradictionis pars de uno verificetur, altera pars de altera formalitate, consequenter ne sit vera contradictio.

INSTAT VI. idem. In objecto realiter simplici, nullæ sunt partes ipsi intrinsece. Ergò nec potest per partes objectum præsentari, seu inadæquatè.

RESPONDETUR. In objecto realiter simplici, nullæ sunt partes reales & physicæ ipsi intrinsece Conciliæ nullæ sunt partes Metaphysicæ. Neg. Ant.

INSTAT VII. Quando dicitur objectum aliquod simplex, repræsentari inadæquatè, non est sensus: quod inadæquatio, seu partialitas sit in ipso objecto, sed quod cognitio non habeat omnem illam claritatem, cum qua postulat objectum repræsentari.

RESPON-

RESPONDETUR. Non esse quidem in objecto partialitatem prout spectato à parte rei, esse tamen in objecto metaphysicè, & prout subest nostris intentionibus spectato, hæcque partialitas objectiva pro statu intentionali, non probatur quod repugnet.

Noro I. Quæ sit distinctio inter præcisiones objectivas, quas concessimus in Divinis à Præcisionibus, quas concessimus in creatis. *Prima* est ratione fundamenti quia Fundamentum Præcisionum objectivarum in Divinis est distinctio virtualis in ordine ad prædicata primò intentionalia (supple inter extrema quorum unum est absolutum v. g. natura, aliud Relativum v. g. Paternitas.) In creatis autem Fundamentum Præcisionum objectivarum, est distinctio virtualis nonnisi ad Prædicata secundò intentionalia. Unde etiam fabricat potius intellectus Objectum quod præscindit, in Divinis autem, reperit Virtualitatem absolutam, non esse Virtualitatem Relativam. *Secunda* distinctio est, quia quando noscitur v. g. Natura communicari, tunc ne in sensu quidem reali, noscitur Paternitas communicari, quando autem noscitur v. g. Animalitas Petri esse vivens sensitivum, tum in sensu reali noscitur etiam Rationalitas esse vivens sensitivum. Conveniunt autem in hoc tam Præcisio objectiva Formalitatis absolutæ & Relativæ in Divinis quam Præcisio objectiva in creatis, quod in objecto prout attacto, & pro statu intentionali, prout respondente præcisioni formali &c. non respondeat Formalitas altera, illi identificata realiter. Cæterum inter Præcisiones objectivas in creatis & inter Præcisiones objectivas in Divinis inter Prædicata absoluta, inter se comparata, vel inter Prædicata & Relativa idè inter se comparata, nulla est diversitas.

Noro II. Quæ sit distinctio nostræ sententiæ, à sententia præscindentium nonnisi ex parte actus. Convenit utraq; sententia in hoc, quod ex parte cognitionis, & verbi mentis, sit inibi diversitas: item, quod status intentionalis, sit status oriundus à parte actus: item, quod actus, & status intentionalis infunderetur entitati, habenti sua diversa connotata. Differunt in hoc, quia nostra sententia, in ipso objecto prout representato, prout respondente, prout terminante cognitione, admittit alicuius unius formalitatis ab alia, stantem in hoc: quia v. g. Animalitas, ita tunc representatur, respondet, terminat cognitionem ac si in verum natura non esset Rationalitas: licet si comparetur Animalitas ad seipsam prout est à parte rei, re vera in sensu reali cognoscatur tunc etiam Rationalitas.

Noro III. Quomodo distinguantur inter se Virtualitates, quæ admittuntur in Naturam & Personalitates, & Virtualitates quæ admittuntur in creatis. Distinguuntur imprimis: quia Virtualitates in Divinis sunt ad prædicata primò intentionalia: in creatis, ad prædicata secundò

intentionalia. Deinde, quia alia est virtualiter nemine cogitante Virtualitas naturæ, alia Virtualitas Paternitatis, virtualiter nemine cogitante; idque ex eo, quia prædicatum *communicari* nemine cogitante competit naturæ, prædicatum autem *non communicari* nemine cogitante convenit Paternitati. Jam autem in creatis virtualiter quidem distinguuntur Animalitas & Rationalitas, in Petro: Virtualitas tamen unius in sensu reali est virtualitas alterius, idque ex eo; quia quod competit in sensu reali & formali animalitati, in sensu etiam reali competit Rationalitati; ad eum plane modum, quo datur à parte rei Animal, sed non distinctum nemine cogitante.

QUÆSTIO IV.

De Distinctione Formali ex Natura rei.

PRÆMITTO I. *Non queri hic: an Formaliter ex Naturæ rei distinguantur Individua vel Species*, non est enim dubium, quod Bucephalus & Alexander, non solum realiter, sed etiam essentialiter seu ex natura rei sint distincti, alias non differrent specie, sed se haberent sicut Petrus & Joannes.

Queritur ergo hic, An ea distinctio ex Natura rei reperiatur inter formalitates, intra unam eandemq; indivisam Entitatem reperiibiles, v. g. An formalitas rationalitatis, non sit nemine cogitante actu formalitas animalitatis in eodem v. g. Petro.

PRÆMITTO II. *Quando queritur: an sint in uno eodemq; Petro plures formalitates, non queritur an sint forma distinctæ*, inter formas enim est distinctio realis, qualis est inter albedinem & nigredinem; sed queritur: an sint plures formalitates, quæ stent cum identitate reali, habeant tamen quidditatem, essentiam, conceptibilitatem objectivam nemine cogitante distinctam.

PRÆMITTO III. *In hoc esse Statum questionis*: Aliqui Auctores Scotum ut putant secuti, tenent distinctionem quandam, quæ non sit realis proprie, qualis est inter albedinem & dulcedinem; quæ item non sit distinctio rationis, qualis est inter definitivum & definitionem; quæ denique non sit modalis, eo quod illæ formalitates non adferant ullam propriam Entitatem. Volunt tamen isti Auctores dictam distinctionem esse plus quam Rationis; quia est nemine cogitante, volunt esse minorem reali; quia non est inter Res & res; sed intra unam eandemq; rem non realiter sed formaliter diversam. Volunt esse Minorem distinctionem modali, quia modus condistinctam Entitatem physicam importat, formalitates autem sunt intra eandem physicam Entitatem. De tali ergo distinctione queritur an detur?

PRÆMITTO IV. *Quæ sit istius Distinctionis definitio.*

definitio. Est enim aliter duarum rationum & formalitatum objectivarum, intra unam eandem realitatem v. g. quia alius est Conceptus objectivus animalis in Petro, alius Conceptus rationalis objectivus in eodem, ideo inter se ista distinguuntur formaliter ex natura rei.

PRÆMITTO V. *Signum huius distinctionis ex natura rei communiter statui, aliam & aliam definitibilitatem*, ita ut illa sint distincta formaliter ex natura rei, quorum unum, alia, & aliud alia definitione, definibile est. Mastrius id hac phrasi exprimit: quod signum Distinctionis formalis sit Separabilitas duorum secundum conceptibilitatem ex natura rei exigitam, in ordine ad intellectum propriè & adæquatè concipientem.

PRÆMITTO VI. *Sensum Doctorum de Mente Scoti.* Aliqui cum Hurtado disp. 6. Metaph. Sec. 3. n. 27. docent Scotum admisisse nonnisi distinctionem virtuales qualis à nobis supra tradita. Colligitur id ex Verbis Scoti in primum distinct. 2. quæst. 7. sub finem numeri 43. Sed nunquid inquit hæc distinctio dicitur realis. Respondeo, inquit, non est propriè realis, actualis &c. quia in una persona non est aliqua differentia rerum, propter simplicitatem divinam, & sicut non est realis actualis, ita non est realis potentialis, quia nihil est ibi in potentia, quod non est in actu. Potest autem vocari differentia rationis, sicut dicit Doctor quidam, non quod ratio accipitur pro differentia formata ab intellectu, sed ut ratio accipitur pro quidditate rei, secundum quod quidditas est objectum intellectus, vel alio modo potest vocari differentia virtualis: quia illud quod habet talem distinctionem in se non habet rem & rem, sed est una res, habens virtualiter sive eminenter, quasi duas realitates: Rursus quia ibidem num. 44. ponit hæc Verba Scotus. Nunquid igitur debet concedi aliqua distinctio? Respondeo, inquit, Melius est uti ista negativa: hoc non est formaliter idem, quam quod est sic & sic distinctum, quæ verba cur posuisset, si requisivisset distinctionem actualem? Et inferius: Breviter igitur dico omittendo illa Verba de Distinctione Rationis, & de Distinctione virtuali, non quia sint malè dicta, sed quia non oportet eis uti. Si autem voluisset ipse invchere distinctionem actualem, debuisset dicere quod illa de distinctione rationis sint dicta malè, quia contradictoriè ad suam doctrinam. Non actualis enim distinctio actuali distinctioni contradictoriè opponitur. Denique per ipsum sufficit ibide, in quod v. g. intellectus paternus considerans A. v. g. Paternitatem suam, & considerans B. supple essentiam suam habet ex natura rei, unde ista Compositio sit vera, A. non est formaliter B. non autem præcisè ex aliquo actu intellectus circa A. & B. quæ Verba & doctrina Scoti, salvabitur etiam si illa distinctio non sit actualis, sed cum fundamento in re, nam etiam verificabitur tunc propositio, quod non præcisè

ex aliquo actu intellectus circa A. & B. sit distinctio, sed ratione fundamenti in re.

Vide Raynaudum in Theolog. naturali distinct. 6. quæstione 2. art. 1. num. 66. qui recitat multos Scotistas idem sentientes. Nempe Rubionium in 1. D. 8. in fine Tartaretum Quod 1. A. 2. circa Concl. 3. & in 1. D. 2. p. 2. Q. 7. Oyra apud Gabr. in 1. D. 2. Q. 11. Phil. Fabrum cap. 8. Formalit. Picum Concl. 7. ex propriis Vales. Physic. cap. 3. Javellum 12. Metaph. Q. 19 licet Mastr. D. 6. Metaph. num. 2. 6. soli id Herrera tribuat.

Sed quod posuerit distinctionem hanc actualem, docet Vasquez, fatenturque passim alii Scotiste. Fundamentum inter alia ex Vasquez est, quia si nonnisi distinctionem virtuales admisset, quorsum diceret tam formidanter loco citato num. 41. quia scilicet id sine assertionem, & præiudicio sententiæ melioris dicit. Ad quod ipsum responderi Hurtado illum cum formidine ideo locutum, quia se opposuit Thomistis & admisit præcisiones objectivas, seu formalitates correspondentes ex parte objecti ut colligitur ex Greg. in primum quæst. 8. art. 2. quæ acceptio formalitatis erat tunc nova adeoque examinari posterorum subiicienda.

Citat Mastrius textum Scoti desumptum in 1. Dist. 8. q. 4. §. ad quæstionem respondeo. Dico quod inter perfectiones essentielles non est tantum differentia rationis h. e. diversorum modorum concipiendi idem objectum formale, sic nec est ibi tantum distinctio objectorum formalium in intellectu, quia ut argutum est prius, illa nunquam est in cognitione intuitiva, nisi sit in objecto intuitivè cognito, est ergo ibi Distinctio tertia præcedens intellectum omni modo.

Sed etiam huic textui responderi possit, quod præcedat actu ac quoad suum esse fundamentale, quo etiam modo intelligi debent illa Verba Scoti. Intelligo inquit sic quod intellectus componens ista: Sapientia non est bonitas: formaliter non causat actu suo collativo Veritatem istius compositionis, sed in objecto invenit extrema, ex quorum compositione fit actus verus. Circa quem textum ut dixi, potest responderi, quod inveniat Veritas istius compositionis, quoad suum fundamentum, adeoque ut ipsum fundamentum, sit ex natura rei, non autem, quod in Objecto inveniantur extrema actu distincta, importantiaque actualium formalitatum multipliciter: Vel recinendo phrasim Scoti reperit illic actu distinctionem virtuales. Cæterum de mente Scoti, putato deferendum esse auctoritati Scholæ, constanter hanc sententiam statim à temporibus Scoti defendit, ipsaque traditione mentem Magistri didicit.

PRÆMITTO VII. *Divisionem formalitatum.* Dividuntur formalitates in formales seu Essentiales proprias & Accidentales. Formales, sunt Gradus Metaphysici, ita dicti quia sicut per gradus

gradus ascenditur & descenditur, ita ab inferioribus prædicatis v. g. à rationabilitate ad sensitivitatem tanquam ad superius prædicatum. Et è Converso à superioribus ad inferiora transiunt. Formalitates autem propriæ, sunt proprietates Entis Metaphysici, ut Risibilitas. Relationes transcendentales & secundarii conceptus. Accidentales autem formalitates, sunt accidentia Metaphysica, ad quantum prædicabile pertinentia.

Rursus dividuntur Formalitates in negativas ut Affectas, & Positivas ut Abalietas. Dividuntur item in Formalitates ad intrinsecum ut similitas, & ad extrinsecum ut cœna. Dividuntur item formalitates Scotisticæ in quidditativas & modales. Formalitates quidditativæ, sunt rationes tales, quæ extrahunt naturam, cui adveniunt, extra suum gradum: ita rationalitas extrahit gradum animalis ad esse hominis. Formalitates autem modales non extrahunt, & ita Existentiæ addita Essentiæ non extrahit essentiam ultra gradum essentiæ.

Dividuntur ulterius Formalitates Scotisticæ in Formalitates extrinsecus advenientes, & intrinsecus advenientes. Extrinsecus advenientes sunt per Scotum 6. posteriora prædicamenta: *His præmissis*

DICENDUM est. *Distinctionem Formalem ex natura rei præcisè & secundum se spectatam, quæ tamen sit actu nemine cogitante, non dari.* Est Conclusio Thomistarum & Nostrorum excepto in oppositum ex antiquioribus inclinante Fonseca & ex recentioribus Mauro. Est autem contra non paucos Scotistas, & illorum sequaces.

Punctum Difficultatis 1.

Examinantur Rationes.

Quod non detur Distinctio ex natura rei.

PROBAT 1. Hurtado Disp. 5. Metaph. Sec. 3. Si à parte rei ante actum intellectus animalis Petri distingueretur à rationalitate Petri, esset quid reale independentem à rationalitate, quia definitio Entis realis est, quod possit existere ante intellectum à parte rei. Sed hoc est absurdum. Ergo

RESPONDERI potest huic argumento, Animalitatem esse quid reale nemine cogitante, id est independentem à nostris Conceptibus, sed non esse reale, hoc est separabile, & ratum. Consequenter nec prædicta definitio illi conveniet. Idem alii ita solvunt. Animalitatem non esse quid realiter à re denominatum reale, sed esse quid reale denominatum à Ly realiter, hoc est nemine cogitante.

INSTAT I. Oviedo, si animalitas & rationalitas nemine cogitante distinguuntur actu in homine. Ergo erunt duæ formalitates. Ergo &

duæ entitates. Ergo ita distinguuntur sicut Materia & forma. Ergo realiter.

RESPONDERI potest. Esse illic duas entitates hoc est aliqua duo independentia à nostris conceptibus. Sed non esse duas entitates, hoc est duo habentia jus existendi sine se, quocunque modo à parte rei; consequenter non erunt sicut Materia & Forma. Ex phrasi etiam quam attigit Oviedo, non erunt illic duæ entitates, hoc est duo entia realia & separabilia, sed tantum illic fore duas entitates, hoc est quidditates, obijcibiles, definibilesque diversas.

INSTAT II. Animalitas & rationalitas si distinguuntur nemine cogitante actu in homine, nihil deerit quominus dicantur esse distincta realiter rigorosè.

RESPONDERI potest. Deesse ipsam separabilitatem realem.

INSTAT III. Idem. Separatio unius entitatis non constituit distinctionem sed solum supponit. Idcirco enim hæc Entitas potest ab alia separari, quia ab illa distinguitur. Ergo dicendum non est, entitatem animalitatis non distingui realiter ab entitate rationalitatis, quia non possunt separari à se.

RESPONDERI potest. Quod prior sit distinctio quam separabilitas in ordine ad objectum, non verò in ordine ad nos. Separabilitas enim est signum distinctionis necessarium, unde si signum necessarium distinctionis realis, animal & rationale non habent in homine, neque distinctionem habebunt per ordinem ad nos.

Restitui tamen hoc argumentum posset via negativa, scilicet nihil illis formalitatibus deesse, ut denominentur reales à re, nihil deesse, ut sint separabiles si nemine cogitante una, non est formaliter alia.

PROBARI solet II. Ex Suarez, si daretur hæc distinctio actualis inter animal & rationale in homine, daretur etiam, inter essentiam existentem & ejus singularitatem. Hoc dici non potest, quia essentia existens, etiam ut distincta à singularitate, adhuc est singularis, omne enim quod est à parte rei, singulare est.

RESPONDERI posset. In istis principiis quod essentia existens prout scilicet condistincta à singularitate non sit singularis formaliter, sicut nec animal prout condistinctum à rationali, est homo. Et licet omne quod existit, debeat esse singulare realiter, hoc est singularitate sibi identificata realiter, non est tamen necesse, ut sit singulare formaliter seu ex natura rei, definibilitas enim unius & quidditas, non est ex natura rei quidditas alterius. Breviter ergo essentia existens etiam prout distincta formaliter ex natura rei, est realitas singularis, sed non est singularis ex natura rei.

PROBARI posset III. Ex Arriaga. Quia si una ratio distingueretur nemine cogitante actu ab alia,

ab alia, tunc nemine cogitante gradus superior, deberet esse per modum indifferentis ad hanc vel illam specificam differentiam. Hoc non potest dici, quia aliàs ratio Entis & substantiæ, quæ est in Angelo vel anima rationali, posset esse in lapide quod falsum est; aliàs neque Angelus, neque anima rationalis, omnino essent spirituales, siquidem continerent hanc rationem, quæ posset esse in lapide, quæ nullo modo est spiritualis.

RESPONDERI potest. Esse aliquid in Angelo, quod ex natura rei potest non esse Angelus, sed & potest esse ex natura rei in lapide, idque ideo: quia ex natura rei, substantia, non est determinata, ut sit non nisi Angelus, aliàs lapis non esset substantia. Continebit ergo rationem substantiæ Angelus, quæ ex natura rei posset esse, in lapide licet propter identitatem realem, prædicatum Angeli, non possit esse physice in lapide, quia physice illa Substantia est Angelus, physice spiritualis, lapis autem non est physice Angelus, nec physice spiritualis.

Plures in hac Materia probationes refutatas, vide in prima parte.

Punctum Difficultatis 2.

Probatur Conclusio.

PROBATUR I. Ratione mei in Philosophia Professoris, P. Pauli Kuhn, Viri in speculativis solidè docti, in humanioribus acutissimi. Ista distinctio & esset nemine cogitante actu ut supponitur, & non esset ut probatur, quia hi duo Termini ex natura rei & tamen nemine cogitante. Item, ut sic, & tamen præciso opere intellectus, repugnant sibi & falsificantes propositiones constituunt, quia particula *Ex natura rei* importat semper suppositionem simplicem Terminorum seu prædicatorum essentialium ut fatetur Fonseca lib. 1. Metaph. cap. 6. quæst. 6. Hinc Hurtadus objicit Fonseca inconsequentiam, quod gradus sumat in suppositione simplici, & tamen dicat eos præciso opere intellectus distinguere.

Hic ipse medius Terminus sic aliter proponitur: quia & esset hæc distinctio actu nemine cogitante, & non esset nemine cogitante. Esset ut supponitur, non esset autem, quia nec objectum illius est nemine cogitante. Quod ipsum

PROBATUR. Objectum quod fit vi abstractionis non est nemine cogitante, quia nec ipsa abstractio utpote species intellectionis, est nemine cogitante: Sed objectum quod deberet distinguere illa distinctione, fit per nostras abstractiones. Quod ipsum

PROBATUR. Tum quia si respiciantur Oppositum sentientium Summulæ, videaturque exemplum Termini abstracti Metaphysici, illud erit: Animal ut sic, animalitas secundum se spectata &c. Tum quia si comparentur inter se objectum quod fit vi abstractionis, & objectum illius distinctionis, quæ tamen debet esse actu nemine cogitante, nullo modo illa objecta distinguuntur inter se. Ergo si objectum ipsius abstractionis, non est nemine cogitante, ita nec objectum illius distinctionis, erit nemine cogitante. Tum quia si prædictum objectum est nemine cogitante tollitur sententia tam de præcisionibus formalibus, quam objectivis, de præcisionibus quidem formalibus, in quantum illæ habent jus, ut illis respondeant præcisiones objectivæ, quia non possent habere jam objectum à se præcindendum, tollerentur item præcisiones objectivæ, quia illæ respondent non nisi nostris cogitationibus, haberentur autem jam tunc sine nostris cogitationibus.

RESPONDEBIS I. Non fore tunc adhuc abstractum, quia ad abstractionem adhuc requiritur ut id quod est distinctum nemine cogitante, cognoscatur.

CONTRA EST, quia stat adhuc impossibilem esse præcisionem formalem, cum jure, ut illi respondeat præcisum objectivè, quod probatur, quia cujus effectus est impossibilis, & ipsum si se habeat per modum causæ est impossibile, ut aliunde scitur. Præcisio autem formalis, cum jure præcendiendi objectivè, habet se per modum causæ ut ostendit ipsa suppositio, in qua hic agimus, effectus autem illius esset impossibilis; quia illa præcisio, non præcinderet seipsam, nec præcinderet objectum, cum jam inveniat præcisum. Et certè arguendo à manifestioribus ad ignotiora, ita se habet præcisio formalis in Intentionalibus, sicut se habet scissio physica in esse physico; sed si omnia essent scissa physice, & impossibile esset scissibile de novo, impossibile esset scissio physica de novo. Ergo etiam impossibili scissione objectivi de novo, cum jam omnia præcisæ inveniantur, impossibilis erit in Intentionalibus, præcisio formalis nova.

Rursus vi ipsius responsionis non in alio staret præcisio, abstractio &c. quam in eo quod est jam præcisum & abstractum antecederet, cognoscere præcisum & abstractum, hoc autem non est præcindere nec abstrahere, sed præcisum & abstractum attingere.

RESPONDEBIS II. Abstractionem præcisionemque objectivam, dari nemine cogitante actu.

CONTRA. Quia contra hoc redibunt argumenta tertio loco ponenda. Deinde quia hæc responsio sine ullo fundamento aufert intellectui potestatem, novas & non præcisas rationes, ponendi, cum fundamento in re.

Ra-

RESPONDEBIS III. Naturam secundum se spectatam non arguere rationem abstractam, nam essentia Divina in sententia Scoti potest cognosci cognitione intuitiva, præcisa à personis.

CONTRA est, quia hæc responsio solum ostendit, quod etiam ratio abstracta aliqua, supposita abstractione, possit notitia intuitiva etiam attingi, de quo hic non quæritur. Deinde Virtualitas ipsa, conveniens Naturæ Divinæ, comparatæ ad Personas, facit ut una virtualitas non sit alia, idque cum identitate reali, quæ ipsa etiam specialiter facit, ut intuitivè videri possit, etiam non interveniente abstractione; similis autem virtualitas non habetur in creatis secundum dicta supra. Quod autem per præcisionem maneat Natura depurata à differentis dicitur esse communem Scotistarum Magistrus D. 4. Logica num. 18. & num. 20. agens de universali Logico.

PROBATUR II. Ab Inconvenienti. Imprimis vi hujus distinctionis positæ in creatis, sequitur posse etiam in creatis, esse Mystrium Trinitatis. Quod ipsum

PROBATUR. Ponere non esse in Deo distinctionem formalem ex Naturæ rei, tunc non posset salvari, quod communicetur Natura Divina non communicata Paternitate, per hanc enim Distinctionem prædictam difficultatem salvant. Ergo cum per illos detur distinctio hæc in creatis, poterit etiam in creatis salvare ut communicetur Natura creata, & non communicetur identificata illi realiter v. g. substantia.

RESPONDERI Posset I. Non dari Naturam creatam, quæ sit Capax communicari alteri non communicata personalitate.

CONTRA. Ideo non daretur cum tali capacitate Natura creata, quia & communicaretur & non communicaretur; si autem id formalis ex natura rei distinctio salvat in Divinis, cur non salvabit in creatis.

RESPONDETUR. II. Non erit adhuc Trinitas in creatis, quia non erit à se.

CONTRA. Data distinctione hac in creatis, sicut datur in Divinis, quæro quare implicabit Trinitas creata seu ab alio.

RESPONDETUR. III. Ideo in Divinis communicari Naturam non communicata personalitate, quia Natura Divina est infinita quæcunque autem Natura & Substantia creata debet esse finita.

CONTRA. Non ex infinitate habet hoc Natura Divina, quod sine contradictione possit communicari non communicata personalitate, sed beneficio distinctionis formalis ex Natura rei. Tum quia ipsi Scotistæ non per infinitudinem salvant ista contradictoria, sed per Distinctionem ex Natura rei. Tum quia concedimus nos in Deo infinitatem, & negamus Distinctionem actuale ex Natura rei nemine co-

gitante, & tamen Scotistæ obijciunt nobis quod non salvemus, quomodo Natura communicetur non communicata personalitate. Apparet ergo infinitudinem, non esse salvativam horum contradictoriorum. Tum quia si infinitudo est medium salvandi ista contradictoria prædicata, frustra jam poneretur Distinctio ex Natura rei in Divinis. Ex quibus ulterius infertur. Ergo cum contineat Natura finita distinctionem istam ex Natura rei, salvativam contradictoriorum poterit beneficio ejusdem communicari natura creata, non communicata personalitate, quæ illi identificatur.

Hoc in præfati inculcatur; cur implicat Natura finita, potens communicari, non communicata personalitate identificata, modo sit, cæteroqui capax ejus distinctionis, quæ id salvat infinita.

RESPONDEBIS IV. Non posse communicari Naturam creatam, non communicata personalitate, quia in Deo est distinctio ex Natura rei conjuncta distinctioni virtuali, in creatis autem illi non conjungitur.

CONTRA. Quia posita sola distinctione virtuali in Divinis, & non posita distinctione scotistica, vel salvantur illa duo communicari & non communicari, vel non salvantur. Si salvantur, superfluet distinctio Scotistica; si non salvantur, hoc ipso non erit distinctio illa virtualis, aut si illa datur, superfluet distinctio ex Natura rei.

RESPONDEBIS V. Sunt aliqua prædicata quæ conveniunt essentiæ ex vi essentiæ, qualia sunt quod ex vi essentiæ suæ, animalitas sit principium sentiendi & non rationalitas; alia autem sunt prædicata, quæ conveniunt ex vi existentie, qualia sunt produci & non produci, communicari & non communicari. Datur ergo distinctio ex Natura rei in creatis, salvans prædicata contradictoria respectu eorum, quæ conveniunt essentiæ ex vi essentiæ, non verò quæ conveniunt naturæ creatæ, ex vi Existentiæ.

CONTRA. Quia ex vi essentiæ convenit Naturæ Divinæ communicari, quia ex vi Naturæ, quæ est communicabilis. Ergo cum detur in creatis distinctio ex Natura rei, ad prædicata convenientia ex vi essentiæ, quantumvis contradictoria, etiam ad communicari dabitur. Rursus. Existentiæ vel distinguitur ex natura rei, vel non distinguitur; si non distinguitur, Ergo si convenit creaturæ habere distinctionem ex natura rei ad prædicata contradictoria ex vi essentiæ, habebit etiam ad convenientia ex vi existentie; si autem distinguitur Essentiæ ab Existentiæ ex Natura rei, stabit quærere. Cur in ordine ad hæc habeatur distinctio ex Natura rei, non in ordine ad illa? Denique quærere restat. Cur non nisi ex vi Existentiæ convenient in creatis communicari & non communicari, jam verò in Divinis, ex vi essentiæ? Cur item si

† ○ datur

datur hæc distinctio formalis ex Natura rei in creatis salvans contradictoria ex vi essentia, non dabitur salvans contradictoria ex vi existentia.

II. INCONVENIENS est, quia si daretur nemine cogitante ista distinctio, daretur aliquid quod actu & nemine cogitante à parte rei neque esset Creatum neque Increatum, cuius oppositum docent Patres; dum ajunt universaliter: quidquid est à parte rei, vel est Creatum vel Increatum. Neque damnandi sunt Patres quasi non attenderint ad Essentias rerum, quæ certè tunc non erant illis incognitæ, tanquam iis qui disputabant etiam cum Philosophis Ethnicis.

III. INCONVENIENS est, quia per aliquos datur hæc distinctio in creatis non datur in Divinis, quod videtur in consequenter dici; posset enim adferri DEUM esse simplicem Physicè sed non Metaphysicè adhucque etiam ipsius essentiam ex vi essentia secundum se spectatæ non esse existentiam, probarique poterit implicare in illo simplicitatem etiam Metaphysicam, rationum communium.

CONFIRMATUR. Quia videtur doceri aliquid ab hac Sententia impossibile. Erat v. g. ubi identificatum realiter locato, ita ut verum esset dicere: ubi est nemine cogitante hoc locatum, manet idem entitativè; mutat locum, veraque evadet Propositio: Illud ubi, non est nemine cogitante hoc locatum, & sic de reliquis Formalitatibus. Docet ergo hæc Sententia: Quod possit aliquid identificari alteri adæquatè, manente tamen illo nemine cogitante, non manere. Et tamen hoc nimium ferit imaginationem. Durum item videtur dicere, quod dum perit formalitas maneat in re, & tamen de illa manente in re verum est dicere: Non est nemine cogitante. Videtur enim per hoc auferri tota doctrina de rerum identificatione & prædicatione identificationem sequenti.

PROBATUR III. *Principiis Negativis.*

I. PRINCIPIMUM est, quia esset actu nemine cogitante ista distinctio ut supponitur & non esset, quia non sunt multiplicanda Entia sine necessitate. Ergo nec unitates, quæ sequuntur Ens, discernendæ. Totum autem hoc quod illi volunt salvare, bene salvari potest, quod non sit à parte rei actu, sed nonnisi fundamentaliter, & quod totum id habeatur in solo statu intentionali, vel nobis cum fundamento in re, cogitantibus. Idem sic aliter proponitur. Non implicat Contradictionem talis identitas inter animal & rationale petri, ut nulla sit eorum actualis alietas, sed tantum fundamentalis & alietas actualis pro statu nonnisi intentionali, nec est ullum fundamentum, quo probetur talem identitatem de facto non dari. Ergo nulla est necessitas istius distin-

ctionis ex Natura rei tanquam multiplicantis formalitates sine necessitate.

II. PRINCIPIMUM est, quia nullum fundamentum est hujus distinctionis, quod ipsum sic proponitur. Quia & esset fundamentum hujus distinctionis actualis, & ipsum actuale, aliàs sine fundamento adeoque fictitia esset, & non esset fundamentum illius actuale, quia ostendi non posset.

RESPONDEBIS I. Diversam definibilitatem esse signum distinctionis dictæ.

CONTRA. Tum quia nego, quod animalitas Petri, habeat à parte rei, diversam actu definibilitatem à rationalitate Petri, sed nonnisi fundamentaliter, & prout subest nostris Intentionibus secundis Tum quia, aliter Accive, aliter Declivè definiuntur & tamè non distinguuntur ex Natura rei. Tum quia distinctio Rationis Ratiocinantis, non est nemine cogitante & tamen est inter extrema diversimodè definibilia. Nam definitio est clarior suo definito, aliter autem est definibilis definitio, aliter definitum, aut ad minimum, claritas competens definitioni, aliter definitur, à non, claritate definiti, neque tamen definitio & definitum distinguuntur ex Natura rei.

RESPONDEBIS II. Signum distinctionis ex Natura rei esse convenientiam prædicatorum Contradictorium.

CONTRA. Quia inter Accive & Declivè datur hæc convenientia contradictoriorum nempe sursum & non sursum, & tamen hæc non distinguuntur ex Natura rei, imò id urgeri potest de quocunque, quod tu ipse sentis non distingui ex Natura rei. Convenit item definitioni Ly: Est clarior suo definito, quod prædicatum non convenit definito, neque tamen in hoc duo distinguuntur ex Natura rei.

RESPONDEBIS III. Signum distinctionis hujus, esse separabilitatem unius ab alio secundum conceptibilitatem ex Natura rei exigitam.

CONTRA. Quia de hoc ipso quaeritur, quid sit actu illa separabilitas conceptibilitatis ex Natura rei exigita. Præcipue autem, quia per multos ex Scolasticis, visibilitas distinguitur ex Natura rei à rationalitate, nec tamen separabilia sunt. Idemque in aliis reperire est. Rursus: Cur hæc separabilitas unius ab alio, secundum conceptibilitatem, ex Natura rei exigitam, non potest fundare solam distinctionem rationis ratiocinatæ, quæ tamen non est actualis. Denique ipsa hæc separabilitas animalitatis in Petro v. g. non est actualis, sed fundamentalis, in quantum scilicet reperitur animalitas in alio individuo, sed alia, sine rationalitate. Sed de hac separatione vide infra.

III. PRINCIPIMUM est: Quia non habetur Principium per quod aliquid distingui ex Natura rei

ra rei actu possit. Quod ipsum sic proponitur.

Si daretur Distinctio formalis ex Natura rei nemine cogitante actu, tunc distinctum nemine cogitante actu, non esset distinctum nemine cogitante actu, quia non haberet principium distinctionis ex Natura rei actu, quia ipsum illud distinguendum ex Natura rei actu, distinguitur ab ipsamet distinctione ex Natura rei actu, cum alia sit ejus definibilitas, alia conceptibilitas &c. alia convenientia contradictoriorum, ipsimet distinctioni ex Natura rei, & alia convenient ipsimet extremis. Ergo jam distinguuntur illa extrema, ab ipsomet principio distinguendi, nempe distinctione ex Natura rei. Ergo cum illud Principium non habeant in se, eò quod illa extrema distinguantur, ab illo, non poterunt distinguui: Sicut quia rationale non est principium per illos nemine cogitante sensandi, idè non est nemine cogitante sensitivum: nec sensitivum formaliter ex Natura rei: Ita quia Distinctio ex Natura rei, est distincta ab eo, quod distinguuntur, idè illud quod distinguuntur, non erit distinctum ex Natura rei nemine cogitante.

Vide Logica, ubi probatur non dari nemine cogitante actu universale à parte rei.

Punctum Difficultatis 3.

Respondetur Objectionibus.

OBJICITUR I. Animalitas in Petro & Rationalitas distinguuntur ante omnem operationem. Sed non realiter aut modaliter. Ergo formaliter ex Natura rei. Antecedens probatur, quia convenient illis prædicata contradictoria, animalitas enim v.g. Petri, habet convenientiam cum bruto, non habet rationalitas &c. Jam autem uni eidemque indivisibili entitati, nullam habenti in se distinctionem, convenire non possunt, aliàs idem esset & non esset.

RESPONDET I. Communis Sententia. Uni eidemque indivisibili realiter entitati multiplici tamen virtualiter, posse convenire duo contradictoria etiam prædicata.

RESPONDETUR II. Uni eidemque indivisibili Entitati, habenti diversa connotata non posse ratione eorundem connotatorum diversa prædicata contradictoria convenire, posse ratione diversorum connotatorum. Et sic Petrus in quantum connotat operationes sentientiæ convenit cum bruto, ratione cujus connotati non dicit disconvenientiam cum bruto, sed ratione alius connotati, nempe in quantum est principium actuum ratiocinandi, unde etiam, non erit tunc contradictio ratione ejusdem.

RESPONDETUR III. Animalitas Petri, habet

convenientiam cum bruto, secundum quod illa convenientia importat aliquod in recto. Negatur propositio; quia in recto illa animalitas est ipse Petrus, qui certe non est ratio convenientiæ cum Bucephalo, unde est illic convenientia ratione connotatorum; Finge Petrum non exercere actus sensandi, imò impossibiles illi esse, non convenient Petrus & Bucephalus, sed se habebunt sicut Angelus & Bucephalus. Ergo apparet totam convenientiam esse ratione connotatorum actuum, & connotati principii, actuum sensandi. Accipiendo illud præcise sub nomine principii actuum sensandi, non sub formalitat, equæ est à parte rei, talis scilicet principii.

OBJICITUR II. Quod ex natura sua ante omnem Operationem intellectus separari potest à differentiis specificis, distinguitur ab eis ex Natura rei, sed gradus superiores ab inferioribus v.g. animal secundum se spectatum, ex Natura rei ante omnem Operationem intellectus separari potest à rationali, contingens enim illi est identificari rationali, aliàs ubicunque esset animal illic esset rationale. Ergo sic sumpta animalitas distinguitur ex Natura rei à rationali in Petro.

RESPONDETUR I. Hanc totam probationem esse de subjecto non supponente, continereque terminos destruentes seipsos, hi enim termini, animalitas ut sic, animalitas ex Natura rei, & tamen ante omnem operationem intellectus, tollunt se.

RESPONDETUR II. Negando, quod animal quod est in homine, secundum id quod dicit in recto possit esse sine rationali.

RESPONDETUR III. Contingens esse animali prout subest nostris conceptibus, prout sumitur in suppositione simplici, prout sumitur Metaphysicè, ut sit rationale, sed id non habetur nemine cogitante. Consequenter nec distinctio erit nemine cogitante, præterquam fundamentalis. Sed nego id esse contingens animali, prout independet à nostris Intentionibus, prout accipitur in suppositione personali, & prout est in statu Physico, quæ tamen non nisi sunt nemine cogitante, nam nemine cogitante non est nisi Petrus, Paulus, Bucephalus &c. Petro autem non est contingens esse Petrum, nec Bucephalo Bucephalum, si sumantur prout existunt.

INSTAT I. Mastr. Log. D. 1. §. 73. proponendo eundem medium terminum, non jam de separatione, sed de continentia harum perfectionum. Multoties plures perfectiones in inferioribus dispersæ, reperiuntur in aliqua re superiori ob ejus eminentiam, unitæ realiter, ubi in inferioribus erant realiter distinctæ; & quia secundum se sunt perfectiones simpliciter, adhuc in eare manent secundum suas pro-

prias Formalitates, unde continentur in eis formaliter & non virtualiter. Hæc perfectiones sic contentæ non distinguuntur realiter, non virtualiter, quia non existunt ibi virtute tantum. Ergo formaliter ex Natura rei actu.

RESPONDETUR. Alia est hæc Propositio eademque entitas, est formaliter plura (subintellige ratione diversorum connotatorum) & alia una eademque entitas, continet plures formalitates; prior propositio est vera, nam indivisibilis entitas v. gr. Divina est formaliter iustitia, & formaliter misericordia, quæ alias à se distinguuntur realiter. Posterior est falsa, quia invehens multiplicatam actualem adeoque & distinctionem actualem, unde nec continentur formaliter illæ perfectiones sed indivisibilis entitas, est formaliter illæ perfectiones. Hinc formatur Distinctio, remanent secundum suas proprietates, hoc est una entitas est formaliter illud, quod aliàs solet importare plures formalitates, concedo Prop. remanent secundum suas proprias formalitates retenta aliqua pluralitate actuali. Negatur. Rursus nego quod illæ formalitates non contineantur virtute tantum, ne autem dicatur v. g. virtute tantum Deus, & non formaliter iustus, hoc exinde est: quia virtus illa æquivaleret formali illi multiplicati formalitatum adeoque idem formaliter præstat virtute, quod formaliter faceret in se distincta actu formalitas. Conformer ad materiam de Connotatis remanent illæ perfectiones, ita ut idem dicant omnes in Recto, & diversa tantum in Obliquo conceditur. Non dicentes idem in Recto. Negatur. Si autem dicunt idem in Recto, cum idem à se distinctionem sui non habeat, nec habebunt illæ perfectiones, erunt ergo ratione connotatorum distinctum quid. Unde in istis Principiis. Quid est formaliter Iustitia divina idque nemine cogitante? Est Deitas, quæ est principium activum puniendi, quid misericordia formaliter? Est Deitas, quæ est principium activum miserendi. Si ergo utrobique respondet Deitas, non responderet alietas, si non responderet alietas, nec distinctio. Adde in nostris Principiis formaliter nemine cogitante esse tale, est realiter esse tale.

INSTAT II. Distinctio formalitatum, fundatur in modo, quo ibi sunt. Ergo si ibi sunt ex Natura rei actualiter, eodem modo distinctæ erunt actualiter.

RESPONDETUR. Nego esse illas ex Natura rei actualiter plures. Rursus cum distinctio formalitatum fundetur in modo quo ibi est res, cum secundum rectum, modus essendi illarum formalitatum sit idem, secundum rectum non distinguuntur, sed non nisi secundum obliquum.

INSTAT III. Formalitates Iustitiæ & misericor-

diæ in Deo, vel sunt formalissime una perfectio, & sic non existunt ibi, secundum rationem formalem propriam vel sunt plures, & tunc necessario inferretur actualis distinctio inter illas.

RESPONDETUR. Secundum id quod dicunt formalitates illæ in recto & nemine cogitante, sunt una perfectio in eodem recto, nec existunt in Deo, secundum rationem formalem, actu condistinctam. Licet existant secundum virtutem faciendi id formaliter, quod faceret distincta formalitas.

OBJECITUR III. Quæ habent diversos conceptus essentielles à differentiis, idque ante omnem operationem intellectus, ea distinguuntur à differentiis, idque ante omnem operationem intellectus, ex Natura rei formaliter. Sed in creatis, gradus non transcendent, seu animalitas ut sic, habent diversos ante omnem operationem intellectus essentielles conceptus, à differentiis specificis. Ergo in creatis gradus non transcendent, distinguuntur à parte rei formaliter à differentiis specificis. Major inquit, est definitio distinctionis ex Natura rei. Minor probatur. In creatis gradus non transcendent, non includunt in suo essentiali differentiis specificas, animal v. g. in suo conceptu non includit rationale.

RESPONDETUR. Negando Minorem. Negando item ut sic dari animal, & tamen nemine cogitante, negando animal prout est à parte rei, prout est in suppositione personali non includere in suo conceptu rationale, & tamen hæc solum dicunt non dependentiam ab opere intellectus. Concedendo tamen id convenire animali prout subest nostris intentionibus &c. de quibus jam dictum.

INSTABIS I. Si animal à parte rei includeret rationale, non posset ab illo abstrahi, sed potest abstrahi. Ergo. Sequela probatur. Nihil potest abstrahi ab aliquo sibi essentiali.

RESPONDETUR. Negando sequelam cum sua probatione, quæ ulterius non probatur. Unde hæc propositio. Nihil potest abstrahi à sibi essentiali, non nisi sano sensu permitti potest, quia nil potest abstrahi à sibi essentiali essentialitate accepta, prout subest nostris conceptibus, licet possit abstrahi ab eo, quod est sibi essentiali, non nisi pro statu Physico, & in suppositione personali.

INSTABIS II. Deus vel videt Perrum & Leonem convenire & differre, vel non videt, si non videt, Ergo videt alterutrum non esse animal, ex eo, quia non videt eos convenire in animalitate; Si videt. Ergo concipit gradus ex Natura rei distinctos, quorum unus est ratio conveniendi, alter differendi.

RE-

RESPONDETUR. Non videre DEUM convenientiam in Petro & Leone, quod dicit uterque in recto, sed videt convenientiam importatam ratione obliquorum & similium connotatorum. Deinde potest salvari hæc convenientia sine ulla distinctione actuali, ex dictis.

INSTABIS III. Si animal à parte rei non esset distinctum ex Natura rei à suis inferioribus, tunc animal identificatum homini & equo, non convenirent univocè, sed conveniunt, animal enim est terminus univocus. Ergo. Sequela probatur. Animal quod est in homine, per suam essentiam, esset determinatum, ad esse cum rationali; & animal identificatum hinnibili, per suam propriam essentiam, determinaretur ad esse cum hinnibili. Ergo.

RESPONDETUR. Si animal non esset distinctum ex natura rei, &c. tunc animal identificatum homini & equo non conveniret univocè quoad id quod dicit in recto istud animal, & præcisè ratione suæ entitatis. Conveniret tamen univocè, quoad id quod dicit animal utriusque in obliquo & ratione importatæ denominationis propter similia connotata, hoc est actus sentiendi. Quanquam rationes etiam univocæ non dantur actu à parte rei, sed non nisi fundamentaliter, idque ideo quia univocum debet esse ratio communis, rationes autem communes per nos, non dantur nemine cogitante.

OBJICITUR IV. Ex Amico. Inter quæ est ordo ex natura rei, inter illa est distinctio ex natura rei, ordo enim requirit distinctionem, cum nihil ad seipsum ordinetur. Sed in Creatis inter gradus transcendentis & differentias specificatas, est ordo ex natura rei, idque ex eo, quia inter eos est essentialis subordinatio, rationem enim viventis, supponit sensitivum, & rationem sensitivi, hinnibile.

RESPONDETUR. Inter vivens & sensitivum nullam esse subordinationem si spectentur, prout sunt à parte rei; licet sit subordinatio, prout subsunt nostris conceptibus, seu Metaphysicè, sed sic sumptos gradus, nego dari nemine cogitante, sed datur illic ordo, non nisi fundamentalis.

INSTABIS I. Inter Gradus Metaphysicos subsistendi consequentia ab inferiori ad superiorem gradum, non valet autem à superiori, ad inferiorem. Ergo apparet inter hos gradus dari dictum ordinem. Antecedens probatur, quia rectè dico: est hinnibile. Ergo sensitivum, non rectè autem dico: est sensitivum. Ergo hinnibile.

RESPONDETUR. Illam subsistendi Consequentiam non dari actu nemine cogitante, sed non nisi fundamentaliter. Consequenter

ex illa non arguetur rectè distinctio actualis.

INSTABIS II. Inter Gradus superiores & inferiores, non sunt eadem definibiles, sed diversæ, nam animal quod est in homine, non est definibile per rationale. Ergo & ordo, & distinctio, dabitur inter hos gradus.

RESPONSUM est supra, quod animal, quod est in homine, prout est à parte rei, sit definibile per rationale, licet animal quod est in homine, prout subest nostris conceptibus non sit definibile per rationale; sed nego sic sumptum animal, esse nemine cogitante.

INSTABIS III. Gradus superior comparatus ad inferiorem, itemque rationale comparatum ad risibile, habet se sicut causa ad effectum. Ergo dabitur ordo inter dicta, & distinctio ex Natura rei.

RESPONDETUR. Rationalitatem v. gr. esse causam ex modo concipiendi risibilitatis, adeoque arguere distinctionem non nisi ex modo concipiendi.

OBJICITUR V. Non potest esse idem æquale & inæquale alteri. Ergo nec potest esse idem simile & dissimile alteri. Ergo istud quod est simile, ab eo quod est dissimile distinguuntur saltem ex Natura rei, jam autem homo est similis leoni secundum animalitatem, dissimilis secundum rationalitatem.

RESPONSUM supra pleribus viis, ostensumque hoc salvari posse ratione diversorum connotatorum. Addit Arriaga, quod æqualitas consistat in indivisibili, significat enim habere tantum, quantum alterum & non plus; similitudo autem hoc non dicit, sed tantum dicit, esse instar aliûs, quod esse instar aliûs, potest suscipere majus & minus.

Punctum Difficultatis 4.

Continuatur Solutio Objectionum.

OBJICITUR VI. Pater Chacrel. Ratione ante omnem operationem intellectus non est intra essentiam animalis. Ergo à parte rei est distinctum ex Natura rei. Probatur, quia hoc enim ipso, quia unum non est intra essentiam alterius, est extra essentiam alterius, aliàs & esset intra essentiam & non esset, quod autem est extra essentiam alterius, hoc ipso habet formalem negationem unitatis cum alio, quod autem habet negationem formalis unitatis, hoc ipso habet distinctionem formalem. Ergo à primo ad ultimum, quorum unum non est intra essentiam aliûs, est distinctum ab illo formaliter. Antecedens probatur. Illud est intra essentiam animalitatis quod in statu essentiae tanquam præ-

† O 3

dica-

dicatum essentiale convenit animalitati. Sed rationalitas ante omnem operationem intellectus, tanquam prædicatum essentiale non convenit animalitati. Ergo rationalitas ante omnem operationem intellectus, non est intra essentiam animalis.

RESPONDETUR. Negando Antecedens. Probationi ejus minorem, quæ supponit ipsum statum essentiae, dari nemine cogitante, cum tamen non detur nisi illius fundamentum, nemine cogitante ut dictum supra. Deinde animal spectatur in statu essentiae, non tamen secundum rationes communes, sed secundum rationes determinatas, dicit rationalitatem. Si autem spectetur animalitas in statu essentiae, sed secundum rationes communes, sic sumpta, non includit quidem rationale; sed id non est actu nemine cogitante, idque duplici titulo. Imprimis quia spectatur in statu essentiae: Deinde quia secundum rationes communes, utrumque autem hoc, est Intentionale. Dicitur etiam posset ex dictis, quod rationalitas ante omnem operationem intellectus, fundamentaliter & ratione diverforum connotatorum non sit intra essentiam animalis, licet si spectetur secundum id quod dicitur in recto & secundum quod est à parte rei, sit intra essentiam animalis.

INSTAT I. Mastr. cit. n. 75. Multa realiter identificantur, quæ tamen variis definitionibus exprimentur. Definitio autem cum traditur per conceptus adæquatos, explicat esse formale, quod habet definitum à parte rei; licet non explicet esse reale, quod veluti materialiter se habet.

RESPONDETUR. Realiter identificata variis definitionibus exprimentur, non in quantum res est à parte rei & nemine cogitante, sed prout res subest nostris conceptibus & intentionibus, qualis intentio, est & ipsa definitio. Ad idem quæ est à parte rei, semper definiri, hujus enim investigatur definitio, sed hoc quod est à parte rei potest dupliciter definiri. I. Prout est à parte rei & sic omnium identificatorum definitio, erit eadem ratione recti, ratione subiecti &c. sed non eadem ratione differentiae, & connotatorum. II. Potest definiri res, quæ est à parte rei, non prout est à parte rei, sed prout subest nostris conceptibus; & sic diversa erit definitio diversarum Formalitatum, sed inde non sequetur distinctio actualis illarum Formalitatum.

INSTAT II. Res diversimodè definiuntur quia diversas habent Naturas in seipsis, & non quia diversimodè ab intellectu concipiuntur; & per definitionem, exprimitur esse rei quidditativum, non autem esse, quod accipit per apprehensionem intellectus.

RESPONDETUR. Interdum definiri res non prout ab intellectu concipiuntur, & tunc in definitione identificatorum, non erit diversitas, nisi ratione connotatorum, sed nego interdum non definiri res, prout subest nostris conceptibus, adeoque prout apprehenduntur cum fundamento in re. Unde ad diversas definitiones, sufficit ut definibilia diversas naturas non actu, sed fundamentaliter, non ratione Recti, sed ratione obliqui habeant, & per definitionem exprimitur quidditativum esse rei, quod est à parte rei, sed vel ita, prout est à parte rei, vel ita, prout subest nostris conceptibus cum fundamento in re.

INSTAT III. Licet definitio fiat per actum intellectus, non propterea sequitur, quod explicet formaliter aliquid intentionale, sed verè explicet aliquid à parte rei. Sicut hæc propositio: Sol est lucidus, licet fiat per intellectum enuntiantem, tamen exprimit rem, sicut se habet à parte rei actualiter.

RESPONDETUR. Interdum quidem explicat definitio id quod est à parte rei, & prout est à parte rei, sed interdum explicat quidem id quod est à parte rei, sed non prout est à parte rei, sed prout subest nostris conceptibus. Instantia de Sole probat dari definitionem rei, quæ est à parte rei, etiam prout est à parte rei.

OBJICIT VII. P. Chacrel. Alietas actualis unius rationis ab alia independens omnino ab intellectu est distinctio formalis, ut patet ex earum definitione; sed datur à parte rei alietas actualis unius rationis ab alia independens ab omni intellectu. Ergo datur & formalis distinctio. Minor probatur. Unam rationem actu non esse de essentia seu quidditate alterius independentem ab intellectu, est esse actualem alietatem, unius rationis ab alia independentem ab intellectu. Ergo datur à parte rei alietas actualis unius rationis ab alia independentem omnino ab intellectu. Minor probatur. Quod existentia vel Singularitas Petri actu non sit de Essentia naturæ Petri, hoc ab intellectu nullo modo dependet, cum non intellectus, sed ipsa rerum natura faciat, quod Deo sit essentialis Singularitas, & Existentia; Creaturis accidentalis.

RESPONDETUR. Existentiam in creatis esse accidens Metaphysicum seu ex modo concipiendi, non esse tamen accidens actu, sed tantum fundamentaliter ex eo, quia potest concipere existentiam intellectus, sine actuali existentia. Deo autem non est accidentalis existentia, cum enim DEUS sit perfectionis illimitatæ, æquæ formaliter debet illi convenire Essentia atque Existentia. Conformiter ad superius dicta respondetur potest, Existentiam Petri secundum id quod dicitur in recto esse essentialem Petro, est enim

enim ipsa essentia Petri, licet non sit essentialis secundum id quod dicit in obliquo, quia existentia creata Petri connotat causas se libere producentes, in quibus, tanquam effectus liber, continetur; Existentia autem Dei non dicitur consimiles, pro obliquo causas.

OBJICIT VIII. idem. Si animal non esset distinctum formaliter ex natura rei à rationali, non posset explicari sufficiens distinctio in Analoga & Univoca. Sed hoc est absurdum. Sequela probatur. Quia non majorem haberent Univoca unitatem quam Analoga: Quod ipsum probatur, quia si haberent perfectiorem unitatem univoca præ Analogis, illa unitas vel esset ex vi conceptus nostri vel ex ipsa unitate à parte rei majori. Non ex vi conceptus nostri, quia tam perfecte est unus conceptus animalis, quam perfecte est unus conceptus entis. Non item ex vi unitatis, quæ major in univocis à parte rei reperitur, quia animal quod est in Petro supponiturque esse univocum, est ratio simul & conveniendi ut clarum est, & ratio differendi, ratione omnimodæ identitatis actualis, cum rationali, quod est ratio differendi. Ergo non est major unitas in univocis, quam in Analogis, propter similitudinem enim rationem, quia ens importat omnimodam identitatem cum differentiis dicitur esse Analogum, hoc est, ratio conveniendi & differendi.

RESPONDEBIS I. Analoga includi in differentiis formaliter, nam ens quod est Analogum includitur in differentia, certe enim differentia non est non ens, animal autem quod est univocum non includitur in differentiis. *Hec Ratio*

NON SATISFACIT. Tum quia si animal non includitur in differentiis à parte rei, hoc ipso admittes distinctionem Scotisticam, per quid enim ab illa recedes. Tum quia si animal non includitur in differentiis vel non includitur, non nisi in statu intentionali, & hoc non tenet, quia per nos etiam in ente, in statu intentionali non includuntur differentiæ; si autem animal non includitur in differentiis à parte rei, ergo hoc ipso dicitur ab illis distinctionem à parte rei. Tum quia si nemine cogitante animal non est rationale. Ergo nemine cogitante animal non dicitur rationem identitatis cum rationali. Ergo distinctionem & non merè ratione connotatorum extrinsecorum.

RESPONDEBIS II. Non dari rationem communem à parte rei univocam nec rationem communem Analogam, adeoque cum non dentur istæ rationes à parte rei, nec ostendenda erit à parte rei major unitas univocorum præ Analogis. *Hec Responsio*

NON SATISFACIT. Quia debet dari major convenientia univocorum præ Analogis, hanc autem non salvas, ut habet responsio, pro statu

physico & à parte rei. Non salvas etiam in statu intentionali, casu quo dicas dari conceptum Analogorum perfecte unum, nihil enim plus habebit univocum præ Analogis.

RESPONDETUR. III. In hoc stare majorem unitatem univocorum præ Analogis, quia ea quæ univocè conveniunt, nullo modo sunt ratio differendi à parte rei sub eodem nomine, ea verò quæ sunt Analoga, sunt ratio conveniendi & differendi sub eodem nomine; & ita animal, sub nomine animalis non est ratio disconveniendi viventibus sensitivis, Ly autem sanum, quod est Analogum etiam sub nomine sani, est ratio conveniendi & differendi; nam Ly sanum dictum de medicina, pulsus &c. erit ratio conveniendi & differendi sub eodem nomine, universaliusque Analogia non debet pensari, an una eademque indivisibilis entitas sit ratio conveniendi & differendi saltem ratione connotatorum, sed an sit ratio conveniendi & differendi sub eodem nomine quod exigit ipsa definitiva phrasis Analogorum.

OBJICITUR IX. Non desunt formalitates quatum una negetur de alia, non desunt formalitates, quarum una postulet aliter definiri quam alia. Ergo datur distinctio formalis ex Natura rei.

RESPONSUM. Ad hoc argumentum.

In cumulum colliguntur omnes distinctiones, in hac materia applicabiles. Non desunt formalitates, quatum una prout est à parte rei potest negari de alia. Nego Antecedens. Non desunt formalitates, quarum una prout subest nostris conceptibus, & secundis intentionibus negari potest de alia. Concedo Antecedens. Item non desunt formalitates quarum una negetur actu de alia. Negatur Antecedens; ut negetur fundamentaliter. Concedo Antecedens. Non desunt formalitates quarum una negetur de alia ratione extrinsecorum connotatorum. Concedo Antecedens. Non desunt formalitates quarum una negetur de alia, ratione ejus quod dicit in recto & pro intrinseco. Nego Antecedens. Non desunt formalitates quarum una sumpta in suppositione simplici negetur de alia. Concedo Antecedens. Non desunt formalitates quarum una sumpta in suppositione personali negetur nemine cogitante de alia. Nego Antecedens. Ergo datur distinctio ex Natura rei. Nego Consequentiam; nam hæc deberet esse independenter à nostris secundis intentionibus; deberet non esse tantum fundamentalis, aut ratione solum extrinsecorum connotatorum: cumque debeat esse nemine cogitante, deberet esse non in suppositione simplici, quæ suppositio simplex non est nemine cogitante.

INSTABIS. Quidquid negatur formaliter de altero semper negatur. Ergo nunquam est in potentia ad negari. Ergo non fundamentaliter distinguuntur animal & rationale sed actu. Sed non actu realiter aut modaliter. Ergo actu ex Natura rei.

RESPONDUM jam, quidquid negatur de altero formaliter, idque de eo sumpto in suppositione simplici, illud semper negatur de eodem in suppositione simplici, sed non erit necesse negari in suppositione personali. Item, quidquid negatur de alio prout subest nostris secundis intentionibus, debet negari de eodem prout subest nostris secundis intentionibus, sed non debet negari de eo prout est à parte rei. Et ita negatur animal quod est in homine de rationali, prout animal subest nostris secundis intentionibus, sed non prout est à parte rei; quod ipsum à parte rei apud me non aliud est, quam rem independentem à nostris conceptibus seu physice sumere.

COLLIGES ex dictis. Gradus Metaphysicos non distingui actu intrinsece ratione ejus quod dicunt in recto, distingui tamen actu à parte rei ratione ejus quod dicunt in obliquo & extrinsece, quod est idem ac dicere distingui ipsa connotata & extrinseca, ad eum modum quando dicitur. Paries prout albus disgregat visum, sensus est: quod albedo disgreget visum.

Punctum Difficultatis 5.

Argumenta Recentiorum.

OBJICIT I. Sylvester Maurus q. 32. Rationes quarum neutra includitur in definitione adæquata alterius, distinguuntur ex Natura rei, sed dantur multæ rationes genericæ ac differentiales, quarum neutra includitur in definitione adæquata alterius, & ita animalitas non includitur in definitione rationalitatis adæquata.

RESPONDETUR. Cum in argumento non ponatur, quod hæc distinguantur ex Natura rei, & quidem actu idque nemine cogitante, videtur argumentum principia nostra non petere. Ex dictis responderi aliter potest quod rationes, quarum neutra includitur in definitione adæquata alterius, prout illæ subsunt nostris conceptibus distinguantur ex Natura rei. Neg. Major: Sic enim distincta debent distingui independentem à nostris conceptibus & intentionibus. Rationes quarum neutra includitur in definitione adæquata alterius, independentem à nostris conceptibus distinguuntur ex Natura rei. Concedo Majorem. Distinctaque minori neg. Conseq.

INSTAT idem. Rationes cognitæ conceptu

quidditativo & adæquato, quarum neutra includitur in definitione adæquata alterius, distinguuntur ex Natura rei, sed tales sunt rationes genericæ & individuales alioquin nulla quidditas sensibilis & materialis esset, à nobis cognoscibilis quidditative. Ergo.

RESPONDETUR. Rationem hanc positam, post duo supposita, esse eandem cum priori, & ei sit satis eadem responsione. Ut autem salvetur quidditatem sensibilem esse cognoscibilem quidditative, sufficit quod si detur definitio animalitatis & rationalitatis, prout est à parte rei, debebit definitio utrique competere, sicut & definitum homo utrique in re competiti.

OBJICIT II. Comparando rationes genericas & differentiales quidditative cognitæ v. g. animalitatem & rationalitatem, non innotescit quod animalitas sit rationalitas, sed potius innotescit oppositum, eo pacto, quo comparando colorem & sonum, innotescit quod color non est sonus. Ergo.

RESPONDETUR. Non innotescit animalitas ex rationalitate, prout subsunt nostris conceptibus, innotescit autem animalitas ex rationalitate, prout hæc est à parte rei, nihil enim est quidditas hæc à parte rei nisi in re, homo; hic autem homo, est hoc corpus ita organifatum, & anima hæc, ita se prodens, quod utrumque dicit animal, neque enim animal est solum corpus; utrumque etiam horum dicit rationale, neque enim rationale est sola anima, unde fit ut eadem quidditas in re sit animalis, & eadem rationalis, adeoque ex quidditate animalis, prout est à parte rei, innotescit quidditas rationalis, prout est à parte rei, nec se ista habent sicut sonus & color à parte rei, quia horum utrumque distinctam entitatem dicit, non alia autem est entitas animalis à parte rei, ab entitate rationalis; consequenter quidditas animalis, à quidditate rationalis different, prout hæc subsunt nostris conceptibus, si prout subsunt nostris conceptibus; ergo non ex Natura rei, nemine cogitante actu differunt.

INSTAT I. Intellectus non magis penetrat rationem entis & ceteras rationes transcendentis, quam rationem animalis, sed de ratione entis certificatur, quod includatur à parte rei in differentiis; ergo etiam de ratione animalis certificaretur, quod includatur à parte rei in quidditate suarum differentiarum, si verò includeretur non certificaretur, ergo ideo quia non includitur.

RESPONDETUR. Rationem animalis includi in differentiis, certificatur intellectus cum considerat animal prout est à parte rei, & sicut certificatur includi in diversis differentiis ita certificatur includi animal, & in rationali & in irrationali, si sumatur animal prout est à parte rei; licet non includatur, si sumatur prout subest nostris conceptibus.

INSTAT

INSTAT II. Noster intellectus minus penetrat differentiam Dei quam differentiam creaturarum, sed de differentia Divina certificatur, quod includat in sua quidditate omnes rationes absolute prædicabiles. Ergo si differentia includerent rationes genericas in sua quidditate, certificaretur de tali inclusione.

RESPONDETUR. Cum non detur animal ut sic nemine cogitante, sed nonnisi hoc & hoc animal, & tamen hoc & hoc habent suam quidditatem, certificatur intellectus quod hoc animal à parte rei, sit hoc rationale, & quidditas animalis hujus à parte rei, sit ut dixi quidditas rationalis à parte rei.

INSTAT III. Conceptus quidditativus adæquatus rationum, est perfecte repræsentativus ipsarum; Ergo cum conceptus quidditativus non exprimat inclusionem; nec rationes secludunt à partem rei.

RESPONDETUR. Neg. quod conceptus quidditativus animalis, prout est à parte non exprimat inclusionem rationalis prout est à parte rei, hic enim conceptus est hoc corpus & hæc anima, hic autem conceptus idem est cum conceptu rationalitatis, prout illa est à parte rei revolvensque se intellectus dicit, aliud est animal prout subest nostris conceptibus à rationali, non autem à parte rei nemine cogitante.

OBJICIT III. Principia in quæ resolvitur, & ex quibus oritur cognitio quidditativa, debent cognosci quidditative, eo pacto quo principia cognitionis evidenter, debent esse evidenter. Hæc autem cognitio, nonnisi in hac sententia salvatur: dum quæritur quid est homo? quæritur cognitio quidditativa hominis? & respondetur, animal rationale; quæritur quid quidditative animal? & respondetur, vivens sensitivum: quæritur quid vivens? respondetur, corpus vegetabile, hoc in sententia opposita non potest salvari, nam rationes genericæ & differentiales minus quidditative cognoscuntur, quam res definitæ.

RESPONDETUR. Si quærat, quid est homo, ut sic; interrogationes & responsiones adlatæ sunt bonæ, & à nobis etiam adhibentur; sed negamus dari hominem ut sic nemine cogitante; sed nemine cogitante datur Petrus, Paulus &c. quorum quidditativa cognitio, resolvitur in principia evidenter & sub sensum cadentia, & ea quæ sunt & prout sunt à parte rei, & ex iis quæ sub sensum cadunt præsternitur via ad ea, quæ in sensum non cadunt, in se, ut rationalitas, anima &c. Quod si cognitio illa resolvitur in principia evidenter sensuum; magis adhuc est quidditativa, quia pauciores gradus habebit ad evidens per se, minus autem distans à noto per se, evidenter est: unde si quæras quid est hic homo? est hoc corpus ita organisatum, & anima prodens se per illud; si quæras quid est illud esse organisatum & quid prodere se animam,

jam tantum per ista quæ sub sensum cadunt, respondetur.

OBJICIT IV. Intellectus debet esse dispositus ad cognoscendum suum proprium & proportionatum objectum, sed proprium & proportionatum objectum intellectus nostri est quidditas materialis, Ergo intellectus debet esse dispositus ad cognoscendum quidditatem rei materialis prout est, sed intellectus cognoscit quidditatem rei materialis ut compositam ex rationibus genericis & differentialibus, Ergo verè quidditas materialis, componitur ex rationibus genericis & differentialibus, distinctis ex Natura rei.

RESPONDETUR. Quidquid sit, an objectum intellectus nostri sit quidditas materialis, quod negari posset, quia sequeretur quod ad id, quod materiale non est vitaliter videndum, elevari non posset, sicut quia objectum adæquatum oculi est visibile, non potest, elevari, ad audiendum vitaliter. Directè dici potest quod objectum intellectus nostri sit quidditas materialis non utcumque, sed quidditas, vel prout est à parte rei, vel prout subest nostris conceptibus; & prout subest nostris conceptibus accipiendo scilicet hominem ut sic, cognoscit illum compositum ex rationibus genericis & differentialibus, distinctis actu ex Natura rei, sed hæ rationes actu nemine cogitante, secundum se spectatæ, non dantur.

OBJICIT V. Quia secundum hanc sententiam, traditur ratio universalis de distinctione vel identitate rerum ac rationum, hæc ratio est finitas & infinitas: Infinitas est ratio, cur DEO identificentur omnes perfectiones, è converso limitatio essendi in creaturis, est ratio distinctionis.

RESPONDETUR. Etiam hæc sententia non tradit regulam universalem, idque in duplici materia: Imprimis quia etiam sapientia quæ talis, & justitia quæ talis in Deo, diversa definitione definiuntur & tamen negat hæc in Deo distinguere ex Natura rei obiciens, de quo aliàs actum. Deinde quia etiam in creatis finitudo non est ratio plurificandi omnia in creatis, sunt enim etiam in creatis rationes indistinctæ ex Natura rei. Adde quod hæc ratio videatur probare, ita in nobis distinguere animalitatem à rationalitate, sicut distinguuntur in nobis justitia à misericordia.

OBJICIT VI. Maffrius Disp. 6. Metaph. a. num. 212. In homine ultra res phyficas, quæ sunt ejus phyficæ partes, reperiuntur etiam realitates Metaphysicæ, v.g. realitas animalis rationalis &c. quæ quidem rationes, non plurificantur per solas præcisiones formales, quia intellectus non producit per animam suam

has

has rationes in homine, sed illas jam formatas & plurificatas reperit, alioqui homo non esset animal rationale à parte rei, sed tantum per opus intellectus, neque huiusmodi rationes plurificatur vel distinguuntur in homine per solas præcisiones objectivas, id est, per conceptus objectivos inadæquatos, quia aliàs si actu inadæquato intelligeretur, unica tantum ratio conceptibilis in ipso apprehenderetur; hoc autem falsum est, quia nulla creatura est simplex aliqua entitas à parte rei, est enim etiam ex variis gradibus essendi Metaphysicis composita, idèò quantumcunque inadæquate concipiatur, concipi nequit nisi variis & distinctis rationibus.

RESPONDETUR. Concedo in homine reperiri realitates Metaphysicas, sed non distinctas, distinctione illarum actuali, pendente à præcisionibus imprimis formalibus, sed cum fundamento in re præcedentibus, cumque harum formalitatum distinguendarum, detur fundamentum nemine cogitante, hoc ipso sequitur, quòd has rationes non producat per actionem suam intellectus, sed præcindit; quæ præcisæ jam se ipsis distinguuntur actu, ut alibi dicitur, rationeque ejus fundamenti quod actu habetur, est à parte rei animal rationale, sed non distinctum v. g. à suis hæccitibus actu, nec distinctum actu animal, à rationali.

In sententia nostra tenente præcisiones objectivas, referri etiam id debet in præcisiones objectivas, catuque quo actu adæquato intelligeretur homo unica quidem re, & nemine cogitante, intelligeretur ratio, multiplex tamen fundamentaliter, æquivalenter &c. estque simplex entitas actu v. g. homo, multiplex æquivalenter, & est ex variis gradibus essendi Metaphysicis, non actu, sed fundamentaliter distinctis.

OBJECIT VII. idem. Multa realiter identificantur, quæ tamen variis definitionibus explicantur ut docet Aristotelis cum igitur definitio explicet esse formale & quidditativum, quod habent res à parte rei, antecedenter ad quodcunque opus intellectus, concedenda est inter plura illa, aliqua distinctio actualis.

RESPONDETUR. Hoc quod est definiri, quod est, vel est definiri prout est, vel definiri quidem quod est, sed prout illud subest nostris conceptibus, non utcunque, sed fundamentum in re habentibus; unde quando variis definitionibus realiter identificata explicantur, explicantur prout subest nostris conceptibus, explicaturque definitum esse quidditativum, quod habetur à parte rei, sed non prout habetur, sed fundamentaliter acceptum, & prout subest nostris conceptibus; talis autem definitio rei prout habetur fundamentaliter, & subest nostris conceptibus non arguit alietatem actualem & nemine cogitante, si autem definiretur id

quod est & prout est, deberet una quidditate definiri.

INSTAT I. Separabilitas realis arguit distinctionem realem; ergo & separabilitas secundum conceptibilitatem, exigita actu ex natura rei, arguit actualem distinctionem ex natura rei, maiorem distinctione rationis, minorem reali.

RESPONDETUR. Negando dari actu ex natura rei, nemine cogitante, illam separabilitatem secundum conceptibilitatem; si enim est secundum conceptibilitatem, non est independentem à nostris intentionibus. Deinde datur etiam per nos supposita distinctione virtuali & fundamento in re, aliàs & aliàs conceptibilitatis major distinctio, quàm sit in istis, quæ sola ratione differunt, indubiè enim etiam per nos magis distinguuntur animal præcisum & rationale, quàm definitio & definitum, sed negamus hanc distinctionem esse nemine cogitante. Denique ex conditione separabilitatis arguenda est conditio distinctionis, & ita ex ratione separabilitatis tam ratorum, quam modorum, major arguitur esse distinctio realis quàm modalis, quia autem hæc separabilitas est intentionalis, arguit etiam maiorem distinctionem intentionalem, sed si illa separabilitas non esset intentionalis, argueret distinctionem non intentionalem, hinc non habetur in nostris principiis rigorosè actualis illa separabilitas, sed solum fundamentum separabilitatis.

Quæ arguit ex verificatione contradictorium tam in divinis quàm in creatis alibi solvuntur.

INSTAT II. Deus non cognoscit res nisi adæquate & distinctè, sed Deus cognoscit differentiam & convenientiam inter hominem & brutum. Ergo concipere debet gradus adæquate, ex natura rei distinctos.

RESPONDETUR. Si Deus res non nisi adæquate cognoscit, non cognoscit gradus ipsos distinctos, quia res secundum gradum accepta, semper est inadæquate accepta, adæquatioque illius, stat in omnibus simul, unà cum individuatione. Admissimus item aliàs etiam in DEO præcisiones objectivas æquivalenter, quibus mediis, potest Deus illas convenientias & differentias salvare. Denique dici potest, quòd Deus cognoscat differentiam & convenientiam entium ratione extrinsecorum connotatorum, & quæ postea ducunt ad formandum conceptum in rectis ipsis conveniendi & differendi.

INSTAT III. Saltem distinguuntur passionēs à subjecto distinctione hac ex Natura rei, quia scientia realis est cognitio rei per causam propter quam res est, & quoniam illius causa est, ergo necesse est quod affectiones ex Natura rei à subjecto pullulent, adeoq; & distinguantur, & si

QUÆSTIO VII.

De Distinctione rationis ratiocinatae & ratiocinantis.

& si homo & risibile per solam habitudinem extrinsecam distinguuntur, cum demonstramus risibilitatem de homine, per animal rationale, demonstramus hominem, potius sic concipi, puta, sub risibilitate, quia concipitur hoc alio modo, puta sub Conceptu rationalitatis.

RESPONDETUR. Scientia adde ut vis realis, est cognitio vel per causam physicam, vel per causam Metaphysicam, adeoque intentionalem, cum fundamento in re procedentem, hoc autem non arguit ullam distinctionem actua-lem, distinguuntur autem homo & risibile actu nemine cogitante, per sola connotata extrinseca, sed hæc connotata fundant distinctionem principii Metaphysici, & passionis Metaphysicæ, cumque dandi huic quidem rationem principii, huic rationem passionis, detur fundamentum nemine cogitante, non demonstramus concipi tantummodo arbitrariè, hoc esse passionem, illud principium, sed ratione fundamenti habiti; licet non sit principium actu distinctum nemine cogitante, à sua passione.

Pensanda hic veniunt auctoritates Arist. quas adducit Maftrius.

I. Locus. 4. Top. c. i. dicit Aristoteles. Ens & unum distinguuntur ratione quidditativa.

RESPONDETUR. Concedo, quia distinguuntur ratione diversæ definitivæ, sed nego id esse nemine cogitante, quod etiam modo explicari debet locus ex 5. Rhet.

II. Locus. 3. Metaph. t. to. dicit genus esse extra rationem differentiarum.

RESPONDETUR. Etiam hic locus intelligendus, quod definitio entis, non sit propria definitio differentiarum.

III. Locus ex 3. Physic. t. 21. ubi ait passionem & actionem ratione distingui.

RESPONDETUR. Illa duo definitionibus distingui.

IV. Locus est ex 3. Ani. t. 3. quod aliud est magnitudo, aliud magnitudinis esse.

RESPONDETUR. Illic loqui Arist. de distinctione essentiae & existentiae, quod illa sit æterna, hæc temporalis, ex quo non arguitur distinctio actu ex natura rei, secundum alias præexplicata.

V. Locus est ex 7. Metaph. t. 20. 21. & 41. ubi docet, quod in abstractis à Materia, id est, quod quid est, cum eo cuius est, in conceptu autem cum materia, non esse idem.

RESPONDETUR. Per quod quid, intelligitur forma, quæ in abstractis à materia non distinguitur realiter, secus in materialibus.

ASSERO I. *Nomine distinctionis Ratiocinatae non esse intelligendam distinctionem*, ut ait Suarez di p. 7. Sectione i. num. 4. *quæ præexistat antequam intellectus ratiocinetur*, & quæ sit quasi ex se ratiocinata, utque solum requiratur ad illam cognoscendam intellectus, non verò faciendam, hæc enim jam esset distinctio Scotistica, sed distinctio Rationis Ratiocinatae, est distinctio cum fundamento in re, seu quæ sit ab intellectu præscindente objectivè.

ASSERO II. *Distinctionem rationis ratiocinantis esse distinctionem, quæ sit sine ullo fundamento in re, sed ex solo nostro concipiendi modo, aliter & aliter rem concipientem*. Explicat hoc idem Suarez. Illa censetur esse distincta ratione ratiocinante, quando in duobus conceptibus semper adæquatè idem concipitur, estque tantum quædam repetitio & comparatio apprehensionis de objecto, ad aliam apprehensionem. Et ita distinguuntur Petrus pro prædicato positus, à seipso posito pro subiecto: Quod si in duobus conceptibus eadem Entitas, sed per inadæquatos conceptus objectivos attingetur, ista distinguuntur distinctione rationis ratiocinatae. Et ita quando concipio animal quod est in Petro, non concepto rationali, conceptus iste est inadæquatus, nec secundum totum esse Petri, qui præter animal, importat etiam rationale, hincque fiet, ut animal & rationale, distinguantur ratione ratiocinata.

Quod si quæras, quæ sit regula cognoscendi, quæ non distinguantur distinctione rationis ratiocinatae? quæ distinctione rationis ratiocinantis? idem dicendum erit quod dictum de iis, quænam objectivè præscindere possint quæ non.

ASSERO III. *Distinctionem Rationis ratiocinatae & rationis ratiocinantis bene posse salvari per sola Connotata*; ita ut res ipsa prout connotat fundamentum in re, suæ alietatis, censetur esse distincta ratione ratiocinata, & res prout connotat alietatem ortam ex alio & alio modo concipiendi, censetur esse distincta Ratione ratiocinante.

COLLIGES. Admitti posse, distinctionem ex Natura rei actualem inter rationes communes, jam in statu præcisionis & abstractionis spectatas. Rursus admitti posse distinctionem ex Natura rei, eamque nemine cogitante, sed non actu inter animalitatem & rationalitatem Petri, idque

Idque ideo, quia datur nemine cogitante fundamentum hæc distinguendi ex Natura rei, hoc est, ipsa re, fundamentum hujus distinctionis dante. Sed quia fundamentum quidem est

actu, sed fundata distinctio non est actualis, ideo non est illic distinctio est Natura rei nemine cogitante actu, adeoque nec distinctio qualem adstruunt Scotistæ.

DISPUTATIO IV.

De Speciebus Entis.

IN hanc Disputationem inseri debent ea, quæ sparsim in aliis materiis dicta de Prædicamentis. Restat nihilominus ut aliqua dicantur de Substantia & accidente.

QUÆSTIO I.

De Substantia.

Agetur de Substantia, prout illa condistinguitur accidentibus; nam sub aliis formati-
tibus jam est alibi expensa.

QUÆRES I. *Quis sit Conceptus Substantia?*
Non moror explicationem secundum quam dicitur illud esse substantia, quod substare natum est accidentibus; cujus conceptus illegitimitas ostenditur per substantiam, quæ est Deus, qui est substantia, nullis tamen subest accidentibus; quamvis enim per aliquos dicatur Deus non poni in prædicamento substantiæ, eo quod in prædicamento non nisi entia finita ponantur, sine tamen inclusionem in prædicamento substantiæ dicitur Deus verè substantia prout illa opponitur Accidentibus. Deinde in probabili sententia quantitas est subjectum accidentium, neque tamen per hos est substantia, hicque conceptus qui est receptio accidentium cum sit respectivus, hoc ipso non erit enti absoluto, qualis est substantia primò essentialis. *Hinc aliter*

EXPLICAT I. Arriaga. Quod scilicet substantia sit illud, quod primò constituit primam rem, prima autem res est, quod primò & per se existit, vel quod per se intenditur à natura, & quod est radix cæterorum. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia si quæras, quare Deus sit substantia, non potest reddi ratio, quod sit radix cæterorum, quia per explicantem radicem cæterorum intelligitur id, quod est causa physica efficiens vel emanans suas proprietates & accidentia, quod Deo respectu suarum proprietatum non competit. Non etiam Deus ideo est substantia, quia primò intenditur à natura, quia hic terminus ex communi acce-

ptione accommodatur vel ad solum compositum physicum, vel ad maximum, ad formam, neutrum autem horum Deus. Et si primò intenditur à natura Deus, quid ergo secundò per ordinem ad Deum? Si creaturæ, hoc ipso illæ omnes erunt accidentia. Non etiam Deus ideo est substantia quia per se existit, quia de hoc, ipso quæritur, quid est hoc per se existere; quod si per se existere describas per non existere in alio, explicabis substantiam per negationem accidentis. Tum quia vi hujus explicationis non posset inferri, quod unio entitativa si datur, sit substantialis? item substantia quæ etiam est aliquid substantiale in sententia modalium. Tū quia aliqua etiam accidentia sunt radix cæterorum ut in extremitate partium in ordine ad se, radicatur extremitas in ordine ad locum &c. & tamen quantitas non est substantia; nec apparet ratio, cur non possit accidens esse radix & exigitivum aliud, sine hoc, quod sit substantia.

EXPLICAT II. Oviedo, & cum eo recentior Suar. Quod substantia sit id quod primò & propter se intenditur à natura, vel id quod non intenditur propter aliud adæquatè ab ipso distinctum: Si enim intendatur, cum quo saltem inadæquatè identificatur, propter se intendi dicitur, ut cum materia & forma intenduntur, propter compositum, à quo inadæquatè distinguuntur. *Hæc explicatio*

NON SATISFACIT. Tum quia non apparet, quid hic terminus ad auctorem naturæ accommodari possit, quod primò intendatur à natura. Tum quia creaturæ sunt propter Deum intendique possunt à Deo, propter semetipsum adæquatè ab illis distinctum, & tamen sunt substantiæ, ergo substantia per illud non intendi, non rectè explicatur. Ex probabili phrasi materia intenditur etiam propter formam, ad quam substantialiter ordinatur, & tamen materia est substantia. Quod si dicas creaturas esse propter Deum tanquam propter finem, sed non intendi eo modo quo intenduntur accidentia, redibit quæstio de illo ipso intendi, quid sit? Tum quia nutritio non per se intenditur à natura, sed